

II.

AZ EGYETEM TÖRTÉNETE

MDCCCCX—MDCCCCXI-BEN.

Az egyetemi év alább közrebocsátott részletes története öt fejezetre oszlik, ú. m.:

- I. Tanerők.
- II. Hallgatóság.
- III. Intézetek.
- IV. Egyetemi háztartás.
- V. Egyetemi kormányzat.

E főcímek keretén belül az alcímek is az előző évtizedben készült évtörténetek beosztásához igazodnak, azon cél szolgálatában, hogy az egyes intézményekre vonatkozó hiteles följegyzések a későbbi időkben is könnyen megtalálhatók, csoportosíthatók s feldolgozhatók legyenek.

(A szíves érdeklődők e forrásmunka esetleges hiányaira méltóztassanak a rectori hivatalt levelezőlapon figyelmessé tenni, hogy jövőben az újabb kívánalmaknak is *lehetőleg* megfelelhessünk.)

A) Tanári személyzet.

A tanárok létszámának általános képét a következő négy táblázat tünteti fel.

a) A tanárok összes létszáma a következő volt:

I. FEJEZET.

TANÁROK.

J. WENNET

TANEROK

A) Tanári személyzet.

A tanerők létszámának általános képét a következő négy táblázat tünteti fel.

a) A tanerők összes létszáma a következő volt:

Karok	Melyik félévben?	Nyílv. rendes tanár	Címz. és jell. s címz. rendes tanár	Nyílv. rendkív. tanár	Címz. és jell. s címz. rendkív. tanár	Helyettes tanár	Magántanár	Tanárhelyettes	Előadó, meghívott szakférfi	Szaktanító	Adjunctus	Tanársegéd	Összesen
Hittudományi kar	I.	10	1	.	.	.	1	.	1	.	.	.	13
	II.	10	.	.	.	.	2	.	1	.	.	.	13
Jog- és állam-tud. kar . . .	I.	23	.	1	7	.	31	.	.	.	.	.	62
	II.	22	.	1	7	.	34	.	.	.	.	.	64
Orvostudom. kar	I.	21	1	4	26	.	92	2	.	.	10	52	208
	II.	22	1	4	26	.	98	2	.	.	10	52	215
Bölcsészettud. kar	I.	41	2	8	5	1	50	.	.	10	2	20	139
	II.	40	2	7	5	1	57	.	.	10	2	20	144
Összesen .	I.	95	4	13	38	1	174	2	1	10	12	72	422
	II.	94	3	12	38	1	191	2	1	10	12	72	436

b) Az előadások és az előadást tartott tanárok száma és részletes megoszlása:

α) Az első félévben.

Tudományszak		Előadások		T a n e r ö k							
		száma	heti óra-száma	rendes tanár	rendkív. tanár	helyettes tanár	magántanár	előadó	tanító	középisk. tanár	összesen
Az orvostudományi karban	A hittudományi karban	28	101	10	1	.	1	1	.	.	13
	A jog- és államtud. karban . .	72	262	24	7	.	20	.	.	.	51
	Bonczattani tudomány	8	47	1	1	1	1	.	.	.	4
	Élettani "	5	20	1	.	.	2	.	.	.	3
	Kórbonczattani "	8	48	2	.	.	.	.	.	.	2
	Ált. kór- és gyógytani tud. .	8	38	1	1	.	4	.	.	.	6
	Gyógyszerészeti "	5	22	1	1	.	1	.	.	.	3
	Belgyógyászati "	28	91	4	6	.	17	.	.	.	27
	Sebészet	23	84	2	2	.	18	.	.	.	22
	Szemészet	10	44 ^{1/2}	2	3	.	4	.	.	.	9
	Szülészet és nőgyógyászat .	7	27	2	1	.	4	.	.	.	7
	Elme- és idegkórtan	6	12	1	.	.	4	.	.	.	5
	Gyermekgyógyászat	7	21	1	2	.	4	.	.	.	7
	Fülgyógyászat	2	4	.	.	.	2	.	.	.	2
	Fogászat (stomatologia) . .	7	17	.	1	.	4	.	.	.	5
	Bőrbajok és bujakórtan . .	4	11	1	2	.	1	.	.	.	4
	Közegészségtan	6	19	1	2	.	1	.	.	.	4
	Törvényszéki orvostan . . .	4	15	1	.	.	2	.	.	.	3
	Bakteriologia	4	11	1	1	.	1	.	.	.	3
A bölcsészettud. karban	Orvosi történelem	2	2	.	.	.	1	.	.	.	1
	Orr-, torok- és gégebajok .	6	14	.	2	.	4	.	.	.	6
	Philosophia és paedagogia .	22	53	6	.	.	4	.	.	.	10
	Classica-philologia	22	41	4	2	.	3	.	1	.	10
	Ált. s. kel. nyelvészet . . .	13	20	1	1	.	3	.	.	.	5
	Magyar nyelv és irodalom .	18	36	4	.	.	6	.	.	.	10
	Modern nyelvek s irodalmak	42	71	5	3	1	1	.	7	.	17
	Történelem s földrajz . . .	33	82	8	1	.	8	.	.	.	17
	Mathematika és csillagászat	11	30	1	.	.	4	.	.	.	5
	Physica és chemia	27	207	5	2	.	5	.	.	.	12
	Leíró természettudomány .	42	166	5	1	.	10	.	.	.	16
	Ügyességek	2	4	.	.	.	.	.	1	.	1
Összesen .		482	1620 ^{1/2}	95	43	2	140	1	9	.	290

3) A második félévben.

Tudománysszak			Előadások		T a n e r ö k							
			száma	heti óra-száma	rendes tanár	rendkív. tanár	helyettes tanár	magántanár	előadó	tanító	könyvtár. tanár	összesen
A hittudományi karban			30	92	11	.	.	1	1	.	.	13
A jog- és államtud. karban . .			61	234	22	7	.	16	.	.	.	45
Az orvostudományi karban	Boncztnani tudomány	7	10	2	.	.	1	.	.	.	.	3
	Élettani "	5	31	1	.	.	2	.	.	.	.	3
	Kórboncztnani tudomány . .	7	45%	2	1	.	.	.	.	.	.	3
	Ált. kór- és gyógytani tud. .	9	38	1	1	.	4	.	.	.	6	
	Gyógyszerészeti "	9	58	1	1	.	3	.	.	.	5	
	Belgyógyászati "	28	88	4	7	.	17	.	.	.	28	
	Sebészet	25	86	2	2	.	19	.	.	.	23	
	Szemészet	10	45	2	3	.	5	.	.	.	10	
	Szülészet s nőgyógyászat .	9	32	2	1	.	6	.	.	.	9	
	Elme- és idegkórtan	6	12	1	.	.	4	.	.	.	5	
	Gyermekgyógyászat	7	21	1	2	.	4	.	.	.	7	
	Fülgyógyászat	2	4	.	.	.	2	.	.	.	2	
	Fogászat (stomatologia) . .	6	15	.	1	.	3	.	.	.	4	
	Bőrbajok s bujakórtan . . .	5	16	1	2	.	2	.	.	.	5	
	Közegészségtan	8	22	1	2	.	4	.	.	.	7	
A bölcsészettud. karban	Törvényszéki orvostan . . .	4	12	1	.	.	2	.	.	.	3	
	Bakteriologia	6	22	1	.	.	2	.	.	.	3	
	Orvosi történelem	2	2	.	.	.	1	.	.	.	1	
	Orr-, torok- és gégebajok .	6	15	1	.	.	4	.	.	.	5	
	Philosophia és paedagogia	25	68	6	1	.	5	.	.	.	12	
	Classica-philologia	25	48	4	2	.	5	.	1	.	12	
	Ált. s kel. nyelvészet . . .	12	20	1	2	.	2	.	.	.	5	
	Magyar nyelv s irodalom . .	18	37	5	.	.	6	.	.	.	11	
	Modern nyelvek s irodalmak	42	75	6	3	.	1	.	7	.	17	
	Történelem s földrajz . . .	34	89	9	1	.	6	.	.	.	16	
	Mathematikai tudomány . .	13	39	2	.	.	4	.	.	.	6	
Physica és chemia	25	182	5	2	.	3	.	.	.	10		
Leíró természettudomány .	38	145	5	1	.	8	.	.	.	14		
Ügyességek	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Összesen .			484	1603%	100	42	.	142	1	8	.	293

c) Az 1910—11. tanév I. és II. felében lefolyt előadások és a tényleg előadást tartott tanárok össze-sítő kimutatása a következő:

Tanulmányi kar		Előadások		T a n e r ő k							
		száma	óraszám	rendes tanár	rendkív. tanár	helyettes tanár	magántanár	előadó	tanító	középisk. tanár	összesen
A hittudományi karban	I. félév	28	101	10	1	.	1	1	.	.	13
	II. félév	30	92	11	.	.	1	1	.	.	13
A jog- és államt. karban	I. félév	72	262	24	7	.	20	.	.	.	51
	II. félév	61	234	22	7	.	16	.	.	.	45
Az orvostudom. karban	I. félév	150	551 $\frac{1}{2}$	22	25	1	75	.	.	.	123
	II. félév	181	574 $\frac{1}{2}$	24	23	.	85	.	.	.	132
A bölcsészettud. karban	I. félév	232	706	39	10	1	44	.	9	.	103
	II. félév	232	703	43	12	.	40	.	8	.	103

B) Halálozás, lemondás, nyugdíjazás.

Szomorú szívvel teszünk eleget kötelességünknek, midőn a lefolyt tanévben Egyetemünk tanári karát ért súlyos veszteségekről beszámolunk.

1911. évi január 17-én hunyt el dr. LÁNCZY GYULA, az egyetemes középkori történelem nyilv. rendes tanára, életének 60. és budapesti egyetemi tanárságának 20. évében.

Az Egyetem nevében gyászjelentés adatott ki, a ravatalozás a központi épület előcsarnokában történt és az 1911. évi január hó 19-én végbement temetésen az Egyetemi Tanács, a tudománykarok tanárai, valamint a társadalom számos kitűnősége vett részt.

A ravatalnál dr. BÉKEFI REMIG, egyet. nyilv. r. tanár, a bölcsészettudományi kar dékánja, a következő gyászbeszéd kíséretében helyezte el az Alma Mater koszorúit:

„Tisztelt Gyászoló Közönség!

A budapesti kir. magyar tudományegyetem Rector Magnificusa, Tanácsa és bölcsészettudományi Kara

DR. LÁNCZY GYULA.

koszorúját teszem le e ravatalra, melyen dr. Lánczy Gyula egyetemi nyilv. rendes tanár pihen. Ez a koporsó egy kínos jóslat beteljesedéséről beszél. Boldogult kartársunk 1908 május 13-án, mint a bölcsészettudományi karnak akkori dékánja, a „sub auspiciis Regis“ végbement doctori felavatáskor allocutiójában imígyen nyilat-

A fénykép rézkarcolatát a Franklin-Társulat engedte át.

kozott: „...Minden valószínűség szerint utoljára beszéltem Tudományegyetemünk nagy Aulájában“. Sajnos, igaza volt. De ha már az ő beszédes ajkai elnémultak, itt, Egyetemünk előcsarnokában mi szólítsuk meg őt utolsó földi útjának megkezdése előtt. Emeljük fel tiszteletreméltó egyéniségéről egy pillanatra a szemfödelet, hadd domborodjanak ki érdekes vonásai.

Mint szakszerűen képzett jogász, életpályáját a gyakorlati közigazgatás és a törvényhozás terén kezdette. A politikai küzdelmek zajos szférájából azonban csakhamar a tudomány csendes otthonába vonult, először a kolozsvári egyetem, majd a mi Alma Materünk egyetemes történelmi tanszékébe. Ide terjedelmes tudást, nagy műveltséget, széles látókört, a jogfejlődés s a politikai és államalakulás terebélyes ismeretét hozta, fölszerelve a dialektika kifent fegyverével, az analysis bonczoló hatalmával és a beszéd kifogyhatatlan készségével. Contemplatióra hajló szelleme a történelem nagy kérdései felé hajlik. Vizsgálódásának kedvencz tárgya a császárkori római birodalom ama pillanattól kezdve, midőn az egyeduralmat még csak álarczban lehetett gyakorolni; s ezzel kapcsolatban a kereszténység történeti kialakulása a római birodalom területén és a germán népeknél. Kifogyhatatlan érdeklődéssel kíséri a Ferenczesek, e kolduló rend világtörténeti hivatását, amely a III. Incze pápa által kezdeményezett reformmunkát a szervezettileg ekkor kialakult városokba, de meg a falvakba is elvitte, a társadalom hitének gyarapításával és erkölcsének nemesítésével.

Megboldogult kartársunk lelki világában azonban Dante ül a trónon. Az irodalom költészeti elemeinek történelmi értékesítését vallja elvül. S úgy találta, hogy „a költészet és történelem ölelkezése, mondhatni

szerves eggyéolvadása sehol oly tökélyben nem jelentkezik, mint a „Divina Comoediában“. „Dante az ő gigasi vállain a középkori világot látszik tartani“, melyet semmi emlék sem tesz oly szemlélhetővé, mint Dante műve. Ez magyarázza meg, miért szentel annyi időt és fáradságot Dante tanulmányozásának, akiről írt műve a külföld elismerését is kiérdemelte. Ez a nyitja annak is, hogy dékáni évmegnyitó-beszédének tárgyát is Danteból vette, hirdetvén egyetemünk scholárisainak, hogy az elmerülés és belátás a szellemi világba s a szellemi és erkölcsi tökéletesedés az ő kiváltságuk és életcéljuk.

A hazai történet egyes tereit is értékes tanulmányokkal világítja meg. A „Magyarság az Árpádok korában“ a régi kereteket kiterjeszti s új tartalommal és önálló felfogással emeli belső értékében a kereszténység három első századát. A Sylvester-bulla hamis voltának kiderítése óta a hamisító személyiségét fürkészte, de haláláig nem jött a nyomára. A „Széchenyi Pál kalocsai érsek s a magyar nemzeti politika 1642—1710“ című jutalmazott pályaművét követő polemiában, melyet Thaly Kálmánnal vívott, a meggyőződéseért egész eréllyel síkra szálló férfiúnak bizonyult, aki a maga lábán jár és személyi tekintetből még egyéni áldozatok árán sem hajol meg.

E szellemi munkálatok java része az egyetemi katedrán fogant meg, amelyet nagy tudományos készlettel és ritka bibliographiai otthonossággal szokott ellátni.

A történelem lényegének felfogásában eltér a positivista Comtetól. Nem tartja a történelmet a biológia segédtudományának. Ő a történelemben nemcsak mechanikus erőket lát, hanem „az erkölcsi világ, amint

benne minden támad, növekszik, kifejlődik: ez a történet... Szabadság és felelősség nélkül nincs erkölcsi világ“. Úgy kívánja, hogy „a történelmi tények kutatását és felfogását eszmék vezéreljék“. A történetíró a tényeket, Thukydides módjára, vigye a lelkén keresztül; de egyéniségével mégis háttérben maradjon, mint Ranke mondja: „Énjét szeretné eloltani, csak hogy úgy láthassa a dolgokat, amint történtek.“

Nem közönséges érdeklődéssel fordult Egyetemünk szervezeti kérdései felé, melyeknek megoldásában tanácsal és közremunkálással mindig szívesen fáradozott. A külföldi congressusokon meg Egyetemünk, a Magyar Történelmi Társulat és a magyar kormány képviselőiben nem egyszer nyílt alkalma bemutatni a magyar elme szellemi előkelőségét.

S most, a búcsúzásnak, az elválásnak e megismételhetetlen pillanatában köszönjük mindama fáradozást, melyet egyetemünk, ifjúságunk, tanárképzésünk és tudományosságunk érdekében kifejtettél. Emlékedet megőrizve, mi élők folytatjuk a reánk várakozó munkát, mert erre minket, magyarokat még Danténál is hathatósabb okok készítenek; hiszen mi azt valljuk, hogy a szellemi és erkölcsi fejlődés nemcsak kiváltságunk, hanem magyar nemzetünk és szeretett hazánk iránt ápolt kötelességünk.

Isten veled!“

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr 1911. évi január hó 19-én kelt leiratával tolmácsolta részvétét az Egyetemi Tanácsnak, kivüle még a hazai egyetemek és több külföldi egyetem is részvétét fejezte ki (2873/1910—11. r. sz., 8391/1911. I. 19. vkm. sz.).

Czímzetes rendkívüli tanáraink sorából dr. HIRSCHLER ÁGOSTON 1911. évi július hó 8-án (5871/1910—11.

r. sz.), magántanáraink közül dr. BÁRON JÓNÁS 1911. évi augusztus hó 16-án (6262/1910—11. r. sz.), dr. PEKRI PEKÁR KÁROLY pedig 1911. évi augusztus hó 20-án (6394/1910—11. r. sz.) hunyt el.

Dr. BALOGH JENŐ, m. kir. udvari tanácsos, egyet. ny. r. tanár, vallás- és közoktatásügyi államtitkárrá neveztetvén ki, egyetemi ny. r. tanári állásától 1910. évi november hó 30-án megvált. Ez alkalommal öméltóságát az Egyetemi Tanács melegen üdvözölte (2264/1910—11. r. sz.). Azon esetre pedig, ha az államtitkári állástól megválnék, az 1911. évi január hó 7-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározás értelmében az előzőleg elfoglalt nyilvános rendes tanári állásra való visszalépés joga biztosított számára. (3395/1910—11. r. sz., 13.808/1911. I. 30. vkm. sz.).

Dr. GLATTFELDER GYULA ny. r. tanári czímmel és jelleggel felruházott egyet. ny. rk. tanár csanádi püspökké neveztetvén ki, megvált egyetemi tanári állásától. A távozó egyetemi tanárt a Rector Magnificus új méltóságában meleg hangon üdvözölte (4194/1910—11. r. sz.).

Dr. SCHLESINGER LAJOS, a f. tanévben kinevezett egyetemi ny. r. tanár állásáról lemondván, illetményei 1911. évi április hó végével beszünttetettek (5634/1910—11., 4671/1911. VI. 6. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi május hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján dr. PONORI THEWREWK EMIL tud.-egyetemi ny. r. tanár 50 évet meghaladó tanári működés után saját kérelmére állandó nyugalomba vonult; a nyugdíja 1911. évi július hó 1. napjától kezdve folyósított (5586/1910—1911. r. sz., 50.728/1911. VI. 2. vkm. sz.).

C) Tanári kinevezések.

a) Az orvostudományi karon:

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1911. évi január hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. TELLYESNICZKY KÁLMÁNT, címzetes rk. tanárt és adjunctust a II. anatomiai tanszék nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1911. évi január hó 28-án tette le (3071/1910—11. r. sz., 3573/1911. I. 29. vkm. sz.).

b) A bölcsészettudományi karon:

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi szeptember hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. CZIRBUSZ GÉZÁT, kegyesrendi áldozópapot és nagybecskereki róm. kath. főgymnasiumi tanárt az egyetemes földrajz nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1910. évi november hó 5-én tette le (608/1910—11. r. sz., 100.350/1910. IX. 21. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi november hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. SCHMIDT JÓZSEFET, budapesti áll. főgymn. rendes és egyetemi magántanárt, az indogermán összehasonlító nyelvtudomány nyilvános rendkívüli tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1910. évi december hó 23-án tette le (2491/1910—11. r. sz., 134.224/1910. XII. 5. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi november hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. MAHLER EDÉT, cz. rk. tanárt, a keleti népek ókori történetének tanszékére nyilvános rendkívüli tanárrá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Hivatali esküjét 1910. évi deczember hó 29-én tette le (2556/1910—11. r. sz., 138.001/1910. XII. 17. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1911. évi január hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. SCHLESINGER LAJOST, a kolozsvári tud.-egyetem nyilvános rendes tanárát, az üresedésben levő II. matematikai tanszék nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1911. évi márczius hó 11-én tette le (2887/1910—11. r. sz., 3572/1911. I. 12. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Budapesten, 1911. évi február hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. NÉGYESY LÁSZLÓT, egyetemi magántanárt, a budapesti gyakorló-gymnasium tanárát, a magyar irodalmi tanszék nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1911. évi márczius hó 18-án tette le (4083/1910—11. r. sz., 26.068/1911. III. 6. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1911. évi április hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. BLEYER JAKABOT, kolozsvári tud.-egyetemi ny. r. tanárt, az üresedésben levő német irodalomtörténeti tanszék nyilvános rendes tanárává a legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1911. évi június hó 17-én tette le (5117/1910—11. r. sz., 56.081/1911. V. 11. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1911. évi június hó 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. SIEGESCU JÓZSEFET, a román nyelv és irodalom ny. rk. tanárát, ugyanezen tanszék nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott (6103/1910—11. r. sz., 80.563/1911. VII. 13. vkm. sz.).

D) Helyettesítések és tiszteletdíjak.

a) A hittudományi karon:

Dr. HANUY FERENCZ ny. r. tanár részére a Minister úr Pázmány Péter összegyűjtött levelei II. kötetének összeállításáért és sajtó alá rendezéseért 2518 K 75 f tiszteletdíjat engedélyezett (6182/1910—11. r. sz., 81.021/1911. VII. 21. vkm. sz.).

Már az elmúlt tanév történetében is jelezve van, hogy dr. HANUY FERENCZ, hittudománykari ny. r. tanár, a hittudományi karnak dékánja, befejezte az Egyetemi Tanács és a hittudományi kar megbízásából Pázmány Péter leveleinek összegyűjtését, s az I. kötet megjelenése alkalmával reá is mutattunk arra a nagybecsű, fáradságos és hézagpótló munkásságra, melyet a gyűjtéssel megbízott tanár úr kifejtett. Ma a II., befejező kötet is elhagyván a sajtót, míg egyfelől meghajthatjuk az elismerés és köszönet zászlaját HANUY FERENCZ tanár úr érdemei előtt, aki tanári és dékáni teendői mellett vasbuzgalmával és fáradságot nem ismerő munkájával lehetővé tette azt, hogy Egyetemünk nagynevű alapítójának, Pázmány Péternek, most már összes művei, leveleivel együtt, a művelt nagyközönség rendelkezésére álljanak, másfelől pár szóval vázoljuk Pázmány Péter összegyűjtött levelei II. kötetének nagy és gazdag tartalmát.

E II. kötet 594 Pázmány-levelet tartalmaz; az I. kötet pedig 514 levelet közölt, úgy, hogy a két kötetben összesen 1008 levélből nyerhetünk bepillantást annak a férfinak belső lelkivilágába, ki tehetsége, tudása következtében kortársai közül messze kimagaslott s hazánk történetében vezető szerepet játszott.

E II. kötetben is folytatólagosan, időrendi sorban következnek a levelek, még pedig az 1629. év elejétől 1637-ig. Ezeken kívül még öt érdekes kéziratot is tartalmaz e kötet, melyek szintén Pázmányra vonatkoznak, továbbá 6 levélnek facsimiléjét is közli.

A közölt 594 levél közül eddig 461 kiadatlan volt, ami a gyűjtő fáradságos és eredményes munkásságának legékesebb szószólója.

A levelek részint politikai, részint egyházi, részint pedig személyi vonatkozásúak, melyek élénk fényt vetnek Egyetemünk nagynevű alapítójának széleskörű ismereteire, nagy tudására, fejedelméhez való hűségére, a jogtalan befolyások érvényesülésével szemben mutatott rettenthetetlen bátorságára, példás papi életére, alázatosságára, egyszerűségére, önzetlenségére s főleg jó hazafiságára.

A levelek el vannak látva rövid magyarázatokkal, épúgy, mint az első kötetben, továbbá fel van tüntetve minden levélnél az írás ideje, helye, címe és rövid tartalma, a lelőhely s ezenkívül még a sorok alatt felvilágosító jegyzeteket és magyarázatokat is találunk.

A közölt levelek részben latin-, részben magyar-nyelvűek, s míg azokat a stílus bámulatos könnyedsége és művészete jellemzi, ezekből a magyar nyelv zamatos, élvezetes őszereje árad elő.

Pázmány leveleinek összegyűjtésével a nagyszorgalmú és -munkásságú szerző Pázmány Péter összegyűjtött műveit teljessé teszi, azt betetőzi, mintegy megkoronázza, miáltal úgy az utókornak, de főként Egyetemünknek kegyeletét és háláját rója le méltó módon nagynevű alapítójának emléke iránt.

Köszönet illeti azonban ehelyütt is a nagymélt.

vallás- és közoktatásügyi kormányzatot is azért a nemes és bölcs elhatározásáért, hogy anyagi hozzájárulásával megkönnyítette, illetve lehetővé tette e nagy és becses mű létrehozását.

Dr. SÁLY LÁSZLÓT, győregyházmegyei áldozópapot, mint a központi papnevelő-intézet tanulmányi felügyelő-jét, hittudománykari tanárhelyettesi minőségében a Minister úr megerősítette (960/1910—11. r. sz., 92.172/1910. IX. 29. vkm. sz.).

b) A jog- és államtudományi karon:

Dr. LIEBERMANN LEÓ orvostudománykari ny. r. tanárnak, a budapesti kir. m. tud.-egyetemi joghallgatók részére az 1910—11. tanév I. felében tartott közegészségtani előadásokért, 600 K tiszteletdíj engedélyeztetett (3102/1910—11. r. sz., 144.311. ex 1910/11. I. 12. vkm. sz.).

c) Az orvostudományi karon:

Dr. BÓKAY ÁRPÁD ny. r. tanárnak, az orvostan-hallgatók részére tartott balneologiai előadásokért, az 1910—11. tanév II. felére szólólag 400 K tiszteletdíj engedélyeztetett (5554/1910—11. r. sz., 59.152/1911. VI. 1. vkm. sz.).

Dr. TELLYESNICZKY KÁLMÁN volt egyet. cz. rk. tanár, adjunctus a II. sz. anatómiai tanszék teendőinek helyettesítőleg való ellátásával bízott meg (3077/1910—11. r. sz., 113.640/1911. I. 9. vkm. sz.) s részére helyettesítési díj fejében az 1910—11. tanév I. felére 720 K engedélyeztetett (3077/1910—11. r. sz., 113.640/1911. I. 9. vkm. sz.).

Dr. KÉTLY LÁSZLÓ egyet. magántanár, adjunctusnak az 1910—11. tanév I. és II. felében tartott bel-

gyógyászati diagnostikai előadásokért 1100—1100 K tiszteletdíj engedélyeztetett (3103/1910—11. r. sz., 135.143/1910—11. I. 9. vkm. sz., 6037/1910—11. r. sz., 68.918/1911. VI. 24. vkm. sz.).

Dr. SCHOLTZ KORNÉL egyet. magántanárnak az I. sz. szemklinikán az 1910—11. tanév I. felében a szemtükrözési gyakorlatoknál való segédkezésért 400 K jutalomdíj engedélyeztetett (3528/1910—11. r. sz., 146.892/1910—11. I. 30. vkm. sz.).

Az 1910. évben tartott középiskolai egészségtan-tanári és iskolaorvosi tanfolyamon közreműködött elő-adók részére és pedig: dr. LIEBERMANN LEÓ ny. r. tanárnak, mint a tanfolyam vezetőjének, 1000 K, dr. ALEXANDER BERNÁT ny. r. tanárnak 480 K, dr. DOLLINGER GYULA ny. r., dr. NÉKÁM LAJOS ny. r., dr. ÁRKÖVY JÓZSEF ny. rk., dr. CSAPODI ISTVÁN cz. rk. tanároknak, valamint dr. GERLÓCZY ZSIGMOND és dr. RANSCHBURG PÁL magántanároknak egyenként 100—100 K, végül dr. PEKÁR MIHÁLY egyetemi adjunktusnak és dr. JUBA ADOLF magántanárnak egyenként 300 K tiszteletdíj engedélyeztetett (4124/1910—11. r. sz., 150.832. ex 1910—11. II. 23. vkm. sz.).

Dr. CSAPODI ISTVÁN cz. rk. tanárnak az 1910—11. tanév II. felében tartott egészségügyi előadásokért 600 K tiszteletdíj engedélyeztetett (6074/1910—11. r. sz., 69.736/1911. VII. 7. vkm. sz.).

d) A bölcsészettudományi karon:

Dr. BEKE MANÓ ny. r. tanár az üresedésben levő II. matematikai tanszék teendőinek ellátására helyettesi minőségben történt megbízatását a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (38/1910—11. r. sz., 91.979/1910. VIII. 27. vkm. sz.) s részére az 1910—11.

tanév I. felére 1200 K, az 1911. évi január és február hónapokra 600 K, április hó 24-től június hó végéig terjedő időre pedig 670 K helyettesítési díjat engedélyezett (2149/1910—11. r. sz., 108.055/1910. XI. 14. vkm. sz.; 3839/1910—11. r. sz., 14.256/1911. II. 22. vkm. sz.; 5555/1910—11. r. sz., 57.053/1911. VI. 1. vkm. sz.).

Dr. HEGEDÜS ISTVÁN ny. r. tanárnak a Minister úr az egyetem latinnyelvű tanrendjeinek megszerkesztéseért az 1910—11. tanévre szólólag 600 K tiszteletdíjat engedélyezett (5874/1910—11. r. sz., 52.964/1911. VI. 27. vkm. sz.).

Dr. TUZSON JÁNOS magántanár részére a Minister úr a növényrendszertani előadásoknak az 1910—11. tanév I. és II. felében megtartásáért 1500—1500 K tiszteletdíjat engedélyezett (3837/1910—11. r. sz., 149.792. ex 1910—11. II. 14. vkm. sz.; 6141/1910—11. r. sz., 71.486/1911. VII. 17. vkm. sz.) és ugyanezen előadásoknak az 1911—12. tanévben megtartására történt megbízatását jóváhagyólag tudomásul vette (6229/1910—11. r. sz., 86.751/1911. VII. 31. vkm. sz.).

MORAUX HUBERT egyetemi lectornak az 1910—11. tanév I. és II. felében tartott franczianyelvi előadásaiért 640 K, illetve 960 K tiszteletdíj engedélyeztetett (3836/1910—11. r. sz., 4116/1911. II. 13. vkm. sz. és 6150/1910—11. r. sz., 69.735/1911. VII. 17. vkm. sz.).

BALLENEGGER HENRIK franczianyelvi lectornak az 1910—11. tanév I. felében tartott előadásaiért 320 K, ugyanazon tanév II. felében tartott előadásaiért pedig 480 K tiszteletdíj engedélyeztetett (4170/1910—11. r. sz., 4115/1911. III. 8. vkm. sz. és 6117/1910—11. r. sz., 69.738/1911. VII. 17. vkm. sz.).

E) Tanároknak adott megbízatások és fölmentések.

1. A jog- és államtudománykari alap- és államvizsgálati bizottságok.

Ezen bizottságoknak az 1911—12. tanévre történt megalakítását a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette s egyúttal dr. KIRÁLY JÁNOS és dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanárokat az I. alapvizsgálati bizottságban, dr. KMETY KÁROLY és dr. báró LÁNG LAJOS ny. r. tanárokat a II. alapvizsgálati bizottságban, dr. DOLESCHALL ALFRÉD és dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanárokat a jogtudományi államvizsgálati bizottságban s végül dr. CONCHA GYÖZÖ és dr. K. KOVÁTS GYULA ny. r. tanárokat az államtudományi államvizsgálati bizottságban elnöki, illetve elnökhelyettesi minőségeikben megerősítette.

Az államvizsgálati bizottságok azon kültagjai részére pedig, akik ezen minőségükben az elmúlt tanévben működtek és közreműködésüket a jövő tanévre is felajánlották, elismerésének és köszönetének kifejezése mellett egyúttal kinevezési okiratuk hatályát az 1911—12. tanévre is kiterjesztette (6021/1910—11. r. sz., 76.287/1911. VII. 8. vkm. sz.).

2. Tanácsi bizottságok.

Az Egyetemi Tanács 1910. évi október hó 29-én tartott I. r. üléséből kelt határozattal az 1910—11. tanévre:

a) a szám- és pénztárvizsgáló-bizottságba: dr. MIHÁLYFI ÁKOS hittudománykari, dr. MAGYARY GÉZA jog- és államtudománykari prodékánokat és dr. BÉKEFI REMIG bölcsészettudománykari dékánt;

b) az állandó könyvtári bizottságba: elnökül dr. SÁGHY GYULA prorectort, tagokul pedig dr. BREZNAV BÉLA, dr. BALOGH JENŐ, dr. BÓKAY ÁRPÁD és dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanárokat küldötte ki (926/1910—11. r. sz.).

Az állandó könyvtári bizottságba a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministeriumhoz államtitkárrá kinevezett dr. BALOGH JENŐ ny. r. tanár helyébe a jog- és államtudományi kar képviselőjéül dr. MAGYARY GÉZA jog- és államtudománykari prodékán kéretett fel (2745/1910—11. r. sz.).

3. Egyes megbízatások.

a) *Külföldi tudományos congressusokra és ünnepélyekre történt megbízatásokról a következőkben számolunk be:*

A Rómában, 1911. évi október hó 15—22-ig tartott *X. nemzetközi földrajzi congressuson* való képviseletre az Egyetemi Tanács, a bölcsészettudományi kar javaslata alapján, dr. KÖVESLIGETHY RADÓ egyet. ny. r. tanárt kérte fel (1504/1910—11. r. sz.).

A *skóciai st.-andrewi egyetem 500 éves fennállásának emlékére* 1911. évi szeptember hó 12—15-ig megtartott ünnepségeken Egyetemünk képviseletével dr. HANUY FERENCZ hittudománykari dékán bízott meg (2482/1910—11. r. sz.).

A Bolognában, 1911. évi április hó 6—11-ig megtartott *IV. nemzetközi bölcsészeti congressuson* Egyetemünket dr. KÁRMÁN MÓR cz. ny. r. tanár képviselte (3452. és 4003/1910—11. r. sz.).

A Londonban, 1911. évi július hó 26—29-ig megtartott *„Emberi fajok első egyetemes congressusá”-n* Egyetemünket dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanár képviselte (4290/1910—11. r. sz.).

A Rómában, 1911. évi szeptember hó 17—23. napjai között megtartott *VII. nemzetközi dermatologiai és sifilografiai congressuson* Egyetemünket dr. NÉKÁM LAJOS egyet. ny. r. tanár képviselte (5806. és 6095. 1910—11. r. sz.).

b) *Hazai hatóságok, testületek és intézetek által rendezett ünnepélyek közül*, melyeken Egyetemünk hatósági képviselete megjelent, kiemelendők:

az *Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület* 1910. évi szeptember hó 18—22. napjain tartott évi rendes közgyűlésén az Egyetem képviseletével dr. KOCH ANTAL ny. r. tanár bízott meg (186. 1910—11. r. sz.);

a *királyi József-műegyetem* 1910—11. tanévének 1910. évi szeptember hó 19-én megtartott megnyitó-ünnepélyén Egyetemünk képviseletében dr. HANUY FERENCZ egyet. ny. r. tanár jelent meg (191/1910—11. r. sz.);

dr. Falk Miksa síremlékének a kerepesiúti temetőben 1910. évi október hó 2-án tartott leleplezési ünnepélyén az Egyetem képviseletében dr. BALOGH JENŐ jog- és államtudománykari ny. r. tanár jelent meg (782/1910—11. r. sz.);

a magyar vegyészeknek 1910. évi november hó 5—8-ig Budapesten tartott congressusán a bölcsészettudományi kar képviseletében dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár vett részt (1373/1910—11. r. sz.);

a budapesti egyetemek és főiskolák kath. hallgatói által 1910. évi november hó 13-án a kath. nagygyűlés alkalmából rendezett ünnepélyen az Egyetem képviseletében dr. HANUY FERENCZ hittudománykari dékán jelent meg (1747/1910—11. r. sz.);

a *Magyar Numismatikai Társulat* 100 éves fennállásának emlékére Budapesten 1910. évi deczember hó 29-én rendezett ünnepélyen az Egyetemet dr. HAMPEL JÓZSEF egyetemi ny. r. tanár képviselte (2554/1910—11. r. sz.);

a *Magyar Jogászegyletnek* az „Országbírói Értekezlet” összehívása 50. évfordulójának emlékére 1911. évi január hó 29-én tartott ünnepi ülésére Egyetemünk Tanácsának képviselőtében dr. SÁGHY GYULA ny. r. tanár küldetett ki (3010/1910—11. r. sz.);

a *Kisfaludy-Társaság* 1911. évi február hó 5-én tartott ünnepi közgyűlésén a Rector Magnificus dr. SZINNYEY JÓZSEF ny. r. tanár, bölcsészeti prodekan képviselte (3371/1910—11. r. sz.);

az 1911. évi február hó 23-án a királyi várban megtartott udvari bálon Egyetemünk testületileg vett részt (3802/1910—11. r. sz.);

az ifjúsági egyesületek által gróf Apponyi Albert tiszteletére, amerikai útjáról való hazatérése alkalmából, 1911. évi márczius hó 22-én rendezett banquetten a Rector Magnificus akadályoztatása miatt dr. SÁGHY GYULA prorektor jelent meg (4211/1910—11. r. sz.);

a „*Műegyetemi Segélyegylet*” 1911. évi május hó 6-án tartott zászlófelavatási ünnepélyén a *Rector Magnificus* vett részt és a következő szavak kíséretében ütötte be a szeget a zászlórúdba:

„Alma Materünk örömmel üdvözlí ünnepelt leányát, hatalmas munkatársát, kívánja, hogy dicsőséggel vezesse a zászlaja alá sereglett ifjúságot a haza anyagi, erkölcsi boldogulására. Testi, szellemi erő munka közben nagyra nő.” (4741/1910—11. r. sz. és 4848. 1910—11. r. sz.);

a nemzetközi vas- és fémipari újdonságok és szaba-

dalmak kiállításának 1911. évi május hó 6-án tartott megnyitóünnepélyén Egyetemünket dr. HANUY FERENCZ hittudománykari dékán képviselte (4816/1910—11. r. sz.);

a „Szent Imre Collegium“ ifjúsága által 1911. évi május hó 20-án dr. GLATTFELDER GYULA püspök tiszteletére rendezett búcsúünnepélyen Egyetemünk képviselőjében dr. SÁGHY GYULA prorektor jelent meg (5115. 1910—11. r. sz.);

Munkácsy Mihály síremlékének a kerepesiúti temetőben 1911. évi június hó 18-án megtartott leleplezési ünnepélyén Egyetemünket dr. MAGYARY GÉZA jog- és államtudománykari prodékán képviselte és tette le az egyetem koszorúját (5387/1910—11. r. sz.);

a „Budapesti Egyetemi Athletikai Club“ 1911. évi június hó 11-én tartott nemzetközi athletikai versenyének védnökségét a Rector Magnificus elfogadta s az athletikai versenyen képviselőjében dr. MIHÁLYFI ÁKOS ny. r. tanár jelent meg (5461/1910—11. r. sz.).

4. Seminariumi megbízatások.

A „Történelmi seminarium“ igazgatói tisztére, mely néhai dr. LÁNCZY Gyula ny. r. tanár halálával megüresedett, dr. BÉKEFI REMIG ny. r. tanár választatott meg s a választást a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (4833/1910—11. r. sz., 34.057/1911. IV. 21. vkm. sz.).

Dr. ANGVAL DÁVID ny. r. tanárnak a „Történelmi seminarium“ vezető tanárai közé történt megválasztását a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (4871/1910—11. r. sz., 39.243/1911. IV. 24. vkm. sz.).

A Minister úr értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy dr. CZIRBUSZ GÉZA ny. r. tanárnak a földrajzi

seminariumban való közreműködésére a szükséges megbízást megadta (5389/1910—11. r. sz., 55.804/1911. V. 24. vkm. sz.).

A bölcsészettudományi kar azon határozatát, hogy az 1911—12. tanévtől kezdve dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. r. tanár a matematikai geografia mellett a fizikai földrajz egész tárgykörét, míg dr. CZIRBUSZ GÉZA ny. r. tanár a leíró, politikai, gazdasági és kulturális földrajzot és biogeografiát adja elő, az adminisztratív munkakör tekintetében pedig dr. KÖVESLIGETHY RADÓ a földrajzi seminárium igazgatóságát, dr. CZIRBUSZ GÉZA pedig a földrajzi seminárium vezetőtanári tiszte mellett a földrajzi intézet igazgatóságát látja el, a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (5821/1910—11. r. sz., 69.739/1911. VI. 27. vkm. sz.).

Dr. NÉGYESY LÁSZLÓ, dr. BLEYER JAKAB és dr. SCHMIDT JÓZSEF ny. r. tanároknak a modern philologiai semináriumban való közreműködésre szóló megbízást a Minister úr megadta (6230/1910—11. r. sz., 79.838. 1911. VII. 29. vkm. sz.).

5. Lectori megbízatások.

Dr. HONTI REZSŐ kereskedelmi iskolai tanárnak, az olasz nyelv gyakorlati tanításával ideiglenes díjazatlan egyetemi lectori minőségben a bölcsészettudományi kar által történt megbízatását a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (863/1910—11. r. sz., 69.440/1910. IX. 28. vkm. sz.); és

megengedte, hogy SIMONYI BÉLA főgymn. tanár a bölcsészettudományi karon „a helyes beszéd technikája” címmel díjtalan lectori minőségben előadásokat tartasson (6323/1910—11. r. sz., 86.736/1911. VIII. 10. vkm. sz.).

F) Magántanári képesítések.

A magántanári létszám az 1910—11. tanévben a következő docensekkel gyarapodott:

a) A hittudományi karon:

Dr. TRIKÁL JÓZSEF központi papnevelő-intézeti tanulmányi felügyelő „a keresztény bölcsélet története a XV. századig” című tárgykörből nyert magántanári képesítést (5076/1910—11. r. sz., 52.572/1911. V. 1. vkm. sz.).

b) A jog- és államtudományi karon:

dr. BERNOLÁK NÁNDOR kassai kir. jogakadémiai ny. rk. tanár a „magyar büntetőjogból” (4044/1910—11. r. sz., 27.179/1911. II. 28. vkm. sz.);

dr. MÁRFFY MANTUANÓ BENŐ kereskedelemügyi ministeriumi osztálytanácsos a „magyar közjogból” (6073/1910—11. r. sz., 86.276/1911. VII. 15. vkm. sz.); és

dr. MATTYASOVSKY MIKLÓS ministeri titkár az „agrárpolitika” című tárgykörből (6177/1910—11. r. sz., 86.278/1911. VII. 19. vkm. sz.) habilitáltattak.

c) Az orvostudományi karon:

dr. VERMES LAJOS a „szemészet kórtana, különös tekintettel a gyermekkor szembetegségeire” című tárgykörből (4063/1910—11. r. sz., 27.967/1911. III. 7. vkm. sz.);

dr. TÖRÖK BÉLA a „fülbébeszet” című tárgykörből (4169/1910—11. r. sz., 27.966/1911. III. 9. vkm. sz.);

dr. RIHMER BÉLA közkórházi rendelőorvos a „húgy- és ivarszervek sebészete” című tárgykörből (4368. 1910—11. r. sz., 27.178/1911. III. 24. vkm. sz.);

dr. BENCZE GYULA tanársegéd a „belorvosi dia-

gnostiká"-ból (6036/1910—11. r. sz., 86.112/1911. VII. 13. vkm. sz.);

dr. HERZÓG FERENCZ tanársegéd a „belorvosi diagnosztiká"-ból (6068/1910—11. r. sz., 86.111/1911. VII. 12. vkm. sz.);

dr. KÖRÖSI KORNÉL tanársegéd a „táplálkozás élettana" című tárgykörből (6082/1910—11. r. sz., 86.274. 1911. VII. 19. vkm. sz.);

dr. TORDAY ÁRPÁD tanársegéd a „vér- és anyagforgalom betegségei" című tárgykörből (6093/1910—11. r. sz., 86.113/1911. VII. 15. vkm. sz.) habilitáltatott;

dr. OKOLICSÁNYI KUTHY DEZSŐ, a hydrotherapia és klimatologia magántanárának jogosítványa pedig a „tüdővészkor és gyógytana" című tárgykörre kiterjesztetett (6118/1910—11. r. sz., 86.279/1911. VII. 19. vkm. sz.).

d) A bölcsészettudományi karon:

dr. GYOMLAY GYULA Eötvös-collegiumi tanár az ó-görög philológiából (2271/1910—11. r. sz. és 126.313. 1910. XI. 17. vkm. sz.);

dr. WESZELY ÖDÖN budapesti főreáliskolai igazgató a paedagógiának „módszertan" című részéből (2638. 1910—11. r. sz., 143.657/1910. XII. 21. vkm. sz.);

dr. PEKRI PEKÁR KÁROLY budapesti áll. főgymn. tanára a „művészi pszichológiából" (2770/1910—11. r. sz., 143.656/1910. XII. 21. vkm. sz.);

dr. KISS ISTVÁN győrvármegyei levéltárost „a magyar történelemnek a Jagellók korától a szatmári békéig (1490—1711.) terjedő része, különös tekintettel a kormányzatra" című tárgykörből (4491/1910—11. r. sz., 33.152/1911. III. 24. vkm. sz.);

dr. MAUTHNER NÁNDOR az „organikus chemiából“ (6125/1910—11. r. sz., 86.273/1911. VII. 19. vkm. sz.);

dr. HEKLER ANTAL nemzeti múzeumi segédőr a classica archeológiából“ (6178/1910—11. r. sz., 86.271/1911. VII. 19. vkm. sz.);

dr. ZIMMERMANN ÁGOSTON állatorvosi főiskolai ny. r. tanár az „emlős háziállatok összehasonlító anatómiájá“-ból (6179/1910—11. r. sz., 86.277/1911. VII. 19. vkm. sz.);

dr. GEREVICH TIBOR nemzeti múzeumi segédőr az „olaszországi művészet története a XIII—XVIII. századig“ című tárgykörből (6228/1910—11. r. sz., 86.272/1911. VII. 28. vkm. sz.) nyert magántanári képesítést.

(Lásd még V. fejezet, 258—261. oldal)

G) Magántanári jutalmak.

A Minister úr a lefolyt tanévben érdemes magántanáraink jutalmazására engedélyezett 21.000 K átalányból a következő jutalomdíjakat folyósíttatta:

dr. REINER JÁNOS cz. ny. rk. tanárnak, dr. CSAPODI ISTVÁN, dr. KROMPECHER ÖDÖN és dr. SCHAFFER KÁROLY cz. rk. tanároknak egyenként 975 K;

dr. MELICHÁR KÁLMÁN és dr. FERDINÁNDY GÉZA cz. ny. rk. tanároknak egyenként 879 K;

dr. VÁMOSSY ZOLTÁN cz. ny. rk. és dr. FENYVESSY BÉLA cz. rk. tanárok részére egyenként 783 K;

dr. EXNER KORNÉL cz. ny. rk. tanárnak 685 K;

dr. GYÖRY TIBOR és dr. MINICH KÁROLY magántanároknak egyenként 590 K;

dr. PAPP JÓZSEF és dr. POLNER ÖDÖN cz. ny. rk. tanároknak, dr. KOVÁCS GYULA, dr. HORVÁTH JÁNOS, dr.

TERS VILMOS, dr. TOMCSÁNYI MÓRICZ, dr. ZACHÁR GYULA magántanároknak egyenként 492 K;

dr. KONEK FRIGYES cz. ny. rk. tanárnak, dr. SUTÁK JÓZSEF, dr. ALEXICS GYÖRGY, dr. CSERÉP JÓZSEF, dr. MELICH JÁNOS, dr. SCHILBERSZKY KÁROLY, dr. ZEMPLÉN GYÖZÖ, dr. ANDERKÓ AURÉL, ifj. dr. ENTZ GÉZA, dr. BERNÁTSKY JENŐ, dr. SZINNYEI FERENCZ, dr. LÁNG NÁNDOR, dr. MAURITZ BÉLA, dr. MANGOLD LAJOS, dr. BOKOR JÓZSEF, dr. HORVÁTH CYRILL és dr. MIKA SÁNDOR magántanároknak egyenként 403 K;

dr. JEHLICKA FERENCZ magántanárnak 400 K;

dr. MATOLCSY MIKLÓS, dr. HÁRY PÁL és dr. MANSFELD GÉZA magántanároknak egyenként 396 K (6263/1910—11. r. sz., 74.769/1911. VII. 31. vkm. sz.).

H) Kitüntetések és elismerések.

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bad-Ischlben, 1910. évi augusztus hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. BALOGH JENŐ és dr. CSARADA JÁNOS nyilv. r. tanároknak, a főiskolai oktatás terén szerzett érdemeik elismeréseül, a m. kir. udvari tanácsosi czímet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (143/1910—11. r. sz., 3469/eln. 1910. IX. 12 vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben 1910. évi szeptember hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. MIHÁLYFI ÁKOS ny. r. tanárnak a III. oszt. vaskoronarendet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (826/1910—11. r. sz., 3738/eln. 1910. IX. 27. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi november hó 23-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. LIEBERMANN LEÓ, dr. BÓKAY JÁNOS és dr. GOLDZIEHER IGNÁCZ ny. r. tanároknak, a főiskolai

oktatás terén szerzett érdemeik elismeréséül, a m. kir. udvari tanácsosi címet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (2426/1910—11. r. sz., 4610/el. 1910. XII. 8. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1911. évi január hó 15-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. SCHWARZ GUSZTÁV m. kir. udvari tanácsos, egyetemi ny. r. tanárnak és törvényes utódainak, a törvényelőkészítés terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar nemességet „szászi“ előnévvel legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (3043/1910—11. r. sz.).

A francia köztársaság elnöke dr. PREISZ HUGÓ egyetemi ny. r. tanárt az „Officier du Merite Agricole“ rendi okmányával tüntette ki (3044/1910—11. r. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1911. évi április hó 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. BREZNAY BÉLA egyetemi ny. r. tanárnak, sok évi érdemes működése elismeréséül, a m. kir. udvari tanácsosi címet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (4773/1910—11. r. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bad-Ischlben, 1911. évi július hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. LÁNG LAJOS valóságos belső titkos tanácsos, egyetemi ny. r. tanárnak és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot „csanakfalvi“ előnévvel legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (6174/1910—11. r. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi ápr. hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. MARGALITS EDE ny. r. tanárnak „Isten a világ közmondásaiban“ című munkáját a családi hitbizományi könyvtár részére legkegyelmesebben elfogadni s egyben elrendelni méltóztatott.

tóztatott, hogy a felajánlónak ez alkalomból a legmagasabb köszönet tudtul adassék (5173/1910—11. r. sz., 1948/eln. 1911. V. 18. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi szeptember hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. KÉTLY LÁSZLÓ egyetemi magántanárnak az egyetemi rk. tanári címet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (1308/1910—11. r. sz., 100.348/1910. X. 5. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felségének Wallseeben, 1910. évi deczember hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján dr. KISS JÁNOS egyetemi nyilv. rendes tanári szolgálatát megelőzőleg, a temesvári papnevelő-intézetben rendes tanári minőségben eltöltött szolgálati ideje — három évet két egyetemi tanári minőségben eltöltött évvel egyenlőnek véve — az egyetemi ny. r. tanári III. ötödéves korpótlék megállapítása szempontjából beszámíttatott, mely alapon részére a III. ötödéves korpótlék 1912. évi november hó 1-től kezdődőleg esedékes (2911/1910—11. r. sz., 150.386. ex 1910—11. I. 12. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi május hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy dr. GOLDZIEHER IGNÁZ ny. r. tanárnak, mint egyetemi nyilvános r. tanári címmel és jelleggel felruházott magántanárnak, ily minőségben eltöltött 10 évi, 9 hónapi és 23 napi szolgálati ideje az egyetemi ny. r. tanári korpótlék szempontjából $\frac{1}{3}$ arányban, vagyis 3 év, 7 hó és 8 nap gyanánt beszámíttassék és ez alapon részére a II. évötödös tanári korpótlék 1911. évi november hó 1-ső napjától folyósíttassék (6280/1910—11. r. sz., 63.968/1911. VII. 31. vkm. sz.).

I) Egyetemi ünnepélyek, meghívók, repraesentatio-nális működés és egyetemi szünetek.

Egyetemünk a szokásos beiktatási, illetőleg tanév-megnyitó-, májusi újjáalakítási és tanévzáró-ünnepélyeket az 1910—11. tanévben is megtartotta s kivette részét mindannyiszor a nemzeti gyász vagy dicsőség, a tudomány vagy a hazaszeretet apostolai és vértanui emlékére rendezett ünnepségekből is.

Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb születésnapja és névünnepe alkalmából az Egyetemi Tanács által Egyetemünk nevében küldöttségileg kifejezett hódolattal teljes üdv- és szerencsekívánatokért legmagasabb köszönetét nyilvánítani méltóztatott (285/1910—11. r. sz., 5065/1910. IX. 13. M. E. sz. és 1481/1910—11. r. sz., 6042/1910. X. 21. M. E. I. sz.).

Részt vett a Tanács az Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb névünnepe alkalmából a budavári koronázó-templomban 1910 október hó 4-én tartott ünnepélyes szentmisén. Ugyanakkor tisztelgett a miniszterelnöknél is, akit felkért az Egyetem üdvkívánatainak Ő Felsége előtt leendő tolmácsolására, mit Ő Felsége legmagasabb köszönettel fogadni méltóztatott (617/1910—11. r. sz., 3815/1910. IX. 29. vkm. eln. sz.).

Nemzetünk feledhetetlen őrangyala, dicsőült Erzsébet királyné emlékezetére 1910 szeptember 10-én a budavári Mátyás-templomban tartott ünnepélyes gyászmisén Egyetemünk Tanácsa szintén megjelent (3/1910—11. r. sz., 3491/1910. eln. IX. 8. vkm. sz. és 5611/eln. 1910. VIII. 29. belügym. sz.).

A dicsőült Erzsébet királyné emlékére a szokásos alapítványi, ünnepélyes halotti szentmisét az egyetemi

templomban november hó 19-én ez évben is megtartottuk (1622/1910—11. r. sz.).

Dicsőült Mária Terézia királynő, az Alma Mater feledhetetlen újjáalakítójának emlékére a Senatus 1910. évi november 29-én az egyetemi templomban gyásztisztisztelet tartatott (1623/1910—11. r. sz.).

Részt vett a Senatus boldogult V. Ferdinánd ausztriai császár és magyar király Ő Felsége lelki üdvéért a budavári Mátyás-templomban 1910. évi július hó 1-én megtartott ünnepélyes gyászmisén (5726/1910—11. r. sz., 2467/eln. 1910. VI. 27. vkm. sz.).

Az újesztendő előestéjén, 1910 december 31-én tisztelgett a *Rector Magnificus* a m. kir. udvarnál, a bíboros Herczegprímás úrnál, a m. kir. Ministerelnök úrnál és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minister úrnál (2431/1910—11. r. sz.).

Jelen volt Egyetemünk Tanácsa márczius 15-én az egyetemi ifúság által a fővárosi Vigadó nagytermében rendezett márcziusi ünnepélyen (4101/1910—11. r. sz.), — továbbá a budavári koronázó Mátyás-templomban 1911. évi április hó 11-én, az 1848. évi törvények szentesítésének évfordulója napján tartott ünnepi istentiszteleten (4425/1910—11. r. sz.).

Úrnapján, 1911. évi június hó 15-én a budavári koronázó-templomban tartott ünnepélyes szentmisén s az azt követő körmeneten az Egyetemi Tanács testületileg vett részt (5297/1910—11. r. sz., 2345/eln. 1911. VI. 10. vkm. sz.);

1910. évi augusztus hó 18-án, Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb születésnapján megjelent a budavári koronázó-templomban tartott hivatalos istentiszteleten, mely alkalomból a Rector Magnificus a Ministerelnök úr által azon napon adott

ebéden részt vett (6120/1910—11. r. sz.), s végül részt vett az Egyetemi Tanács a Szent István napi körmeneten (6221/1910—11. r. sz., 3200/eln. 1911. VIII. 12. vkm. sz.).

Egyetemünk fényes ünnepélyei közé kell sorolnunk dr. BOGSCH ÁRPÁD államtudományi, SCHÜTZ JÁNOS orvostudományi, VENDL ALADÁR bölcsészettudományi doktorjelölteknek Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb pártfogásával 1911. évi június hó 22-én az Egyetem Aulájában történt felavatását. Ezen legfelsőbb védnökség alatti felavatáson Ő császári és apostoli királyi Felségét gróf ZICHY JÁNOS vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr képviselte, akinek hazafias érzéstől áthatott magas szárnyalású beszéde nagyban hozzájárult az ünnepély fényének emeléséhez (2418/1910—11. r. sz., 133.682/1910. XII. 8. vkm. sz. és 5234/1910—11. r. sz., 57.286/1911. V. 20. vkm. sz.).

Külföldi tudományos congressusokra és ünnepélyekre szóló meghívók érkeztek:

a Rómában, 1911. évi október hó 15—22-ike között megtartott X. nemzetközi földrajzi congressusra (1504/1910—11. r. sz.);

a drezdai nemzetközi egészségügyi kiállítás alkalmából 1911. évi május—októberig rendezett *academiai Olimpiára* (1850/1910—11. r. sz.) és versenyekre (5746 1910—11. r. sz.);

a skóczi *st.-andrewi egyetem* 1911. évi szeptember hó 12—15-ig, 500 éves fennállásának évfordulója alkalmából megtartott *jubileumi ünnepélyekre* (2482. 1910—11. r. sz.);

a Drezdában, 1911. év nyarán megtartott *egészségügyi kiállításra* (2624/1910—11. r. sz., 4850/1910. XII. 24. eln. vkm. sz.);

a *christianiaei egyetem* 100 éves alapításának emlékére 1911. évi szeptember hó 5—6. napjain tartott *emlékünnepe*lyére (3217., 5436. és 5596/1910—11. r. sz.);

a *Bolognában*, 1911. évi április hó 6—11-ig megtartott *IV. nemzetközi bölcsészeti congressusra* (3452/1910—11. r. sz. és 4003/1910—11. r. sz.);

a *breslauer egyetem* 200 éves fennállásának emlékére 1911. évi augusztus hó 1—3-án tartott *emlékünnepe*lyre (3799/1910—11. r. sz.);

a *Posenben*, 1910. évi október hó 3—6-án, a német *philologusok* által tartott 51-ik *gyűlésre* (4264/1910—11. és 5857/1910—11. r. sz.);

a *Londonban*, 1911. évi július hó 26—29-ig megtartott „*Emberi fajok első egyetemes congressusá*“-ra (4290/1910—11. r. sz.);

a *Londonban*, 1911. évi május 29-től június 3-ig tartott *nemzetközi zenészeti congressusra* (4542/1910—11. r. sz.);

az *Athénben*, 1912. év tavaszán tartott *XVI. nemzetközi orientálista congressusra* (4792/1910—11. r. sz.) és

az *athéni egyetem* alapításának 75 éves évfordulója alkalmából 1912. évi április hó 7—15-ike között tartott *emlékünnepe*lyre (6029/1910—11. r. sz.);

a *rennesi egyetem* új épületének 1911. évi október hó 14., 15. és 16. napjain megtartott *felavatási ünnepe*lyére és *Bretagnenak* Franciaországhoz való csatolását megörökítő *szoborleleplezése* alkalmából megtartott *ünnepe*lyre (5293/1910—11. r. sz.);

a *drezdai*, 1911. évi október hó 2—7-ike között megtartott *III. nemzetközi lakásegészségügyi congressusra* (5744/1910—11. r. sz.);

a *Rómában*, 1911. évi szeptember hó 24—30-ika

között megtartott *VII. nemzetközi tuberculosis elleni congressusra* (5745/1910—11. r. sz.);

a római *VII. nemzetközi dermatologiai és sifilografiai congressusra* (5806/1910—11. és 6095/1910—11. r. sz.);

a *jassii egyetem* félszázados fennállásának jubileuma alkalmából 1911. évi október hó 9—12-ike között megtartott *ünnepélyre* (6084/1910—11. r. sz.);

a *minnesotai egyetem* 1911. évi október hó 17-én megtartott *rectori beiktatóünnepélyére* (6401/1910—11. r. sz.).

Hazai hatóságoktól, intézetektől és egyesületektől meg-hívások érkeztek:

az *Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület* által 1910. évi szeptember hó 18—22-ig tartott közgyűlésre (186/1910—11. r. sz.);

a *Királyi József-Műegyetem* 1910—11. tanévi megnyitó-ünnepélyére (191/1910—11. r. sz.);

dr. *Falk Miksa* publiczista síremlékének a kerepesi-úti temetőben 1910. évi október hó 2-án tartott le-leplezési ünnepélyére (782/1910—11. r. sz.);

a *magyar vegyészeknek* 1910. évi november 5—8-ig Budapesten tartott congressusára (1373/1910—11. r. sz.);

a *budapesti egyetemek és főiskolák hallgatói* által 1910. évi november hó 13-án a Kath. Nagygyűlés tiszteletére tartott ünnepélyre (1747/1910—11. r. sz.);

a *Magyar Numismatikai Társulat* 100 éves fennállásának évfordulója alkalmából 1910. évi deczember hó 29-én tartott ünnepélyre (2254/1910—11. r. sz.);

a *Magyar Jogászegylet* 1911. évi január hó 29-én tartott ünnepi ülésére (3010/1910—11. r. sz.);

a *Kisfaludy-Társaság* 1911. évi február hó 5-én tartott ünnepi közülésére (3310/1910—11. r. sz.);

a királyi várban 1911. évi február hó 23-án megtartott *udvari bálra* (3802/1910—11. r. sz.);

az *egyetemi könyvtár* új épülete kérdésében 1911. évi márczius hó 8-án a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministeriumban tartott szűkebb megbeszélésre (3974/1910—11. r. sz., 911/1911. III. 1. vkm. sz.);

az *ifjúsági egyesületek* által gróf Apponyi Albert tiszteletére rendezett bankettre (4211/1910—11. r. sz.);

a *nemzetközi vas- és gépipari újdonságok és szabadalmak kiállításának* 1911. évi május hó 6-án tartott megnyitó-ünnepélyére (4816/1910—11. r. sz.);

a *Műegyetemi Segélyegylet* 1911. évi május hó 6., 7. és 8-án tartott emlékünnpélyeire (4848/1910—11. r. sz.);

a *Szent Imre Collegium* ifjúsága által 1911. évi május hó 20-án dr. Glattfelder Gyula püspök tiszteletére rendezett búcsúünnepélyre (5115/1910—11. r. sz.);

Munkácsy Mihály síremlékének a kerepesiúti temetőben 1911. évi június hó 18-án megtartott leleplezési ünnepélyére (5387/1910—11. r. sz.);

a *Budapesti Egyetemi Athletikai Club* által 1911. évi június hó 18-án tartott nemzetközi atletikai versenyre (5461/1910—11. r. sz.).

Meghívások érkeztek még:

az „*Allatorvosi főiskolának*“ 1910. évi szept. hó 13-án tartott megnyitóünnepélyére (106/1910—11. r. sz.);

a „*Museumok és Könyvtárak Országos Szövetségének*“ 1910. évi szeptember hó 26—27-én Szegeden tartott közgyűlésére (170/1910—11. r. sz.);

a kolozsvári m. kir. Ferencz József tudományegyetem 1910—11. tanévi megnyitásának 1910. évi szeptember hó 18-án megtartott ünnepélyére (192/1910—11. r. sz.);

dr. Brassai Sámuel síremlékének leleplezési ünnepélyére (783/1910—11. r. sz.);

Bohusné Szögyény Antónia szobrának Világoson 1910. évi október hó 16-án tartott leleplezési ünnepélyére (965/1910—11. r. sz.);

az „*Országos Kath. Tanügyi Tanács*“ által 1911. évi február hó 16-án rendezett Vaszary Kolos ünnepélyre (3603/1910—11. r. sz.);

a „*Dunántúli Közművelődési Egyesület*“ 1911. évi június hó 26-án tartott közgyűlésére (5098/1910—11. r. sz.);

a kolozsvári m. kir. Ferencz József tudományegyetem alapításának 39. évfordulója alkalmából 1911. évi május hó 29-én tartott ünnepélyre (5229/1910—11. r. sz.);

a csíkszeredai főgymnasium 1911. évi június hó 5-én tartott felavatási ünnepélyére (5361/1910—11. r. sz.);

az „*Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület*“ 1911. évi június hó 25-én tartott alakuló közgyűlésére 5620/1910—11. r. sz.);

az „*Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület*“ 1911. évi szeptember hó 8-án fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmából tartott örömmünnepre és országos közművelődési congressusra (6124/1910—11. r. sz.).

Dr. BALOGH JENŐ és dr. CSARADA JÁNOS nyilv. r. tanárokat, m. kir. udvari tanácsosi címmel történt legfelsőbb kitüntetésük alkalmából (143/1910—11. r. sz.);

K. JÓNÁS ÖDÖN m. kir. udvari tanácsost, a kir. József-műegyetem rectorát, a műegyetem kormányzatának átvétele alkalmából (271/1910—11. r. sz.);

dr. BALOGH JENŐ ny. r. tanár, m. kir. udvari tanácsost a vallás- és közokt. m. kir. Ministerium államtitkárává történt kineveztetése alkalmából (2264/1910—11. r. sz.);

dr. LIEBERMANN LEÓ, dr. BÓKAY JÁNOS és dr. GOLDZIHHER IGNÁ CZ nyilv. r. tanárokat, m. kir. udvari tanácsosi czímmel történt kitüntetésük alkalmából (2421/1910—11. r. sz.);

dr. SCHWARZ GUSZTÁV ny. r. tanárt, a magyar nemességgel (szászi előnévvel) történt legfelsőbb kitüntetése alkalmából (3043/1910—11. r. sz.);

dr. PREISZ HUGÓ ny. r. tanárt, a francia köztársaság részéről az „Officier du Merite Agricole” czímű rendi okmánnyal történt kitüntetése alkalmából (3044/1910—11. r. sz.);

dr. BREZNAY BÉLA ny. r. tanárt, m. kir. udvari tanácsosi czímmel történt legfelsőbb kitüntetése alkalmából (4773/1910—11. r. sz.);

dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanárt 25 éves, dr. ponori THEWREWK EMIL ny. r. tanárt pedig 50 éves tanári működésének jubileuma alkalmából a Rector Magnificus a Senatus nevében melegen üdvözölte (5094/1910—11. r. sz.).

Csanakfalvi dr. báró LÁNG LAJOS v. b. t. t., egyetemi ny. r. tanárt, a magyar bárói méltósággal történt kitüntetése alkalmából az Egyetemi Tanács nevében a Rector Magnificus melegen üdvözölte (6174/1910—11. r. sz.).

A Rector Magnificus — dr. ENTZ GÉZA és dr. APÁTHY ISTVÁN egyetemi ny. r. tanárok fölkérésére — a Dorn Antal emlékének nemzetközi megörökítésére alakítandó magyar albizottság tagjai sorába lépett (3362/1910—11. r. sz.).

A budapesti katolikus egyetemi hallgatónők „Szent Margit” köre dr. GENERICH ANTAL Rector Magnificust tiszteletbeli tagjává választotta (4499/1910—11. r. sz.).

A „Magyar Országos Diákszövetség” kolozsvári congressusáról a budapesti egyetemek ifjúsági kiküldöttei táviratilag üdvözölték a Rector Magnificust, ki ugyan-csak táviratilag kívánt hosszas és áldásos munkásságot a magyar ifjúságnak (2151/1910—11. r. sz.).

Itt említjük meg, hogy BAERNREITHER JÓZSEF birodalmi képviselő úr, az osztrák delegáció elnöke, néhány delegátus képviselőtársa, közöttük GALL GUSZTÁV prágai egyetemi professzor kíséretében — az osztrák delegációnak ittidőzése alkalmával — meglátogatta egyetemünk orvostani intézeteit és klinikáit s az egyetemi könyvtárt. A látogatás alatt, mely 1911. márczius hó 3—5-ig tartott, az illustis vendégeket a Rector Magnificus személyesen kalauzolta. A vendégek nagy elismeréssel nyilatkoztak a megtekintett intézetek, klinikák s az egyetemi könyvtár szakszerű berendezéséről. (3871/910—11. r. sz.).

Rectori szünnapok voltak: 1910. október 31-ike (1437/1910—11. r. sz.); 1911. február 27., 28. és márczius 1. (farsangi szünnapok) (3771/1910—11. r. sz.); 1911. május elseje (4686/1910—11. r. sz.).

J) Szabadságolások.

Az 1910—11. tanévben a következő tanárok vettek igénybe szabadságidőt:

dr. CZIRBUSZ GÉZA ny. r. tanár 1910. évi nov. hó 20-tól 1911. január 15-ig (2533/1910—11. r. sz., 137.294/1910. XII. 14. vkm. sz.);

dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanár 1911. évi január

hó 23-tól számított 5 hetet (3078/1910—11. r. sz., 6373/1911. január 23. vkm. sz.);

dr. DOLESCHALL ALFRÉD ny. r. tanár, jog- és államtudománykari dékán 1911. évi június hó 1-től számított két hónapot (5724/1910—11., 80.655/1911. VI. 30. vkm. sz.);

dr. TANGL FERENCZ ny. r. tanár, orvostudománykari dékán 1911. évi július hó 15-től augusztus 26-ig (5890/1910—11. r. sz., 73.937/1911. VII. 1. vkm. sz.);

dr. HOOR KÁROLY ny. r. tanár 1911. évi július hó 1-től számítandó 2 hónapot (6135/1910—11. r. sz., 86.753/1911. VII. 20. vkm. sz.);

dr. HANUY FERENCZ ny. r. tanár, hittudománykari dékán július hó 4-től számított négy hetet (6136/1910—11. r. sz., 68.757/1911. VII. 20. vkm. sz.).

II. FEJEZET.

HALLGATÓSÁG.

A) Létszám.

Az egyetemi *hallgatóság* 1910—11. tanévi általános viszonyaira nézve a következő táblázatok adnak áttekinthető felvilágosítást:

a) A hallgatók száma.

Melyik félévben		Hallgató volt		Össze- sen
		rendes	rend- kívüli	
A hittudományi karban:				
Az I. félévben		84	11	95
A II. félévben		84	11	95
A jog- és államtudományi karban:				
Az I. félévben		3.459	321	3.780
A II. félévben		3.011	238	3.249
Az orvostudományi karban:				
Orvostanhallgató	az I. félévben	2.107	64	2.171
	a II. félévben	2.067	53	2.120
Gyógyszerészettan- hallgató	az I. félévben	.	139	139
	a II. félévben	.	131	131
A bölcsészettudományi karban:				
Bölcsészettanhallgató	az I. félévben	1.031	139	1.170
	a II. félévben	973	105	1.078
Gyógyszerészettan- hallgató	az I. félévben	.	192	192
	a II. félévben	.	185	185
Összesen:				
Az I. félévben		6.681	866	7.547
A II. félévben		6.135	723	6.858

b) A hallgatók kimutatása vallás szerint.

Melyik félévben	Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. kel.	Református	Ágost. hitv. ev.	Unitárius	Izraelita	Örmény	Felekezetenküli	Összesen	
A hittudományi karban :											
Az I. félévben .	70	25	.	.	.	.	.	.	.	95	
A II. félévben .	70	25	.	.	.	.	.	.	.	95	
A jog- és államtudományi karban :											
Az I. félévben .	1.758	75	97	478	289	17	1.061	1	4	3.780	
A II. félévben .	1.578	47	77	355	225	12	952	1	2	3.249	
Az orvostudományi karban :											
Orvostan- hallgató	I.	587	47	106	159	156	6	1.105	.	5	2.171
	II.	572	45	96	151	154	4	1.094	.	4	2.120
Gyógysz.- tanhallgató	I.	51	.	3	20	5	.	60	.	.	139
	II.	49	.	2	17	6	.	57	.	.	131
A bölcsészettudományi karban :											
Bölcsészet- tanhallgató	I.	603	39	25	170	113	7	212	.	1	1.170
	II.	579	34	21	152	102	5	185	.	.	1.078
Gyógysz.- tanhallgató	I.	73	1	2	29	13	.	74	.	.	192
	II.	71	1	3	27	10	.	73	.	.	185
Összesen:											
Az I. félévben .	3.142	187	233	856	576	30	2.512	1	10	7.547	
A II. félévben .	2.919	152	199	702	497	21	2.361	1	6	6.858	

c) A hallgatók kimutatása anyanyelv szerint.

Melyik félévben	Magyar	Német	Román	Tót	Szerb	Horvát	Ruthén	Olasz	Bolgár	Cseh	Lengyel	Egyéb	Összesen
A hittudományi karban:													
Az I. félévben . .	45	7	15	9	1	6	5	.	.	1	1	5	95
A II. félévben . .	45	7	15	9	1	6	5	.	.	1	1	5	95
A jog- és államtudományi karban:													
Az I. félévben . .	3.516	91	70	29	35	18	1	.	.	4	1	15	3.780
A II. félévben . .	3.040	72	58	22	30	12	1	.	.	2	1	11	3.249
Az orvostudományi karban:													
Orvostan- hallgató	I.	1.846	151	85	26	45	9	.	.	1	.	8	2.171
	II.	1.820	136	81	27	40	6	.	.	1	.	9	2.120
Gyógysz.-tan- hallgató	I.	129	7	.	.	2	1	.	.	.	.	.	139
	II.	122	6	.	1	1	1	.	.	.	.	.	131
A bölcsészettudományi karban:													
Bölcsészettan- hallgató	I.	995	90	32	15	16	5	1	.	2	3	11	1.170
	II.	941	82	24	8	9	2	1	.	1	1	9	1.078
Gyógysz.-tan- hallgató	I.	177	10	2	2	1	.	.	.	.	.	.	192
	II.	173	8	2	1	1	.	.	.	.	.	.	185
Összesen:													
Az I. félévben . .	6.708	356	204	81	100	39	7	.	.	8	5	39	7.547
A II. félévben . .	6.141	311	180	68	82	27	7	.	.	5	3	34	6.858

d) A hallgatók kimutatása honosság szerint.

Melyik félévben	Helybeli	Magyarországi	Fiumei	Horvát-szlavon-országi	Ausztriai	Külföldi	Összesen	
A hittudományi karban:								
Az I. félévben	2	78	.	7	3	5	95	
A II. félévben	2	78	.	7	3	5	95	
A jog- és államtudományi karban:								
Az I. félévben	922	2.765	20	21	40	12	3.780	
A II. félévben	756	2.429	13	16	30	5	3.249	
Az orvostudományi karban:								
Orvostanhallgató	I.	292	1.827	4	11	27	10	2.171
	II.	258	1.815	4	9	24	10	2.120
Gyógyszerészettan-hallgató	I.	12	125	1	.	1	.	139
	II.	10	119	1	.	1	.	131
A bölcsészettudományi karban:								
Bölcsészettanhallgató	I.	221	925	4	2	7	11	1.170
	II.	189	872	3	2	5	7	1.078
Gyógyszerészettan-hallgató	I.	17	174	.	.	.	1	192
	II.	14	170	.	.	.	1	185
Összesen:								
Az I. félévben	1.466	5.894	29	41	78	39	7.547	
A II. félévben	1.229	5.483	21	34	63	28	6.858	

e) A hallgatók kimutatása szüleik polgári állása szerint.

Melyik félévben																
	Állami	Törvényhatósági	Községi	Magán, egyéni, iparvállalati	Tanár, tanító, lelkész	Orvos, gyógyszer-, ügyv., mérnök, árt. ökl. bír.	Hadi szolgálatban álló	Más értelmiségi s magazó	Nagy- és középbirtokos	Kisbirtokos, gazda, földműves	Gyáros, nagykereskedő, nagyiparos	Kisiparos s ilyenmű kereskedő	Házmeester, szolgál	Nagykorú hallgató	Összesen	
	tisztviseelő															
A hittudományi karban:																
I. félévben	4	.	.	3	20	.	.	10	3	34	.	15	4	2	95	
II. félévben	5	1	1	1	19	1	.	12	2	26	3	23	.	1	95	
A jog- és államtudományi karban:																
I. félévben	638	60	71	230	261	292	51	540	153	196	217	610	55	406	3.780	
II. félévben	593	51	64	168	180	247	30	463	139	142	159	562	59	392	3.249	
Az orvostudományi karban:																
Orvostan- hallgató	I.	191	24	36	74	192	250	15	300	111	126	91	666	15	80	2.171
	II.	183	23	32	71	190	246	12	293	107	127	88	654	13	81	2.120
Gyógysz- tanhall- gató	I.	10	5	2	9	10	20	1	30	6	15	2	29	.	.	139
	II.	8	5	2	7	8	18	1	28	5	14	3	31	.	1	131
A bölcsészettudományi karban:																
Bölcsész- tanhall- gató	I.	159	30	29	54	253	60	12	194	12	120	14	168	34	31	1.170
	II.	135	31	27	52	220	61	11	176	13	114	13	153	35	37	1.078
Gyógysz- tanhall- gató	I.	15	5	3	18	14	18	2	49	4	15	2	37	9	1	192
	II.	16	4	4	15	13	21	1	43	3	16	3	36	8	2	185
Összesen:																
I. félévben	1017	124	141	388	750	640	81	1123	289	506	326	1525	117	520	7.547	
II. félévben	940	115	130	314	630	594	55	1015	269	439	269	1459	115	514	6.858	

f) Nőhallgatók az 1910—11. tanévben.

Tanfélév		I.					II.					A két félévben összesen
A hallgatók		orvostudományi kar	bölcsészettudományi kar	I. é. gyógyszerész	II. é. gyógyszerész	Összesen	orvostudományi kar	bölcsészettudományi kar	I. é. gyógyszerész	II. é. gyógyszerész	Összesen	
száma	Rendes	82	139	.	.	221	81	141	.	.	222	443
	Rendkívüli	28	33	14	7	82	29	84	15	7	85	167
	Összesen	110	172	14	7	303	110	175	15	7	307	610
vallása	Róm. kath.	30	85	3	2	120	31	86	3	2	122	242
	Gör. kath.	2	3	.	.	5	2	2	.	.	4	9
	Gör. keleti	1	1	1	.	3	1	3	1	.	5	8
	Református	8	15	2	1	26	8	13	3	1	25	51
	Ágost. hitv. ev.	3	13	1	1	18	3	14	1	1	19	37
	Unitárius	2	1	.	.	3	2	1	.	.	3	6
	Izraelita	63	54	7	3	127	63	56	7	3	129	256
	Felekezetenkívüli	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	1
	Összesen	110	172	14	7	303	110	175	15	7	307	610
anyanyelve	Magyar	96	166	14	6	282	97	166	15	6	284	566
	Német	11	4	.	1	16	10	4	.	1	15	31
	Román	2	2	.	.	4	2	3	.	.	5	9
	Tót	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Szerb	1	.	.	.	1	1	2	.	.	3	4
	Horvát	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Ruthén	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Francia	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Lengyel	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Összesen	110	172	14	7	303	110	175	15	7	307	610
honossága	Helybeli	36	115	10	2	163	32	112	9	3	156	319
	Magyarországi	71	53	4	5	133	74	57	6	4	141	274
	Fiumei	.	.	.	.	.	.	3	.	.	3	3
	Horvát-Szlavonországi	1	2	.	.	3	2	1	.	.	3	6
	Ausztriai	2	2	.	.	4	2	2	.	.	4	8
	Külföldi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Összesen	110	172	14	7	303	110	175	15	7	307	610
szüleinek polgári állása	Állami	11	25	2	.	38	15	18	1	.	34	72
	Törvényhatósági	4	5	.	.	9	2	9	.	.	11	20
	Községi	1	8	.	.	9	2	6	.	.	8	17
	Magán, egyl., iparváll.	16	21	.	.	37	13	31	1	1	46	83
	Tanár, tanító, lelkész	8	39	1	1	49	8	38	1	1	48	97
	Orvos, gyógyszerész, ügyvéd, mérnök, ált. okl. bíró	12	18	2	2	34	11	16	2	2	31	65
	Hadi szolgálatban álló	1	7	.	1	9	1	8	.	1	10	19
	Más értelmiségi és magánzó	22	27	3	1	53	22	26	5	.	53	106
	Nagy- és középirtokos	.	2	1	.	3	4	.	.	.	4	7
	Kisbirtokos, gazda, földműves	.	5	.	.	5	.	1	1	.	2	7
	Gyáros, nagykeres., nagyiparos	15	5	3	1	24	15	2	2	.	19	43
	Kisiparos, kiskereskedő	15	5	2	.	22	16	14	2	1	33	55
	Házmester, szolga	2	.	.	.	2	2	.	.	.	2	4
	Nagykorú hallgató	3	5	.	1	9	3	2	.	1	6	15
	Összesen	110	172	14	7	303	110	175	15	7	307	610

g) Pályavégzés. Távozás.

Távozási és végbizonyítvány kiadatott, és pedig:

Végbizonyítvány.

Hittanhallgatóknak	I. — II. 15
Joghallgatóknak	I. 286 II. 434
Orvostanhallgatóknak	I. 78 II. 288
Bölcsészettanhallgatóknak	I. 37 II. 117
Összesen	<u>I. 401 II. 854</u>
	1255

Távozási bizonyítvány.

Hittanhallgatóknak	I. — II. —
Joghallgatóknak	I. 160 II. 126
Orvostanhallgatóknak	I. 48 II. 28
Bölcsészettanhallgatóknak	I. 22 II. 21
Összesen	<u>I. 230 II. 175</u>
	405

a) Vizsgálatok és szigorlatok a hittudományi karban.

52

b) Vizsgálatok a jog- és államtudományi karban.

I. alap- vizsgálat	tartatott	985	Pót I-ső alapvizsgálat	tartatott	370	II. alap- vizsgálat	tartatott	795	Pót II. alap- vizsgálat	tartatott	305	Államtud. államvizsg.	tartatott	62	Államtud. pót-államv.	tartatott	13	Jogtud. államvizsg.	tartatott	13	Jogtud. pót- államvizsg.	tartatott	1	Összesen vizsgálat és pótvizsgálat	tartatott	2.544
	elfogadtatott	464		elfogadtatott	238		elfogadtatott	412		elfogadtatott	198		elfogadtatott	36		elfogadtatott	10		elfogadtatott	8		elfogadtatott	1		elfogadtatott	1.362

e) Szigorlatok az orvostudományi karban.

[illegible]

h) A budapesti országos középiskolai tanárvizsgáló-bizottság előtt a lefolyt 1910/11. tanévben összesen 897 tanári vizsgálat tartatott, és pedig:

Alapvizsgálat	341
Szakvizsgálat	265
Paedagogiai vizsgálat	240
Harmadik tárgyból alapvizsgálat	15
Harmadik tárgyból szakvizsgálat	5
Harmadik tárgyból alap- és szakvizsgálat	7
Kereskedelmi alapvizsgálat	6
Kereskedelmi szakvizsgálat	12
Francia nyelvtanítói vizsgálat	5
Román nyelvtanítói vizsgálat	1
Összevont vizsgálat (nostrificatio)	—
A lefolyt tanévben sikeres paedagogiai vizsgálat alapján kiadott „tanári oklevelek” száma	199
„Felső kereskedelmi iskolai tanári oklevél” kiadott	12
Tanári oklevélhez kiegészítő-bizonyítványt kapott	6
Francia nyelvtanítói bizonyítvány volt	5
Román nyelvtanítói bizonyítvány volt	1
Tanképesítő-igazolvány	—

Szakok szerint a vizsgálatok a következőképen oszlanak meg:

Melyik félév ?	Bölcsészettani vizsgálatok				Történelmi vizsgálatok				Mennyiségtan-természettudományi vizsgálatok				Nyelvészeti és irod. vizsg.			
	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított
I. . .	60	57	.	3	39	32	1	6	77	56	1	20	54	35	2	17
II. . .	180	169	3	8	113	93	1	19	168	123	12	33	155	130	3	22

Továbbá kereskedelmi iskolai tanári alapvizsgálat volt 6, szakvizsgálat 12. Harmadik tárgyból alapvizsgálat 15; szakvizsgálat 5; összevont alap- és szakvizsgálat 7; francia nyelvtanítói vizsgálat 5; román nyelvtanítói vizsgálat 1.

Kiadatott 199 tanári oklevél; 12 felső kereskedelmi iskolai tanári oklevél; 6 kiegészítő-bizonyítvány a tanári oklevélhez; 5 francia nyelvtanítói bizonyítvány; 1 román nyelvtanítói bizonyítvány.

e) Külföldi egyetemeken nyert oklevelek honosítása.

REINER HENRIK *gráci orvოსდoktori oklevélének* honosítása tárgyában 129.363/1909. XI. 9. vkm. sz. alatt kibocsátott rendeletet (1909—10. tanévi évtörténet, 86. lap) a Minister úr akként módosította, hogy nevezett oklevele az egyéni kötelező kórházi gyakorlat kitöltése nélkül kiadható, arra való figyelemmel, hogy Reiner orvosi tanulmányait 1899. évben, az új orvosdoktori szigorlati szabálynak életbeléptetése előtt kezdette meg (861/1910—11. r. sz., 77679/1910. IX. 22. vkm. sz.).

BRODSZKY SCHLEMMÁ EMÁNUEL *zürichi orvოსდoktori oklevélének* honosítását az orvostudományi kar megtagadandónak mondotta ki arra való figyelemmel, hogy folyamodó orvოსდoktori oklevele olyan egyetemen állíttatott ki, ahol a tanulmányi idő Egyetemünkön előírt tanulmányi időnél tetemesen rövidebb s a doktori oklevél csak tudományos qualificatiót ad, de gyakorlatra nem jogosít.

Az Egyetemi Tanács az orvostud. kar végzését tudomásul vette s az elutasítást folyamodóval közölte (1511/1910—11. r. sz.).

KLEIN SÁNDOR philadelphiai lakosnak, a *newyorki*

*Long Island College*ben szerzett orvostudományi oklevele honosítása tárgyában a Minister úr kimondotta, hogy az oklevél alapján Magyarországon sem az orvostudományi cím használata, sem az orvosi gyakorlat folytatása meg nem engedhető. A honosítás feltételül pedig megengedte, hogy folyamodó oklevele egy félév hallgatása után és az új szigorlati rendszer szerint leteendő I., II. és III. szigorlat sikeres letétele után, de az egyévi kötelező kórházi gyakorlati év alól való felmentés mellett, honosíttassék (2781/1910—11. r. sz., 137286/1910. XII. 26. vkm. sz.).

LUPPIS ANTAL fiumei lakos bécsi tudományegyetemen kiállított jogtudományi oklevelének honosítását a Minister úr ama feltétel mellett engedélyezte, ha folyamodó a magyar magánjogból és a magyar közjogból — tekintettel ezek történeti fejlődésére — valamelyik hazai egyetem jog- és államtudományi karán pótszigorlatot tesz (3834/1910—11. r. sz., 149.795. ex 1910/1911. II. 13. vkm. sz.).

HAÓR ALFRÉD göttingai egyetemi magántanár és KÁRPÁTI JENŐ a göttingai egyetemtől nyert, továbbá HEVESY BISICZ GYÖRGY *freiburgi* és FARKAS MILÁN *berlini bölcsészettudományi* oklevelük honosítására vonatkozó határozatokat a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (3888/1910—11. r. sz., 6371/1911. II. 14. vkm. sz., 4049/1910—11. r. sz., 6521/1911. II. 7. vkm. sz., 6065/1910—11. r. sz., 81.022/1911. VII. 12. vkm. sz. és 6066/1910—11. r. sz., 81.013/1911. VII. 12. vkm. sz.).

A külföldön szerzett orvostudományi oklevelek honosítása körül követendő eljárást a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr által 60.982. ex 1910/1911. I/9. vkm. szám alatt kibocsátott alábbi szabályrendelet szabályozza.

Szabályrendelet

a külföldi orvosi oklevelek honosítása (nostrificatio) tárgyában.

1. §.

Külföldön szerzett orvostudori okleveleket — ideértve a monarchia másik államának egyetemei által kiadott okleveleket is — a hazai tudományegyetemek csak abban az esetben honosíthatnak, ha a külföldi oklevéllel megegyezőt maguk is kiállítanak.

2. §.

Minden honosítandó orvosdoktori oklevél jogszzerű birtokosa igazolni tartozik, hogy oklevelét hasonló előtanulmányok (érettségi bizonyítvány, hasonló tanulmányi idő, tantárgyak és vizsgálatok) alapján szerezte, mint amelyeket a magyarországi tudományegyetemek orvosdoktor-jelöltjeiktől megkívánnak.

3. §.

A hasonló előtanulmányok alapján szerzett külföldi orvostudori oklevél honosítása a következő feltételek mellett eszközölhető:

A) Az oklevél honosítását kérő folyamodványt valamelyik hazai tudományegyetem orvoskari tanártestületéhez címezve, az illető egyetem orvoskari dékánjánál kell benyújtani és a következő okmányokkal felszerelni: a) a születési bizonyítvánnyal, b) az oklevél tulajdonosának állampolgárságát igazoló okmánnyal, illetve bizonyítvánnyal, c) az előéletet igazoló hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal, d) az egyetemre fölvétel jogosságát és a tanulmányokat igazoló okmányokkal (érettségi bizonyítvány, leczkekönyv, szigorlati bizonyítványok), e) az eredeti külföldi orvosdoktori oklevéllel,

f) magyar honos pedig, ki külföldön szerezte oklevelét, ezenkívül négy félévnek magyar egyetemen való hallgatását és magyar állampolgárságát igazoló okmányt, illetve bizonyítványt is tartozik folyamodványához csatolni.

B) Ha a folyamodvány fölszerelése kifogástalan és az orvoskari tanári testület meggyőződött arról, hogy az oklevél megszerzése a magyarországiakkal azonos feltételek közt történt, a kar folyamodót annak bizonyítása céljából, hogy az orvosi gyakorlat üzésének joga Magyarországon a honosítással megadható-e, az Ő cs. és ap. kir. Felségének 1901. évi január hó 11-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott új orvosdoktori szigorlati szabályzatban előírt II. és III. orvosi szigorlat letetésére kötelezi.

C) A jelzett szigorlatok sikeres letétele után a kar folyamodó oklevelét honosítandónak jelenti ki és erre vonatkozó határozatát jóváhagyás végett a vallás- és közoktatásügyi Ministerhez fölterjeszti. A ministeri jóváhagyás megtörténte után a honosítás tényének igazolásául az illető eredeti külföldi oklevél hátlapjára a következő záradék vezettetik reá: „Ezt a külföldi oklevelet szigorúan megvizsgálva s a bennünket kötelező honosító szabályzat szerint híven eljárva, ezennel honosítjuk, saját egyetemes orvosdoktori oklevelünkkel teljesen egyenértékűnek tartjuk, tulajdonosát NN. urat, ki _____ évben _____ született, a reánk ruházott hatalomnál fogva mindazon jogokban és előnyökben részesítjük, amelyek ami egyetemünk oklevelével egybekötve vannak.“

Ez a záradék az illető egyetem rectora, orvoskari dékánja és kari jegyzőjének aláírásával és az egyetem kisebbik pecsétjével látandó el.

D) A honosításhoz előírt szigorlatok sikeres letétele után új, Magyarországon érvényes orvosdoktori oklevéllel csak azon németországi orvosok látandók el, kik orvosdoktori cím nélkül államvizsga (Staatsprüfung) sikeres letétele alapján bírnak orvosi gyakorlatra jogosultsággal. Az ilyen folyamodók a szigorlatok sikeres letétele után külön fel is avatandók orvosdoktorrá.

E) Azon külföldi orvosdoktori oklevél tulajdonosa, ki egyetemi tanulmányait a Magyarországon érvényes új orvosi szigorlati szabályzat életbelépte óta — tehát az 1900—901. tanévvel kezdődőleg végezte külföldön, a magyarországi orvosdoktorokra előírt egyévi kötelező kórházi gyakorlat kitöltését is tartozik hitelesen igazolni, illetve, ha oly országból származik, hol az egyévi kórházi gyakorlat nem kötelező, úgy azt a honosítási záradéknak az oklevélre rávezetése előtt Magyarországon pótolni tartozik. A külföldön töltött kórházi év igazolása gyanánt a németországi oklevelek tulajdonosainál az oklevél ú. n. approbatiója is elfogadandó.

4. §.

A külföldi orvosdoktori oklevél honosítási díja 90 korona. Ebből a rectornak 20 korona, az orvoskari dékánnak és a kari jegyzőnek 15—15 korona, az egyetemi központi irodának (oklevélzáradékolás, pecsét, bélyeg) 20 korona jár és a maradék 20 korona a kari pénztárt illeti.

A 3. § *D)* pontja esetében a felavatás teljes díja (108 korona) fizetendő.

A honosítás alkalmával a II. és III. orvosi szigorlat letételeért az ezen szigorlatok után előírt rendes díjak kétszeres összege fizetendő.

5. §.

Ha az orvosi kar a folyamodás mellékleteiből arról győződnek meg, hogy a folyamodó orvosdoktori oklevelét kiállító főiskolának tanulmányi tervezete a Magyarországon érvényes tanulmányi és szigorlati szabályzat követelményeitől eltér, jogában áll a karnak, hogy a honosítás feltételéül nemcsak a 3. § B) pontjában említett honosítási szigorlatokat, hanem egyes tárgyak hallgatását, félévek pótlását, esetleg az I. orvosi szigorlat tárgyainak egyikéből való vizsgálatot is megállapítson. Ha a különbség még így sem volna kiegyenlíthető, a külföldi oklevél a honosításból kizáratik és tulajdonosa magyar oklevél szerzésére utasíttatik. Mindezekben az esetekben folyamodó az orvosi kar határozata ellen a vallás- és közoktatásügyi Miniszterhez felelkezhet.

6. §.

Valamely magyar egyetemi tanszékre való meghívás és kinevezés a külföldi orvosdoktori oklevél érvényességének elismerésével egyértelmű; az ilyen külföldiek orvosi oklevelei ad honores honosítási záradékkal látandók el. Ez annak az elvnek, hogy minden külföldi oklevelet honosítani kell, szükségszerű következménye.

7. §.

A szabályszerű honosítási záradékkal ellátott külföldi orvosdoktori oklevél úgy a tiszti, mint a törvényszéki orvosi vizsgálat letevésére épűgy jogosít, mint a hazai orvostudori oklevél (2885/1910—11. r. sz.).

C) Tandíjelengedés.

A tandíjelengedésről a következő táblázat tájékoztat:

A karonk megjelölése	Félév	Egész tandíjmentessé- get nyert hallgatók száma	Fél tandíjmentességet nyert hallgatók száma	Az elenged- ett tandíj összege	
				kor.	fill.
Hittudományi kar	I.	2	.	150	.
	II.	2	.	150	.
Jog- és államtudományi kar	I.	576	206	50.925	.
	II.	611	93	49.312	50
Orvostudományi kar	I.	362	191	34.312	50
	II.	380	276	38.850	.
Bölcsészettudományi kar	I.	441	40	34.575	.
	II.	450	35	35.062	50
Gyógyszerészek	I.	13	14	1.500	.
	II.	18	21	2.137	50
Összesen	I.	1394	451	121.462	50
	II.	1461	425	125.512	50

D) Kitüntetéssel vizsgázott egyetemi hallgatók névsora.

a) A hittudományi karon.

Szigorlatok:

Anderlic Vilmos

Bitterer Károly

Čerček Gusztáv

Dávid Antal

Georgescu János

Grigássy Gyula

Hodál György

Jánossy József

Kövér Lajos

Kühnl József

Oeskó Lajos

Scheffler János
Schriffert Béla
Szmieskó György

Tóth-Tihamér
Walter János.

b) A jog- és államtudományi karon.

I. alapvizsga.

Adler Károly
Aldor Vilmos
Balázs István
Barakovich László
Barsi Aladár
Bartha Kálmán
Bartholy Ervin
Baugarten Sándor
Bedő Géza
Berényi Róbert
Bobsa Ferencz
Bohus Jenő
Csányi Mátyás
Dimitrijevitz Dragomir
Dukesz Arthur
Eggenhoffer Béla
Feuer Rezső
Fuchs József
Gömöry Sándor
Grünfeld Hugó
Günther Tivadar
Hain János
Halász Aladár
Hegedüs Jenő
Hein Jenő
Hoffmann József
Hokos Zoltán
Horváth Ferencz
Gróf Hugonnai Viktor
Jeszenszky Ferencz
Kardos Ferencz
Kálmán Elek
Kálmán Lőrincz

Könziki József
Kund Ede
Landgráf Dezső
Ifj. Meixner Emil
Molnár Márton
Moór Arthur
Pollák Kálmán
Popelka Oszkár
Rátkai Árpád
Rudas Sándor
Sacher Béla
Schwartz Jenő
Sebestyén Pál
Svig Károly
Szabó Gyula
Szaxum András
Szász Miklós
Szőgyi Imre
Szücs Andor
Szücs Béla
Szücs István
Tamás Gyula
Tarnóczy Aladár
Tauber Ottó
Tábor Pál
Traeger László
Tury Sándor Kornél
Vámossy Loránt
Vélszy Mátyás
Weinberger Gyula
Zakó Milán
Zoltán József
Zsindely Ferencz.

II. Alapvizsga.

Arányi Kálmán
 Báró Babarczy István
 Bakonyi László
 Balogh Gábor
 Deáky Ferencz
 Gerenday Ármin
 Gömöry Sándor
 Báró Guttman Sándor
 Hajós Gyula
 Hechinger Ede
 Jast László
 Kelemen Pál
 Király Richárd
 Kiszely Tibor
 Krnő Iván
 Kuhl Lajos
 Lipp Jenő
 Müller Miksa
 Pólya László
 Reiching Ottó
 Salgó Sándor
 Schweinitzer József
 Szinte János
 Szondy Viktor
 Szrviczky György
 Tibay Ferencz
 Vajda Mihály
 Vál Ottó
 Weinhold Frigyes
 Zimmer Ferencz.

**Államtudományi állam-
vizsga.**

Weis István.

Államtudományi szigorlat.

Benke Lajos
 Frank József

Frankó Abdon Zenó
 Hovhannesian Eghia
 Kalledey Jenő
 Kenessy Gyula
 Kiss István
 Kohányi Zoltán
 Ifj. K. Kováts Gyula
 I. és II. államtud.
 Ludinszky Zoltán Lajos
 Lutilszky Jenő
 Nagy Sándor
 Sárffy Andor
 Spehár Ferencz József
 Staub Gábor
 Tandlich Emil
 Városey Károly
 Velics Lajos
 Vigh Viktor
 Zsivkovics József.

Jogtudományi szigorlat.

Adler Izso
 Bárány László
 Bogsch Árpád
 Bóka Károly
 Böhm Ignác
 Daróczy János
 Flesch Ernő
 Frank László
 Givulescu Julián
 Gózony Aladár
 Gyurkovics János
 Halász János
 Hedbavny József kieg.
 vegyes és III. tét.
 Hettesheimer Imre
 Kelecsényi Zoltán
 Kelényi Jenő II. tét. és
 III. tört.

Kemenes Károly	Rapoch Géza
Korman Frigyes kieg. vegyes és III. tét.	Rasch Gyula
Kovács Imre I., II. és III. (tört. vegyes, tét.)	Renk Félix
Lengyel László	Salkovszky Jenő
Lutillszky Jenő kieg. vegyes és III. tört.	Sárfly Andor
Malonyai Béla II. tét. és III. tört.	Schiller Ottó
Markovich Miklós	Steinitz Jenő
Mihálics Titusz	Stolpa József
Miklós Kálmán	Stur Lajos
Dr. Miskey Sugovich Andor	Szent-Iványi Gábor
Paiss Dénes	Székely István
Papu János	Szinnyei Merse Jenő
Dr. Pruzsinszky Miklós	Takács Andor
Raj Ferencz	Tandlich Emil
	Tibor Dezső
	Tury György
	Vizi Ferencz
	Weisz István.

c) Az orvostudományi karon.

I. Orvosi szigorlat.

Aczél Béla	Jakab Herman
Barta Ödön	Kern Kálmán
Báron Gyula	Kovács Artur
Bárczi Jenő	Kunsch Pál
Bienenstock Mór	Molnár Elek László
Csiba Zoltán	Nagy Jenő
Fényesi Róbert	Nágel Zoltán
Fodor Imre	Pável Benő
Friedmann Béni	Pechány Albin
Fridmann Dávid Dezső	Phillipovich Albert
Fridrich László Sándor	Radda Ernő
Görgei Márton	Ratkóczi Nándor
Gyenes Ernő	Rozgonyi Ottó
Hajdu Lili	Sági Jenő
Heimler Viktor	Stux Samu
Herczeg Árpád	Sugár Dezső
	Székely József

Szoó Károly
Tury Lajos
Vágó Herman.

II. Orvosi szigorlat.

Bernát Margit
Fehér Manó
Fronius Lothár
Gonda Viktor
Popp Leonidas
Br. Radvánszky Béla
Rohonyi Hugó
Révész Sándor
Schukker Miklós
Siegmond Ervin
Szabó János
Tasnády Székely Béla
Szommer Imre.

III. Orvosi szigorlat.

Bentia Szevér
Butean Márta
Csipkai Károly
Eiszenmann Oszkár
Erdélyi Sándor
Halmos Dezső
Jickeli Károly
Kende Béla
Krausz József
Lipták Pál
Lövenstein Lajos
Lukács Elek
Markó Viktor
Metzger Fülöp
Moga Kornélia
Schönfeld Ferencz
Schöngut Ernő
Somogyi Rezső
Szegő László

Szöllős Henrik
Takács Zoltán
Tóth Pál (szarvasi)
Vas Jenő
Vértés Lajos
Waldmann Iván
Wein Zoltán
Weisz Hermin
Wéber József
Winter Mária.

I. Gyógyszerészi szigorlat.

Altstock Hugó
Bátori Ferencz
Bokor Ferencz
Braun Sándor
Chripko Zsuzsanna
Fancsik Lajos
György Mátyás
Jakab János
Kapás Pál
Kaufmann Gyula
Molnár László
Schwarcz Emma
Weinrich Anna.

II. Gyógyszerészi szigorlat.

Altstock Hugó
Barna Margit
Bokor Ferencz
Chripko Zsuzsanna
Déry Aladár
György Mátyás
Gyurovics Mariska
Havas József
Kapás Pál
Kaufmann Gyula
Kálmán Károly

Maros Béla	Póka Jenő
Mészáros Meláni	Rayman Ákos
Molnár László	Schwarcz Emma
Moskovits Sándor	Weinrich Anna.

d) A bölcsészettudományi karon.

Bölcsészeti doktori szigorlat:

Deseő Irén
 Dobai János
 Endrődi Jenő
 Főgel József
 Gaspáretz Géza Elemér
 Götz Irén
 Grosschmied Lajos
 Jablonkay Gábor
 Jakab Béla
 Kara Ferencz
 Károlyi János
 Kemenes Illés Ede
 Krausz Ignác
 Reisner Flóra
 Rybár István
 Schárbert Ármin
 Starmann Béla
 Szűcs József
 Trostler József
 Veszelszky Gyula
 Weichhart Gabriella
 Wéber Arthur
 Zákonyi Mihály
 Zivuska Jenő.

Faith Olga
 Feleký József
 Goldstein Nándor
 Grósz Nándor
 Grün Sándor
 Guttmann Szidónia
 Jalovetz Erzsébet
 Ladányi Endre
 Láposy Károly
 Omescu Kornél
 Schulek Béla
 Schumacher Zoltán
 Varsányi Béla
 Wagner Ferencz.

Tanári alapvizsga:

Bíró Izabella
 Braun Soma
 Bródy Imre
 Ebert Ede Fábian
 Eckhardt Sándor
 Egerváry Jenő Elek
 Grexa Gyula
 Hagó Kovács I.
 Hille Alfréd
 Horváth Endre
 Kastner Jenő
 Kerekes Pál
 Kittmann Károly
 Kocáb Frigyes
 Komor Juliska
 Lukács Ferencz

Gyógyszerészeti elővizsgálat:

Aczél Erzsébet
 Ifj. Binder János
 Böleskey Erzsébet

Peisner Károly
 Révhegyi Rozália
 Ruitz Alfonz
 Schmidt Olga
 Schulz Irén
 Schwarcz Ilona
 Spangel Rezső
 Stoica Vazul
 Tamás Vazul
 Tolnai Jenő.

Tanári szakvizsga:

Bedi Rezső
 Borza Sándor
 Endrődi Jenő
 Gellért Hugó
 Haiman Hugó
 Hajós Géza
 Hanvai Anna
 Holczmann István
 Horváth Béla
 Huszti József
 Jablonkay Gábor
 Kara Ferencz
 Kardoss Izabella
 Keresztúri György
 Kiss Árpád
 Klauber Ernő
 Klein Magda

Kurdilla Ferencz
 Kűszler Elly
 Lútfass Etelka
 Peisner Flóra
 Pollák A. József
 Pécsi Berta
 Renner János
 Semtei Sándor
 Svehla Gyula
 Trostler József
 Weber Artur
 Weichhardt Gabriella
 Woyciehovszky József
 Zákonyi Mihály.

**Tanári paedagógiai
 vizsga:**

Balanyi György
 Ballenegger Andor
 Dengi János
 Klein Magda
 Dr. Nagy Pál
 Peisner Flóra
 Dr. Polgár Gyula
 Pollner Arnold
 Dr. Sas Andor
 Szilasi Vilmos
 Törös Béla
 Weber Artur.

E) Ösztöndíjak.

a) Utazási ösztöndíjak.

A külföldi tudományos élet közvetlen megismertetésére a lefolyt tanévben is több utazási ösztöndíj engedélyeztetett és pedig: részben a közoktatásügyi kormány, részben pedig az egyetemi hatóságok részéről.

A Minister úr az 1910—11. tanévre a következő utazási ösztöndíjakat engedélyezte:

a hittudományi karon: SCHEFFLER JÁNOS végzett hittanhallgatónak a részére engedélyezett külföldi utazási ösztöndíj I. és II. részlete fejében 1000—1000 K-t utalványozott a Minister úr (3527/1910—11. r. sz., 2341/1911. I. 27. vkm. sz., 4629/1910—11. r. sz., 37.812/1911. III. 29. vkm. sz.);

a jog- és államtudományi karon: dr. MANDEL ZOLTÁN kir. járásbírósaági joggyakornok részére 1000 K-t (2475/1910—11. r. sz., 128.944/1910. XII. 16. vkm. sz.) és dr. ARÁNYI ISTVÁN részére szintén 1000 K-t engedélyezett és utalványozott (3674/1910—11. r. sz., 13.178/1911. II. 6. vkm. sz.) a Minister úr;

az orvostudományi karon: dr. HORNYÁNSZKY GYULA egyemi magántanár részére külföldi utazási ösztöndíjul a Minister úr 1000 K-t engedélyezett és utalványozott (2834/1910—11. r. sz., 139.118/1910. XII. 30. vkm. sz.);

dr. VERZÁR FRIGYESNEK külföldi utazási ösztöndíja II. részlete fejében 1000 K-t utalványozott, — ifj. dr. LIEBERMANN LEÓ I. szemklinikai tanársegéd részére pedig ugyancsak külföldi utazási ösztöndíj fejében 1000 K-t engedélyezett és utalványozott a Minister úr 4640/1910—11. r. sz., 37.811/1911. III. 28. vkm. sz.);

a bölcsészettudományi karon: VADÁSZ ELEMÉR tudományegyetemi tanársegédnek 1000 K külföldi utazási segélyt engedélyezett és utalványozott a Minister úr (3318/1910—11. r. sz., 1662/1911. I. 17. vkm. sz.);

dr. CZEBE GYULA és dr. FEKETE MIHÁLY okl. középiskolai tanárjelölteknek külföldi utazási ösztöndíjul 1000—1000 K-t, nemkülönben dr. GRAGGER RÓBERT ugyancsak okl. középiskolai tanárjelöltnek külföldi utazási ösztöndíja I. részlete fejében 1000 K-t utalvá-

nyozott a Minister úr (3534/1910—11. r. sz., 4114/1911. I. 26. vkm. sz.).

Az 1911—12. tanévre pedig:

a hittudományi karon: WAGNER ALAJOS végzett hittudománykari hallgatónak,

a jog- és államtudományi karon: dr. EGYED ISTVÁNNAK,

az orvostudományi karon: dr. ÁNGYÁN JÁNOSNAK és dr. GÖTI IRÉNNEK,

a bölcsészettudományi karon: dr. VÁRADI BÉLÁNAK és dr. CZEBE GYULÁNAK egyenként 2000—2000 K, s végül

az 1911—12. tanév I. felére

a jog- és államtudományi karon: dr. KOLLMANN DEZSŐNEK 600 K külföldi utazási ösztöndíj engedélyeztetett (6336/1910—11. r. sz., 87.958/1911. VII. 31. vkm. sz.).

Az 1911. év július és augusztus hónapjaiban Londonban és Oxfordban, továbbá Párisban tartott szünidei tanfolyamokon való részvétel céljából kiküldött egyetemi hallgatóknak, még pedig: az angolnyelvi tanfolyamra kiküldött SÁNTHA PÁL hittanhallgatónak, NEMÉNYI BERTALAN joghallgatónak, STEITY GYÖRGY bölcsészethallgatónak úti segélyül egyenként 700 K-t, HAJÓS GYULA joghallgató részére ugyanezen címen 600 K-t, a francia tanfolyamra kiküldött ALEXANDER FERENCZ GÁBOR orvostanhallgatónak és MIKA KLÁRA bölcsészettanhallgatónak pedig egyenként 600 K úti segélyt engedélyezett a Minister úr (5023/1910—11. r. sz., 54.099/1911. V. 4. vkm. sz. és 5819/1910—11. r. sz., 78.034/1911. VI. 27. vkm. sz.).

Az egyetemi hatóságok által adományozott utazási ösztöndíjak a következők:

az orvostudományi kar: dr. FEJES LAJOS II. sz. belklinikai gyakornokot a Bene-féle alaphól 1650 K utazási ösztöndíjban részesítette (9630/1910—11. r. sz.);

dr. LIEBERMANN PÁL tanársegédnek 1000 K és dr. SCHERER SÁNDORNAK a Schordann-alapból 2000 K,

dr. FOGARASSY IMRÉNEK és dr. PEKÁNOVICH ISTVÁNNAK a Wagner Jánosféle alapból 2000—2000 korona s végül

dr. TÓTHFALUSSY GYULÁNAK a dr. Kovács Sebestény Endre alapból 2400 korona utazási ösztöndíjat adományozott.

b) Pályadíjak, szorgalmi díjak, ösztöndíjak és segélyek.

1. Állami ösztöndíjak és ministeri segélyek.

A jog- és államtudományi karnál az 1910—11. tanév kezdetétől megüresedett állami 600 koronás versenyvizsgálati ösztöndíjat ZILAHÍ LÁSZLÓ és ÉDERER ISTVÁN III. éves joghallgatók, az 1910—11. tanév II. felétől megüresedő három ösztöndíjat pedig DARÓCZY JÁNOS IV. éves, SZINTE JÁNOS és BÖHM IGNÁCZ III. éves joghallgatók nyerték el (3830/1910—11. r. sz., 140.281. ex 1910/1911. I. 9. vkm. sz.).

Az idősb erdödi gróf Pálffy Jánosféle 1000 K-s ösztöndíjból az 1910—11. tanév kezdetétől egyet-egyet VÖRÖS ERNŐ III. éves joghallgatónak, BALÁZS LAJOS II. éves és TÚRY LAJOS III. éves orvostanhallgatóknak adományozott a Minister úr; a váczi Mária Teréziaféle 600 K-s ösztöndíjból megüresedett egyik ösztöndíjat pedig ifj. MAGYARY LAJOS III. éves joghallgatónak adományozta (6076/1910—11. r. sz., 77.218/1911. VI. 30. vkm. sz.).

A jog- és államtudományi karnál rendszeresített két, évi 210 koronás szigorlati ösztöndíjnak az 1910—11. tanévre esedékes összege fejében 420 koronát utalványozott a Minister úr (5189/1910—11. r. sz., 56.493/1911. V. 12. vkm. sz.).

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr
HAUER JÓZSEF PÁL joghallgató részére 120 K tanul-
mányi segélyt engedélyezett (5844/1910—11. r. sz.,
65.981/1911. VI. 20. vkm. sz.).

*2. Az Egyetem újjáalakítási ünnepélyén kiosztott pályadíjak
és szorgalmi díjak.*

Komoly munkára ösztönző díjak azok is, ame-
lyeket az Egyetemi Tanács a május 13-iki ünnepélyen
pályadíjak és szorgalmi díjak czímén osztott ki az
Egyetem érdemes hallgatóinak.

E czímen a lefolyt tanévben kiosztatott:	
a Pasquich-alapból	1400 K,
a Schwartner-alapból	720 „
a Pauler A) alapból	160 „
a Rupp-alapból	170 „
a Schopper-alapból	80 „
a Jendrassik-alapból	150 „
a Bita-alapból	80 „
a Budapest székesfővárosi alapból	200 „
a Senger-alapból	440 „
a Margó O) alapból	80 „
a Kautz-alapból	150 „
Összesen:	3630 K

(4685/1910—11. r. sz.).

3. Alapítványi ösztöndíjak és segélyek.

A rectori hivatal alapítványi pénztárában kezelt
I—XLVI. alapítványok terhére az Egyetemi Tanács
adományozási jogkörébe tartozó alapítványokból a kö-
vetkező ösztöndíjak, illetve segélyek adományoztattak:

A Bujanovics Jánosné—Koppy Mária-féle két, egyen-
ként 150 K-t kitevő szigorlati segélyt az Egyetemi

Tanács MARKOVICH MIKLÓS jogszigorlónak és ORPHANIDES ERZSÉBET szigorlóorvosnak adományozta (2141., 3195/1910—11. r. sz.).

A *Szitányi-féle* 420 K-s ösztöndíjat az alapító-család seniorának nevezése alapján SIMON ANDRÁS II. éves joghallgató nyerte el (1887/1910—11. r. sz.).

A *Rökk Szilárd B)* jelzésű alapítvány kamataiból az 1910—11. tanévtől kezdődőleg megüresedett s az orvostudományi és bölcsészettudományi kar hallgatóit illető két 600—600 K-s ösztöndíjat az Egyetemi Tanács ORPHANIDES ETELKA III. éves orvostanhallgatónak és KMETTY BÉLA III. éves bölcsészettanhallgatónak adományozta (2061., 2520/1910—11. r. sz.).

A *Pray-féle* alapkamataiból SAL BÉLA tanárjelölt 100 K betegségélyt kapott (3832/1910—11. r. sz.).

4. A tudománykarok adományozási jogkörébe tartozó, vagy kezelése alatt álló alapítványokból még a következő ösztöndíjak, illetve segélyek osztattak ki az 1910—11. tanévben:

a) A hittudományi karon:

a *Fogarassy-alapból* kitűzött 140 K-s pályadíjat FEKETE GÉZA III. éves hittanhallgató,

a *Fogarassy-Dercsik-alapból* kitűzött 140 K-s pályadíjat pedig KOVÁCS JÓZSEF III. éves hittanhallgató nyerte el;

Szabó Alamizsnás János-alap 40 K kamata TIHANYI BÉLA IV. éves hittanhallgatónak adományoztatott.

A beiktatási díjakból a hittudományi kart összesen megillető 297 K 65 fillér jutalék, könyvjutalom címén, egyenlő részesedési arányban BÜRCHNER LÁSZLÓ, KIRÁLY JÁNOS, KOVÁCS FERENCZ, VIGLÁS LAJOS, WAGNER ALAJOS és ZSIGOVITS LÁSZLÓ IV. éves hittudománykari hallgatók között osztatott ki.

β) *A jog- és államtudományi karon:*

a *Majláth-alapból* dr. BOGSCH ÁRPÁD 200 korona szigorlati ösztöndíjat nyert (5583/1910—11. r. sz., 69.399/1911. VI. 10. vkm. sz.);

a *Frank-alap* kamataiból VÁMOS HUGÓ és BURSICS ZOLTÁN III. éves joghallgatók 200—200 K, NAGY LAJOS, GÖRÖG FRIGYES, WIDDER GYULA, HERCZEGFFY ALADÁR, KIRÁLY RICHÁRD III. éves joghallgatók, SCHULTZ KÁROLY IV. éves joghallgató és WEINHOLD FRIGYES II. éves joghallgató egyenként 100—100 korona szorgalmi díjat nyertek,

az igazolatlanul visszalépők alapvizsgadíjaikból és részben a szigorlati ösztöndíjalapból VERMES ÖDÖN, KIRSCHNER HUGÓ, SZIRMAI KÁROLY és LÉVAI IMRE II. éves joghallgatók, ZSOLNAI OSZKÁR, SZIGETI LÁSZLÓ, FÁBRY GYÖRGY, HERCZEGFFY GÉZA és BÓKA KÁROLY III. éves joghallgatók, végül RAJ FERENCZ IV. éves joghallgató egyenként 100—100 korona jutalomdíjban részesültek (3932/1910—11. r. sz.).

γ) *Az orvostudományi karon:*

a *Rupp-féle alapítvány* 170 K-nyi kamatát EISLER ERNŐ IV. éves orvostanhallgatónak ítélte meg a kar.

A *Jendrassik-alap* 150 K-nyi kamatát pedig ROHONYI HUGÓ V. éves orvostanhallgató nyerte.

A *Korányi-alapból* kiírt pályázat meddő maradván az a következő 1911—12. tanévben újból ki lesz írva.

A *Budapesti orvoskari alaptól* — melynek célja elszegényedett orvosok és azok özvegyeinek segélyezése — a folyó tanévben összesen 2950 K lett kiosztva.

A *Koller-féle alaptól* segély czímén 1600 korona osztatott ki.

A *Rothmann-féle alaptól* LENKEI DEZSŐ, SOLTÉSZ ISTVÁN, DITRICH FERENCZ és CSERNEL JENŐ egyenként 50—50 K segélyben részesültek.

A *Csausz-alapból* nyolcz orvostanhallgató, névszerint: ALTER MÁRK, LINHARDT MELÁNIE, KELEMEN KÁROLY, SIEGMUND ERVIN, BIHARI ARNOLD, HENSZELMAN ALADÁR, GYIMES MIKLÓS és SCHUKKER MIKLÓS orvostanhallgató 200—200 K ösztöndíjat nyert.

A *Capdebó-féle alapból* TOPPLER ISTVÁN, MANDL HENRIK és VIRÁG MÁRIA orvostanhallgatók 120—120 K szorgalmi díjat nyertek.

A *Jakobovics-féle alapból* KARDOS MIKLÓS orvostanhallgató 350 K jutalomdíjat nyert.

A *Woga-féle* 400 K-s gyógyszerészi ösztöndíjat MOLNÁR LÁSZLÓ II. éves orvostanhallgató nyerte.

A *Fischhof-féle* 800 K-s szigorlati ösztöndíjat BICKEL ANDRÁS V. éves orvostanhallgató nyerte.

A *Barna Ignác-féle alapból* GÁBOR ERNŐ V. éves orvostanhallgató 130 K-t nyert.

A *gróf Andrássy Szerafina-féle* ösztöndíjalapból SZABÓ JÁNOS és HÁRNIK JENŐ V. éves orvostanhallgatók 300—300 K-t nyertek.

Az orvoskari tanártestület által alapított *Balogh Kálmán-féle millénáris alapból* dr. NÁDASY ISTVÁN, dr. NAGY LÁSZLÓ és dr. GOZON LAJOS 800—800 K jutalomdíjban részesültek.

Az *özvegy Gárdos Jánosné-féle* orvostudományi vizsgálódásra ösztönző alapítvány kamataiból dr. IMRE JÓZSEF és dr. WERZÁR FRIGYES 600—600 K jutalomdíjat nyertek.

A *Hőgyes-féle* alapból a kitűzött 180 K pályadíjat RUDÓ KAMILLA nyerte el.

Az *Arányi-féle* pályadíjat — 180 K-t — MOCÁR LÁSZLÓ V. éves orvostanhallgató nyerte el s ugyan-
csak az Arányi-alapból nyert HALÁSZ MARGIT 80 K és GÁTI MÓR 40 K pályadíjat.

A *Korányi-féle* tanársegédi pályadíjat dr. MANSFELD GÉZA egyetemi magántanár, tanársegédnek ítélte meg a tanártestület.

Dr. Grósz Emil ny. r. tanár által adományozott 150 K jutalomdíjból GONDA VIKTOR, LEHNER IMRE és WEICHHART GYÖRGYIKE 50—50 K jutalomdíjat nyertek.

δ) *A bölcsészettudományi karon:*

A *Mitterpacher-Hadaly-alapítvány* kamataiból ALBL ISTVÁN egyszer 75 K, máskor 25 K, BALOGH BÉLA 50 K, BALOGH JÁNOS 50 K, DRÁGÁN JÓZSEF 40 K, FRISCH FERENCZ 50 K, JOLBEJ MIKLÓS 40 K, KILÁR ISTVÁN 20 K, PÁRKÁNYI DEZSŐ 40 K, PETERNEL KÁROLY 25 K, SZALAY LÁSZLÓ 25 K, TÓTH ALAJOS 20 K, TÓTH ISTVÁN 25 K segélyben részesültek;

a *beiktatási díj-alapból* TÓTH JÓZSEF 100 K, máskor 40 K, OLASZ IMRE 10 K, BETKOVSZKI JENŐ 70 K, ORAVECZ GYÖRGY 40 K, BUDAY PÉTER 60 K, HUTLÁSZ JÁNOS 50 K, KOSTYÁL LAJOS 50 K, máskor szintén 50 K, POSZTÓS SÁNDOR 40 K, máskor 20 K, TÓTH ALAJOS 40 K, máskor 30 K, ZSINKA FERENCZ 30 K, DRÁGÁN JÓZSEF 40 K, máskor 20 K, DUBOVITZ ISTVÁN 25 K, FARCZÁDI GERŐ 25 K, KOCSNER RÓBERT 20 K, FRISCH FERENCZ 30 K, RICSEY GYÖRGY 20 K, máskor szintén 20 K, NAGY IMRE 20 K, SZŐKE BALÁZS 20 K, ESZTERGÁLOS ANTAL 20 K, SABJANICS KÁROLY 30 K, BOHÁR GÁBOR 30 K, MURÁNYI MÁTYÁS 20 K, REHÁK BÉLA 20 K, VALENT JÓZSEF 20 K, REMSEY GYŐZŐ 20 K, SZŐNYI SÁNDOR 20 K, MURÁNYI KÁLMÁN 20 K, ALBL ISTVÁN 15 K segélyben részesültek;

az *Imre-Reseta alapítványból* PESTHY PÁL 600 K ösztöndíjat nyert;

a *Klamarik-alapítványból* FÖLDI ISTVÁN 100 K segélyt kapott;

a *Schmidt Antal-féle alapítvány* kamataiból a kiírt pályázat az 1910—11. tanévben meddő lévén, a jutalomdíjak nem adattak ki;

a *Szónyi Paulina-féle alapítványból* pedig JUGOVICS LAJOS 500 K ösztöndíjat nyert.

A *Magyar Tudományos Akadémia* KARA FERENCZ és ZÁKONYI MIHÁLY IV. éves bölcsészettanhallgatókat könyvtudalomban részesítette.

5. Az egyetemi hallgatóknak adományozott különböző ösztöndíjak összege (ide nem értve a tudománykarok kezelése alatt álló alapítványi ösztöndíjakat és az utazási ösztöndíjakat) 423.099 K 93 f, melynek az egyes Karok közötti megosztását a következő táblázat tünteti fel:

K a r	Ösztöndíjak sok száma	Ösztöndíjak értéke	
		K	f
A hittudományi karban I. félévben	7	1.750	.
" " " II. "	7	1.750	.
A jog- és államtud. karban I. "	180	88.758	32
" " " II. "	198	99.413	32
Az orvostud. karban I. "	128	66.398	.
" " " II. "	156	96.678	.
A bölcsészettud. karban I. "	61	31.593	.
" " " II. "	60	40.259	29

Jegyzet. Az ösztöndíjaknak nemek szerinti feldolgozása nem tartozik az évtörténet keretébe.

Bennfoglaltatnak ezen összegben a törvényhozás (a közoktatásügyi kormány) által engedélyezett (1911.

évre) 18.920 K, valamint a kebelbeli alapítványoknak ezen egyetem látogatásához kötött ösztöndíjai is. Hozzájárulnak ehhez az egyetemi műtőnövendékek, gyakornokok, demonstrátorok és semináriumi segéd-személyzet által élvezett s mintegy 66.200 K-ra rúgó jutalomdíjak is.

F) Ifjúsági egyesületek.

1. Alapszabálytervezetek.

„*Perun*“ néven a budapesti tudományegyetem kebelében létesíteni szándékolta *horvát-szlavon ifjúsági egyesület* alapszabálytervezetét a Minister úr kiegészítés végett azzal küldte vissza, hogy a közgyűlési jegyzőkönyv egyik (hasábosan magyar és horvát nyelven írott) példánya a közgyűlést követő 8 nap alatt a Rector Magnificusnak bemutatandó (1774/1910—11. r. sz., 119.943/1910. XI. 3. vkm. sz.).

A „*Budapesti Evangeliumi Keresztyén Diákegyesület*“ alapszabálytervezetét az Egyetemi Tanács ama véleményes jelentés kíséretében terjesztette fel, hogy a nemzetiségek, vallásfelekezetek, vagy vidéki körök szerint tagozódó *kebelbeli* ifjúsági egyesületek a Tft. szabályzat 74. §-ának szoros betartása mellett és elvi okokból még egyetemünk székhelyén sem engedélyezhetők. Az egyesület megalakulása ellen azonban, arra való tekintettel, hogy az egyesület nem mint tudományegyetemi egyesület óhajt megalakulni s a megalakulás az egyetemet csak annyiban érdekli, amennyiben tagjai tudományegyetemi hallgatók is lehetnek, — kifogást nem emel. (5199/1910—11. r. sz., 52.422/1911. V. 15. vkm. sz.).

A „*Galilei Kör*“ -nek, mint a szabad gondolkodás magyarországi egyesülete főiskolai csoportjának szer-

vezeti szabályzattervezetével az Egyetemi Tanács 1910. évi deczember hó 10-én tartott ülésében foglalkozott. A Senatus a szervezeti szabályzat kormányhatósági jóváhagyását a Tft. szab. 74. §-ában lefektetett elvi rendelkezések figyelmen kívül hagyása miatt nem javasolhatta (3857/1909—10., 22.315/1910. III. 2. vkm. sz.).

2. Egyesületi működés.

a) Az „Egyetemi Kör“ a lefolyt évet fokozott munkában töltötte el s e fokozott munka, melyre a mult hagyományai és a jövő reménységei egyaránt buzdították, — fokozott, az előbbi évekeinél is nagyobb — eredményekkel járt.

A Kör munkásságának minden terén erős föllendülés mutatkozott s a Kör bátran mondhatja, hogy a társadalommal, az egyetemmel, az ifjúsággal és saját magával szemben egyiránt megtette a kötelességét.

A Kör 1910. szeptember végén tartotta évi rendes közgyűlését, melyen a választásokat ejtették meg s amely továbbá több más fontos üggyel is foglalkozott. E közgyűlésen kívül a Kör az év folyamán több rendkívüli közgyűlést is tartott, melyeken az időközben fölmerült nagyobb jelentőségű ügyeket intézték el.

Az ifjúsági életben ezidén is tevékeny részt vett a Kör. A Kör vezetősége az egész év alatt a legnagyobb harmoniában igyekezett a társegyesületekkel együttműködni és sikerült is bennük a Körnek — a régi ellentétek teljes elsímításával — barátokat és segítőtársakat találni. A Kör rendezte ezidén is — az ifjúsági egyesületek megbízásából is — az ifjúság hazafias ünnepélyeit október 6-án, november 1-én és márczius 15-én. Az október 6-iki gyászünnepélyen,

mely a Vigadó nagytermében folyt le, az ünnepi beszédet dr. HEGEDÜS ISTVÁN egyetemi tanár, a megnyitóbeszédet TÓTH LÁSZLÓ a Kör elnöke, a záróbeszédet K. SZÁSZ BÉLA a Sorompó Szövetség alelnöke mondotta. Az ünnepélyen JÁSZAI MARI, ACZÉL ILONA és BAKÓ LÁSZLÓ a Nemzeti Színház tagjai és az *Egyetemi Énekkarok* működtek közre. November 1-én a Kör küldöttsége vitte ki az ifjúság koszorúit a nemzet nagy halottainak sírjára és gyújtotta meg rajtuk a kegyelet mécsesét; gróf Batthyány Lajos sírjánál OLÁH KÁLMÁN, Deák Ferenczénél SZVIEZSÉNY ZOLTÁN, Kossuth Lajosénál TÓTH LÁSZLÓ, a Petőfi-családénál KAKUCSY LÁSZLÓ, a vértanúkénál G. BALOGH GÁBOR beszéltek. Márczius 15-én a Vigadó nagytermében óriási közönség jelenlétében rendezte a Kör az ifjúság *márcziusi ünnepélyét*. Az ünnepi beszédet PEKÁR GYULA országgyűlési képviselő, a megnyitóbeszédet TÓTH LÁSZLÓ, a záróbeszédet ÓRIÁS NÁNDOR a Sorompó társelnöke mondotta. Az ünnepélyen JÁSZAI MARI, Cz. PAULAY ERZSI és BAKÓ LÁSZLÓ a Nemzeti Színház tagjai és az *Egyetemi Énekkarok* működtek közre. Délután az egyetem erkélyéről, a Nemzeti Museum lépcsőjéről s Petőfi Sándor szobránál beszéltek az ifjúság szónokai s elhelyezték az ifjúság koszorúit. Ez ünnepélyeken kívül részt vett a Kör az ifjúság által rendezett egyéb ünnepségek rendezésében is, különösen az Amerikából hazatérő *Apponyi Albert* gróf ünnepelésére rendezett díszlakomán, továbbá dr. *Sághy Gyula* prorektor tiszteletére adott ifjúsági banketten, melyen az ünnepeltet TÓTH LÁSZLÓ a Kör elnöke köszöntötte. Részt vett a Kör a társesélyesületek ünnepélyein és gyűlésein, ú. m.: az Orvostanhallgatók Segítő-Egyesülete új helyiségeinek felavatásán, az Egyetemi Énekkarok s a Bölcsészettanhallgatók Segítő-Egyesülete

lakomáján, a bölcsészgyűlésen, továbbá a műegyetemi ifjúság és paedagogiumi ifjúság zászlószentelési ünnepélyein. Részt vett a Kör mint vendég kiküldöttjei révén a „Vidéki főiskolák ifjúságának kolozsvári congressusán“ 1910 novemberében s nagy része volt a M. O. D. Sz. egységének helyreállításában is, amire vonatkozó tárgyalásokat a budapesti egyetemek és főiskolák ifjúsága részéről TÓTH LÁSZLÓ a Kör elnöke vezette. A M. O. D. Sz. vezérképviselője ez évben is KIRCHNER VILMOS a Kör volt elnöke maradt.

A Kör belső élete is kedvezően alakult ez évben noha ezt az év elején az ideiglenes helyiség szűkvolta hátrányosan befolyásolta is. A Kör olvasótermében az összes budapesti és vidéki napilapok, hetilapok és tudományos, irodalmi és művészeti folyóiratok s több külföldi lap állottak a tagok rendelkezésére. A tagok szórakozását pedig a játékkerem szolgálta.

A Kör szakosztályai, melyekben az ifjúságnak önképzésre, önálló tudományos és irodalmi munkásságra, ismeretének kiterjesztésére bő alkalom nyílik, az előző évekénél is sokkal nagyobb és láthatóbb eredménnyel működtek. A *diákügyi szakosztály* két előadást és egy nagy-sikerű és rendkívül látogatott vitaülés-sorozatot tartott, az utóbbit a *jogi szakoktatás reformjáról*, mellyel a Kör az illetékes tényezők figyelmét a jogászifjúság álláspontjára és a joghallgatók gazdaságtársadalmi és kulturális helyzetére igyekezett felhívni. Az *irodalmi szakosztály* egy nyilvános és több zárt ülést és két felolvasást rendezett. A nyilvános ülésen mint vendégek JÁSZAI MARI és Cz. PAULAY ERZSI a Nemzeti Színház művésznői, a szakosztály tagjai közül pedig többen vettek részt. A zárt üléseken számos eredeti vers, novella stb. került bemutatásra.

A *társadalomtudományi szakosztály* öt felolvasást, hat vitaülést és három seminariumi ülést tartott, melyeknek tárgya korunk *socialis* problémái, nemzeti életünk társadalmi kérdései, a *sociologia* mai állása, régebbi és újabb *sociologiai* irányok, kiválóbb *sociologusok* és főbb műveik adták.

A *fenti szakosztály* feladatául tűzte ki, hogy a nagyobb nemzetek faji zenéjét az ifjúsággal, a közönséggel megismertesse. Két hangversenyben az *orosz* és a *skandináv* fajzenét és annak kiválóbb képviselőit mutatta be jeles művésznők és művészek közreműködésével. Mindkét hangverseny előtt WEINER GYÖRGY tartott előadást s az orosz hangversenyen FLITTNER RÓZSI, TARNAY ALAJOS, skandináv hangversenyen I. NÁDAY ILONKA és DIENZL OSZKÁR arattak zajos sikert, a kamarazene-számokat a szakosztály quartettje adta elő. A *természettudományi szakosztályban*, mely csak a közelmúltban keletkezett, a szervezés és előkészítés munkája folyt.

A Kör, hogy egyik céljának az ifjúsági társas élet fejlesztésének minél jobban megfeleljen, két *tánczestélyt* rendezett és pedig 1910. december 5-én *Mikulástánczestélyt*, 1911. február 27-én pedig a *Farsangi tánczestélyt*. Jóllehet ezek a Kör első próbálkozásai voltak, nemcsak anyagilag kitűnően sikerültek, de erkölcsileg is fényes eredményt hoztak, mert mind a kettő az idei farsang leglátogatottabb elite-mulatságai közé tartozott. A rendezés nehéz munkáját 100 tagú rendezőbizottság végezte, élén 12 főrendezővel.

A Kör működésének egyik legjelentősebb eszköze: a könyvtára, amelyet azonban — sajnos — az utolsó évtizedben kissé elhanyagoltak. A vezetőség ezidén azonban nemcsak rendezte és használatra alkalmassá tette, de vásárlás útján jelentékenyen gyarapította is. A

könyvtár fejlődését különben nagyban elősegítették azok a gyűjteményes könyvadományok, melyekben dr. CSARADA JÁNOS egyetemi tanár, a *M. Tud. Akadémia*, a *Budapesti Hírlap*, az *Athenaeum* és a *Politzer Zsigmond és Fia* czég könyvkiadó-vállalatai részesítették a Kört.

Végül föl kell említeni a vezetőség idei működésének egyik talán legfontosabb tényét, a Körnek új állandó helyiségbe való költözését és a helyiségek új berendezését. Sem a Kör régi, sem a rövid ideig lakott ideiglenes helyiség nem elégíthették ki a Kör igényeit. Ezt különösen a bútorok és a berendezés régi és elégtelen volta okozták, miért is az elnökség indítványára az intézőbizottság új helyiség bérlését és annak újonnan való berendezését határozta el. E határozat végrehajtásakép a Kör az Üllői-út 4. sz. ház első emeletén tágas és szép helyiséget bérelt s azt a legmagasabb igényeknek is megfelelő módon bútorozta és rendezte be.

Az Egyetemi Kör most következő esztendeje elé is sok várakozással és nagy munkakedvvel a siker biztos reményében néz.

A Minister úr az „*Egyetemi Kör*” segélyezésére 5000 koronát (4421/1910—11. r. sz., 21.519/1911. III. 16 vkm. sz.), — a Rector Magnificus pedig a Kör leltározási, számviteli és költözködési költségei fedezésére 600 K-t engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

b) A legfelső Védőség alatt álló „*Egyetemek Körház-Egyletének*” működése méltó folytatása volt az elmúlt években kifejtett nagyarányú tevékenységnek.

Az ifjúsági közjótékonyság érdekében vállalt feladatot fokozott erővel igyekezett az egyesület megoldani és lehetőségig segíteni mindazokon, akik segítségért hozzáfordultak.

A fennjáró betegek kezelését az egyesület 31 szakorvosa látta el részint a saját rendelőhelyiségükben, részint pedig a kórházban fenntartott ambulatoriumban.

A fekvőbetegek ápolásáról az egyesület által létesített Egyetemek Kórházában történt gondoskodás, ahol úgy az állandó kórházi orvosok, mint a többi egyesületi szakorvosok kezelése alatt állottak.

Itt kell megemlíteni, mint igen fontos eseményt, hogy úgy NÉKÁM LAJOS dr. ny. r. egyetemi tanár, mint a többi eme szakbeli orvos a Salvarsan-beoltásokat az Egyetemek Kórházába bevezette s az év folyamán több száz sikeres beoltást végzett.

Az egyesületi kórház a hidegvízgyógyintézet fenntartásával gondoskodott arról is, hogy a beteg egyetemi hallgatók ily irányú szükségleteit is kielégíthesse.

Ezenkívül — amennyiben indokolt esetek fordultak elő — az egyesület pénzben adott betegsegélyekkel is támogatta az arra szorulókat, hogy így valamely szükséges különleges gyógymódot használhassanak vagy esetleg valamely gyógyhelyre mehessenek.

A betegforgalomról a következő kimutatások adnak számot:

I. kórházi kezelés volt:

a) belgyógyászat . . .	397	beteg	1986	kezeléssel
b) bőr- és bujakór . .	423	„	4347	„
c) sebészeti urologia .	83	„	1410	„
d) sebészet	131	„	1754	„

összesen 1034 beteg 9497 kezeléssel;

e) műtét volt 117;

f) a fekvőbetegek, összesen 4712 ápolási nappal vették a kórházat igénybe;

g) a hidegvízgyógyintézetet 2310 esetben használták.

II. ambulans (kórházon kívüli) kezelés volt:

Kimutatás az „Egyetemek Kórház-Egyleté”-nek betegforgalmáról az 1910-ik évben, facultások szerint.

Sorszám	Rendelő orvos	Szakma	Jog- hallgató	Bölcsész- hallgató	Orvostan- hallgató	Gyógysz- hallgató	Műgyetemi hallgató	Hittudom. hallgató	Ösz- szesen
1	Dr. ifj. Elischer Gyula . .	Belbetegségek	62	45	84	5	79	.	275
2	Dr. Kéty László	"	.	.	2	.	2	.	4
3	Dr. Ritoók Zsigmond . . .	"	.	1	3	.	.	.	4
4	Dr. Tauszk Ferencz	"	145	76	36	9	68	.	334
5	Dr. Torday Árpád	"	55	39	41	2	42	.	179
6	Dr. Guszman József	Bőr- és nemi betegségek	177	88	90	22	77	.	454
7	Dr. Hlatky Tivadar	" " " "	84	40	30	1	82	.	237
8	Dr. Kollarits Béla	" " " "	161	91	85	15	90	.	442
9	Dr. Nékám Lajos	" " " "	49	20	36	6	30	.	141
10	Dr. Poór Ferencz	" " " "	85	22	43	5	40	.	195
11	Dr. Tóth Gyula	" " " "	82	42	14	3	55	.	196
12	Dr. Kortsák Rezső	" " " "	28	17	10	7	21	.	83
13	Dr. Dietzl Ferencz	Fogbetegségek	67	57	61	4	60	.	249
14	Dr. Hollósy Ede	"	50	66	104	29	89	.	338
15	Dr. Morelli Gusztáv	"	31	16	32	5	19	.	103
16	Dr. Omázta Ferencz	"	13	21	9	5	16	.	64
17	Dr. Krepuska Géza	Fülbetegségek	34	23	30	4	17	.	108
18	Dr. Horváth Ferencz	"	20	10	14	.	6	.	50
19	Dr. Némái M. József	Gége- és orrbetegségek	16	13	18	3	16	.	66
20	Dr. Navratil Dezső	" " "	52	26	35	5	36	1	155
21	Dr. Lang Kornél	" " "	33	10	10	.	34	.	87
22	Dr. Hudovernig Károly . . .	Idegbajok	36	24	14	.	37	.	111
23	Dr. Kollarits Jenő	"	60	27	31	2	31	.	151
24	Dr. Hódossy Geleon	Női betegségek	.	3	2	1	.	.	6
25	Dr. Bartha Gábor	Sebészeti bajok	2	1	.	.	1	.	4
26	Dr. Bradach Emil	"	64	39	24	2	57	.	186
27	Dr. Blaskovich László	Szembajok	79	33	39	6	81	1	239
28	Dr. Siklóssy Gyula	"	32	31	17	1	43	.	124
29	Dr. Okolicsányi K. Dezső . .	Tüdőbajok	63	53	37	4	34	.	191
30	Dr. Gebhardt Ferencz	"	6	7	3	1	13	.	30
31	Dr. Safranek János	Vízgyógyászat	140	20	40	.	70	.	270
		Összesen	1726	961	994	147	1246	2	5076

Kimutatás az „Egyetemek Kórház-Egylet”-nek betegforgalmáról az 1910-ik évben, hónapok szerint.

Sorszám	Rendelő orvos	S z a k k a	Janár	Febr.	Márcz.	Április	Május	Júnus	Július	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Decz.	Ösz- szesen
1	Dr. ifj. Elischer Gyula	Belbetegségek	36	49	38	69	27	4	3	2	17	13	10	7	275
2	Dr. Kétly László	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1	„	1	2	4
3	Dr. Ritoók Zsigmond	„	„	„	„	„	„	„	„	„	2	1	1	„	4
4	Dr. Tauszk Ferencz	„	37	24	27	45	35	27	15	6	28	33	34	23	334
5	Dr. Torday Árpád	„	„	„	„	„	16	13	5	9	28	59	13	36	179
6	Dr. Guszman József	Bőr- és nemi betegségek	47	47	58	39	54	23	12	9	36	47	46	36	454
7	Dr. Hlatky Tivadar	„	37	40	19	23	14	11	6	3	25	25	20	14	237
8	Dr. Kollarits Béla	„	42	45	45	43	43	34	14	10	40	42	42	42	442
9	Dr. Nékám Lajos	„	12	12	9	23	20	12	„	2	11	14	16	10	141
10	Dr. Poór Ferencz	„	12	18	19	20	14	5	„	2	20	27	29	27	195
11	Dr. Tóth Gyula	„	15	20	17	18	17	17	6	4	23	18	20	21	196
12	Dr. Kortsák Rezső	„	6	„	6	7	4	5	1	1	13	15	20	5	83
13	Dr. Dietzl Ferencz	Fogbetegségek	23	28	25	31	26	17	2	4	25	30	26	12	249
14	Dr. Hollós Ede	„	16	27	27	40	28	28	10	6	31	48	51	26	338
15	Dr. Morelli Gusztáv	„	„	„	„	„	„	7	„	1	26	26	28	15	103
16	Dr. Omazta Ferencz	„	14	6	18	10	3	11	„	„	2	„	„	„	64
17	Dr. Krepuska Géza	Fülbetegségek	10	11	11	10	9	8	„	2	4	15	12	16	108
18	Dr. Horváth Ferencz	„	4	5	5	6	„	2	1	1	5	16	1	4	50
19	Dr. Némai M. József	Gége- és orrbetegségek	4	7	5	10	9	4	1	„	4	11	8	3	66
20	Dr. Navrátil Dezső	„	8	9	12	19	9	12	2	5	17	32	18	12	155
21	Dr. Lang Kornél	„	4	4	11	10	11	4	„	2	13	14	8	6	87
22	Dr. Hudovernig Károly	Idegbajok	12	10	15	14	8	4	1	1	8	20	12	6	111
23	Dr. Kollarits Jenő	„	8	9	11	15	15	11	1	5	16	26	14	20	151
24	Dr. Hódossy Gedeon	Női betegségek	1	„	1	„	„	„	„	„	2	1	1	„	6
25	Dr. Bartha Gábor	Sebészeti bajok	„	„	„	1	1	„	„	„	„	„	1	1	4
26	Dr. Bradách Emil	„	15	26	22	15	19	24	7	10	16	16	7	9	186
27	Dr. Blaskovich László	Szembajok	15	27	18	23	15	20	2	4	35	38	30	11	239
28	Dr. Siklóssy Gyula	„	10	15	12	11	15	8	7	2	13	15	13	3	124
29	Dr. Okolicsányi K. Dezső	Tüdőbajok	20	21	22	11	10	19	3	„	19	24	25	17	191
30	Dr. Gebhardt Ferencz	„	1	4	1	4	4	2	„	2	1	7	3	1	30
31	Dr. Safranek János	Vízgyógyászat	30	„	160	40	10	„	„	„	20	10	„	„	270
		Összesen	440	464	624	557	436	332	91	93	501	643	510	385	5076

A vallás- és közoktatásügyi Minister úr dr. ZSEMBERY ISTVÁNNAK, mint az Egyetemi Kórház-Egylet igazgató-tanácsa elnökének, dr. HINDY ZOLTÁNNAK, mint az EKE. tiszteletbeli alelnökének, dr. KÉTLY ENDRÉNEK, mint az EKE. tiszteletbeli főtitkárának, dr. GENERSICH ANTAL udvari tanácsos, magnificus rectornak, dr. SÁGHY GYULA udvari tanácsos, prorectornak, K. JÓNÁS ÖDÖN udvari tanácsos, műegyetemi rectornak, dr. KÉTLY KÁROLY egyetemi tanárnak, dr. TÖTÖSSY BÉLA műegyetemi tanárnak, dr. MARGITAI ANTAL királyi tanácsos, egyetemi tanácsjegyzőnek, mint az EKE. igazgató-tanácsa tagjainak, dr. NÉKÁM LAJOS egyetemi nyilv. rendes tanárnak, dr. KÉTLY LÁSZLÓ egyetemi ny. rk. tanárnak, dr. TAUSZK FERENCZ, dr. RITOÓK ZSIGMOND, dr. POÓR FERENCZ, dr. KREPUSKA GÉZA, dr. NÉMAI M. JÓZSEF, dr. NAVRATIL DEZSŐ, dr. HUDOVERNIG KÁROLY, dr. KOLLARITS JENŐ, dr. BARTHA GÁBOR, dr. BLASKOVICS LÁSZLÓ, dr. SIKLÓSSY GYULA, dr. OKOLICSÁNYI-KUTHY DEZSŐ, dr. GEBHARDT FERENCZ, dr. TORDAY ÁRPÁD, dr. RITOÓK Zsigmond egyetemi magántanároknak, dr. ELISCHER GYULA, dr. KOLLARITS BÉLA, dr. SAFRANEK JÁNOS egyetemi tanársegédeknek, dr. HLATKY TIVADAR egyetemi gyakornoknak, dr. TÓTH GYULA volt egyetemi gyakornoknak, dr. DIETZL FERENCZ, dr. HÓDOSSY GEDEON, dr. BRADÁCH EMIL, dr. BARLAY JÁNOS főorvosoknak, dr. HORVÁTH FERENCZ, dr. LÁNG KORNÉL klinikai rendelőorvosoknak, dr. HOLLÓSSY EDE, dr. MORELLI GUSZTÁV, dr. GUSZMANN JÓZSEF, dr. KORTSÁK REZSŐ rendelőorvosoknak és dr. HALKA LAJOS igazgatóorvosnak, mint az EKE. szakorvosainak, az egylet érdekében kifejtett és áldozatkész közhasznú tevékenységükért, elismerését és köszönetét nyilvánította (90.484/1911. vkm. sz.).

A Rector Magnificus az egyesület leltározási és

egyéb folyó szükségleteinek fedezésére 300 K-t engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

Az Egyetemek Kórház-Egylete telkének értékesítése érdekében az Egyetemi Tanács 1911. február 18-án tartott III. r. ülésében megadta az egyesület elnökségének a felhatalmazást arra nézve, hogy legalább 190 K □-ölenként számított eladási ár alapulvételével, esetleg hirdetés útján, az értékesítés iránt újabb lépéseket tehessen, s a megindítandó tárgyalások fölötti felügyeleti tisztteljesítésére a Tanács nevében intézkedésre jogosított bizottságot küldött ki, melynek tagjai a Rector Magnificus elnöklete alatt a tanácsi számvizsgáló-bizottság tagjai (2877/1910—11. r. sz.).

c) A „*Mensa Academica Egyesület*” az 1910—11. tanévben 24.306 K 90 f értékű étkezési segélyt nyújtott.

A segélyezésnek hónapok szerinti elosztása a következő volt:

Év és hó	A segélyt kapott hallgatók száma	A segély összege koronaértékben
1910 szeptember	14	224.—
„ október	212	3188.54
„ november	228	3418.00
„ deczember	203	3149.36
1911 január	37	804.80
„ február	226	3107.62
„ márczius	215	3065.—
„ április	204	3189.40
„ május	209	3241.10
„ június	99	918.48
	1647	24.306.90

A segélyezett egyetemi polgárok facultások szerinti elosztását tekintve, a segélyezettek közül: 39·78% volt a bölcsészethallgató, 31·21% az orvostanhallgató, 23·49% a joghallgató, 3·97% a gyógyszerészethallgató, 0·92% a műegyetemi hallgató és 0·63% a hittudományi hallgató.

Az elmúlt évben a következő vármegyék, illetőleg városok bírtak alapítványi helyekkel az egyesületben:

Arad város (1), Budapest székesfőváros (6), Háromszék vármegye (1), Hódmező-Vásárhely város (1), Pozsony város (2), Szatmárnémeti város (3), Szabadka város (1), Székesfehérvár város (1), Temesvár város (2), Torontál vármegye (1), Trencsén vármegye (1), Ung vármegye (2), továbbá az „ifj gr. bojári Vigyázó Sándor“ (4), azaz összesen 25 alapítványi hely volt.

A fenti alapítványi helyek fenntartására, továbbá az egyesület alaptőkéjének növelésére a lefolyt tanévben a következő alapítványi járulékok, illetve adományok érkeztek be:

Szabadka alapítványa	300 K.
Arad „	300 „
Temesvár „	600 „
Pozsony „	600 „
Torontál „	600 „
Székesfehérvár „	300 „
Háromszék „	300 „
Szatmárnémeti „	900 „
Ung „	600 „
Trencsén „	600 „
Hódmező-Vásárhely alapítványa	300 „
Czegléd r. t. város adománya	50 „

Br. Wodianer Albertné adománya . . .	200 K.
Gr. id. Zichy N. János . . .	200 „
Versecz th. j. f. v. . . .	100 „
Lugos város . . .	200 „
Hódmező-Vásárhelyi takarékp. adománya . . .	50 „
Váczi székeskáptalan adománya . . .	20 „
Klein József . . .	10 „
Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár adománya	200 K.

E nyilvános nyugtázás alkalmával is kifejezi az egyesület hálás köszönetét azon nemeslelkű adakozóknak, kik adományaikkal oly nagyszámú szegénysorsú egyetemi hallgatónak tették lehetővé tanulmányaik folytatását és befejezését.

A székesfőváros által létesített alapítványi helyekkel járó kedvezmény 1910—11. tanévben: BALOGH BÉLA bölcsészettanhallgató, HERCZEGFY ALADÁR, HERCZEGFY GÉZA, HORVÁTH VIDOR MÁRTON, PLANK MIKLÓS joghallgatók és LUKÁCS FERENCZ bölcsészettanhallgató élvezték (3161/1910—11. r. sz., 3640/1911. — VII. főv. tan. sz.).

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr az egyesület részére ez évben is 4000 K házbérsegélyt engedélyezett (4560/910—11. r. sz., 21.522/1911. III. 29. vkm. sz.) s megengedte, hogy a gazdasági hivatal a „Mensa Academica Egyesület“-nek kiszolgáltathatni szokott szénmennyiséget az eddigi mérvben ezentúl is kiszolgáltathassa.

Az 1910. év karácsony estéjén az Egyesület a családi tűzhely melegét nélkülözni kénytelen egyetemi polgárok részére sikerült és hangulatos estélyt rendezett, melyre számos nagylelkű adomány érkezett be.

d) Az Ő császári és királyi Fensége József főherczeg úr legmagasabb védősége alatt álló „Általános Egyetemi Segély-Egylet” működésének első eredményeként kell főlemlíteni azt, amit az általa létesített és fenntartott „Diákokthron” fejlesztésével ért el.

Ebben az évben már 60 szegény egyetemi hallgató részére tudott ingyenlakást biztosítani, sőt ezenfelül gondoskodott az egyesület vezetősége arról is, hogy akiknek ott hely nem jutott s anyagi viszonyai azt indokoltá tették, pénzben adott lakássegélyeket nyújtson.

Amint az előző években, úgy most is igyekezett az egyesület segítséget nyújtani más irányban is. Így a lakássegélyeken s a Diákokthron fenntartásán kívül pénzben nyújtott segélyeket, különösen tandíj- és vizsgadíj-segítséget is adott.

A legfőbb feladat, mit az Általános Egyetemi Segély-Egylet magára vállalt, a Diákokthron intézményének minél teljesebb kifejtése. Ama jellegénél fogva, hogy működése az összes facultások hallgatóira kiterjed, különösen nagy fontosságot kell tulajdonítanunk e mozgalomnak, mely odairányul, hogy a szegény egyetemi hallgatók lakásáról igyekszik gondoskodni, s ezzel egyik elsőrangú életszükségletüket biztosítani.

A Diákokthron intézményének fejlődése, mellyel az egyesület elérte, hogy a két évvel ezelőtt 30 helyre berendezett intézetet két újabb helyiség kibérlésével 60 helyre bővítette ki, elég reményt nyújt arra, hogy az a céltudatos vezetés, amely ezt az eredményt kivívta, a további nehézségek leküzdésével fogja előbbre vinni az ifjúsági közjótékonyáságnak ezt az ügyét.

A Minister úr az egyesület részére az 1910. évre

is 2000 K segélyt utalványozott (4628/1910—11. r. sz., 21.521/1911. III. 29. vkm. sz.), a Rector Magnificus pedig 300 K segélyt engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

e) „*Budapesti Egyetemi Athletikai Club*“. A Rector Magnificus az egyesületnek az 1910. évi okt. hó 2-án tartott nemzetközi atletikai verseny céljaira 200 K-t, az 1910. évi okt. hó 30-án megtartott országos cél-lövőverseny költségeire 100 K-t, majd 1911. évi jún. hó 18-án tartott nemzetközi atletikai verseny céljaira 100 koronát (781., 1473. és 5392/1910—11. r. sz.), a Minister úr pedig segély címén 6000 K-t engedélyezett (5451/1910—11. r. sz., 62.477/1911. V. 24. vkm. sz.).

f) „*Budapesti Tudományegyetemi Énekkar*“ az elmúlt évben ötödik évét zárta le. Olyan idő ez, melyre 1861 óta nem volt példa főiskolai énekkarnál. S hogy az egyesület ezt el tudta érni, legjobb bizonyítéka annak, mennyire korszerű volt az egyesület megalapítása, s mennyire érezték maguk az egyetem polgárai egy ilyen egyesület hiányát, szükségét.

Az énekkar szeptember 29-én tartott alakuló közgyűlése után azonnal teljes erővel látott hozzá a munkához, s már november 5-én Losonczon rendezett nagy hangversenyt az ottani Kossuth-szobor javára; decz. 10-én pedig Eperjesen szerepelt, a jogakadémiai ifjúság által megtartott hangversenyen. Márczius 4-én rendezte szokásos évi nagy hangversenyét Budapesten, majd május elején a műegyetem ifjúságának ünnepélyein vevén részt, egész ambícióval a berlini ifjúság meghívására ott tartandó hangversenye előkészületeinek szentelte idejét. A berlini ifjúság e kitüntető meghívása kétségtelen jele a két nemzet egyetemi polgárai egy-

máshoz való közeledésének, s így a jövőre nézve is messze kiható fontossággal, jelentőséggel bír. Az énekar, melynek az elmúlt évben 229 tagja volt, ez idényben 13-szor, fennállása óta összesen 95-ször szerepelt a nyilvánosság előtt. Az egyesület életében nevezetesebb esemény volt az, hogy a m. kir. belügy-minister úr az egyesület állandó otthona javára országos gyűjtés rendezését engedélyezte. A gyűjtés, mely szép reményekkel kecsegtet, november végéig tart. Az énekar kezdeményezésére még május hó folyamán megalakult a Magyar Országos Főiskolai Énekszövetség, melynek czélja egyesíteni az összes főiskolai énekarokat, s időközönként más-más főiskolai székhelyen együttes hangversenyeket s nívós előadásokkal tartóztatott szövetségi congressust rendezni.

Az egyesületnek az egyetemi épületekben való végleges elhelyezési kérdése több ízben foglalkoztatta az egyetemi hatóságokat és a cultus-kormányt. Legutóbb 1911. évi május hó 6-án tartott IV. rendkívüli ülésében a Senatus egyhangúlag megállapította, hogy az egyetemi énekkarnak az egyetemi épületekben való elhelyezése *lehetetlenség*, miért is a határozat végrehajtásában ily irányú fölterjesztés intéztetett a Minister úrhoz és a kínálgató legjobb megoldásként ismételt lakbérsegély engedélyezése kérelmeztetett az egyesület részére (4969/1910—11. r. sz.).

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr az egyesület részére 500 K-t (4488/1910—11. r. sz., 147.992/1911. II. 20. vkm. sz.), a berlini út költségeinek részbeni fedezésére pedig 2500 K rendkívüli segélyt utalványozott (4755/1910—11. r. sz., 43.203. 1911. IV. 3. vkm. sz. és 4958/1910—11. r. sz., 52.447/1911. V. 2. vkm. sz.).

A Rector Magnificus 1911 márczius hó 3-án tartott hangverseny alkalmából a költségek fedezésére 50 K segélyt engedélyezett (3851/1910—11. r. sz.), majd az egyesület folyó szükségleteinek fedezésére 600 K-t utalványozott (5154/1910—11. r. sz.).

g) A „*Budapesti Egyetemi Turista-Egyesület*“ ez évben is fáradhatatlanul dolgozott kitűzött célján, a magashegy-mászás szeretetének felébresztésén. Hála tagjai önfeláldozó munkásságának, az elmúlt évben oly eredményekre tekinthet vissza, amelyeket a hegymászás terén alig mutathat fel magyar egyesület. Egyesületünk tagjai már újjászervezése (1904) óta kitűntek a hegymászó-irodalom terén kifejtett munkásságukkal. Tavaly az egyesület tisztikara az első ötévi (1904—1909) működéséről évkönyvet adott ki, amely az egyesületet anyagilag nem terhelte meg, ellenben a szakirodalomban általános elismerésben részesült. Ezen felbátorodva az áprilisi rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy egy rég érzett hiányt pótol s egy általános érdekű turistalapot indít, amely felölelje a turisztakodás minden fajtáját, az egyszerű vándorlástól a magashegy-mászásig. Felkérte a társegyesületeket támogatásra és a Magyarországi Kárpát Egyesület, a Mecsek-Egyesület, a Dunántúli Turista-Egyesület, a Magyar Ski-Klub és a Budapesti (Budai) Tornaegetlet turistaosztálya hivatalos lapjául választotta az új lapot, amely „*Turistaság és Alpinizmus*“ címen 1910 június 15-én indult meg és havonként megjelenve, ez év június 15-én fejezte be első évfolyamát. Mint hatalmas, majdnem 400 oldalas kötet fekszik előttünk az első évfolyam 163 szöveggéppel, 20 műmelléklettel, olyan képekkel és kiállításban, amilyenre eddig a magyar

turistairodalomban nem volt példa. A munkatársak előkelő serege látta el a lapot szebbnél szebb cikkekkel, minden szám bő irodalmi ismertetéseket, a Figyelőben minden turistakérdésről szakszerű útbaigazítást közölt. A pártoló egyesületek száma az év folyamán emelkedett s így, hála a kiadók szüntelen buzgalmának, sikerült a 2. évfolyam megjelenését is biztosítani. A „Turistaság és Alpinizmus“ mind külseje, mind tartalma, mind elterjedtsége tekintetében első helyen áll hazai turistafolyóirataink között, sőt a külföldön is csak kevés e szakmájú folyóirat múlja felül. Hogy e lapot egy csak 52 emberből álló egyesület fenn tudja tartani, élénk bizonyítéka tagjai buzgalmának és összetartásának.

Noha a lap a tagok munkásságának egy jó részét lekötötte, nem hanyagolták el a tényleges magashegymászást sem. Már a múlt évben jelentékenyen megváltozott a Magas-Tátra feltárásának képe. A nagyobbarányú feltárás, amely magyar kezdeményezésre 1905 körül kezdődött, eleinte teljesen németek és lengyelek munkásságához fűződött. 1908-ban kezdte velük sikeresen fölvenni a versenyt a B. E. T. E., és ma a dolog úgy áll, hogy az új túrák és nagyobb szerű hegymászói vállalkozások túlnyomó része még a lengyel oldalon is a B. E. T. E. tagjai által, vagy legalább is égisze alatt ment végbe. Ugyancsak a B. E. T. E. adott lendületet a Magas-Tátrában a téli hegymászásnak is, és örömmel látja, hogy lassanként az egyesületen kívülálló magyar csoportok is kezdenek megjelenni hazánk főhegységében.

A Magas-Tátrában szerzett tapasztalatot a tagok egy része az Alpeseekben is értékesítheti s így itt is, ahol eddig a hegymászásnak immár majdnem százados

történetében csak négy magyar név szerepelt az első sorában, mind sűrűbben kezdik emlegetni a magyarokat, és az egyesület gyopáros jelvénye az apostoli kereszttel nem ismeretlen már Tirol menedékházaiban.

A tagok idehaza a Budapest környéke hegyeinek erdőiben és szikláin gyakorolják a hegymászást, télen pedig a sportok legszebbikét, a sí-futást művelik. Az elmúlt évben száznál több kirándulást tartottak, körülbelül 450 résztvevővel. Ezek részben gyaloglások, részben sziklamászások és sí-túrák voltak. Egy-egy kiránduláson ritkán vettek többen részt hatnál, de nem egy napon négy ilyen hatos csapat járta az erdőket. A tagok elméleti képzése az idén háttérbe szorult, de a vezetőség rajta lesz, hogy a télen újból fölvéttessék.

A tagok társas érintkezése az esti összejöveteleken történt, amelyeket hetenként kétszer, szerdán és pénteken tartottak az egyesületnek kedves kis helyiségében, a bölcsészettudományi épületben. Az összejövetelek között 3 teaest, 2 vacsora és deczember 23-án egy kedélyes karácsonyfaünnepély is szerepelt, amelyeken a tagok tartottak felolvasásokat magashegyi túráikról. Az egyesület évi vándorgyűlését október 23-án a szulyói várban, közgyűlését január 20-án saját helyiségében tartotta meg. Mindkettőn a tagokon kívül szép számban jelentek meg a társegyesületek képviselői, akik örömmel hangsúlyozták az egyesület fontos szerepét a magyar hegymászás terén.

Az egyesület idén, másirányú hivatásának tudatában, sí-versenyt nem rendezett, de tagjai részt vettek a Magyar Sí-Club február havi I. nemzetközi sí-versenyén a Magas-Tátrában, és itt dr. VIGYÁZÓ JÁNOS megnyerte a junior-versenyt, míg KACZANDER ERNŐ

Magyarország bajnokságában két külföldi mögött a harmadik helyre került.

Az egyesületi helyiség berendezése és fénykép-díszbe szerzés és a tagok ajándékai által szépen kiegészült. Könyvtára az elmúlt évben — részben a tagok és idegenek ajándékai, részben a lapnak ismertetése végett küldött könyvek, részben beszerzés útján — tavalyi állományának kétszeresére növekedett s ma 400 kötetével erősen érezteti a megfelelő könyvszekrények hiányát. A térképtár is erősen gyarapszik. A szünidőben rendezés alá kerül az egyesület fényképgyűjteménye is.

Az a körülmény, hogy az egyesület régi helyiségét májusban elhagyván, új helyiségébe csak november végén költözhetett be s addig a budai Erzsébet-híd-kávéházban kellett a tagok összejöveteleit megtartani, erősen éreztette hatását a tagok számának csekély növekedése tekintetében. Reméljük, hogy az idei fölvételi szokásaink megtartása mellett több új legény sorakozik a régi gárdába és segít diadalra vinni a természet szeretetének zászlaját.

A Rector Magnificus az egyesület részére a leltározással felmerült és a folyó kiadások fedezésére 400 K segélyt engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

h) A „*Budapesti Egyetemi Gyorsíró-Egyesület*“ a jelen tanévben 1910 szeptember hó 14-én alakult meg, 200 taggal.

Az egyesület célját: a gyorsírás terjesztését és fejlesztését ebben a tanévben több eszközzel szolgálta. Így *ingyenes* tanfolyamokat tartott fenn, amelyeken részt vehetett minden egyetemi hallgató, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e az egyesületnek vagy sem.

A tanfolyamok a következők voltak: „Levelező- és vitagyorsírás együtt“, előadó BÁLINT ANTAL tb. tag. Ezen tanfolyamot az előadó egymásután kétszer végezte el; hallgatóinak száma: $25 + 10 = 35$ volt. „Vitaírás módszertani kérdésekkel kapcsolatban“, előadó MIHÁTSY GÁBOR elnök; hallgatóinak száma 15. „Levelezőírási tanfolyam“, előadó: VARGHA ENDRE ü. v. alelnök; a tanfolyamot 20 hallgató látogatta. „Levelező-gyorsírás“, REISZ SOMA kiadóhiv. főnök vezetése mellett, 20 hallgatóval. „Levelezőírási tanfolyam“, TIHANYI OTTÓ pénztáros vezetésével, 10 hallgatóval. KOLAROVITS SZILÁRD „horvát gyorsírás“-ára csak egy hallgató jelentkezett. Ezenfelül különböző tisztviselők vezetése mellett alkalmi gyakorlóórák is tartottak.

Az egyesület célját hathatósan szolgálta az egyesület által kiadott „Gyorsírási Szemle“ című szaklap, valamint annak stenografált melléklete, a „Szépirodalmi Gyorsíró“ is, SCHÜSZLER REZSŐ ügybuzgó szerkesztésében. Ezeket az egyesület tagjai ingyen kapták meg, tagilletmény gyanánt.

Szociális irányú munkálkodást az egyesület a kebelében működő „Egyetemi Gyorsíroda“ révén fejtett ki, díjtalanul gyorsírási mellékkeresetet juttatva a gyorsírásban már jártas tagjainak.

A gyorsírás ügyének a nagyközönség körében való megkedveltetését felolvasásokkal kapcsolatos művészi matinék szolgálták. Két ilyen matinét és egy majálist rendeztetett e tanévben.

Az egyesület, mint az Országos Diák-Gyorsíró-Egyesület központi vezetősége, az Országos Diák-Gyorsíró-Szövetség ügyeit is az ország összes gyorsíróinak teljes megelégedésére vezette, és az 1911. évi május hó 25-én Ungvárott tartott nagygyűlésen,

amelyet az egyesület, mint a Szövetség központi irányítója hívott össze és vezetett, a vallás- és közoktatási Minister úr ő nagyméltósága is képviseltette magát.

A Rector Magnificus az egyesület leltározási és számviteli, nemkülönben folyó kiadásainak fedezésére 300 K segélyt engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

i) A „*Budapesti nőrendékpapok Magyar Egyházirodalmi Iskolája*“ működését 1910. évi okt. hó 3-án kezdte, egy ünnepélyesebb ülés keretében. Ezután majdnem hetenként megtartotta rendes képzőüléseit egészen május 20-ig, amikor is az Iskola ez esztendei működését befejezte. Tartott összesen 22 rendes ülést, melyeken a tagok bemutatták dolgozataikat, illetve a kijelölt bírálók azokról véleményt nyilvánítottak. Továbbá 12 bizottsági ülést és egyszer a nyilvánosság elé is lépett, borromei szt. Károly szentté avatztatásának háromszázados évfordulója alkalmából rendezett díszünnepélyével.

Az önképzést szolgáló tagsági dolgozatok mellett az Iskola munkásságának gerinczét a minden esztendőben szokásos fordítás alkotta. Ezidén németből lefordította és munkálatainak sorozatában kiadta KATHREIN VIKTORNAK „Katholikus világnézet“ című munkáját.

Az Iskola szervezetében ez esztendőnek maradandó nyoma az alapszabályoknak a szükségletekhez mért revíziója volt.

j) A „*Joghallgatókat Segítő Egyesület*“, mint minden évben, ezidén is október hóban kezdte meg rendes segélykiosztását. Minthogy a rendes évi bevételekből egy még a múlt évről fennmaradt tartozást kellett törlesztenie, az egylet deczember hóra rendes segélyeket nem utalhatott ki. A rendes segélyek összege

október hóban 636 K-t, novemberben 930 K-t tett ki. Dr. DOLESCHALL ALFRÉD dékán úr 600 K-t utalványozott ki, hogy a könyvtárt az egyesület kiegészíthesse. Bátori Sigray Pál elhunyt tagtárs nevére családja 2000 K-s alapítványt tett.

Az egyesület tagjainak száma: 249.

December hó 20-án tartotta az egylet rendes évi közgyűlését, melyen megalakította az 1911. évi bizottságot.

1911. január 14-én folyt le az előbbieknél még fényesebb keretben, de a régi jó kedvvel a jubiláris 50-ik Jogászbál, mely erkölcsi sikerén felül a J. S. E.-nek mintegy 5000 K., tiszta jövedelmet juttatott.

A rendes segélyek összege január hóban 740 K, február hóban 1016 K, márcziusban 971 K, áprilisban 812 K, májusban 773 K volt. Számos joghallgató könyvsegélyben is részesült. Az egyesület azonkívül foglalkozott állasközzvetítéssel is.

Ajándékokat kapott az egylet: 200 K-t a Pesti Hazai Első Takarékpénztártól és 100 K-t egy alakulni készülő club részéről.

A folyó tanévben az egyesület működését semmi zavaró körülmény nem hátráltatta, amely körülmény dr. DOLESCHALL ALFRÉD jogkari dékán úr odaadó gondoskodásának tudható be, amelyért az egyesület ez úton is leghálásabb köszönetét fejezi ki.

Június 14-én tartotta az egylet utolsó rendes ülését, melyen megalakította a szünidei bizottságot.

A Rector Magnificus a „Joghallgatókat Segítő Egyesület” részére a Jogászbál céljaira 50 koronát engedélyezett (1757/1910—11. r. sz.), majd leltározási és számviteli költségek fedezésére 250 K-t utalványozott (5154/1910—11. r. sz.).

PEKMEZIÁN GIZELLA úrnő a „Joghallgatókat Segítő Egyes.” javára 400 K-t adományozott (2536/1910—11. r. szám).

k) A „Joghallgatók Tudományos Egyesülete” nagy buzgalommal és a tagok élénk érdeklődése mellett fogott a tanév kezdetén a komoly munkálkodáshoz. Fáradozását ez évben is szép siker koronázta, ami részben annak a körülménynek tudható be, hogy az Egyesület vezetősége előtt legfőbb célként a *jogi studiumok beható művelése lebegett* s ezen cél érdekében a sokszor csak külsőségekben nyilvánuló társadalmi szereplés teréről lehetőleg visszavonult, illetőleg azt a szükséges minimumra szorította. Természetesen mindennek daczára ott volt mindenütt, ahol az *egész magyar ifjúságnak egységes egészként kellett megjelennie, ahol nagyjainak ünneplésére gyűlt össze az egyetemi ifjúság, ahol tanuságot kellett tennie hazafias, nemzeti, vallásos érzületéről.*

Az Egyesület a lefolyt év alatt 11 vita-, illetőleg felolvasóülést tartott, melyek látogatottsága a korábbi éveket jóval felülhaladta. A felolvasóülések sorát WEIS ISTVÁN nyitotta meg szeptember 30-án, amely alkalommal „az önkormányzat alanyairól és tárgyairól” értekezett. Értekezéséhez CONCHA GRÖZÖ öméltósága fűzött tanulságos bírálatot.

Október hó 12-én VÖRÖS ERNŐ olvasta fel „A francia jogtudósok véleménye a fiataalkorú büntettesek javítását célzó intézményeinkről” című munkáját. Az ülést megjelenésükkel kitüntették BALOGH JENŐ államtitkár úr öméltósága, MAGYARY GÉZA és HORVÁTH JÁNOS egyetemi tanár urak.

November hó 4-én széles mederben indult meg első vitaülésünk a büntetőjog köréből, a következő

tárggyal: „A társadalom védelme a közveszélyes bűntettek ellen“. E vitát, mely a következő 3 ülés programját teljesen kimerítette, a tárgyalás alá vett kérdés orvosi vonatkozásaira való tekintettel, az orvos-tanhallgatók bevonásával tartotta az Egyesület, s bár ez volt az első kísérlet a két facultás hallgatói között a közös munkálkodás létesítésére, már e kísérlet is igazolta az eszme életrevalóságát. A második ülésen MORAVCSIK egyet. tanár úr öméltósága is megjelent s elismerésének kifejezése után értékes előadásban maga is kifejtette e tárgyra vonatkozó nézeteit. A kérdés jogi oldalát FABINYI TIHAMÉR vitaintéző vezetése mellett RUBER, BÓKA, WIDDER, EDERER, TEDESCO és dr. MARKOS világították meg felszólalásaikkal, melyek után BALOGH öméltósága tette meg észrevételeit a vita folyamán elhangzott felszólalásokra. A vitában résztvevők közül FABINYI TIHAMÉRT és BÓKA KÁROLYT a Fayer-plakettal tüntette ki BALOGH öméltósága, míg az Egyesület által kitűzött jutalmakat RUBER JÓZSEF és WIDDER GYULA nyerték el.

Az első félév utolsó ülését december 9-én tartotta az Egyesület; ezen az ülésen KAIN ALBERT olvassott fel „A szavazati és kereseti jogról“.

Az 1911. január 17-én tartott közgyűlés, csekélyebb változtatásoktól eltekintve, a korábbi tisztikart hagyta meg az Egyesület élén BÓKA KÁROLY elnöklete alatt s ezáltal biztosítva lőn az Egyesület zavartalan munkálkodása, melynek e félévben legjelentősebb eredménye a kártérítés tanáról megindult magánjogi vita volt. DARÓCZY JÁNOS vitaintéző exposéja után oly széles mederben indult meg a vita, hogy a február 15-iki ülésen kívül még két ülésen: február 24-én és márczius 11-én foglalkoztunk e témával. A kártérítés

tanának egy-egy önálló részletéről értekeztek a vita során FABINYI TIHAMÉR, BARÁT SÁNDOR, GÖRÖG FRIGYES, SPUR KÁLMÁN, FRYLER BÉLA és NYEVICZKEY LORÁNT, kiknek felszólalásai nem ritkán élénk vitára adtak alkalmat. A szaktanárok részéről MAGYARY, KATONA és ZACHÁR egyetemi tanár urak kísérték állandó figyelemmel vitánkat. — A legkiválóbb felszólalóknak szánt díjakat FABINYI TIHAMÉR és SPUR KÁLMÁN nyerték el.

Márczius 30-án alapszabályszerűleg költségvetésmegállapító közgyűlést tartott az Egyesület, melyen NEMES ISTVÁN pénztáros terjesztette elő az 1911. évi költségelőirányzatot.

Ugyancsak márczius 30-án olvasta fel TEDESCO JENŐ pályanyertes munkáját, melynek czíme a következő: „A próbárabocsátás az Északamerikai Egyesült-Államokban és hazánkban, különös tekintettel a bírósági gyakorlat bírálatára és az észlelt visszasságokra.“ A felolvasást egyes részleteire kiterjedő bírálattal VÁMBÉRY önegysága tüntette ki.

Végül május 12-én az Egyesület felkérése folytán NOTTER ANTAL egyetemi tanár úr tartott érdekes egyházjogi felolvasást „A plébánosok közigazgatási úton való elmozdításáról“. Az ülést, amelyen CONCHA öméltósága is jelen volt, BÓKA KÁROLY elnök üdvözlőszavai vezették be.

Az Egyesület másik eszköze, mellyel az egyetemi ifjúság tudományos munkásságát előmozdítani törekszik, a pályadíjak kitűzése; e téren azonban ezidén a tagok részvétlensége miatt a kívánt eredmény nem volt elérhető. A következő pályatételek jártak le az év folyamán: „A próbárabocsátás az Északamerikai Egyesült-Államokban és hazánkban, különös tekintettel a bírósági gyakorlat bírálatára és az észlelt visszasságokra.“ Díj:

150 K. — „A valódiság bizonyítása rágalmazás esetén.“ Díj: 100 K. — „A vis ac metus tényálladéka és hatása az ügyletre.“ Díj 150 K. (másodszor kitűzve). — „A ministeri felelősség elve a magyar alkotmányban.“ Díj: 100 K. — „Fejtsék ki a horvát bán jogállása, tekintettel a magyar felelős kormányhoz való viszonyára.“ Díj: 100 K. — A pályatételek közül csak az első büntetőjogira érkezett be mű, melynek szerzője TEDESCO JENŐ joghallgató; a magánjogi pályázatra a második kitűzés alkalmával szintén érkezett be munka, de mindezideig még nem bíraltatott el.

Az Egyesület Almanachja ez évben is csinos kiállításban, 158 oldal terjedelemben jelent meg s a hivatalos részen kívül, mely az egyesületi könyvtár teljes jegyzékét is magában foglalja, 2 értekezést tartalmaz: WEIS ISTVÁN: Önkormányzati problémák; TEDESCO JENŐ: A próbárabocsátás . . . stb.

A könyvtár állománya is öröndetes gyarapodást mutat, ami részben BALOGH JENŐ államtitkár úr ömél-tósága, VÉCSEY TAMÁS és MAGYARY GÉZA egyet. tanár urak kegyes adományainak, részben az Egyesület megerősödött anyagi helyzetének köszönhető, mely a nagyobb-méretű vásárlásokat is lehetővé teszi.

A „Joghallgatók Tudományos Egyesülete“ javára 1000 korona államsegélyt utalványozott a Minister úr (4562/1910—11. r. sz. 2.098/1911. III. 30. vkm. sz.), — a Rector Magnificus pedig leltározási költségek és folyó kiadások fedezésére 150 K. segélyt engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

1) „Orvostanhallgatók Segélyző- és Önképző-Egyesülete.“ Az egyesület 1910—11. tanévre szeptember havában tartott közgyűlésén egyhangú választással választotta

meg az egyesület választmányát. A tiszti kar az alapszabályok értelmében az október hó 1-én tartott első alakuló választmányi ülésen választatott meg.

A tiszti kar első kötelességét az orvostudományi központi egyetemi egyesületben nyert egyesületi helyiségek berendezése és a tagok részére használhatóvá tétele képezte. Ez a legrövidebb időn belül sikerült is úgy, hogy a megjelent fényes és előkelő közönség előtt, melynek soraiban a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi ministerium főiskolai ügyosztálya képviselőjét, a tudományegyetem rectorát, orvostudományi dékánját és tanári karának nagyszámú tagjait láthattuk, október hó 23-án ünnepélyesen megnyithattuk az egyesületi helyiségeket. Ezen helyiség úgy fekvése, mint czélszerű és kényelmes berendezése miatt az orvostanhallgatók mindnyájának alkalmas és az összes modern igényeknek a legteljesebben megfelelő hajlékát képezheti. A központi klinika első emeletén foglalnak a helyiségek helyet, és pedig egy hosszú, zárt folyosóról kiindulva, az egyesületi hivatalos szobák: az elnöki, önképzőköri és segélyzőegyesületi hivatalos helyiségek, végül egy tanulószoba, mely ülésteremnek is használható. A klinika kertje felé tekintő termeket olvasó- és társalgótermek számára rendeztük be. Ezenkívül egy hölgyszalon és a könyvtár rendezéséhez szükséges munkák végzésére egy könyvtárosi szoba áll rendelkezésünkre, melyet végül egy tágas mosdószoba, telefonfülke és mellékhelyiségek egészítenek ki. A szükséges szerelvényekkel egy büfét rendeztünk be, hogy a tagok azt a választmány által jóváhagyott, legolcsóbb árakon használhassák. Miután ezen helyiségeket megnyitottuk, dr. PREISZ HUGÓNAK, az egyesület volt tanárelnökének és dr. szent-

lőrinczi LIEBERMANN LEÓNAK, az orvostudományi kar dékánjának, kik az egyesület vezetőségét állandó jóindulatukkal pártfogolták, amidőn az egyesület érdekeit képviselték, arczképeit lepleztük le. Ugyanez alkalmával az egyesület könyvtárát, melyet a legmodernebb módszer szerint rendeztünk, a tagok rendelkezésére bocsáthattuk. Könyvtárunk, melyet ezen tanévben is kiegészítettünk a legutolsó évi orvosi irodalom fontos orvosi műveivel, közel 2900 kötetből és a hivatalos becslés szerint megközelítőleg 25.000 korona értéket képvisel. Tagjaink száma az első évek taglétszámához képest ismét emelkedést mutat. A rendes tagok száma 393 volt, a pártolóké 9.

Dr. JENDRASSIK ERNŐ egyetemi ny. rendes tanár és dr. ENTZ BÉLA egyetemi magántanár urak 200—200 K-s adományukkal az egyesület alapítótágjai közé léptek be. 1910. október havában tartott közgyűlésünk nagyméltóságú gróf ZICHY JÁNOS, v. b. t. t., vallás-és közoktatásügyi Minister, MOLNÁR VIKTOR államtitkár, TÓTH LAJOS ministeri tanácsos és dr. PREISZ HUGÓ egyetemi tanár urakat az egyesület legmélyebb hálaja maradandó kifejezéseül dísztagokká választotta meg.

Özv. DWELLY REZSŐNÉ hagyatékából egy „Pesti Hazai Takarékpénztári“ részvényt nyert, mely az alaptőkéhez csatoltatott.

A tanév folyamán 7000 K-nyi segélyt osztottunk ki, melynek nagy részét a 10 K-s havi segélyek teszik ki. Részben azonban az adott helyzet szerint is részesítettük egyesületünk tagjait pénzbeli segélyben. Alkalmas helyiségeinket felhasználandó, 45 szegénysorsú tanulónak ingyenes reggelit szolgáltatunk.

Mint az előző években, úgy az idén is közvetített az egyesület correpetitori, orvosi állásokat és pályá-

zatokat, úgyszintén tagjait számos kiállítás, műintézet, színház, mulató- és szórakozóhely látogatásánál kedvezményben részesítette. Fővárosi fürdőink legnagyobb része szintén kedvezményt nyújt tagjaink számára. A képviselőház háznagyi hivatala a tagok számára a képviselőházi ülésekre jegyeket tart fenn.

Olvasótermünkben számos fővárosi és vidéki, külföldi folyóirat, szaklap és napilap áll rendelkezésre.

Részt vett az egyesület hazafias mozgalmakban, a kegyelet ünnepein, az egyetemi és főiskolai ifjúság életében és támogatta a közvezélok érdekében indított vállalkozásokat.

Az önképző-alosztály működéséből legyen megemlítve a közérdeklődéssel kísért felolvasások sorozata, amelyek kapcsán dr. PÁNDY KÁLMÁN egyetemi magántanár a magyar cultura munkásainak elmezavarairól, dr. OKOLICSÁNYI KUTHY DEZSŐ egyetemi magántanár a tudóvészről, dr. GOLDZIER MIKSA egyetemi tanársegéd a daganatokról és FARAGÓ KORNÉL a mellékvéséről tartott előadást.

Ezenkívül az önképző-alosztály pályadíjakat tűzött ki, melyek a következő eredménnyel végződtek: FARAGÓ KORNÉL V. éves orvostanhallgató felolvasásáért 50 koronával jutalmaztatott. A kóréletteni pályadíjat dr. TANGL FERENCZ egyetemi tanár úr bírálata alapján CSERNA ISTVÁN III. éves orvostanhallgató nyerte el. A feladott tárgy a következő volt: „Végeztesse nek kísérletes vizsgálatok a vérbe vitt curymák hatásáról az anyagcserére.“ Jutalma 200 K. A legszebb szövettani praeparatumok díját, 20 K-t SZAUER HUGÓ I. éves orvostanhallgató nyerte el.

A tavaszi hónapokban tanulmányi kirándulást rendezett az egyesület a lipótmezei elmeógyógyintézet

megtekintésére, mely oly nagyarányú érdeklődéssel kísértetett, hogy az egyesület elnöksége elhatározta a főváros és környéke fontos orvosi és közegészségügyi szempontból tanulságos intézeteinek megtekintését.

Nem mulaszthatja el az egyesület, hogy dr. HOOR KÁROLY egyetemi nyilvános rendes tanár úrnak, az egyesület tanárelnökének ezúton is benső háláját tolmácsolja azon hathatós támogatásáért, mellyel az egyesület összes érdekeit előmozdítani kegyes volt.

A Medikus-bál céljaira a Rector Magnificus 50 K-t (2999/1910—11.), leltározási és számviteli költségek fedezésére pedig 250 K-t engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

m) A „Bölcsészethallgatók Segítő-Egyesülete“ az 1910—11. tanévre 1911 szeptember hó 26-án tartott közgyűlésen alakult meg.

Az alakuló közgyűlésen részt vett dr. BÉKEFI RÉMIG bölcsészethallgató e. i. dékán is, kit az elnök mint az ifjúság igazi atyját üdvözölt. A számvizsgáló-bizottság szünidei beszámolója után az elnök előterjesztette az 1910—11. évi munkatervet. Majd a pénzügyi alelnök benyújtja az évi költségvetést.

A közgyűlés elfogadta azon indítványt, hogy az egyesület korrepetáló-iskolát nyisson, ellensúlyozásul a fővárosban elszaporodott nyereszkes magánközvetítő tanügyi irodáknak, azon cél szolgálatában, hogy sok állás nélkül levő bölcsésznek, tanárnak a magántanítás intensivebb közvetítésével megélhetést nyújtson. A közgyűlés megbízta a tiszti kart, hogy az előmunkálatokat tegye és az egyetemi hatóság jóváhagyását kieszközölje.

A tiszti kar megkezdte működését, amely pénz-

beli segélyezésekre, nevelői, instruktori stb. állások közvetítésére, az egyesületi könyvtár könyveinek kikölcsönzésére, a kollégiális szellem ápolására, kedvezményes színházi, fürdői stb. jegyeknek tagok számára való árusítására, mindennemű útmutatásra terjedt ki.

A bizottság az egyesület 38 éves fennállásának emlékére 1910 november hó 9-én a Mensa Academica Egyesület helyiségében emlékvacsorát rendezett, amelyen dr. BÉKEFI REMIG, mint a Rector Magnificus képviselője és mint bölcsészeti e. i. dékán jelent meg. Részt vettek: dr. HAMPEL JÓZSEF, dr. KOCH ANTAL és dr. KÖVESLIGETHY RADÓ egyetemi tanárok, az összes egyetemi ifjúsági egyesületek elnökei és képviselői, a sajtó képviselői, az Egyetemi Énekkarok 50 tagja, kb. 200 bölcsészethallgató. Az emlékvacsorán dr. BÉKEFI REMIG nagyszabású beszédet intézett az ifjúsághoz.

Az egyesület részt vett az október 6-iki és november elsei ifjúsági gyászünnepeken, amikor SVIEZSÉNY ZOLTÁN Deák Ferencz mauzoleumánál mondott beszédet. KOCSNER RÓBERT pedig dr. Katona Lajos elhunyt egyetemi tanár sírját koszorúzta meg a tanárjelöltek nevében.

A tiszti kar BAGYÓ JÁNOS és BÓGNER MIHÁLY által képviseltette magát az 1910 november hó 28—30-iki kolozsvári országos diákegyetemkongressuson.

1911 február 18-án zajlott le a Bölcsész-bál, amelyen József kir. főherczeg és Augusztó kir. főherczeg-asszony ő Fenségeik, mint a bál fővédői is megjelentek. A Rector Magnificust dr. SÁGHY GYULA prorektor képviselte. A bál fényét dr. BÉKEFI REMIG díszelnök, bölcsészeti tanárvilágunk és közéletünk sok jelenvolt kitünősége emelte. A fényes bál szép és maradandó erkölcsi és anyagi sikerrel jutalmazta az egyesületet.

Az egyesület tiszti kara 1911 április hó 2-án a Bölcsészeti kar kerthelyiségében „Bölcsészgyűlést” tartott, dr. BÉKEFI REMIG dékán jelenlétében. A gyűlésen dr. HEFTY FRIGYES és dr. MAHLER EDE egyetemi tanárok, több szülő, fővárosi tanár, az ifjúsági egyesületek elnökei és képviselői, számos bölcsészethallgató vettek részt. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, mely szerint a tiszti kar memorandumot intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz a zugtanügyi irodák megrendszabályozása ügyében. A „Bölcsészgyűlés” célját a magántanítás ügyének a megbeszélése képezte. E gyűlésen dr. BÉKEFI REMIG szép beszédet tartott, melyet az elnök kérelmére a Budapesti Hírlap 1911 április 4-iki számában nyilvánosságra is bocsátott.

Az egyesület e tanévben 155 tagot 1550 korona segélyben részesített. A beérkezett 490 állás közül 135-öt végleg betöltött, a többi részben megszűnt, részben függő. A tagok 227 könyvet vettek ki az egyesület könyvtárából. A tagok száma ez évben 344 volt, 28-czal kevesebb, mint az 1909—10. évben. Könyvek beszerzésére a tiszti kar 247 koronát fordított. Az egyesület a tanév második felében új otthonába költözött. Az új helyiség 4 szobából áll és sokkal kényelmesebb az administratív ügyek intézésére.

Az egyesület június hó 2-án tartotta évváró közgyűlését, dr. BÉKEFI REMIG dékán úr jelenlétében. A dékán úr az ifjúsághoz intézett szavaiban vázolta ama nehézségeket, melyek az egyesület áthelyezése elé hárultak. Kijelentette, bírja az illetékes minisztériumi hatóság ígéretét az egyesületnek állami szubvenczióval való berendezésére. Búcsúzik bár az egyesülettől, de szívét és lelkét neki hagyja örökbe.

A gyűlés BAGYÓ JÁNOS elnök indítványára egyhangúlag elfogadta, hogy dr. BÉKEFI REMIGNEK az egyesülettel szemben szerzett hervadhatatlan érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti, neki az egyesületnek nyújtott erkölcsi s anyagi támogatásáért jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánítja és megbízza BOGNER MIHÁLY szünidei elnököt, hogy a dékán úr képét megfestesse és 1911 szeptember hóban ünnepiesen felavassa.

A beszámolónak tudomásulvétele után a szünidei bizottság vette kezébe az ügyek intézését.

A Rector Magnificus az egyesületnek 1910. évi november hó 9-én tartott emlékvacsora alkalmából a költségek fedezésére 50 K-t (1714/1910—11. r. sz.), az 1911. évi április hó 2-án tartott Bölcsész-bál alkalmából szintén 50 K-t (3500/1910—11. r. sz.), a leltározási és számviteli költségek fedezésére pedig 450 K-t engedélyezett (5154/910—11. r. sz.).

n) Az „Egyetemi Természettudományi Szövetség”-nek az utóbbi időben nyert örvendetes fellendülését a jelen tanév folyamán a körülmények szerencsétlen alakulata csaknem teljesen megakasztotta s szép reményekkel biztató működését úgyszólván lehetetlenné tette.

A bölcsészeti kar átköltözésével régi helyiségétől megfosztva, minden igyekezete dacára sem nyerhetett az egyetem területén elhelyezést; szűk anyagi viszonyai folytán pedig saját erejéből nem tarthatta fenn magát. Helyiség híján kénytelen volt szépen megkezdett működését beszüntetni s reményeiben csalatkozva, várja jobb idők hajnalhasadását.

Ezévi működésének, mely a tanév első felére szorítkozott, főbb mozzanatai a következőkben összegezhetők:

A tanév elején kiadta 9 ív terjedelemben évkönyvét, mely több tudományos értekezést tartalmaz. Ezáltal módot nyújtott egyes érdemesebb tagjainak doktori dolgozataik kiadására.

A tanév első felében hétről hétre tartott tudományos megbeszéléseket és egyik-másik tárgykörből merített sorozatos előadásokat.

Tartott 3 nyilvános felolvasóülést, melyek a mult évekhez hasonlóan, ismertté tették a szövetség nevét a nyilvánosság előtt.

A székesfőváros egyes iskoláit nagyobb természetrajzi gyűjteménnyel ajándékozta meg.

Rendezett kisebb kirándulásokat. Könyvtárát újabb könyvekkel és nagyszámú folyóirattal gyarapította. Buzgólkodott a tagok közötti barátságos együttérzés ápolásában.

A Rector Magnificus az egyesület leltározási és számviteli költségei fedezésére 300 K segélyt engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

o) „Gyógyszerészhallgatók Segélyző- és Önképző-Egyesülete.” A Rector Magnificus az egyesület leltározási és számviteli költségei fedezésére 200 K segélyt engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910 október hó 29-én tartott I. r. üléséből 1476/1910—11. r. sz. alatt kelt határozat végrehajtásában a keb. ifjúsági egyesületek elnökségeit felhívta a Rector Magnificus, hogy az esetben, ha a vezetésük alatt álló egyesületek javára szóló alapítvány-, vagy hagyományról kapnak közvetlen értesítést, azt a rectori hivatal alapítványi pénztárának azonnal szolgáltatassák be s az ügyről a Rector Magnificusnak késedelem nélkül tegyenek jelentést.

Gondoskodjanak egyúttal arról is, miszerint az egyesületnek szóló minden elvi kijelentést tartalmazó egyetemi hatósági leirat az egyesületi év folyamán összegyűjtessék és megfelelő módon megőriztessék, hogy a mindenkori elnökség a hatályban levő felsőbb hatósági intézkedésekről tudomással bírhasson (1962/1910—11. r. sz.).

p) *Különféle segélyek az ifjúsági egyesületek és a hallgatók részére.*

— Rector Magnificus még a következő összegeket folyósította:

az ifjúsági egyesületeknek az 1910. évi október hó 6-iki gyászünnepély költségei fedezésére 200 K-t (416/1910—11. r. sz.),

a „Szent Imre Kör“-nek 1910. évi november hó 13-án tartott hangversenye alkalmából 50 K-t (1747/1910—11. r. sz.),

az egyetemi ifjúsági egyesületeknek a Kolozsvárott 1910. évi november hó 27—29. napjain megtartott „Országos Vidéki Diákcgressus“-on való részvétel költségei fedezésére 500 K-t (1950/1910—11. r. sz.),

a „Műgyetemi Segélyegylet“-nek 1911. évi február hó 1-én tartott Technikus-bál céljaira 20 K-t (3250/1910—11. r. sz.),

a „Szent Imre Kör“-nek 1911. évi február 21-én tartott tánczestélyére 50 K-t (3407/1910—11. r. sz.),

a „Bethlen Gábor Kör“-nek az 1911. évi márczius hó 4-én tartott Bethlen-estély alkalmából 10 K-t (3918/1910—11. r. sz.),

a „Szent Imre Collegium“ által 1911 február hó 15-én rendezett hangverseny céljaira 10 K-t (3919/1910—11. r. sz.),

a kebelbeli ifjúsági egyesületeknek az 1911. évi márczius hó 15-iki ünnepély költségeinek részbeni fedezésére 150 K-t (4102/1910—11. r. sz.),

a m. kir. József-műegyetem egyesületei és ifjúsága által 1911. évi május 7-én rendezett zászlófelavatási ünnepély alkalmából zászlószeg-megváltás címén a „Műegyetemi Segélyegylet” részére 50 K-t (4741/1910—11. r. sz.),

az egyetemi nőhallgatók „Szent Margit Köré”-nek azon alkalomból, hogy a Rector Magnificus tiszteletbeli taggá választotta, segély címén 50 K-t (4499/1910—1911. r. sz.),

az „Egyetemi Lapok” szerkesztőbizottságának a folyó szükségletek fedezésére 500 K (5154/1910—11. r. sz.) és a „Corda Fratres” magyar osztályának szintén a folyó kiadások fedezésére 400 K segélyt engedélyezett (5154/1910—11. r. sz.).

A Rector Magnificus 1911. évi február hó 11-én tartott Izabella-bál céljaira 20 K-t (3251/1910—1911. r. sz.), az „Országos Kath. Tanítói Árvaház” javára pedig 50 K-t (3805/1910—11. r. sz.) engedélyezett az elnöki pénztár terhére.

Dr. br. Eötvös Lóránd v. b. t. t., egyetemi ny. r. tanár úr ő excellentiája a f. tanévben is 150 K-t volt kegyes szegénysorsú hallgatóink tanulmányi segélyezése céljából a Rector Magnificus rendelkezésére bocsátani, mely adományért a Rector Magnificus az egyetem nevében halás köszönetét tolmácsolta (2829/1910—11. r. sz.).

„Az Ujság” szerkesztősége szegény egyetemi hallgatók javára 30 K-t adományozott (4073/1910—1911. r. sz.).

A) Egyetemi könyvtár.

Az egyetemi könyvtár 1910. költségvetési évi
forgalmát a következő négy fejezet tartalmazza:

III. FEJEZET.

INTÉZETEK.

A fentebb írtakból egyenként kaptak az 1911. évi március hó 15-iki annapély költségének részben befizetésére 150 K-t (4102/1910—11. r. sz.).

A m. kir. József-műegyetem egyesületi és kórusa által 1911. évi május 7-án rendezett pályafelvetés annapély alkalmából elkövetett magánvárosi bűncselekmények a „Műegyetemi Segélyegylet” részére 50 K-t (4741/1910—11. r. sz.).

Az egyetemi költségvetés „Szociális Margit Kör”-nek azon alkalmából, hogy a Rector Magnificus fentebb írtak megvalósítására engedélyt adott, amelynek 50 K-t (4499/1910—1911. r. sz.).

Az „Egyetemi Intézetek” költségvetésének a kancelláriai költségvetés részén 500 K-t (5154/1910—11. r. sz.) és a „Ordre Fratres” magyar osztályának szintén kancelláriai költségvetés részén 50 K-t (5154/1910—11. r. sz.) engedélyezett.

A Rector Magnificus 1911. évi február hó 11-én tartott Izabella-heti költségvetés 20 K-t (3251/1910—1911. r. sz.), az „Országos Kath. Tanító Árvadás” javára pedig 50 K-t (3808/1910—11. r. sz.) engedélyezett az előző pénzügyi évről.

Dr. László Lőrincz v. k. t. t. egyetemi ny. tanár úr 6 exemplárral a I. tanteremben 150 K-t volt kassza költségvetés hallgatók tanulmányi segélyezés céljából a Rector Magnificus rendelkezésére bocsátani, mely adományát a Rector Magnificus az egyetemi pénzügyi hátszínre közzétette (2829/1910—11. r. sz.).

„Az Újság” szerkesztőségének egyetemi hallgatók javára 30 K-t adományozott (4073/1910—1911. r. sz.).

A) Egyetemi könyvtár.

Az egyetemi könyvtár 1910. közigazgatási évi forgalmát a következő négy táblázat tünteti fel:

I. TÁBLÁZAT.

Az egyetemi könyvtár olvasótermét látogatók foglalkozási ág szerinti kimutatása az 1910. évben.

	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Szeptember	Október	November	December	Össze- sen
Jog- és államtud.-hallgató	127	52	21	27	19	9	411	256	106	69	1097
Orvostanhallgató	54	33	11	7	3	4	188	143	72	30	545
Bölcsészettanhallgató . . .	40	31	5	14	3	11	278	211	52	19	664
Gyógyszerésztanhallgató	.	.	2	1	.	1	2	2	.	.	8
Hittanhallgató	1	5	1	1	1	.	1	1	1	.	12
Műegyetemi hallgató . . .	19	8	4	8	.	.	53	16	11	10	129
Közép- és szakisk. tanuló	3	6	1	5	2	1	9	10	6	2	45
Állatorvostanhallgató . . .	.	1	2	.	.	.	.	.	.	1	4
Jog- és államtudományi szigorló	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	2
Orvostani szigorló	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—
Bölcsészeti szigorló	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—
Ügyvédjelölt és joggya- kornok	17	15	8	4	3	1	46	30	19	7	150
Tanár- és tanítójelölt . . .	.	.	.	.	.	.	3	2	1	.	6
Magánzó	1	.	.	.	1	.	2	1	.	.	5
Hivatalnok	7	6	1	1	4	4	12	8	5	2	50
Hírlapíró és író	.	1	3	3	.	.	4	.	.	3	14
Tanár és tanító	10	7	5	1	.	.	15	9	5	8	60
Ügyvéd	2	.	.	1	.	.	4	2	.	2	11
Orvos	.	1	1	.	.	.	.	2	.	.	4
Lelkész	1	.	.	.	.	.	2	.	.	.	3
Katonatiszt	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1
Kereskedő	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1
Mérnök	6	1	1	1	1	.	1	2	1	4	18
Művész	.	.	.	1	.	.	.	.	1	1	3
Vegyész	1	1	.	2	.	.	2	.	.	1	7
Műiparos	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
Gazdász	2	.	.	1	.	.	.	.	1	.	4
Közigazg. tanf. hallg. . . .	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	2
Gyógyszerész	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1
Állatorvos	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—
Összesen	292	168	66	79	37	31	1037	696	282	159	2847

A 2847 látogatási jogosultsággal bíró olvasó 78.857 ízben vette igénybe az olvasótermet és itt 89.602 művet használt. Az erre vonatkozó részletes kimutatás a II. táblázatban foglaltatik.

II. TÁBLÁZAT.

Az egyetemi könyvtár nagy olvasótermének forgalma az
1910. évben.

Hónap	Olvasók összege	A használt művek szakok szerint									A használt művek összege
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.	
		Hittudom.	Jogtudom.	Államtud.	Orvostud.	Mathematika és term.-tudom.	Bölcsészet- és nevelés-tud.	Történelmi és földrajzi tud.	Nyelvészet és irodalom	Egyet. encycl. és vegyesek	
Január . . .	12691	71	4634	1682	1644	1146	887	2010	1135	1095	14304
Február . .	12022	74	4422	1513	1453	1259	818	1702	1333	834	13408
Márczius . .	11032	187	3000	1313	1401	1411	216	1596	1670	1293	12087
Április . . .	9201	102	3013	1474	1366	1102	96	1057	1076	790	10076
Május . . .	4142	33	1491	623	521	460	71	592	462	251	4504
Június . . .	1773	4	801	220	236	342	50	262	245	87	2247
Szeptember	3145	10	1079	370	478	510	157	326	463	261	3654
Október . .	5948	10	2493	619	804	787	301	767	828	433	7042
November .	6316	13	2611	629	995	845	249	703	1001	489	7535
Deczember	12587	89	3157	1699	1996	1897	761	1850	1915	1381	14745
Összesen	78857	593	26701	10142	10894	9759	3606	10865	10128	6914	89602

Az olvasóterem július és augusztus hónapban zárva volt.

III. TÁBLÁZAT.

A budapesti egyetemi könyvtár tanári dolgozó- és folyóirati termében a használati forgalom az 1910. évben.

H ó n a p	Az olvasók száma	A használt művek száma
Január	345	686
Február	401	813
Márczius	281	567
Április	367	658
Május	285	524
Június	223	874
Szeptember	332	692
Október	393	882
November	418	705
Deczember	410	766
Összeg	3455	7167

Az olvasóterem július és augusztus hónapban zárva volt.

IV. TÁBLÁZAT.

A budapesti egyetemi könyvtár könyvkölcsönzési forgalma
az 1910. évben.

H ó n a p	A kölcsönzők száma	A kölcsön- vett művek száma
Január	694	1572
Február	610	1440
Márczius	606	1544
Április	745	1679
Május	619	1516
Június	665	1686
Július	810	1560
Augusztus	560	892
Szeptember	711	1687
Október	783	1876
November	923	1996
Deczember	912	2090
Összeg	8638	19538

A könyvtár személyzetének ügyeit a következőkben ismertetjük:

A „Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének” Szegeden, 1910. évi szeptember hó 26—27. napjain tartott közgyűlésére dr. FERENCZI ZOLTÁN egyetemi könyvtári igazgató küldetett ki (170/1910—11. r. sz.).

Dr. Ferenczi Zoltán könyvtárigazgató a temesvári és nagybecskereki felső kereskedelmi iskolák pótérettségi vizsgálataira ministeri biztosul küldetvén ki, távolléte idejére az igazgatói teendőkkel KUDORA KÁROLY első őr bízott meg (171/1910—11. r. sz.).

Dr. Ferenczi Zoltán könyvtárigazgató részt vett a nagyszebeni Petőfi-emléktáblának 1911. évi április 23-án tartott leleplezési ünnepélyén. Távolléte idejére a Rector Magnificus KUDORA KÁROLY könyvtári első őrt bízta meg a helyettesítéssel (4642/1910—11. r. sz.).

Dr. Ferenczi Zoltán könyvtárigazgató a temesvári és nagybecskereki felső kereskedelmi iskolák érettségi vizsgálataihoz 1911. évi június 14—26-ig terjedő időre ministeri biztosul küldetett ki. Távolléte idejére a Rector Magnificus KUDORA KÁROLY könyvtári első őrt bízta meg a helyettesítéssel (5423/1910—11. r. sz.).

Dr. FERENCZI ZOLTÁN könyvtárigazgató részére, IV. évötödös korpótléka fejében, 1911. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg 600 koronát utalványozott a Minister úr (5488/1910—11. r. sz., 61.819/1911. V. 27. vkm. sz.).

KUDORA KÁROLY könyvtárőr részére a Minister úr olaszországi tanulmányi útra 1911. szeptember 10-től nov. 6-ig szabadságidőt engedélyezett (6107/1910—11. r. sz., 80.798/1911. VII. 13. vkm. sz.).

A Minister úr dr. BARBUL JENŐ egyetemi könyvtár-tisztnek 1910. október 12-től nov. 5-ig (1262/1910—11.

r. sz., 109.045/1910. X. 7. vkm. sz.). WALTBAUER ILONA kisegítő könyvtártisztnek pedig 1910. szeptember 13-tól október 15-ig (1263/1910—11. r. sz., 102.406/1910. X. 3. vkm. sz.), majd 1911. évi április 22-től május 20-ig terjedő 4 heti szabadságidőt engedélyezett (4976/1910—11. r. sz., 52.961/1911. IV. 29. vkm. sz.).

TETZEL LŐRINCZ egyetemi könyvtártisztet a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztályba léptette elő a Minister úr (4082/1910—11. r. sz., 23.651/1911. II. 24. vkm. sz.).

A Minister úr BOTHNÉ BENEDEK RÓZA békéscsabai állami felsőbb leányiskolai segédtanítónőt, illetményeinek meghagyása mellett, az 1911/12. tanévre szolgáltatételre az egyetemi könyvtárhoz rendelte ki 5225/1910—11. r. sz., 59.441/1911. V. 19. vkm. sz.).

A Minister úr felhatalmazta az egyetemi könyvtár igazgatóságát, hogy néhai Szilágyi Sándornak, az egyetemi könyvtár volt igazgatójának ELLINGER festőművész által festett képét a könyvtár részére 200 K-ért megvásárolhassa (4162/1910—11. r. sz., 19.878/1911. III. 3. vkm. sz.).

Az egyetemi könyvtár részére teljesítendő könyvkötői munkákra vonatkozólag Hauser József budapesti könyvkötővel 1911. január hó 1-től 1913. december 31-ig terjedő 3 évre kötött szerződést a Minister úr jóváhagyta (3964/1910—11. r. sz., 137.840/1910—11. II. 8. vkm. sz.; 5041/1910—11. r. sz., 42.875/1911. V. 1. vkm. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1911. évi február hó 18-án tartott III. rendes ülésében az állandó könyvtári bizottság javaslata alapján elhatározta, hogy a könyvtár hivatalos és belső dolgozóhelyiségeinek nyitvatartási idejét a d. u. 2—3-ig terjedő időre is kiterjeszti.

Ezzel kapcsolatban az inspekciós tisztviselő hivatalos órái nem délelőtt és délután között oszlanának meg, hanem d. u. 1—6-ig egyfolytában tartatnak meg (3800/1910—11. r. sz.).

A könyvtár bevételei tettek 1910-ben:

a) a rendes évi állami átalány	35.400 K — f,
b) a beiktatási díjnak az egyetemi könyvtárra eső fele része és könyvtári illeték czímén	5.441 K 10 f,
c) kisebb bevételek	81 K 64 f,
összesen	40.922 K 74 f.
Ezzel szemben a kiadások . .	41.093 K 14 f.
S így a túlköltés	170 K 40 f.

A lefolyt évben könyvtárunk gyarapodott:

1. Ajándék útján 2975 kötettel;
ebből egyetemi nyomtatvány és doktori
dissertatio 1333 db, iskolai értesítő
211 darab.

2. Vétel útján 2822 „

Az 1910. évi gyarapodás összesen 5797 kötet.

Az ajándékok közül külön meg kell emlékeznem dr. NÉKÁM LAJOS könyvadományáról (65 kötet) és arról, hogy a „Cahiers de la Quinzaine“ című francia kiadványra az egyetemi könyvtár javára 1910-ben M. Fr. de Villeneuve (Paris) fizetett elő.

Könyveket ajándékoztak még:

A) Hatóságok, intézetek, egyesületek és szerkesztőségek.

a) Magyar országgyűlés képviselőháza; M. kir. kormány (belügy-, földművelés-, honvédelmi, igazságügyi, kereskedelmi, pénzügyi, vallás- és közoktatásügyi ministeriumok); M. kir. áll. Számvevőszék; Horvátországi orsz. kormány; Cs. és kir. közös kormány (külügy- és pénzügyministerium, cs. és kir. hadi levéltár); Osztrák

cs. és kir. kormány (keresk. ministerium); cseh, dalmát, felső-ausztriai, galicziai és morva tartományi kormányok; továbbá az Amerikai Egyesült Államok (földmivelésügyi) és az Argentíniai köztársaság kormánya és ennek budapesti consulatusa, a Francia, Indiai, Angol, Japán és Olasz kormányok; Lika-Krbava, Szerém, Szolnok-Doboka és Varasd vármegyék; Budapest székesfőváros, Budapest székesfőváros tanácsa, székesfővárosi m. kir. állami rendőrség főkapitánysága; továbbá Sepsiszentgyörgy, Temesvár, Torda, Ungvár és Versecz városok tanácsa; Temesvár tisztviseelői kara; M. kir. központi statisztikai hivatala, Budapest székesfőváros statisztikai hivatala; K. k. österreichische statistische Central-Kommission (Bécs); Direzione generale della Statistica del Regno d'Italia (Róma); M. kir. állami nyomda; Esztergomi érseki főegyházmegye, Kalocsai érseki egyházmegye, Kalocsai jezsuita-collegium, Székesfehérvári r. kath. püspökség; Dunántúli ág. ev. püspöki hivatal (Pápa); Magyar Tudományos Akadémia, az Akadémia nemzetgazdaságtani bizottsága; Bécsi csász. tud. Akadémia; Académie royale de Belgique (Bruxelles); Académie royale (Stockholm); Academia dei Lincei (Róma); Carnegie-Institution of Washington; Carnegie-foundation for the advancement of teaching (New-York); Smithsonian-Institution (Washington); M. kir. földtani intézet; M. kir. országos meteorológiai és földmágnességi intézet; K. u. k. Militärgeographisches Institut (Bécs); Observatoire royal de Belgique; L'Association Géodésique Internationale (Leyden); Magyar Shakespeare-Bizottság (Budapest); Szent István Társulat (Budapest); Izraelita magyar irodalmi társulat (Budapest); Műbarátok köre (Budapest); Société française de reproductions des manuscrits à peintures (Paris); Magyar jogászegylet (Budapest); A magyarhoni El. E. E. gyámintézet (Pápa); Szepesmegyei történelmi társulat (Lőcse); Bácsbodrogvármegyei történelmi társulat; Hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat (Déva); M. kir. szőlészeti kísérleti állomás és Ampelológiai intézet; Department of Agriculture (India); Agricultural Research Institute (Calcutta); Hawaii Agricultural Experiment Station; Institut International d'Agriculture (Róma); Bund der Landwirte (Berlin); M. kir. Posta és Táviráda-Igazgatóság (Budapest); Közlekedésügyi k. tanfolyam igazgatósága (Budapest); M. kir.

államvasutak igazgatósága (Budapest); Budapesti és miskolci kereskedelmi és iparkamarák; Brassói takarékpénztár; Békés megye közkórházának igazgatósága (Gyula); John Hopkins Hospital (Baltimore); New-York State Hospital, General Hospital (Boston); Institut royal de bactériologie; Camera Pestana (Lisbonne); Hormusji Cowasji Dinshah Ademoala (Bombay); Comité international des poids et mesures (Paris); International Map Comitee (London); Zionistisches Central-Bureau (Köln); Marine-technisches Komitee (Pola); Bord of Examiners (India); Department of Mines (Victoria); Société des secours mutuels; Fest-ausschuss der Feier zu Ehren d. Herrn Prof. Dr. W. Finter; Szentgotthárd és vidéke állatvédő-egyesülete; II. orsz. tanárcongressus; Magyar mérnök- és építészegylet (Budapest).

b) *Szerkesztőségek*: Bolond Istók, Budapesti Tagblatt, Budapesti Közlöny, Büntetőjog Tára, Corvina, Egyházi Közlöny, Egyetemi Lapok, Erdély, Gyógyászat, Gyógyszerészeti Közlöny, Jogtudományi Közlöny, Kakas Márton, Magyar Ipar, Magyar Nemzetgazda, Magyar Paedagogia, Magyar-Zsidó Szemle, Népoktatás, Nevelés, Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny, Országos Törvénytár, Pádúai szent Antal Lapja, Pénzügyi Közlöny, Pester Lloyd, Pesti Hírlap, Pesti Napló, Religió, Szépirodalmi Gyorsíró, Turul, Vasárnapi Ujság.

c) *Múzeumok és könyvtárak*: Múzeumok és könyvtárak országos tanácsa, Múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőisége, Magyar Nemzeti Múzeum, Erdélyi Múzeumegyesület (Kolozsvár), Székely Nemzeti Múzeum (Sepsiszentgyörgy), Váczi Múzeum, Verseczi Múzeum, Musée Guimet (Paris); Bremen: Lesehalle; Budapesti könyvtáregyesület; Budapest: József-műegyetem könyvtára; Fővárosi könyvtár; Chicago: John Crerar Library; Firenze: Biblioteca Nazionale Centrale; Frankfurt a. M.: Stadtbibliothek; Krakó: Egyetemi könyvtár; New-York: Public Library; Oxford: Bodleian-Library; Paris: Membres de la Société des amis de la bibliothèque; Washington: Library of Congress.

d) *Magyar egyetemek és iskolák*: Budapesti m. kir. tud.-egyetem, Egyetemi rectori hivatal, Egyetemi hittudományi kar, Budapesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája, Egyetemi bölcsészeti kar, Egyetemi növénykert, Egyetemi turistaegyesület, Kir. József-műegyetem, M. kir. állatorvosi főiskola,

Kolozsvári Ferencz József tud.-egyetem, Nagyvárad kir. jogakadémia, Budapesti ref. főgymnasium, Brassói Honterus-gymnasium.

c) Külföldi egyetemek és iskolák: Ann Arbor: University of Michigan; Basel: Universität; Berlin: Universität; Bern: Universität; Bonn: Universität; Cairo: Université; Cambridge: (U. S. A.); Harvard-University; Coimbra: Universidade; Columbus (Ohio, U. S. A.): Ohio State University; Czernowitz: Universität; Edinburgh: University; Evanston (Chicago): Northwestern University (Medical School); Genf: Université; Göttingen: Universität; Greifswald: Universität; Grenoble: Université; Habana: Universidad; Hall a. S.: Universität; Hong-Kong: University; Jaroslawe: Demidovskij Juridiceskij Licej; Karlsruhe: Technische Hochschule; Kopenhága: Universitet; Lausanne: Université; Lemberg: Technische Hochschule; London: University; Lyon: Université; Manchester: University; Neuchatel: Université; New-York: Columbia-University; University Club; Oxford: University; Paris: Académie, Université, École pratique des hautes études, Prag: Universität, Princeton: (New-Jersey, U. S. A.) University, Recife: (Permambuco, Brazília): Faculdade de Direito, Strassburg: Universität, Tokyo: University, Toulouse: Université, Tübingen: Universität, Urbino: Università, Utrecht: Rijks-Universiteit, Wien: Universität.

B) Magánosok: Richard Adhemar (Genève), Balogh Ferencz (Debreczen), dr. Basch Imre (Budapest), Belléli Lazare (London), Benkóczy Emil (Eger), Bertram Julius (London), Bianco Salvatore (Nápoly), Bognár Endre (Pápa), Robert Boyle & Son (London), Bryant W. Sohler (New-York), Chaix Emile (Genève), Khobot Ferencz (Rákospalota), Constable & Co. (London), Costal Casiano (Madrid), Darvay Kálmán (Sümegh), Darvay Dénes (Budapest), Deseő Irén (Budapest), dr. Dienstag Pál (Berlin), Durning-Lawrence Edwin (London), Enyvári Jenő (Budapest), Dr. Erődi Béla (Budapest), Ferenczy János (Szatmár), Ferenczy Miklós (Kolozsvár), Dr. Ferenczy Zoltán (Budapest), Dr. Finály Gábor (Budapest), Finály György (Budapest), Fischbach György (Wiesbaden), Gustav Fock (Leipzig), Forgács Rezső (Budapest), Foster Edward P.; Fourrière E. (Amiens), Gallégó Eduard (Budapest), Garda Samu (Budapest), Gelse & Co. Actiengesellschaft (Dresden), Dr. Goldziher Ignác (Budapest), Grienberger (Czernovitz),

Guimaraes Rudolphe (Coimbra), Gurley Randolph (New-York), Guye Philippe A. (Genève), Dr. Győri Tibor (Budapest), Hallock-Greenewalt (Philadelphia), Dr. Hegedüs István (Budapest), Dr. Heinrich Gusztáv (Budapest), Hettler August (Halle a. S.), Dr. Hóman Bálint (Budapest), Horváth János (Budapest), Hüttl Dezső (Budapest), Jablonkay Gábor S. J. (Budapest), Dr. Jambrikovics László (Budapest), Jelinek Emil (Bécs), Dr. Joković Roko (Cirkvenica), Kaposi József (Budapest), Dr. Karácsonyi János (Nagyvárad), Dr. Karl Lajos (Budapest), Kele Antal (Zalaegerszeg), Kerekes Pál (Budapest), Klippel Ernst (Kairó), Komjáthy Győző (Budapest), Dr. Kövesligethy Radó (Budapest), Dr. Kraus Kálmán (Budapest), Kugler Alajos (Sopron), Mme Lantoine, Lantos Adolf (Budapest), Leclerc Henri (Paris), Loescher & Co. (Róma), Dr. Lorenz Arthur (Budapest), Löw Immanuel (Szeged), Ludloff Richard (Erlangen), Dr. Lukcsics József (Budapest), Dr. Lundström Herman (Upsala), Macmillan & Co. (London), Máday Gyula (Budapest), Dr. Magyary Géza (Budapest), Mandel Zoltán (Budapest), Mazuch Ede (Ungvár), Méhes Gyula (Budapest), Mele E. Dr. Meltzl Balambér (Kolozsvár), Merck E. (Darmstadt), Middendorp H. W. (Groningue), Dr. Mihályfy Ákos (Budapest), Dr. Nékám Lajos (Budapest), Némethi Kálmán (Budapest), Dr. Neumann Henrik (Budapest), Novák Sándor (Budapest), Dr. Obál Béla (Eperjes), Leo S. Olschki (Firenze), Orczy Gyula (Budapest), Orłowski, Comte A. (Lyon), Parturier Gaston (Paris), Pedersen Frederick (New-York), Peisner Ignác (Budapest), Pinter L. Porte (Paris), Ráth Mór (Budapest), Dr. Reiner János (Budapest), Révay Mór (Budapest), Rivière J. A. (Paris), Rosenthal L. (München), Dr. Rothschild (Paris), Schulk Károly (Mödling), Dr. Schiller Bódog (Budapest), özv. Schönherr Antalné (Nagybánya), Schwantje Magnus (Berlin), Jedlicska Pál (Budapest), Silvestri-Falconieri Francesco (Róma), Szabó Péter (Budapest), Dr. Szádeczky Béla (Kolozsvár), Dr. Szádeczky Lajos (Kolozsvár), Szana Sándor (Budapest), id. Szinnyi József (Budapest), Dr. Térey Gábor (Budapest), Vaganay Hugues (Lyon), Vajda Ödön zirczi apát, Venetianer Lajos (Budapest), Vértesi Károly (Zombor), M. Fr. de Villeneuve (Paris), Dr. Viszota Gyula (Budapest), Weiden-család (Bécs), Otto Wigand (Leipzig), Zambra Lajos (Budapest), Dr. Zubriczky Aladár (Budapest).

A hazai és külföldi intézetekkel való könyv-kölcsönzési forgalom az 1910. évben:

a) azon hazai intézetek és hatóságok, melyek az egyetemi könyvtártól könyvek kölcsönküldését kérték:

- Békéscsaba: m. kir. állami felsőbb leányiskola,
 Besztercebánya: kir. kath. főgymnasium,
 Brád: m. kir. állami polgári fiúiskola,
 Brassó: róm. kath. főgymnasium,
 Budapest: I. ker. m. kir. állami főgymnasium, X. ker. kőbányai m. kir. állami főgymnasium, központi papnevelő-intézet könyvtára, m. kir. tud.-egyetem gazdasági hivatala, Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztálya, Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa, Országos Magyar Iparművészeti Múzeum könyvtára,
 Cegléd: m. kir. állami főgymnasium,
 Debreczen: ref. főiskola, ref. collegiumi nagy-könyvtár, a máv. debreczeni üzletvezetősége,
 Déva: m. kir. állami főreáliskola,
 Dorog: r. k. esperes-plébániahivatal,
 Eger: érseki joglyceum, érseki papnevelő-intézet, m. kir. állami főreáliskola,
 Eperjes: ág. hitv. evang. theologiai akadémia, kir. kath. főgymnasium,
 Érsekújvár: községi főgymnasium,
 Esztergom: községi főreáliskola,
 Felsőlövő: ág. hitv. evang. tanintézetek,
 Győr: m. kir. állami főreáliskola,
 Győrszemere: róm. kath. plébániahivatal,
 Igló: ág. hitv. evang. főgymnasium,
 Kalocsa: főszékesegyházi könyvtár,
 Kassa: felsőmagyarországi Rákóczi-múzeum, kir. állami jogakadémia, prémontrei-rendi kath. főgymnasium,

Kecskemét: ref. főgymnasium, m. kir. állami főreáliskola,

Késmárk: ág. hitv. evang. főgymnasium, m. kir. állami polgári fiú- és felső kereskedelmi iskola,

Keszthely: prémontrei-rendi kath. főgymnasium,

Kiskúnhalas: ref. főgymnasium,

Kisújszállás: ref. főgymnasium,

Kolozsvár: m. kir. Ferencz József tud.-egyetem könyvtára, m. kir. Ferencz József tud.-egyetem bölcsészeti kara, unitárius főgymnasium,

Kőhídgyarmat: róm. kath. plébániahivatal,

Kúnshévíz: ref. főgymnasium,

Losonc: m. kir. állami főgymnasium,

Lőcse: kir. kath. főgymnasium,

Lugos: m. kir. állami főgymnasium,

Makó: m. kir. állami főgymnasium,

Marosvásárhely: községi felső kereskedelmi iskola, Teleki-nemzetség levéltára,

Miskolc: ref. főgymnasium,

Nagybánya: m. kir. állami főgymnasium,

Nagyikikinda: m. kir. állami főgymnasium, róm. kath. népiskola,

Nagykőrös: ref. főgymnasium,

Nagyszombat: m. kir. állami főgymnasium,

Nagyvárad: felső kereskedelmi iskola,

Pápa: ref. főgymnasium,

Pécs: m. kir. állami főreáliskola, ciszterci-rendi róm. kath. főgymnasium,

Pozsony: kir. jogakadémia,

Pozsony-Eperjes: róm. kath. plébániahivatal,

Püspökladány: m. kir. oszloptelítő-telep,

Rimaszombat: Gömör-Kishont vármegye kir. tanfelügyelője,

Rózsahegy: r. t. város polgármesteri hivatala,
Sárospatak: ref. főiskola, ref. főiskola akadémiai igazgatósága, ref. főiskola könyvtára, ref. jogakadémia dékáni hivatala,

Sátoraljaújhely: kegy. r. kath. főgymnasium,
Segesvár: ág. hitv. evang. főgymnasium, ág. hitv. evang. tanítóképző-intézet,

Szeged: m. kir. állami felső kereskedelmi iskola,
Székesfehérvár: cziszterczy-rendi kath. főgymnasium,

Szentendre: róm. kath. plébániahivatal,
Szentos: m. kir. állami főgymnasium,
Szolnok: m. kir. állami főgymnasium,
Temesvár: községi felső kereskedelmi iskola, sz.

kir. város nyilvános könyvtára,
Trencsén: kir. kath. főgymnasium,
Ungvár: kir. kath. főgymnasium, gör. kath. püspöki hittani intézet,

Vágsellyei: kerület alesperesi hivatala,
Vukovár: reálgymsnasium,
Zágráb: egyetemi könyvtár,
Zalaegerszeg: m. kir. állami főgymnasium;

b) azon külföldi intézetek, melyek az egyetemi könyvtárból könyveket kölcsönöztek:

Bécs: Cs. és kir. udvari és állami levéltár,
Czernowitz: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Grác: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Innsbruck: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Krakó: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Lemberg: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Prága: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Salzburg: Studienbibliothek;

c) azon belföldi intézetek és hatóságok, melyektől tudós kutatók használatára könyveket, kéziratokat és okmányokat kértünk kölcsön:

Aranyosmarót: főszolgabírói hivatal,

Brassó: ág. hitv. evang. főgymnasium,

Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára,
Magyar Tud. Akadémia könyvtára, Nemzeti Színház
könyvtára, Népszínházi bizottmány,

Eger: érseki könyvtár,

Kecskemét: ref. főgymnasium könyvtára,

Kolozsvár: Tud.-egyetem könyvtára, Erdélyi Mú-
zeum-Egylet könyvtára,

Körmöczbánya: sz. kir. r. t. főbányaváros levéltára,

Miskolcz: thjf. város polgármesteri hivatala,

Pozsony: ág. hitv. evang. theologiai akadémia,

Segesvár: ág. hitv. evang. főgymnasium,

Sopron: ág. hitv. evang. főgymnasium könyvtára,

Szatmár: róm. kath. püspöki könyvtár,

Szombathely: r. k. püspöki papnövelde könyvtára,

Újbánya: város polgármesteri hivatala,

Zágráb: egyetemi könyvtár;

d) azon külföldi intézetek, melyektől tudós kutatók használatára könyveket és kéziratokat kölcsönöztünk:

Bécs: Az osztrák országgyűlés könyvtára, Cs. kir.
egyetemi könyvtár, Cs. és kir. hadi levéltár, Cs. kir.
udvari könyvtár, Cs. és kir. udvari és állami levéltár,
Direction der Städtischen Sammlungen,

Berlin: kir. könyvtár,

Bern: Városi könyvtár,

Göttingen: kir. egyetemi könyvtár,

Halle: egyetemi könyvtár,

Innsbruck: Cs. kir. egyetemi könyvtár,

Klagenfurt: Studienbibliothek,

Krakó: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Laibach: Studienbibliothek,
Leiden: egyetemi könyvtár,
München: Bajor kir. udvari és állami könyvtár,
Róma: Bibliotheca Alessandrina,
Upsala: egyetemi könyvtár.

A külföldi könyvtárakkal, tudományos intézetekkel és hatóságokkal való érintkezésről a következő jegyzék szól:

Ann Arbor: Library of the University of Michigan,
Bécs: Bibliothek des österr. Reichsrathes, Direction der Städtischen Sammlungen, Cs. kir. udvari könyvtár, Cs. és kir. udvari és állami levéltár, Cs. és kir. hadi levéltár, Cs. kir. egyetemi könyvtár,

Berlin: kir. könyvtár, egyetemi könyvtár, Porosz kir. tud. Akadémia,

Bern: városi könyvtár, egyetemi könyvtár,

Czernowitz: Cs. kir. egyetemi könyvtár,

Firenze: Biblioteca Nazionale Centrale,

Göttingen: kir. egyetemi könyvtár,

Grác: Cs. kir. egyetemi könyvtár,

Greifswald: tud.-egyetem, egyetemi könyvtár,

Halle-Wittenberg: tud.-egyetem, egyetemi könyvtár,

Innsbruck: Cs. kir. egyetemi könyvtár,

Karlsruhe: Technische Hochschule,

Kiel: egyetemi könyvtár,

Klagenfurt: Studienbibliothek,

Krakó: Cs. kir. egyetemi könyvtár, Czartoryskij-Museum,

Laibach: Studienbibliothek,

Lausanne: tud.-egyetem,

Leiden: egyetemi könyvtár,

Lemberg: Cs. kir. egyetemi könyvtár,

London: Public Library Committee, Society for Promoting Christian Knowledge,
Madrid: kir. könyvtár,
Melbourne (Viktoria): Department of Mines,
München: Bajor kir. udvari és állami könyvtár,
Ottawa: Department of Mines Geological Survey of Canada,
Pola: K. u. k. Marinetechnisches Komitee,
Prága: Cs. kir. egyetemi könyvtár,
Róma: Bibliotheca Alessandrina, Direzione generale della Statistica del Regno d'Italia,
Salzburg: Studienbibliothek,
Strassburg: egyetemi és országos könyvtár,
Toulouse: egyetemi könyvtár,
Tübingen: egyetemi könyvtár,
Upsala: egyetemi könyvtár,
Utrecht: egyetemi könyvtár,
Washington: Carnegie-Institution, Government Printing Office.

B) Klinikák, intézetek, múzeumok és gyűjtemények.

Tudományegyetemünk eme intézményei a lefolyt tanévben is nagy és eredményes tevékenységet fejtek ki.

Nagyban hozzájárult ezen eredményhez a Minister úrnak hathatós támogatása és áldozatkészsége, midőn folytonos fejlődésben levő intézményeinket kellő anyagi eszközökkel látta el.

Azon czél szolgálatában, hogy e fejlődést szemléltetővé tegyük, ideiktatjuk klinikáink, intézeteink, szemináriumaink, múzeumaink és gyűjteményeink pénzügyi adminisztrációjának legkiemelkedőbb mozzanatait

tudománykarok szerint csoportosítva, annak hangsúlyozásával, hogy eme intézmények fenntartására rendelt rendes évi átalány a gazdasági hivatalnál nyert felhasználást.

a) Az orvostudományi karon:

I. sz. anatómiai intézet. Mikroszkopiumok költségeire 3700 K engedélyeztetett (3244/1910—11. r. sz., 123.455/1910—11. I. 14. vkm. sz.).

II. sz. kórbonczatani intézet. Személyfelvonó beszerzésére 2500 K engedélyeztetett (1402/1910—11. r. sz., 69.785/1910. X. 8. vkm. sz.).

Élettani intézet. Fölszerelésének pótlására 3-ik részletül 10.000 K utalványoztatott (3719/1910—11. r. sz., 9250/1911. II. 6. vkm. sz.).

Általános kórtani intézet. Számlatartozásainak fedezésére 1814 K 04 f-t engedélyezett a Minister úr (3315/1910—11. r. sz., 140.285. ex 1910—11. I. 17. vkm. sz.).

I. sz. sebészeti klinika. Fehérneműek javítására és a kötőszerek kezelésére egy állandó varrónő alkalmaztatása engedélyeztetett (3777/1910—11. r. sz., 11.386/1911. II. 8. vkm. sz.).

Kötőszere-dobozok költségeinek fedezésére 324 K 50 f utalványoztatott (3826/1910—11. r. sz., 116.083/1910. II. 8. vkm. sz.).

A műtőtermekbe szükséges két műtőasztal költségeire 1060 K-t engedélyezett (4126/1910—11. r. sz., 16.025/1911. II. 28. vkm. sz.).

A klinika nyolczadik évkönyvének kiadásával járó nyomtatási költségek részbeni fedezésére pedig 1000 K utalványoztatott (4919/1910—11. r. sz., 36.090/1911. IV. 19. vkm. sz.).

Sebészeti műtéttan. Sebészeti műtétteni előadásoknál közreműködő három segéderő díjazására az 1910/11. tanév I. és II. felére 750—750 K tiszteletdíjat engedélyezett a Minister úr (3051/1910—11. r. sz., 126.617. ex 1910/11. I. 9. vkm. sz. és 6276/1910—11. r. sz., 60.872/1911. VII. 27. vkm. sz.).

II. szemészeti tanszék. Tudományos fölszerelésének költségeire 4000 K utalványoztatott (1052/1910—11. r. sz., 107.920/1910. IX. 29. vkm. sz.).

II. sz. női klinika. 12 db orvosi ágy fölszerelésére és 10 db csecsemőágy beszerzésére 3000 K-t engedélyezett a Minister úr (4360/1910—11. r. sz., 140.562/1911. III. 17. vkm. sz.).

Törvényszéki orvostani intézet. Az intézethez kapcsolt hullakezelő- és ravatalozó-épület berendezési és fölszerelési költségeire 3725 K, majd 6331 K 25 f engedélyeztetett (1739/1910—11. r. sz., 79.193/1910. X. 24. vkm. sz. és 4505/1910—11. r. sz., 40.100/1911. III. 24. vkm. sz.).

Közegészségtani intézet. Az intézet 1910. évi átalányának pótlására 3300 koronát engedélyezett a Minister úr (4125/1910—11. r. sz., 123.458/1910—11. II. 28. vkm. sz.).

Két kisegítőerő díjazására pedig az 1910/11. tanévre 1600 K utalványoztatott (4185/1910—11. r. sz., 150.783/1911. III. 6. vkm. sz.).

Bőr- és bújakórtani klinika és tanszék. A tanszék elhelyezése tárgyában a Minister úr úgy intézkedett, hogy egyelőre, vagyis az 1910—11. tanév tartamára helyezkedjék el a tanszék az I. belgyógy. klinika A) épületének néhány termében s vegye igénybe az I. sebészeti klinikai régi épületben rendelkezésre álló bútortzatot és fölszerelést, annak szükséges pótlásáról

pedig, legfeljebb azonban 37.000 K erejéig, az egyet. gazdasági hivatali igazgató útján gondoskodjék (2452/1910—11. r. sz., 127.083/1910. XII. 5. vkm. sz.).

Bacteriologiai intézet. Számlatartozások fedezésére 2705 K 19 f engedélyeztetett (3987/1910—11. r. sz., 150.791. ex 1910—11. II. 20. vkm. sz.).

Gyermekgyógyászati intézet. A Stefánia-gyermek-kórházegyesülettel az 1910. évi július hó 23-án kötött, a gyermekkórházzal kapcsolatos ambulatorium és tanterem létesítésére vonatkozó szerződést a Minister úr jóváhagyta (862/1910—11. r. sz., 97.024/1910. IX. 23. vkm. sz.) és értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy a Stefánia-szegénygyermekkórházzal kapcsolatos ambulatoriumra vonatkozólag kötött szerződésből kifolyólag az ambulatorium céljaira megvett ingatlanokra nézve a kir. kincstár tulajdonjoga bekebelezést nyert (2547/1910—11. r. sz., 130.219/1910. XII. 2. vkm. sz.). épülethez egy gépészkapus, egy háziszolga, három ápolótestvér és három cselédleány alkalmazása engedélyeztetett (1576/1910—11. r. sz., 108.904/1910. X. 25. vkm. sz.) s megengedtetett, hogy a fekvő betegek részére szükséges gyógyszerek az egyetemi gyógyszertár által ingyen szolgáltatassanak ki (3469/1910—11. r. sz., 140.058. ex 1910—11. I. 30. vkm. sz.).

Orr- és gégsészeti klinika. A végleges elhelyezésig kijelölt Baross-u. 40. sz. épület átalakítására 6000 K költség engedélyeztetett (1748/1910—11. r. sz., 121.240/1910. XI. 4. vkm. sz.) és fölszerelési tárgyak beszerzésére pedig 10.000 K utalványoztatott (3285/1910—11. r. sz., 150.787/1911. I. 25. vkm. sz.). Épülethelyreállítási és berendezési munkálatokra az 1911. évi rendes javadalom terhére 10.282 K 93 fillér (3456/1910—11. r. sz., 149.789/1911. I. 30. vkm. sz.)

s egy ideiglenes minőségű kapus-szolga alkalmazása engedélyeztetett (4920/1910—11. r. sz., 19.245/1911. IV. 25. vkm. sz.).

Fülgőgyászati tanszék. A tanszék részére a 81.524/1904. sz. rendelettel kiutalványozott évi 1000 K átalány 1910 decz. hó végével állandóan beszünttetett (117.604/1910. XI. 10. vkm. sz., 2143/1910—11. r. sz.). Szükségleteinek fedezésére az 1910. évre pótlólag 1526 korona 97 fillér, az 1911. évtől kezdve pedig, a szaksegédek díjazását is beleértve, 1000 K utalványoztatott (4533/1910—11. r. sz., 17.836/1911. III. 24. vkm. sz.).

b) A bölcsészettudományi karon:

II. sz. fizikai intézet. Fölszerelési költség I. részletéül 10.000 K utalványoztatott (3828/1910—11. r. sz., 12.084/1911. II. 14. vkm. sz.); egy mechanikus-laborans díjazására 1000 K, egy kisegítőszolga díjazására napi 2 K 50 f engedélyeztetett (5661/1910—1911. r. sz., 51.386/1911. VI. 14. vkm. sz.); 1910. évi számlatartozásainak kiegyenlítésére 1000 K utalványoztatott (4576/1910—11. r. sz., 36.083/1911. III. 30. vkm. sz.).

II. sz. kémiai intézet. Kisegítőerő díjazására 800 K utalványoztatott (4228/1910—11. r. sz., 136.238/1910—11. III. 10. vkm. sz.).

Növénytani intézet és növénykert. Demonstrátorok díjazására az 1910—11. tanévre szólólag 800 K (1906/1910—11. r. sz., 102.407/1910. X. 31. vkm. sz.) és 1910. évi átalány pótlására 654 K 43 f (4577/1910—11. r. sz., 38.855/1911. III. 30. vkm. sz.); majd laboratoriumi, múzeumi és könyvtári fölszerelés kiegészítésére 10.000 K utalványoztatott (4456/1910—1911. r. sz., 109.047/1910—11. III. 17. vkm. sz.).

A föld- és őslénytani intézet. A szervezendő I. oszt. adjunctusi állás az 1912. évi költségvetésbe való felvételre előjegyzésbe vétetett (4733/1910—11. r. sz., 29.606/1911. IV. 12. vkm. sz.).

Művészettörténeti gyűjtemény. A gyűjtemény kezelésére és rendbentartására alkalmazott szakerő díjazására az 1910/11. tanévre 800 K utalványoztatott (3165/1910—11. r. sz., 129.639/1910. XII. 28. vkm. sz.) és a gyűjtemény gyarapítására az 1910. évre pótlólag 300 K engedélyeztetett (4734/1910—11. r. sz., 12.656/1911. III. 28. vkm. sz.).

Philosophiai könyvtár. Gyarapítására 1000 K utalványoztatott (4975/1910—11. r. sz., 26.986/1911. IV. 24. vkm. sz.).

A pedagógiai szakkönyvtár. Gyarapítására 1000 K rendkívüli átalány utalványoztatott (4578/1910—11. r. sz., 26.990/1911. III. 30. vkm. sz.).

Kosmographiai intézet. A szükségelt új tanársegédi állásoknak az 1912. évi költségvetésbe felvétele való iránt gondoskodás történt (4708/1910—11. r. sz., 1661/1911. IV. 5. vkm. sz.).

Újkori történeti tanszék. Szervezési költségeire 6000 K és évi átalányul 600 K engedélyeztetett (4019/1910—11. r. sz., 12.654/1911. II. 20. vkm. sz.).

C) Szemináriumok.

Szemináriumaink, az előző évekhez hasonlóan, a lefolyt tanévben is szép eredménnyel működtek.

A statisztikai szeminárium. Folytatólagos tudományos felszerelésére 2000 K, majd ismét ezen célra 2000 K engedélyeztetett (286/1910—11. r. sz., 87.988/1910. IX. 7. vkm. sz. és 6395/1910—11. r. sz., 76.242/1911. VIII. 16. vkm. sz.).

A létesítendő politikai szemináriumhoz kapcsolt „Beöthy Ákos könyvtár“ becslési és költözködési költségeinek fedezésére 400 K-t engedélyezett a Minister úr (1900/1910—11. r. sz., 115.231/1910. XI. 9. vkm. sz.); a könyvtár leltárának elkészítéseért pedig az Egyetemi Tanács 1910. évi decz. hó 10-én tartott II. r. ülésében dr. PASTEINER IVÁN egyetemi könyvtár-tisztnek 200 K jutalomdíjat utalványozott (2342/1910—11. r. sz.).

A római jogi szeminárium. A részére beszerzendő „Virgo Florentina“-féle kiadású „Digesták“ költségeire 800 K engedélyeztetett (2348/1910—11. r. sz., 131.807/1910. XI. 26. vkm. sz.).

Mathematikai szeminárium. A szeminárium könyvtárának és modellgyűjteményének fejlesztésére 3000 K utalványoztatott (4457/1910—11. r. sz., 132.519/1910—11. III. 17. vkm. sz.).

A jogi szemináriumok. Könyvtárainak fejlesztésére 11.000 K utalványoztatott (4457/1910—11. r. sz., 132.519/1910—11. III. 17. vkm. sz.).

Itt közlünk az egyetemi klinikák, intézetek, szemináriumok, gyűjtemények és hivatalok adminisztrációjának körébe tartozó több fontosabb intézkedést és néhány, a jövőre is kiható, elvi jelentőségű rendeletet is.

Egy felmerült konkrét eset kapcsán hangsúlyozza a Minister úr, hogy a közszállítási szabályzat 63. §-a értelmében a szállítás vagy munkálat további biztosítása iránt legalább négy hónappal az előző szerződés lejáratát megelőzőleg kell intézkedni (1318/1910—11. r. sz., 67.918/1910. X. 5. vkm. sz.).

A Minister úr az egyetemi klinika élelmezési

szabályzattervezetet általánosságban és a további tárgyalás alapjául elfogadta (2152/1910—11. r. sz., 34.226/1910. XI. 27. vkm. sz.).

A Minister úr egy konkrét esetben egyik egyetemi intézethez a szorgalmi időre kért állandó takarítónő alkalmazását kivételesen megengedte ugyan hangsúlyozta azonban, hogy a gazdasági hivatal igazgatója ily irányú előterjesztéseket jövőben a személyzet felfogadása előtt oly időben tegyen, hogy a kérelem feletti döntés azon időpontig megtörténhessen, melyben a személyzet alkalmazása szükségessé válik (2308/1910—11 r. sz., 116.514/1910. XI. 29. vkm. sz.).

A Minister úr figyelmeztet, hogy az irodaátalány terhére eső szükségleteknek egy évnél hosszabb időre terjedő mennyiségben való megrendelése és beszerzése a fedezeti keretek betartása czéljából mellőzendő (6388/1910—11. r. sz., 68.427/1911. VIII. 24. vkm. sz.).

A Minister úr ismételten hangsúlyozta, hogy az intézetek, klinikák átalányai gyanánt megszabott fedezeti kereteket túlhaladó beszerzések eszközlésétől előzetes engedély nélkül anyagi felelősség mellett tartózkodni kell, egyúttal kimondotta, hogy a távbeszélődíjak, valamint a takarítási költségek nem ez átalányból fedezendőek, hanem ezek megtérítése a gazdasági hivatalnál szorgalmazandó (3987/1910—11. r. sz., 150.791. ex 1910/1911. II. 20. vkm. sz.).

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr az 1897. évi XX. t.-cz. végrehajtási utasításának kiegészítő részét képező „Számadási perrendtartást“ valamennyi pénz- és vagyonkezeléssel megbízott és számadásra kötelezett hivatalnak, hatóságnak és intézetnek figyelmébe ajánlotta. A „Számadási perrendtartást“ szó szerint itt közöljük:

Számadási perrendtartás.

1. §.

A számadási perjog alapját a vagyonkezeléssel megbízott közegek számadástételi kötelezettsége, illetve fegyelmi és anyagi felelőssége képezi.

2. §.

Valamint a vagyonkezeléssel megbízott közegek kezelésükről számot adni tartoznak, úgy az ellenőrzésre hivatott számvevőség a foganatosítandó szigorlat eredményéhez képest a fölmerült észrevételeket az érdekelt közegekkel közölni köteles.

3. §.

Ha a számvevőség a pénz- és anyagszámadások (leltári számadások) szigorlatánál bárminemű szabályszerűtlenességet, helytelenséget, illetéktelen kifizetést, vagy más, az államkincstárra nézve káros elszámolást fedez fel, a kifogás alá eső, vagy aggályosaknak tetsző körülményeket az illető számadó hivatalokkal közvetlen érintkezés útján tisztázza és rendezi.

Az érintkezés írásbeli úton történik s a kérdés tárgyát képező egyes tételekre vonatkozó észrevételeket a számvevőség kérdőpontok alakjában adja ki a számadó hivatalnak.

Az észrevételek minden egyes elszámolási ágra nézve külön-külön adatnak ki. (L. tv. 127. §.)

4. §.

Ha a számadási okmányokon hiányzó kellékek pótlása forog szóban, vagy az észrevétel oly természetű, hogy a számadó hivatal arra a felvilágosítást csak az

eredeti számadási okmányok alapján adhatja meg, ezek az okmányok az illető kérdőponthoz csatolva, közvetlenül a számadó hivatalnak postán ajánlva küldendők meg, előbb azonban a számvevőség által felülbélygezendők és nyilvántartásba veendők.

Az irat végén megállapítja a számvevőség azt a határidőt (hetek szerint), mely alatt a számadó hivatal felvilágosítását beadni tartozik. (L. tv. 127. §.)

5. §.

A számadó hivatal a számadási észrevétel megérkezését az illető számvevőségnek küldendő vétbizonyítványban elismerni köteles. Oly esetekben, amidőn az észrevétel megfejtése 4 hétnél hosszabb határidőhöz köttetett, azonnal, ellenkező esetben csak a megfejtés kíséretében kell betérjeszteni az elismervényt.

6. §.

A számadó hivatal az észrevételekre a szükséges felvilágosítást haladéktalanul, minden esetre azonban a számvevőség által kitűzött határidőn belül megadnia a hiányokat pótolni tartozik.

A válasz rövid és szorosan a tárgyhoz szóló legyen, mindenben a számvevőség iratához alkalmazkodjék s arra pontról pontra kimerítően megfeleljen. Emellett a számadó hivatalnak vagy egész határozottsággal el kell ismernie a számvevőség állításának helyességét, vagy pedig eljárását kellő indokolással igazolni köteles.

Nem elég azonban a válaszban egyszerűen beismerni, hogy az emelt kifogás helyes, hanem kötelessége egyúttal a számadó hivatalnak igazolni, hogy a beismert hiány, hiba, tévedés vagy szabályellenesség

helyrehozott, az esetleg fölmerült térítmény befizetett, mely utóbbi esetben az elszámolási adatokat is közölni tartozik. A netalán részletfizetés kieszközlésére benyújtott folyamodványra (27. §.) vonatkozó adatok is pontosan feltüntetendők.

Ha a számvevőség mellékletek vagy okmányok utólagos beküldését kívánja, azokat a számadó hivatal vagy a válaszhoz csatolja — mely ily esetben póstán ajánlva küldendő be — vagy kimutatja, hogy azok mikor küldettek be, esetleg a bemutatásuk ellen fennforgó akadályokat tudatja. (L. tv. 127. §.)

7. §.

Ha a számvevőség észrevételeiben oly pontok vagy kifogások foglaltatnának, melyek a számadó hivatal nézete szerint egyáltalában számadási észrevétel tárgyát nem képezhetik, vagy pedig semmikép meg nem állanak, jogában áll a számadó hivatalnak akár az első észrevétel alkalmából, akár — ha a szigorló számvevőséggel szemben álláspontját a rendes úton nem érvényesíthetné — az esetleg vett másodészrevétel alapján, kellő indokolás mellett, az ügyet az észrevétel megfejtésére kitűzött határidőn belül előjáró hatósága elé terjeszteni s annak további utasítását kikérni.

Azon esetben, amidőn a számadó hivatal által ily módon kifogásolt számadási észrevétel a ministeri számvevőségtől, illetve ennek valamely osztályától származik és az illető fölöttes hatóság is osztja a számadó hivatal kifogásait, a további utasítás megadása előtt meghallgatandó az észrevételt támasztott ministeri számvevőség is, és ha ily úton sem lenne a szükséges egyetértés elérhető, az ügy a felettes hatóság által — a tényálladék teljes földerítésével és az illető

számvevőséggel folytatott levelezés becsatolása mellett — a ministerium elbírálása alá bocsátandó.

8. §.

A felvilágosítás elégtelensége esetében, vagy ha az újabb észrevételekre szolgáltatna okot, a számvevőség másodészrevételeket ad ki, melyekre az evégett szabott határidő alatt a számadók másodfelvilágosítással felelni tartoznak. (L. tv. 128. §.)

Minthogy a másodfelvilágosítással a levelezés befejeztetik s ezután már csak a végzés következik: a számadóknak saját érdekükben arra kell törekedniök, hogy a másodválasszal a számadási észrevételek tökéletesen megfejtessenek.

9. §.

A számvevőség észrevételeit mindenkor azon hivatalhoz intézi, melynél a feleletre vont számadók a számadás benyújtása idején szolgáltak. (L. tv. 129. §.)

10. §.

A hivatal, melyhez a megelőző szakasz szerint a kérdőpontok intéztettek, azon esetben is köteles a felvilágosítást elkészíteni, ha az észrevétel tárgyát képező tényekért felelős számadóknak csak egyike, vagy már egyike sem szolgál azon hivatalnál.

Az ilyen felvilágosítást azonban a hivatal csak oly esetben adhatja be a távollevő számadók helyett, ha az ezeknek teljes fölmentésére van irányozva; ellenkező esetben köteles a hivatal az észrevételeket és a felvilágosítás tervezetét a felelős számadók mindegyikével közölni, kik az észrevételek közlését külön vevényen (vétbizonyítványon) elismerni és a közösen

aláírt felvilágosítást azon hivatal útján a számvevőséghez küldeni tartoznak, amelynek útján az észrevételeket vették. (Tv. 130. §.)

11. §.

Ha a felelős számadók hol-tartózkodása a számadó hivatal előtt ismeretlen, azoknak hol-tartózkodása iránt a nyomozások megejtése végett a számadó hivatal, a számvevőség részéről kiadott észrevételek s a felvilágosítás tervezetének csatolása mellett, fölöttes hatóságának a felvilágosítás megadására kitűzött határidő lejáratá előtt jelentést tenni s erről egyidejűleg az észrevételt támasztó számvevőséget értesíteni köteles.

12. §.

Ha a felelős számadók egyike időközben meghalt, a felvilágosítást az életben maradt másik számadó adja.

A kártérítést a meghalt számadó hagyatéka az életben maradt számadóval egyetemleg viseli. (Tv. 131. §.)

13. §.

Ha a számvevőségi észrevételek kiadása idején a felelős számadók már elhaltak, vagy ha testi vagy szellemi fogyatkozás őket a felvilágosítás megadására teljesen képtelenné teszi, azoknak hivatali utódjai kötelesek a felvilágosítást megadni, ennek következményeiért azonban nem felelősek. (Tv. 132. §.)

14. §.

Ha a felvilágosításra kitűzött határidő elégtelennek mutatkozik, a felelős számadók annak meghosszabbí-

tásáért a kitűzött határidő lejáratára előtt a miniszterhez folyamodhatnak.

A miniszter a számvevőség meghallgatása után, amellyel saját elhatározását is utólagosan közli, a kért halasztást megadhatja.

15. §.

Ha a felvilágosítás az eredetileg kitűzött vagy meghosszabbított vagy igazolás folytán megadott határidőre bemutatott és a feleletre vont számadó mentései és igazolásai nem kielégítőek, a számadási ág fölött rendelkező miniszter a számvevőség véleménye alapján, a felvilágosítás beérkezésétől számítva, legkésőbb hat hónap alatt kiadja a marasztaló végzést a számadónak.

16. §.

Ha az adott felvilágosítás a számvevőség észrevételeit teljesen eloszlatja, vagy ha a számadó a kiadott marasztaló végzésnek a hiány megtérítése által eleget tett, a miniszter a számvevőség véleménye alapján, a felvilágosítás beérkezésétől, illetőleg a hiány megtérítésétől számítva, szintén legkésőbb hat hónap alatt a számadó részére a felmentő végzését kiadja. (Ty. 134. §.)

17. §.

Ha a számadók a felvilágosítást a kellő időben megadni elmulasztották, az észrevételek és hiányok általuk beismerteknek tekintetnek és a számadók a hiányok megtérítésében a miniszter vagy az igazgató által kiadott makacssági végzéssel elmarasztaltatnak. (Ty. 135. §.)

E célból a számvevőségnek minden egyes esetet, melyben a felvilágosítás a kitűzött határidőre be nem érkezett, a számadási per-állománykönyv alapján az igazgató hatóságnak, illetve miniszternek véleményes jelentés kíséretében bejelenteni kötelesek.

Makacssági végzés esetén a számvevőség a kitűzött határidő után beérkezett felvilágosításokat többé tekintetbe nem veheti, s azokat a beküldő számadókhoz (számadó hivatalhoz) visszairányítani köteles.

Makacssági végzésnek a 13. §-ban körülírt esetben nincsen helye, hanem a számadók hivatali utódai szükség esetében pénzbírsággal is szoríthatók a felvilágosítás megadására. (Tv. 135. §.)

18. §.

Az a számadó, ki el nem háríthatott akadály miatt felvilágosítását be nem adhatta, a makacssági végzés ellen egyszer igazolással élhet.

Az igazolási kérelmet a végzés kézbesítésétől számítva 15 nap alatt ahhoz a hatósághoz kell beadni, mely a makacssági végzést kiállította.

Ha az igazolásnak hely adatik, a felvilágosítás beadására új határidő tűzendő ki. Ha pedig a mulasztás, esetleg a miniszterhez történt fölebbezés után is igazolatlanoknak mondatik ki, a makacssági végzés lép hatályba. (Tv. 136. §.)

19. §.

Ha a számadóknak csak egyike, vagy már egyike sem szolgál azon hivatalnál, melynek számadására a számadási végzés vonatkozik, e végzés az illető számadóhivatalnak az eredeti példányban és ez utóbbi által

az érdekelt számadók mindegyikének külön-külön hivatalos másolatban adatik ki. (Tv. 137. §.)

20. §.

Az elmarasztaló végzések ellen a számadónak jogában áll a kézbesítéstől számított 45 nap alatt a rendes perútra lépni. (Tv. 138. §.)

21. §.

A jogérvényesen elmarasztalt számadók a végzésileg megállapított térítményeket a 23. §-ban meghatározott határidőn belül a végzésben vagy külön fizetési meghagyásban megjelölt módon önként befizetni kötelesek.

Amennyiben ezt tenni elmulasztanak, a térítmények végrehajtás útján szedetnek be.

22. §.

A marasztaló végzésekben lehetőleg intézkedés teendő egyszersmind azok végrehajtása iránt is az esetre, ha azok jogerőre emelkednek, és a térítmények a végzés végrehajtására nézve a 23. §-ban kitűzött határidőben önként be nem fizettetnek.

23. §.

A számadási végzések a kézbesítéstől számított 45 nap múlva végrehajthatók, akkor, ha ezen idő alatt az elmarasztalt számadók a 18. és 20. §-okban (tv. 136. és 138. §-ai) megállapított jogorvoslatok egyikével sem éltek.

Ha pedig a számadók az elmarasztaló végzés ellen jogorvoslattal éltek és per útján bírói ítélettel

keresetüktől elmozdítottak, a végzés a bírói ítéletnek kézbesítésétől számított 15 nap múlva végrehajtandó. (Tv. 139. §.)

24. §.

A végrehajtás — a szolgálati biztosítékok különleges jellegének épségben tartása mellett — az elmarasztalt számadó fizetésére, vagy nyugdíjára közigazgatási úton, egyéb vagyona vagy hagyatékára pedig az illetékes bíróság által foganatosíttatik. (Tv. 140. §.)

25. §.

A meghalt számadók hagyatéka a kártérítésért egyetemleg szavatol. (Tv. 132. §.)

A számadók örökösei vagy jogutódai tehát — az örökölt hagyaték erejéig — az örökhagyóra bízva volt vagyonért felelősek.

Az elhalt összes vagyona ellen érvényesítendő térítmény (a kincstári jogügyi igazgatóság közbejöttével) polgári per útján állapíttatik meg és a hozott végérvényes ítélet alapján — a szolgálati biztosíték különleges jellegének épségben hagyása mellett — bírói úton hajtatik be.

26. §.

A megtérítésre kötelezett számadók azokra a térítményekre nézve, melyek a felelősségük mellett eljáró alárendelt tisztviselők (alkalmazottak) által elkövetett hibákon alapulnak, közigazgatási visszkereseti joggal élhetnek, mire vonatkozólag a döntő határozat kimondása a ministeriumot illeti.

Az ebbeli jog érvényesítésére irányuló folyamodványokra nézve megfelelő értelemben a 15., 17., 18., 23., 25. §-ok határozmányai irányadók.

Ha azonban az első bekezdésben említett alárendelt tisztviselő már nincs életben, a visszkereseti jog érvényesítése csakis a magánjogi rendelkezések értelmében foglalhat helyet.

Hasonló módon jogukban áll a megtérítésre kötelezett számadóknak bírói úton keresetet támasztani magánfelek ellen is, amennyiben ezek a magánidején állami (köz)adók fejében hibás számítás (vagy más ok) miatt nem rótták le a törvényesen járó (megállapított) összeget.

27. §.

Amennyiben a megtérítésre kötelezett felelős számadók a megtérítendő pénzösszeget nem volnának képesek egyszerre lefizetni, jogukban áll a végzés vagy külön fizetési meghagyás vételétől számított 15 nap alatt részletfizetés engedélyezése végett az illetékes hatósághoz folyamodni.

A folyamodási határidő elmulasztása, esetleg az engedélyezett részletfizetések be nem tartása a kedvezmény elvesztésével jár.

28. §.

A térítmények mindig azon számadási ág naplójában számolandók el, amely ágra vonatkozólag megállapítottak.

A bevételvezetés alkalmával a megfelelő számadási észrevételekre, illetőleg végzésekre mindenkor hivatkozni kell.

29. §.

A számadási észrevételeken, illetve végzéseken alapuló térítmények nyugtatásánál a nyugtatvány

szövegében, a szabályszerű adatok mellett, mindenkor a térítmények keletkezésének okát is pontosan fel kell tüntetni.

30. §.

A számadási per folytán hozott végzések, mindennemű értesítések stb. az érdekeltek által sajátkezüleg aláírandó vétbizonyítványok ellenében adatnak ki, mely vétbizonyítványok a kézbesítéstől számított 8 nap alatt a kibocsátó hatósághoz visszaterjesztendők.

31. §.

A felelős számadók perbeli folyamodványait (főlebbezésüket) azon számadó hivatal útján juttatják az illetékes hatósághoz, mely hivatal útján a számvevőségi észrevételeket vették.

32. §.

A végzés vagy fizetési meghagyás kézbesítésének napja a megállapított felfolyamodási határidőbe be nem tudatik. Ha pedig a határidő utolsó napja ünnep- vagy vasárnapra esnék, annak lejáratát a következő hétköznapra esik.

A folyamodvány (főlebbezés) póstán való benyújtása esetében a póstára feladásnak legkésőbbben a határidő utolsó napján kell történnie.

A határidőn túl benyújtott folyamodvány tárgyalás alá nem vehető s hivatalból visszautasítandó.

33. §.

Nagyobb összegű térítményeknél és általában mindazokban az esetekben, amelyekben az a kincstár érdekében szükségesnek mutatkozik, az illető hatóság

a végzés kiadásával egyidejűleg egyszersmind intézkedik a kérdéses térítményeknek az elmarasztalt számadók szolgálati biztosítékára, illetve ennek kamattaira leendő előjegyzése és annak idején ezekből leendő fedezése iránt.

34. §.

A szigorló számvevőség által kiállított számadási észrevételt, amennyiben az eredetiben vissza nem terjesztendő, a számadó hivatal (irattárában) gondosan megőrizni tartozik.

35. §.

A számadók, ha rendes időben beadott számadásaikra három év lefolyta alatt észrevétel velük nem közöltetett, sem felvilágosítással, sem kártérítéssel többé nem tartoznak, kivéve oly esetet, midőn a számadó a büntető törvénybe ütköző cselekménnyel vádoltatik, mert ezen esetben a részére netalán már kiadott számadási felmentvény sem oldja fel a felvilágosítás és kártérítés kötelezettsége alól. (Tv. 141. §.)

Budapest, 1911 február hó 23-án.

(4172/1910—11. r. sz., 883/eln. 1911. vkm. sz.).

A Minister úr egy irodaátalány-számadásból kifolyólag megállapította, hogy a felhasznált irodai és a többi nyomtatványszükségletek nem állanak arányban az illető hivatal ügyforgalmával, miért is a kényelmi szempontból eszközölt tömeges rendelés folytán előállott túlhajtott költsékezést a legnagyobb mértékben helyteleníteni kénytelen. Ismételten hangsúlyozza, hogy a megállapított fedezeti keretek az anyagi felelőség figyelembe vételével a jövőben szigorúan betar-

tandók. Elrendeli a Minister úr, hogy a *kari nyomtatványszükséglet*, közte a kórházi látogatási könyvecske, melyet egyidejűleg értékes nyomtatványnak minősített, az 1902. évi 25.669. sz. a. kelt rendelet értelmében mindenkor az eziránt felelősséggel tartozó *rectori hivatal útján rendelő meg*, mert ellenesetben a számlák megtérítését nem fogja engedélyezni (4532/1910—11. r. sz., 137.823. ex 1910/11. III. 24. vkm. sz.).

A Minister úr elrendelte, hogy mindaddig, míg az új egyetemi klinikai telepen kórboncztani intézet létesül, az e telepen elhaltak hullái a törvényszéki orvostani intézettel kapcsolatos hullaház bonczolási helyiségeiben az egyetemi I. sz. kórboncztani intézet által kórbonczoltassanak. Egyben megengedte, hogy nevezett intézet szolgálai számára, az ezen kórbonczolatokkal járó munkatöbblet ellenében, visszamenőleg az 1909. évi szeptember hó 1-től kezdve, hullánként 2 korona, az egyet. gazdasági hivatal által kezelt javadalom terhére kifizetessék (4127/1910—11. r. sz., 11.384/1911. III. 3. vkm. sz.).

A Minister úr elrendelte, hogy a bölcseztudományi kar múzeumkörúti épületében elhelyezett „gyakorlati physikai intézet“ *II. sz. physikai intézet* elnevezéssel látandó el (4771/1910—11. r. sz., 36.081/1911. IV. 12. vkm. sz.).

4) Gazdasági hivatal.

Az egyetemi gazdasági hivatal 1910. évi gazdasági működésének főbb mozzanatait az alábbiakban ismertetve, előrebocsátjuk, hogy az elmúlt 1910. évben a régi képviselőház épületében elhelyezve volt bölcsészettudományi intézeteknek a kir. József-egyetemmel átvett épületekbe.

IV. FEJEZET.

EGYETEMI HÁZTARTÁS.

Az egyetemi háztartás működését a gazdasági hivatal irányítja, amely a fentebb felsorolt intézetek költségvetésével együtt a kir. József-egyetemmel átvett épületekben működik. A gazdasági hivatal az egyetemi háztartás működését a fentebb felsorolt intézetek költségvetésével együtt a kir. József-egyetemmel átvett épületekben végzi.

A budapesti kir. neveléstudományegyetem gazdasági hivatal az 1910. évben 14 klinika, 37 intézet és szeminárium a Pasteur-kórház, valamint a gazdasági hivatalokon kívül 7 hivatal és 15 ifjúsági egyesület személyi- és dologi szükségleteinek fedezetéről gondoskodott.

Ezre a száma az 1910. évről:

I. Az „Egyetem” czimű:

a) a rendszer kiadások alatt	442.353 K	—	1
b) az átmeneti	12.143	—	70
c) az átfutó	131.344	—	40

I. Összesen 685.840 K-78 L

A) Gazdasági hivatal.

Az egyetemi gazdasági hivatal 1910. évi gazdasági működésének főbb mozzanatait az alábbiakban ismertetve, előrebocsátjuk, hogy az elmúlt 1910. évben a régi képviselőház épületében elhelyezve volt bölcsészetkari intézeteknek a kir. József-műegyetemtől átvett épületekbe való átköltözése miatt ez utóbbi épületekben szükségessé vált nagyarányú (240.000 K költséget igénylő) átalakítási és berendezési munkálatok — az előző évekkel szemben amúgy is fokozódó munkatöbbletek mellett — oly munkatöbbletet róttak a gazdasági hivatal amúgy is túlterhelt egész személyzetére, hogy azt csak erkölcsi és physikai erejének végső megfeszítésével volt képes ellátni.

A budapesti kir. m. tudományegyetemi gazdasági hivatal az 1910. évben 14 klinika, 37 intézet és szeminárium s a Pasteur-kórház, valamint a gazdasági hivatalokon kívül 7 hivatal és 15 ifjúsági egyesület személyi- és dologi szükségleteinek fedezetéről gondoskodott.

Erre a célra az 1910. évre:

I. Az „Egyetem“ czímnél:

a) a rendes kiadások alatt . . .	445.323 K — f,
b) az átmeneti „ . . .	19.243 „ 29 „
c) az átfutó „ . . .	141.244 „ 49 „
I., összesen	605.810 K 78 f.

II. A „Klinikák“ czímnél:

a) a rendes kiadások alatt	. . .	2,249.982 K 98 f,
b) az átmeneti „	„ . .	52.970 „ 83 „
c) az átfutó „	„ . .	105.465 „ 94 „

II., összesen 2,408.419 K 75 f.

III. A „Pasteur-kórház“ czímnél:

a rendes kiadás alatt		96.300 K — f,
vagyis az I., II. és III. alatt részle-		
tezett címeken a gazdasági hiva-		
tal együttvéve	3,110.530 K 53 f-t	
adott ki az 1910. évben. S ha		
ehhez a rendes bevételek címén		
befolyt s az állampénztárba be-		
szállított	876.584 K 45 f-t	
hozzászámítjuk, úgy a gazdasági hi-		
vatal főpénztári naplójának 1910.		
évi összes forgalma	3,987.114 K 98 f-t	
tesz ki.		

Ezen eredmény az 1909. évi pénztári forgalommal szemben 598.871 K 66 f emelkedést mutat, melyből a szükségletek tényleges emelkedésére — az 1909. évi eredménnyel szemben — 447.271 K esik, míg az ezen felül még mutatkozó 151.600 K 66 f-nyi emelkedés a rendes bevételek címén befolyt s az állampénztárba beszolgáltatott többletből származik.

Az 1910. évi szükségletek fedezésére fordított 3,110.530 K 53 f az alábbiakból nyert fedezetet:

I. Az „Egyetem„ czímnél:

a) a nyújtott javadalomból	. . .	445.323 K — f,
b) átmeneti bevételből		19.243 „ 29 „
c) átfutó „		141.244 „ 49 „

I., összesen 605.810 K 78 f.

II. A „Klinikák“ czímnél:

a) a nyújtott javadalomból	2,249.982 K 98 f,
b) átmeneti bevételből	52.970 „ 83 „
c) átfutó „	105.465 „ 94 „
II., összesen	2,408.419 K 75 f.

III. A „Pasteur-kórház“ czímnél:

a nyújtott javadalomból	96.300 K — f,
vagyis az I., II. és III. alatt rész-	
letezett címeken együttvéve	3,110.530 K 53 f-
ből levonva az átfutó kezelést, azaz	
I.	141.244 K 49 f,
II.	105.465 „ 94 „
összesen	246.710 K 43 f-t,

az egyetemi gazdasági hivatal rendelkezésére az 1910. évi szükségletek fedezésére összesen 2,863.820 K 10 f utalványoztatott, mely összegből a gazdasági hivatal deficit nélkül látta el az egész kezelést.

A fentemlített s az állampénztárba beszolgáltatott 876.584 K 45 f rendes bevétel az egyes címeknél, rovatok szerint a következőkép oszlik meg:

I. Az „Egyetem“ czímnél:	
ócska anyagok elárusításából be-	
folyt	1.971 K 37 f,
II. A „Klinikák“ czímnél:	
a) ápolási díjakból befolyt	726.589 „ 30 „
b) orvosok élelmezési váltsága fe-	
jében befolyt	28.996 „ 87 „
c) ócska anyagok elárusításából	
befolyt	4.875 „ 94 „
Átvitel	762.433 K 48 f.

Áthozat 762.433 K 48 f

III. A „Pasteur-kórház“ czímnél:

ápolási díjakból befolyt 114.150 „ 97 „
 vagyis I., II. és III. címeiken össze-
 sen a fenti összeg 876.584 K 45 f.

Ezen bevételi eredmény az 1909. évi eredménnyel szemben 151.600 K 66 f többletet mutat.

Az 1910. évben:

I. az Egyetem rendes személyi és dologi szükségleteire fordított 445.323 K — f-t,

II. a klinikák rendes személyi és dologi szükségleteire fordított 2.249.982 „ 98 „

III. a Pasteur-kórház rendes személyi és dologi szükségleteire fordított 96.300 „ — „

vagyis összesen 2.791.605 K 98 f
 az állami költségvetésbe beállított rovatok és alrovatok szerint a következőkép oszlik meg:

I. Személyi járandóságok:

	Egyetem		Klinikák		Pasteur		Mindössze	
	K	f	K	f	K	f	K	f
1. Ruhailletmények .	1.750	.	1.800	.	100	.	3.650	.
2. Tiszteletdíjak . .	.	.	999	92	.	.	999	92
3. Napidíjak	96.207	77	233.896	16	7.285	85	337.389	78
4. Jutalm. és segélyek	200	.	1.585	.	500	.	2.285	.
I. Szem. járand. össz.	98.157	77	238.281	08	7.885	85	344.324	70

II. Dologi kiadások:

	Egyetem		Klinikák		Pasteur		Mindössze	
	K	f	K	f	K	f	K	f
1. Templ. szükségl. .	68	59	.	.	.	.	68	59
2. Házbérek	1.970	.	.	.	.	.	1.970	.
3. Hivatali és irodai költségek . . .	3.968	94	23.217	91	907	12	28.093	97
4. Fűtés	77.708	69	207.635	21	9.571	21	294.945	11
5. Világítás	75.107	64	135.846	34	5.081	27	216.035	25
6. Épület fennt. tak. parkfennt. . .	140.806	79	320.910	44	9.268	90	470.986	13
7. Vízdíjak	19.905	82	25.573	76	1.136	52	46.616	10
8. Kisebb kórodai és int. szükségl. .	14.165	19	27.270	24	2.283	01	43.668	44
9. Ágy- és ruhanem.	1.866	49	90.706	12	9.305	10	101.877	71
10. Élelmezés	.	.	702.729	25	48.554	24	751.283	49
11. Gyógyszer, gyógy- árú	.	.	227.860	70	461	98	228.322	68
12. Laborat. szükségl.	.	.	56.176	93	.	.	56.176	93
13. Műtő- és kötszer	.	.	164.141	70	.	.	164.141	70
14. Mosás	2.287	62	17.909	09	1.540	.	21.736	71
15. Fuvar. és temetk. költségek . . .	9.279	46	11.724	21	354	80	21.358	47
II. Dologi kiad. össz.	347.165	23	2.011.701	90	88.414	15	2.447.281	28
I., II. Mindössze . .	445.323	.	2.249.982	98	96.300	.	2.791.605	98

Hogy a fenti rovatokon és alrovatokon feltüntetett szükségletek az egyes címeken belül az egyes klinikák és intézetek szerint hogyan oszlanak meg, azt a Klinikai Bizottságnak folyó évi május hó 10-én tartott ülésében hozott határozata értelmében nyomtatásban később megjelenő részletes kimutatások fogják feltüntetni.

A fenti részletezésből is kitetszőleg, a gazdasági hivatal kiadásainak legtekintélyesebb, az összjavadalomnak több mint $\frac{1}{4}$ részét a klinikák s a Pasteur-kórház élelmezésére fordított költségek teszik.

Az 1910. évben 577.621.⁵ volt az élelmezési napok száma; tehát több az 1909. évi eredménnyel szemben 86.467.⁵-tel.

Az 1910. évi élelmezés, tisztán az élelmiczikkekre fordított költségeket véve számításba, 751.283 K 49 f-be került, (tehát az élelmezési költség — az élelmiszerek drágulásának a beszámításával is — az 1910. évben az 1909. évi eredménnyel szemben 148.543 K 96 f-rel emelkedett).

Az 1910. évben — üzemköltség nélkül, csak az élelmiczikket figyelembe véve — egy élelmezési nap került: legdrágábbra a II. sz. belgyógyászati klinikán 2 K 08.⁰⁶ f-be; legolcsóbbra a II. sz. szülészeti és nőgyógyászati klinikán — K 91.¹⁸ f-be: a napi élelmezési költség átlaga 1 K 28.⁹⁷ f volt.

A betegfölvételi iroda kimutatása szerint az egyetemi klinikák 1910. évi betegforgalma 13.407 volt, 352.653 ápolási nappal, mely után 727.508 K 19 f ápolásidő folyt be. A Pasteur-kórház 1910. évi betegforgalma pedig 3966 volt 59.164 ápolásinnappal, s ezek után 114.150 K 97 f ápolásidő folyt be, illetve szállíttatott be az állampénztárba.

Ezenkívül a II. számú szülészeti és nőgyógyászati klinikán a Röck Szilárdféle alapítványi helyen 119 beteg 3311 ápolásinapon át ápoltatott. Az ápolásidő összege ezen betegek után 9848 K 70 f volt.

Az egyetemi gazdasági hivatal az összes egyetemi intézetek, klinikák és a Pasteur-kórház anyagi szükségleteit nevezetesen az intézetek szükségleteinek biz-

tosításaival, beszerzése-, átvétele-, ellenőrzésével, nyilvántartása- és elszámolásával s a betegforgalommal járó adminisztratív teendők ellátását, továbbá a betegek, orvosok, ápolók és egyéb alkalmazottak élelmezését, ezek fehérneműinek mosását, az épületek, épülettartozékok, parkok és az intézetek házi felszerelésének fenntartását, e szükségletek nyilvántartását és elszámolását — a következő I. szervei, illetve II. segédszervei segélyével végezte:

I. A gazdasági hivatal szervei:

1. *Az igazgatóság* (igazgató, 2 napidíjas írnok); ide érkeznek be az összes ajánlatok, egyéb beadványok, átiratok, egyetemi és ministeri intézkedések, a megrendelések, szállításiutalványok és számlák az ügydarabok szabályszerű iktatása, felszerelése és kiosztása, illetőleg a megrendelések, szállításiutalványok és számlák megfelelő ellátása és továbbítása végett, — itt vezettetnek a személyi adatokra és szabadságolásokra, az alkalmazást keresőkre, a gazdasági hivatalhoz küldött megrendelésekre, a vállalkozóknak szóló szállításiutalványokra és a beérkezett számlákra vonatkozó nyilvántartások: itt kezeltetik az irattár és az iktatókönyv.

A gazdasági hivatal további szerve az igazgatóság kebelében működő:

2. *gondnoki iroda* (1 gondnok, 1 ellenőr, 2 gondnoksegéd, 2 gazdasági segédtiszt, 1 kórházi segédtiszt, 2 díjnok, 1 gépirónő), mely egyszersmind pénztára, számvivő-, számadó- és adminisztrációs szerve a gazdasági hivatalnak.

Munkaköre:

a) költségvetési előirányzat készítése,

- b) pénztári szolgálat, közigazgatási és pénztári számfejtés, pénzkezelés, naplózás,
- c) számviteli szolgálat, könyvelés, havi számadások, rovarcsok és zárszámadás készítése,
- d) ingóvagyon-leltár vezetése,
- e) ideiglenes alkalmazottak betegség és baleset elleni bejelentése és nyilvántartása,
- f) dologi szükségletek biztosításával járó versenytárgyalások, szerződések stb.,
- g) fölterjesztések, és levelezések, közigazgatási szolgálat,
- h) gazdálkodás, továbbá a raktárak, műhelyek és konyhák ellenőrzése.

3. *Műszaki iroda* (műszaki felügyelő, 2 műszaki segéd, 1 számgyakornok).

A műszaki iroda referálta és az igazgató irányítása szerint intézte a műszaki dolgokat és vezette a műhelyeket.

Teendője volt az összes egyetemi épületekben előforduló átalakítások megtervezése, az idevonatkozó költségvetések elkészítése, az épületek karbantartására való felügyelet, az ezekkel járó helyszíni szemlék megtartása, a munkák kiadása s megrendelése, a végzett munkák felülvizsgálása s végül a beérkezett s a műszaki munkákra vonatkozó számlák felülvizsgálása, igazolása.

A műszaki iroda az 1910. évben 5590 rendelést adott ki. Ebből a vállalkozóknak kiadatott 3640, a házilag végzett munkákra pedig 1950 db esik.

A beérkezett s a műszaki iroda által átvizsgált, igazolt számlák összege körülbelül 310.000 koronát tett ki.

A műszaki szolgálat tekintetében is igyekeztünk a kincstár érdekeinek szem előtt tartásával a felmerült jogos kívánalmaknak megfelelni.

Az intézetek állandó kisebb szükségleteinek ellátása, valamint a nagy szünetekben évről évre elvégzendő tatarozások mellett befejezést nyertek a régi képviselőház épületében elhelyezve volt bölcsészeti intézetek megfelelőbb elhelyezésére igénybe vett József-műegyetemi régi épületen szükséges és igen nagy szabású átalakítási munkák (mintegy 240.000 K költséggel).

Befejezést nyertek továbbá a belső klinikai telep út- és kertrendezési, aszfalt-utak készítési és ívlámpa-világítás berendezési munkálatai; a természetrajzi telep útjának és kertjének rendezése s a telep ívlámpa-világítási berendezése. Az élettani intézet csatornája bekötöttetett az üllői-uti, 6.⁸⁰ m. mélységben fekvő főgyűjtő-csatornába.

Véget ért az élettani intézeti igazgató-tanári lakás átalakítása és tatarozása, továbbá az I. sz. szülészeti és nőgyógyászati klinika külön pavillonja padozatának újraburkolása, új villamos-világítási berendezésével s az egész épület belső részeinek zománcz-mázolásával járó, valamint az ezekkel kapcsolatos kőműves- stb. munka. A gyógyszertár 480 m² borított gerendamennyezete a tűzrendészeti bizottság elrendelése folytán vasbeton-mennyezettel cseréltetett ki s az ezzel kapcsolatos minden mázoló-, kőműves-, villanszerelő-, vízvezeték-, terrázó-, aszfalt- és egyéb munkák befejeztettek. Az I. sz. belklinika „B” épületének teljes átalakításával, berendezésével stb. járó munkák befejeztettek; kibővítettek a belső főzőkonyha helyiségei, valamint a műhelyek férőhelyei. Rendezést nyertek a Pasteur-kórház udvara, kertje és útai s foganatosítottak az ezekkel járó csatornázási és aszfaltozási munkákat.

Az igényeknek megfelelően átalakítottak a külső főzőkonyha hűtőkamrája; végül a nagyobb műszaki munkák közül még megemlítendők az orr- és gégeklínika elhelyezésére szolgáló III. belgyógyászati klinikai régi épület egész földszintjén szükséges átalakítási, berendezési stb. munkák is.

A gazdasági hivatal a műszaki természetű teendők ellátásában is — a legfőbb gazdasági elv szemmeltartásával — arra törekedett, hogy az e tekintetben felmerülő jogos kívánalmak lehetőleg olcsón, de a szükségszerűen legjobb kivitelben, pontosan és gyorsan kielégítést nyerjenek.

4. *A betegfelvételi iroda* (irodavezető irodatiszt, 2 irodatiszt, 14 díjnok, 1 gépirónő).

Ez a betegek föl vételével, elbocsátásával, az ápolási díjak behajtásával, az ezzel járó administratioval és könyveléssel foglalkozott.

Az 1910. évben beérkezett és elintézését nyert 673 ügydarab, kiállított 16.392 db betegfelvételi jegyzőkönyv s 17.192 db fejlap.

A betegfelvételi iroda kiállított továbbá még 32.784 db rendőrségi ki- és bejelentőlapot, 3043 db születési, 636 db halotti bejelentőlapot, 1120 db statisztikai lapot, 1658 db halottvizsgálati bizonylatot és végül 23.988 db értesítőt küldött ki a közigazgatási hatóságoknak.

Ezenfelül idegen nyelvből 1304 db ügyiratot fordított át magyarra és a klinikai szegénysorsú betegek részére 43 esetben szerzett be ingyenes vasúti jegyet.

II. Segédszervek:

1. *A raktár* (2 raktárnok, 1 raktári könyvelő), mely különféle kisebb házi és kórodai szükségletek,

valamint villany-, gáz- és mindennemű idevonatkozó felszerelési cikkek beszerzésével, kezelésével, kiadásával, illetve kiszolgáltatásával és ezeknek anyagszámadás útján szabályszerű elszámolásával foglalkozott és kezelte az egyes épületekből kikerülő ócska anyagokat, ócska bútorokat és felszerelési tárgyakat stb.

A raktár 1910. évi forgalma mintegy 53.909 K 65 f-t tett ki; tehát az 1909. évi eredménnyel szemben a forgalom mintegy 10.530 K 48 f-rel emelkedett.

2. *A bádogos-, gáz-, villamos-, víz-, mázoló- és műszerésmunkák részére szolgáló műhelyek.* Ezek élén áll a művezető. A munkások törzsszáma volt 22.

Ezen műhelyek az itt jelzett és ezzel kapcsolatos javítási, illetve karbantartási munkák végzésével foglalkoztak. Az 1910. évben 23.861 K 58 f értékű anyagot dolgoztak fel s a munkások részére körülbelül 6556 munkanap után 18.747 K 68 f munkabér fizettetett ki.

3. *A belső és külső telepen lévő gépházakkal kapcsolatos lakatos- és kovácsmunkák, gőzfűtési berendezések és karbantartások ellátására szolgáló műhely.*

Élén áll a főgépész (műhelyvezető), 3 gépésszel; a munkások törzsszáma 28 volt.

A műhely az összes egyetemi épületek fűtőberendezéseinek átalakítását, javítását, az épületekben előforduló lakatos- és kovácsmunkákat házilag készíti el s végzi az összes idetartozó javításokat.

Az 1910. évben feldolgozott 24.347 K 67 f értékű anyagot. A munkások részére körülbelül 8344 munkanap után 27.009 K 83 f munkabér fizettetett ki.

4. *A kőműves-, kályhás-, ács-, állványozó-, beton- és famunkákat végző műhely.*

A munkások törzsszáma 22, azonban ez a nyári

hónapokban folyt nagy átalakítások és javítások alkalmával 35—40-re is emelkedett.

A műhely az egyetemi épületekben előforduló összes kőműves-javításokon kívül a kisebb átalakításokat, építkezéseket, ács- és famunkákat, betonirozásokat, légeszaternák és csatornahálózatok javítását, tisztítását, a parkok útainak jókarbantartását szintén házilag eszközli.

Az 1910. évben a műhely körülbelül 9000 K értékű anyagot dolgozott fel, a munkások részére pedig circa 10.115 munkanap után 33.587 K munkabér fizettetett ki.

5. Főző- és mosókonyhák.

Az összes egyetemi klinikák és a Pasteur-kórház betegei, orvosai, ápolói és cselédszemélyzetének ételmezését, a betegek és az ápolószemélyzet ruháinak mosatását a gazdasági hivatal az 1910. évben két főző- és két mosókonyha segítségével végezte, még pedig:

A belső főzőkonyhán — élén az ételmezési tiszttel. A személyzet áll: 4 irtalmas-testvérből, 1 mészárosból, 1 szakácsnőből, 10 cselédből és 1 konyhaszolgából.

A külső főzőkonyhán — élén az ételmezési tiszttel. A személyzet áll: 2 szakácsnőből, 1 kezelőnőből, 1 mészárosból, 12 cselédből és 1 háziszolgából. Vagyis az 1910. évben a klinikai és a Pasteur-kórházi betegek ételmezése körül összesen 34 személy nyert alkalmazást.

A belső mosókonyha személyzete: 3 irtalmas-testvér, 22 cseléd és 2 varrónő: vagyis összesen 27 alkalmazott.

Ez a mosókonyha az 1910. évben 963.234 ruhadarabot mosott ki.

A külső mosókonyha személyzete áll: 1 főmosónőből, 20 cselédből és 2 varrónőből.

Ez a mosókonyha az 1910. évben 856.094 ruhadarabot mosott ki, vagyis összesen 1,819.328 ruhadarab kimosása körül 50 személy nyert állandó alkalmazást.

A gazdasági hivatal pénztárából fizetett egyetemi és klinikai napi- és havibéres alkalmazottak törzsszáma a helyettesítésekkel együtt az 1910. évben 702 volt.

Ezen általános ismertetés után, — melyben az egyetemhez már nem tartozó Pasteur-intézet és kórház csak a kezelőszerv egysége czímén említették fel — az alábbi adatokat közölhetjük még:

A budapesti tud.-egyetem házi és intézeti szükségleteinek fedezésére a Minister úr az 1910. évre pótlólag 17.787 koronát (1380/1910—11. r. sz., 95.403/1910. X. 8. vkm. sz.); majd a klinikáknál felmerült túllépés, fedezetlen számlatartozások és rendkívüli munkák fedezésére az 1910. évre 672.437 K 14 fillért engedélyezett (4328/1910—11. r. sz., 32.174/1911. III. 17. vkm. sz.); végül pedig az egyetemi klinikák 1910. évi házi és klinikai szükségleteinek fedezésére szolgáló pótátalány 2-ik és utolsó részlete fejében 177.750 K 11 fillért utalványozott (4572/1910—11. r. sz., 71.965/1911. III. 28. vkm. sz.).

Az egyetemi templom fűtési költségeire 1300 K-t utalványozott a Minister úr (3246/1910—11. r. sz., 128.943/1910. XII. 24. vkm. sz.).

A Minister úr felhívta az egyetemi gazdasági hivatalt, hogy a természetrajzi épületben létesítendő felvonó szállítására nézve néhány megbízható vállalkozótól átvizsgálás és jóváhagyás végett ajánlatokat szerezzen be (3906/1910—11. r. sz., 13.824/1911. II. 20. vkm. sz., és 4922/1910—11. r. sz., 49.777/1911. IV. 26. vkm. sz.).

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister képviselőjében a közalapítványi kir. ügyigazgatóság és Budapest székesfőváros gázművei között, a ministerium vezetése alatt álló összes budapesti tan- és közművelődési intézetek légszeszszükségletének biztosítása céljából, 1910. december hó 15-től számított 5 évre kötött szerződést a Minister úr jóváhagyta. Ezen szerződésben a köbméterenkénti 20 fillér egységarból a fogyasztóknak 10% engedmény biztosított azon esetre, ha azon tan- és közművelődési intézetek együttes fogyasztása, melyek számára a szerződés kötötett, az évi 80.000 m³-t meghaladja: az egyetemi gazd. hivatal pénztárát terhelő légszesz-fogyasztási díjakból pedig még külön fokozatos árleengedés biztosított (3890/1910—11. r. sz., 16.140/911. II. 11. vkm. sz.).

A Minister úr a gazdasági hivatal és a budapesti „Ált. vill. r.-t.” között az egyetemi külső klinikai telepnek villamos árammal való ellátása tárgyában 1911. évi január hó 17-én megkötött szerződést jóváhagyta. A szerződés nevezett társulatnak az 1910. évi július hó 1-től 1915. évi július hó 30-ig bezárólag számított öt év tartamára kizárólagos jogot biztosít az egyetemi külső klinikai telepen épült, vagy ezután építendő épületeknek nemcsak világítási, de bármily más célra szolgáló villamos árammal való ellátására. Másrészt a társulat kötelezte magát arra, hogy ez öt év tartama alatt a szükséges villamos áramot a rendesnél olcsóbban szállítja (4803/1910—11. r. sz., 31.033/1910—11. IV. 20. vkm. sz.).

GALAMBOS EDE gondnok részére az 1911. évi január hó 1-től kezdve további intézkedésig évi 1200 (egyezerkettőszáz) korona tiszteletdíjat engedélyezett

a Minister úr (3778/1910—11. r. sz., 14.257/1911. II. 13. vkm. sz.).

SZŐCS KÁROLY klinikai gondnoki címmel és jelleggel felruházott klinikai betegfölvételi irodavezetőt az egyetemi klinikákhoz gondnokká, a VIII. fizetési osztályba nevezte ki a Minister úr (3320/1910—11. r. sz., 12.395/1911. I. 25. vkm. sz.). Nevezettnek addigi évi 2200 korona fizetése, évi 700 korona személyi pótléka és évi 900 korona tiszteletdíja 1911. évi január hó végével állandóan beszünttetett, s ehelyett 1911. évi február hó 1-től fizetése és fizetés természetével bíró személyi pótléka fejében évi 3600 K, lakpénze fejében pedig ugyanazon időponttól 1300 K utalványoztatott (4153/1910—11. r. sz., 20.804/1911. II. 23. vkm. sz.).

Dr. FÖLSINGER FERENCZ gazd. hivatali ellenőrnek a korábban élvezett évi 300 (háromszáz) korona jogi pótléka helyett 1910. évi december hó 1-től — addig is, míg ezen jogi pótléknak költségvetése rendszeresítéséről gondoskodás történhetik — a gazd. hivatal rendelkezésére álló javadalom terhére ideiglenesen ugyanoly összegű évi díjat engedélyezett a vk. Minister úr (2495/1910—11. r. sz., 119.636/1910. XII. 16. vkm. sz.).

ROZINAY ISTVÁN műszaki felügyelő részére 3 havi szabadságidő engedélyeztetett (3752/1910—11. r. sz., 166.31/1911. II. 11. vkm. sz.).

FODOR IMRE gazdasági hivatali gondnoksegédet jelenlegi minőségében és állomáshelyén való meghagyása mellett a IX. fizetési osztályba nevezte ki a Minister úr (4802/1910—11. r. sz., 36381/1911. IV. 21. vkm. sz.).

NÉMETH SÁNDOR, a gazd. hivatalhoz szolgálattételre

kirendelt min. számellenőr központi szolgálatra visszarendeltetvén, évi 600 korona pótléka beszünttetetett (3965/1910—11. r. sz., 827/eln. 1911. II. 22. vkm. sz.); KOPÁR ERNŐ ministeri számgyakornok pedig a gazd. hivatalbarendeltetett kiszolgálattételre (6162/1910—11. r. sz., 58.211/1911. VII. 20. vkm. sz.).

ASCHER ISTVÁN gazd. hiv. h. igazgató részére 1000 K, GALAMBOS EDE gondnok részére 800 K, SZŐCS KÁROLY gondnok, ROZINAY ISTVÁN műszaki felügyelő és dr. FÖLSINGER FERENCZ ellenőr részére egyenként 600 K, FODOR IMRE gondnoksegéd részére 500 K, TITTEL SÁNDOR gondnoksegéd, SZTARICKAY ISTVÁN és NAGY IMRE élelmezési tisztek, valamint ROGGENBAUER JÁNOS műszaki segéd részére egyenként 400 K, PERKOVICS FERENCZ és SZAITZ PÁL gazd. s.-tisztek, valamint KOZMA SÁNDOR kórházi s.-tiszt részére egyenként 250 K, VÁRADY IMRE műhelyvezető és KOLUMBÁN FERENCZ írnok részére egyenként 400 K, KOPÁR ERNŐ számgyakornok részére 250 K, KISS KÁROLY irodatiszt részére 500 K, UTY ISTVÁN és ROSENBERGER GYULA irodatisztek részére egyenként 300 K, GECSE REZSŐ művezető-h., FÜRJ KÁLMÁN és VARGA ÖDÖN raktárnokok részére egyenként 250 K, és VIRÁG FRIGYES napidíjas részére 100 K jutalomdíjat engedélyezett a Minister úr (3907/1910—11. r. sz., 16630/1911. II. 20. vkm. sz.).

A Minister úr a gazd. hivatal személyzete részére a következő szabadságidőt engedélyezte:

ASCHER ISTVÁN min. számtanácsos, h. igazgató, GALAMBOS EDE egyetemi gondnok, SZŐCS KÁROLY klinikai gondnok, dr. FÖLSINGER FERENCZ ellenőr, TITTEL SÁNDOR gondnoksegéd részére 6—6 hetet, FODOR IMRE gondnoksegéd részére 5 hetet, KISS KÁROLY irodatiszt, UTY ISTVÁN irodatiszt, ROSENBERGER GYULA irodatiszt,

SZTARICZKAY ISTVÁN és NAGY IMRE élelmezési tisztek, VÁRADY IMRE műhelyvezető, KOLUMBÁN FERENCZ írnok részére 4—4 hetet, PERKOVICS FERENCZ gazd. hiv. segéd-tiszt, SZAITZ PÁL gazd. hiv. segédtiszt, KOZMA SÁNDOR kórházi segédtiszt, ROGGENBAUER JÁNOS műszaki segéd, KUMMEL SÁNDOR műszaki segéd részére 3—3 hetet, KOPÁR ERNŐ min. számgyakornok, GECSE REZSŐ műhely-vezető-h., VARGA ÖDÖN raktárnok, FÜRJ KÁLMÁN rak-tárnok, özv. DEÁK JÁNOSNÉ gépirónő, BARÁCZY BÉLA napidíjas, PÁSZTY ELEMÉR napidíjas, VIRÁG FRIGYES napi-díjas BOKON IRÉN gépirónő, KÖSZEGHY ANNA, SZLAVIK MARGIT PAULA, DORUSÁK SÁNDOR, CSALÁTZKY KÁROLY, FÁBRY LAJOS, FEDOR KÁROLY, FÖLDES BÉLA, MÜHL DEZSŐ, SZABÓ JÁNOS, SZENTESI KÁLMÁN, SCHMOLL JÓZSEF, SZÓKE ÁRPÁD, UJVÁROSSY BERTALAN napidíjasok részére 2—2 hetet, GUCUL LUKÁCS napidíjas részére 1 hetet (5292., 5753/1910—11. r. sz., 69.740/1911. VI. 24. vkm. sz.).

B) Szükséglet és fedezet.

1. Egyetemünk és klinikáink *személyi és dologi szükségleteit* az 1911. évi költségvetés a következőleg állapította meg:

I. Az Egyetem címénél.

a) Személyi kiadások.

Fizetések, pótlékok, lakpénzek	1,852.246 K
Ruhailletmények	20.000 "
Helyettesítési díjak	4.000 "
Tiszteletdíjak	38.700 "
Napidíjak	105.771 "
Tandijkárpótlások és tandíjjutalékok	118.500 "
Segélyek	2.200 "
Összesen	2,142.417 K

Ezen javadalom, szakok szerint részletezve, a következőképen oszlik meg:

Hittani kar.

10 nyilv. rendes tanár	120.300 K
1 nyilv. rendkívüli tanár	6.400 „
2 tanulmányi felügyelő	2.400 „

Jog- és államtudományi kar.

26 nyilv. rendes tanár	314.500 K

Orvostudományi kar.

22 nyilv. rendes tanár	260.400 K
4 nyilv. rendkívüli tanár	29.200 „
10 adjunctus	47.300 „
1 Röntgen-laboratóriumi vezető	8.400 „
53 tanársegéd	121.000 „
10 műtőnövendék	10.000 „
39 gyakornok	39.000 „
2 szülésznő	2.000 „
1 egyetemi gyógyszerész	6.400 „
2 gyógyszerértári tanársegéd	5.800 „
2 gyógyszerértári gyakornok	2.000 „
1 napidíjas gyógyszerész	2.400 „
1 rajzoló	2.200 „

Bölcsészettudományi kar.

43 nyilv. rendes tanár	530.700 K
8 nyilv. rendkívüli tanár	54.400 „
2 adjunctus	8.500 „
17 tanársegéd	43.900 „
4 gyakornok	4.000 „

Könyvtár.

1 igazgató	10.400 K
2 őr	14.800 „
5 tiszt	20.200 „
1 kisegítőtiszt	2.200 „

Fogalmazói, számvevősegi, gazdasági és kezelési személyzete az egyetemi hivataloknak.

1 tanácsjegyző	5.400 K
2 tanácsi fogalmazó	5.800 „
2 tollnok	4.400 „
1 irodasegéd-tiszt	2.200 „
1 quaestor	3.900 „
1 ellenőr a quaesturánál	2.900 „
1 írógépközelő	2.200 „
1 gazdasági igazgató	6.000 „
1 egyetemi gondnok, egyúttal pénztárnok	4.900 „
1 gazdasági ellenőr	4.900 „
1 műszaki felügyelő	5.300 „
1 gondnoksegéd	3.600 „
2 gazdasági hivatali tiszt	5.800 „
1 műszaki segéd	2.900 „
1 gazdasági hiv. segéd-tiszt	2.200 „
1 fűvészkerti intéző	2.600 „
1 gépész	2.200 „

Altiszti és szolgaszemélyzet.

12 gépész	21.800 K
17 laboráns	24.700 „
22 kapus	28.500 „
5 pedellus	7.200 „
1 alkertész	1.100 „
1 mechanikai laboráns	1.500 „
9 altiszt	13.600 „
79 szolga	90.560 „
Magasabb személyi pótlékok	6.172 „
Éjjeli őrök, napszámosok, szegődvényesek, kisegítő- szolgák stb.	73.125 „

Napidíjak.

Díjnyokok a rectori és dékáni hivatalokban, a könyv- tárnál, quaesturái hivatalnál	33.446 K
Helyettesítési díjak	4.000 „

Tiszteletdíjak és segélyek.

Tiszteletdíjak	37.300 K
Segélyek	2.200 „
Tandíjkárpótlások és tandíjjutalékok	118.500 „
	Összesen 2,199.703 „
Levonva 3%	57.286 „
	Marad 2,142.417 K

b) Dologi kiadások.

1. Templomi szükségletek	2.400 K
2. Házbérek	9.822 „
3. Ösztöndíjak	18.920 „
4. Hivatali és irodai költségek	11.300 „
5. Elméleti és gyakorlati oktatás szükségletei	177.300 „
6. Utazási költségek	5.000 „
7. Házi és klinikai szükségletek	400.000 „
8. Nyomtatványok költségeire	17.500 „
9. Kísérleti lélektani gyakorlatok és demonstratiók költségeire	3.000 „
	Összesen 645.242 K

Személyi és dologi kiadások összege együtttvéve	2,787.659 „

e) Bevételek.

Tandíjjövedelem	740.000 K
Egyetemi alap*	499.219 „
Rendőri bonczolások	1.500 „
Könyvtári jutalék	16.000 „
Elárusított nyomtatványok jövedelme	5.000 „
Ócska anyagok elárusítása	3.200 „
Ravatalozó-intézet bevétele	6.000 „
	Összesen 1,270.919 K

* E 499.219 korona részletezését l. a 201—202. lapon.

Eszerint tehát a budapesti kir. m. tudományegyetem személyi és dologi szükségleteinek fedezetéhez saját vagyonának jövedelméből, illetve saját bevételeiből az 1910. évben is 1,270.919 K-val járul.

A budapesti kir. magyar tud.-egyetemi alpnak: vagyoni állása a következő:

d) Az egyetemi alpnak 1911. évi költségvetési előirányzata.

Bevétel.

Gyümölcsöző tőkék utáni kamatok	305.319 K
Ingatlanok és haszonvételek jövedelme a budapesti ingatlanokból, illetve a pécsvárad—dunaföldvári és sellye—znióváráljai uradalmakból	342.950 „
A budapesti egyetemi nyomda üzleti jövedelméből	40.000 „
Összes bevétel	688.269 K

Kiadás.

Alapítványi járulékok:

a csanádi papnövelde számára	720 K	
a besztérczebányaiszékesegyház számára	2.520 „	
ösztöndíjakra a közös tápintézeti alpnak, a megszüntetett budai Theresianum helyett 13.440 K és a nagyszombati nevelő-intézetnek	840 korona	14.280 „
a vallásalpnak a budai vártemplom adományához	2.814 „	
a tanulmányi alpnak Somogy mezővárosért	2.419 „	
a varasdi Orsolya-szüzeknek	1.411 „	
Budapest székesfővárosának az egyházi zenére és egy rajztanár fizetésére	672 „	
a bozsoki elemi iskolának jutalmakra	17 „	
a közalapok kezelési költségeihez hozzájárulás	81.731 K	106.584 K
	Atvitel	106.584 K

Áthozat	106.584 K
Kegyúri kiadások	30.533 „
Özvegyek ellátási díjai	591 „
Vegyések	1.600 „
Kiadások összege	189.050 K
Egybevetve a nyers bevételek összegével	688.269 „
Mutatkozik az egyetemi alapból a kincstárba befolyó bevétel	499.219 K

II. Az egyetemi klinikák címénél.

a) Személyi kiadások.

Fizetések, pótlékok és lakpénzek . . .	42.389 K
Ruhailletmények	8.200 „
Tiszteletdíjak	500 „
Napidíjak	283.567 „
Jutalmak és segélyek	2.000 „
Összesen	336.656 K

Ezen javadalom részletezve a következőképen oszlik meg:

1 gondnok	4.900 K
2 élelmezési tiszt	4.200 „
1 gondnoksegéd	2.900 „
1 irodavezető	3.700 „
5 gazdasági segédtsízt	11.000 „
1 műszaki segédtsízt	2.200 „
3 irodatiszt	8.900 „
1 irodasegédtsízt	2.200 „
1 műhelyvezető	2.900 „
1 kertész	1.500 „
2 főápoló	2.000 „
1 szolga	1.200 „
Betegápolók, kórodai cseléd, éjjeli őrök, napszámosok, szegődvényesek, nőcselédek, kisegítőszolgák, rak- tárnokok stb.	271.857 „

Napidíjak.

15 napidíjas a klinikákon és a gazd. hivatalnál . . . 19.710 K

Tiszteletdíjak, jutalmak és segélyek.

Irgalmas-testvérek lelkeszésének tiszteletdíja 500 K

Jutalmak és segélyek 2.000 „

Összesen 337.967 K

Levonva 3% 1.311 K

Marad 336.656 K

b) Dologi kiadások.

1. Hivatali és irodai költségek 22.700 K

2. Házi és klinikai szükségletek 2,286.260 „

3. Átmeneti kiadások 52.000 „

Összesen 2,360.960 K

Személyi és dologi kiadások összege
együttvéve 2,697.616 K

c) Bevételek.

A kórodán befolyt ápolási díjak . . . 1,000.000 K

A klinikákon alkalmazott orvosok élel-
mezési díja 15.000 „

Ócska anyagok eladásából 5.000 „

Vegyes bevétel 500 „

Összesen 1,020.500 K

Eszerint tehát a budapesti egyetemi klinikák a személyi és dologi szükségletek fedezetéhez saját bevételeikből az 1911. évben is 1,020.500 K-val járulnak.

C) Egyetemi alapítványok.

Az egyetemi rectori hivatal alapítványi pénztárának kezelése alatt álló alapítványok ügyvitelével

és a kebelbeli quaestura pénztári, számviteli, anyakönyvi, ügyviteli és irodai vizsgálatának ügyével az Egyetemi Tanács 1911. évi február hó 18-án tartott III. r. ülésében foglalkozván, a tanácsi szám- és pénztárvizsgáló-bizottság jelentésének meghallgatása után meglelégedéssel vette tudomásul:

hogy a hitelesen kimutatott vagyon a Magyar Általános Hitelbanknál letett értékpapírokban s a tanácsjegyző hivatalában őrzött vasszekrényben fenntartással elhelyezett takarékpénztári könyvecskékben hiánytalanul megvan s minden alapítvány vagyona tárczák szerint szigorúan elkülönítve kezeltetik;

hogy a Magyar Általános Hitelbank 1910. december 28-ról keltezett kimutatása szerint őrzött és az I—XLIV. számú alapítványokhoz tartozó értékpapírok neme s összegei a számadási adatoknak teljesen megfelelnek;

hogy az előző évi számvizsgálati zárlatnál feltüntetett értékpapírvagyon sértetlenül megvan, sőt az alaptőke újabb értékpapírvásárlás folytán 48.300 K értékpapírnövekedést mutat;

hogy tehát az I—XLIV. alap összes értékpapírvagyona 1910. január 10-től 1,209.900 K-ról 1,258.200 K-ra emelkedett; takarékpénztárban kezelt vagyona pedig a vizsgálat lezárásakor 48.630 K 37 f volt s így a kettő együttvéve 1,306.860 K 37 f, amely szerint tehát az 1910 január 10-iki zárlattal szemben 47.954 K 64 f abszolút vagyonszaporulatot mutat a rovincsolási leletek összehasonlító táblázata;

hogy a rectori hivatal alapítványi pénztárában kezelt I—XLIV. alapítvány pénztári kezelése teljes és kifogástalanul összehangzó.

A fenti vagyonhoz számítandó még az ifjúsági

egyesületeknek most már nagy értéket képviselő, főleg az utóbbi években beszerzett ingó és ingatlan vagyona.

Együttal elhatározta az Egyetemi Tanács:

hogy a Dwelly Rezsőné féle hagyományból kifolyólag újból felkéressék a m. kir. igazságügyminister úr aziránt: utasítsa a hagyatéki bíróságokat, hogy a budapesti királyi magyar tudományegyetemre vonatkozó egyetemi tudománykari és egyetemi egyesületi alapítványok- és hagyományokról az egyetemi hatóságokat, illetve a Rectort esetről esetre értesítsék;

hogy az ifjúsági egyesületek a vagyoni ügyvitel s a leltárak vezetésére vonatkozólag kiadott és érvényben levő tanácshatározatok betartására ezen rendelkezések tartalmának összevont közlésével nyomatékosan figyelmeztessenek s hogy annak foganatosítása a hely színén gondosan ellenőriztessék, a végrehajtással járó kiadások fedezésére pedig az ifjúsági egyesületek a nyomtatványjövdelem terhére segíeyztessenek;

hogy dr. WALLON DEZSŐ magántanár úrnak és dr. EXNER KORNÉL cz. ny. rk. tanár úrnak, mint az ifjúsági egyesületek állandó ellenőrzésére kiküldött tanácsi biztosoknak, eddig kifejtett tevékenységükért, az Egyetemi Tanács köszönete tolmácsoltassék s együttal nevezetteket a részükre adott tanácsi megbízás alól az 1910—11. tanév végével fölmenti;

hogy az ifjúsági egyesületek ellenőrzésével az 1911—12. tanév elejétől kezdve az egyetemi tanácsjegyző közreműködésével egy tanácstag bízassék meg;

hogy az Andreics-féle hagyatéki ügyben az ismert és ismeretlen örökösök ellen a per megindíttassék;

hogy a „Budapesti Egyetemi Gyorsíró-Egyesület“ letéteként őrzött és az „Országos Gyorsíró Diák-

szövetség" alapítványát tartalmazó betétkönyvet az egyesületnek folyó kiadások fedezésére, — tekintettel a betét alapítványi jellegére — ki nem adja.

Végül a tanácsi szám- és pénztárvizsgálóknak megokolt indítványára az Egyetemi Tanács dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyzőnek, mint alapítványi jogtanácsosnak, az alapok hűséges és a legapróbb részletekig pontos kezeléseért egyhangúlag jegyzőkönyvi elismerését fejezte ki (2372/1910—11. r. sz.).

A legutóbbi 11 évi alapítványi ügykezelésről a következő összefoglaló értesítést és kimutatást közölhetjük:

1899. évi augusztus hó 31-én az értékpapírok állaga 437.620 frt volt, a takarékpénztári betét pedig 82.293 frt 05 kr., összesen tehát 519.913 frt 05 kr., vagyis 1,039.826 K 10 f.

Ezzel szemben 1910. december 28-án az értékpapírok állaga 1,258.200 K, vagyis 382.960 K-val több; a takarékpénztári betét pedig 48.630 K 37 f, vagyis 115.956 K 73 f-rel kevesebb; összesen tehát 1,306.830 K 37 f.

Eszerint 1910. december hó 28-án az értékpapír- és készpénzvagyonban az 1899. évi augusztus hó 31-iki vagyonálladékkal szemben 267.004 K 27 f többlet mutatkozik.

Nem lesz érdektelen, ha közöljük, hogy az értékpapírok szelvénykamatai évenként most már 50.609 K 02 f-re rúgnak.

Száma	Az egyetemi rektori hivatal alapítványi pénztára által kezelt alapok összehasonlító vagyonálladáski kimutatása		Az egyetemi rektori hivatal alapítványi pénztára által kezelt alapok összehasonlító vagyonálladáski kimutatása		Az egyetemi rektori hivatal alapítványi pénztára által kezelt alapok összehasonlító vagyonálladáski kimutatása	
	1900. január 1.	1900. január 1.	1900. január 1.	1900. január 1.	1900. január 1.	1900. január 1.
1	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
2	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
3	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
4	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
5	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
6	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
7	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
8	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
9	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
10	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
11	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
12	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
13	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
14	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
15	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
16	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
17	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
18	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
19	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
20	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
21	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
22	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
23	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
24	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
25	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
26	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
27	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
28	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
29	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
30	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
31	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
32	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
33	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
34	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
35	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
36	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
37	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
38	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
39	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
40	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
41	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
42	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
43	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
44	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
45	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
46	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
47	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
48	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
49	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
50	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000

Az egyetemi rektori hivatal alapítványi pénztára által

Sorszám	Az alap megnevezése	1899 augusztus 31.		
		Érték-papírok	Takarékp. betét	
		frt	frt	kr
1	Horváth	30.200	3.526	37
2	Pasquich	19.900	1.570	03
3	Schwartner	9.250	3.193	17
4	Bene	19.000	2.180	24
5	Pray	1.400	94	92
6	Pauler A.	500	100	44
7	Schopper	950	25	28
8	Rupp	500	148	05
9	Beiktatási	11.450	892	45
10	Than	1.900	483	38
11	Margó A.	1.000	34	64
12	Majláth	2.900	830	68
13	Pauler B.	500	95	89
14	Lyka	500	59	31
15	Jendrassik	500	43	95
16	Bitá	1.050	49	38
17	Bujánovits	2.450	118	10
18	Margó B.	500	68	.
19	Korányi	700	204	81
20	Arenstein	1.000	330	36
21	Rökk A)	22.650	2.357	09
22	" B)	33.250	1.119	39
23	Andreics	.	.	.
24	Szitányi	.	.	.
25	Budapest	.	.	.
26	Senger	11.250	1.741	50
27	Joghallgatók	58.200	4.013	97
28	Orvostanhallgatók	36.400	4.628	01
29	Bölcsészethallgatók	9.900	6.011	82
30	Gyógyszerészethallgatók	31.500	1.049	01
31	Egyetemi Kör	1.000	26	91
32	Margó C.	500	19	22
33	Egyet. Kórház	45.400	15.340	58
34	Mensa Acad.	51.070	20.015	91
35	Gróf Vigyázó M.	20.200	2.986	65
36	" " Kh.	10.150	1.706	92
37	Kautz	.	2.040	19
38	Ált. E. Segélyegy.	.	5.186	43
39	Jogh. Tud.-egy.	.	.	.
40	Természettudom. Szövets.	.	.	.
41	Hegyi M. és neje	.	.	.
42	Bpesti Egyet. Turista Egy.	.	.	.
43	Bpesti Egyet. Athlet. Club	.	.	.
44	Dr. Breznay Mensa	.	.	.
Összesen		437.650	82.293	05

kezelt alapok összehasonlító vagyonálladáki kimutatása.

1910 január 10.			1910 december 15.			Jegyzet	Sorszám
Érték-papírok		Takarékp. betét	Érték-papírok		Takarékp. betét		
kor.	kor.	fill.	kor.	kor.	fill.		
64.400	4.789	85	67.600	4.699	58		1
41.500	3.081	73	42.000	2.675	63		2
27.100	1.687	22	28.100	1.727	05		3
48.600	2.301	45	50.400	2.245	27		4
3.400	163	38	3.400	197	14		5
1.200	168	49	1.200	219	37		6
1.900	74	65	1.900	74	93		7
1.400	157	95	1.400	214	83		8
24.500	960	39	24.500	962	06		9
4.400	366	43	4.400	545	85		10
2.000	40	50	2.000	44	29		11
8.700	517	64	9.000	391	49		12
1.500	113	13	1.500	171	19		13
1.200	283	66	1.200	137	87		14
1.000	158	80	1.000	203	97		15
2.100	123	28	2.100	127	89		16
11.000	684	91	11.000	893	46		17
1.300	166	82	1.300	221	76		18
2.000	207	45	2.000	289	91		19
2.100	263	63	2.300	101	66		20
49.500	1.273	23	49.500	1.719	59		21
70.200	1.852	24	71.100	1.415	93		22
.	.	.	.	.	.		23
500	531	74	500	433	57		24
100	432	59	300	217	71		25
25.900	1.849	13	26.300	2.112	73		26
152.600	1.498	32	158.400	2.765	72		27
106.100	2.739	49	124.100	3.017	74		28
61.800	3.412	94	64.300	2.365	72		29
70.800	1.380	41	71.200	1.397	68		30
200	8	84	200	766	29		31
1.000	119	44	1.000	161	78		32
121.400	6.065	04	121.900	8.688	57		33
167.500	7.803	29	173.500	2.686	37		34
46.000	219	24	46.400	224	12		35
29.800	610	71	30.100	602	22		36
5.200	297	54	5.300	254	72		37
43.200	1.442	07	43.200	2.491	06		38
800	576	02	1.300	164	57		39
800	138	83	900	81	75		40
4.500	397	56	4.900	220	05		41
7.000	25	10	700	354	16		42
.	.	.	1.000	191	30		43
.	.	.	3.800	246	82		44
1,209.900	48.975	73	1,258.200	48.630	37		

Azon ismételten előfordult eset alkalmával, hogy az egyetemi ifjúsági egyesületek jogi képviselőjére egyedül hivatott és közvetlen felügyeletet gyakorló Egyetemi Tanács mint alapítványi hatóság sem a hagyatéki tárgyalást megtartó kir. közjegyző által, sem a hagyatéki bíróság által egy ifjúsági egyesület részére végrendeletileg tett hagyományról nem értesítettett, úgy, hogy a hagyományról a Senatus már csak annak az ifjúsági egyesület által történt átvétele után vett tudomást — előterjesztés tételével a m. kir. igazságügyi minister úrhoz, hogy minden egyetemi, tanulmánykari és ifjúsági egyesületi alapítványokról és hagyományokról a bíróságok által a jogi képviselőre egyedül hivatott Egyetemi Tanács, illetve annak elnöke, a Rector Magnificus épen úgy értesítettessék, mint más örökös, illetve hagyományosi minőségben érdekelt jogi személy (3966/1910—11. r. sz.).

Az *Andreits-féle* hagyatéki ügyben az Egyetemi Tanács f. évi február hó 18-án tartott III. r. ülésében elhatározta, hogy az ismert és ismeretlen örökösök ellen a per a közalapítványi kir. ügyigazgatóság által a tud.-egyetem képviselőjében megindíttassék (3968/1910—11. r. sz.) s azt megelőzőleg felterjesztés intézettel a Minister úrhoz az eddig felmerült 437 K 26 f ügyvédi munkadíj és készkiadás kiutalványozása tárgyában (2766/1910—11. r. sz.).

A „*Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetemi Énekkar*“ által 1911 június 29-én a rectori hivatal alapítványi pénztárába beszolgáltatott s a tudományegyetemi és műegyetemi énekkarok közös tulajdonát képező 7600 korona névértékű 4%-os magyar korona-járadék kölesönkötvényeket tartalmazó 4877. számú m. kir. póstatakarékpénztári zárt járadékkönyvecske a

„Budapesti Kir. M. Tudomány-Egyetemi Énekhar” számára nyitott külön alapítványi tárcza (XLV.) javára a Magyar Általános Hitelbanknál letétbe helyeztetett (5727/1910—11. r. sz.).

Békés vármegye közönsége által a Mensa Academica javára tett alapítvány fejében a m. kir. központi állampénztár a rectori hivatal alapítványi pénztárába 1911 május 15-én beküldött egy darab 20.540. számú 6400 korona névértékű összeírt 4%-os magyar korona-járadék kölcsönkötvényt és 37 K 48 f készpénzt. Ezen alapítvány részére külön alapítványi tárcza (XLVI.) nyitattott (5850/1910—11. r. sz.).

Kisfaludy Liphay Pál alapítványa még mindig nem volt rendeltetésének átadható. A végrendeleti örökösök által indított hagyatéki per újabb fázisa, hogy az örökösök egyike egyezségi ajánlatot nyújtott be a közalapítványi kir. ügyigazgatósághoz. Az Egyetemi Tanács — az ügyigazgatóság véleménye alapján — 1911. évi április hó 8-án tartott IV. rendes ülésében foglalkozott az egyezségi ajánlattal s úgy határozott, hogy hajlandó egy méltányos, az egyetem érdekeit kielégítő egyezséget kötni s az egyezség módozatainak és feltételeinek megállapítását egy későbbi tanácsülés tárgyául tűzte ki (4520/1910—11. r. sz.).

Dwelly Rezsőné szül. Lupansics Erzsébet az „Orvostanhallgatók Segélyző- és Önképző Egyesületének egy (0438. számú) 1000 forint névértékű és 18.000 K forgalmi értéket képviselő pesti hazai első takarékpénztár egyesületi részvényt hagyományozott (1476/1910—11. r. sz.).

Boldogemlékű dr. FAYER LÁSZLÓ egyet. ny. r. tanár emlékének megörökítésére alakult jog- és államtud.-kari bizottság az emléktábla céljaira gyűjtés

útján befolyt összegnek fennmaradt részéből 2 db 3 5/10%-ot kamatozó 1000—1000 K, összesen 2000 K névértékű járadékkölcsönkötvényt vásárolt s azt „Fayer László-alap“ gyanánt a bemutatott alapítólevél szerinti alapítványul a jog- és államtudományi karnak ajánlotta fel. A kar az alapítványt elfogadta és az alapítólevelet rendben levőnek találván, az alapítványt kezelésébe is vette.

Az alapítvány kamatai a budapesti kir. m. tud.-egyetem büntetőjogi seminariumában akár egy-egy egyetemi hallgató kiváló seminariumi működésének jutalmazására, akár pedig pályadíj kitűzésére és pályamunka jutalmazására fordíthatók, minden évben külön-külön, vagy pedig két-, legfőljebb háromévenként. Az odaítélés fölött a büntetőjogi seminarium mindenkori igazgatója s az általa a kar tagjai közül felkért két bíráló van jogosítva határozni (5606/1910—11. r. sz.).

Néhai *Pátkay Lajos*, volt kecskeméti lakos 1905. évi december hó 29-én kelt és a kecskeméti kir. járásbíróság által kihirdetett közzvégrendeletében a hagyatéki vagyon mintegy 160—200.000 koronát kitevő $\frac{1}{3}$ részét a kecskeméti ev. ref. jogakadémiának hagyományozta. Ezen $\frac{1}{3}$ résznél egyetemünk mint utóörökös van érdekelve, amennyiben a végrendelet szerint azon esetben, ha a kecskeméti jogakadémia az idők folyamán bármi okból megszűnnék: az erre szánt alapítvány három egyenlő részre osztandó fel, s ebből $\frac{1}{3}$ rész a budapesti tud.-egyetem jogi karán „idősb és ifjú Pátkay Lajos“ nevét viselő alapítványként kecskeméti származású, szegénysorsú és jó előmenetelű egy joghallgató segélyezésére fordítandó, egész tanulmányi idejére kiterjedőleg.

A hagyatéki tárgyalás a kecskeméti kir. közjegyző

által 1911. évi június hó 28-án tartatott meg, azon az egyetemi alapítványi hatóságot dr. KISS KÁLMÁN kecskeméti ügyvéd képviselte, kinek jelentése szerint a bíróság még nem határozott (4004., 4138., 5558. és 5900/1910—11. r. sz.).

Néhai *Népešy Károly*, volt pápai lakos végrendeletileg a Mensa Academica-egyesületnek 4000 K-t hagyományozott. A hagyatéki tárgyalás a pápai kir. közjegyző által 1911. évi június hó 26-án tartatott meg; a hagyaték bírói átadása azonban még nem történtvén meg, a hagyomány sem volt rendeltetésének eddigelé átadható (5607. és 5577/1910—11. r. sz.).

D) Értékpapirkisorsolás.

A „*Mensa Academica Egyesület*“ tulajdonát képező 1 darab 769/56. számú, 200 korona névértékű 4⁰/₀-os tiszaszabályozási sorsjegy 1911 január elsei, 2 darab 906/70—71. számú, 200—200 korona névértékű tiszaszabályozási sorsjegy pedig 1911 július elsei esedékességgel kisorsoltattak (2690., 5783/1910—11. r. sz.).

A „*Joghallgatók Segítőegyesülete*“ tulajdonát képező 15.702. számú, 200 korona névértékű 3¹/₂⁰/₀-os magyar földhitelintézeti záloglevél 1911 október elsei esedékességgel kisorsoltatott (4580/1910—11. r. sz.).

E) Alaptókéítés.

A Pasquich-alap javára	200 K,
a Schwartner-alap javára	600 „
a Bene-alap javára	1.800 „
a Than-alap javára	100 „
a Majláth-alap javára	200 „
a Lyka-alap javára	100 „
Átvitel	3.000 K,

Áthozat	3.000 K,
a Bujanovich-alap javára	500 „
a Margó B.-alap javára	100 „
a Korányi-alap javára	100 „
a Szitányi-alap javára	100 „
a Budapest főváros-alap javára . . .	100 „
a Senger-alap javára	300 „
a Joghallgatók S.-E.-alap javára . .	5.000 „
az Orvostanhallgatók S.-E.-alap javára	3.200 „
a Bölcsészettanhallg. S.-E.-alap javára	300 „
a Gyógyszerészhallg. S.-E.-alap javára	300 „
a Mensa Academica-alap javára . .	6.000 „
a Gróf Vigyázó Mensa-alap javára .	400 „
a „ „ Kórház-alap javára .	300 „
a Dr. Kautz-alap javára	100 „
az Ált. Egyet. S.-E.-alap javára . .	2.400 „
a Joghallg. Tud. Egyes.-alap javára .	700 „
a Természettud. Szöv.-alap javára .	100 „
a Hegyi M. és neje-alap javára . .	200 „
a Budapesti Egyetemi Turista Egyes.- alap javára	500 „
a Budapesti Egyetemi Énekkar-alap javára	7.600 „
a Békésvármegyei Mensa-alap javára	6.400 „
összesen	37.900 K

névértékű 4⁰/₀-os magyar koronajáradék-kötvények vásároltattak a rectori hivatal alapítványi pénztára által; az Orvostanhallgatók S.-E. javára pedig 18.000 K értékű pesti hazai első takarékpénztári részvény az egyesület alapítókéjéhez csatoltatott.

A „Bölcsészettanhallgatók Segítő-Egyesülete“ tulajdonát képezett 2000 K névértékű és az „Általános Egyetemi Segélyegylet“ tulajdonát képezett 200 K névértékű

1911 október elsei esedékességgel kisorsolt $3\frac{1}{2}\%$ -os magyar földhitelintézeti záloglevelek helyébe ugyanilyen értékben $3\frac{1}{2}\%$ -os magyar földhitelintézeti záloglevelek vásároltattak (931., 932/1910—11. r. sz.).

Az „Egyetemek Kórházegylete“ tulajdonát képezett, 1911 október elsei esedékességgel kisorsolt 200 K névértékű 4% -os magyar földhitelintézeti talajjavítási záloglevél helyébe ugyanilyen értékű és minőségű értékpapír vásároltatott (933/1910—11. r. sz.).

A „Mensa Academica Egyesület“ tulajdonát képezett, 1911 január elseji esedékességgel 1 darab és 1911 július elsei esedékességgel kisorsolt 2 darab, egyenként 200 korona névértékű 4% -os tiszaszabályozási sorsjegyek helyébe 3 darab ugyanilyen értékű és minőségű sorsjegy vásároltatott (2704., 5864/1910—11. r. sz.).

Az alapítólevelek rendelkezései értelmében pedig:

a gróf Vigyázó Kórház-alapítvány 1909. október 20-tól 1910. október 12-ig befolyt s az adminisztratív kiadások levonása után 1153 K 32 f-t kitevő szelvénykamat jövedelmének $\frac{4}{5}$ része: 922 K 66 f az általános Egyetemi Kórházalapba utaltatott be; $\frac{1}{5}$ része pedig alaptőkésítésre fordíttatott (923/1910—11. r. szám.).

a gróf Vigyázó Mensa-alapítványnál pedig 1909. október 24-től, 1910. október 12-ig befolyt s az adminisztratív kiadások levonása után 1793 K 92 f-t kitevő szelvénykamat jövedelmének $\frac{4}{5}$ része: 1435 K 14 f az általános Mensa-alapba utaltatott; $\frac{1}{5}$ része pedig alaptőkésítésre fordíttatott (924/1910—11. r. sz.).

F) Építkezés.

A Minister úr a kir. József-műegyetem régi épületeinek a bölcsészeti kar céljaira történt átalakítására.

és helyreállítására előirányzott 154.659 K 06 f-rel szemben felmerült 28.253 K 46 f túlkiadást jóváhagyólag tudomásul vette azzal, hogy — amennyiben a túlkiadás főképen az épületek alapos tatarozásából állott elő — annak az egyet. gazdasági hivatal által kezelt 1910. és 1911. évi javadalmaiban kell fedezetet találnia.

A felszerelésre beterveztett költségkimutatást szintén jóváhagyta a Minister úr és az abban részletezett összeget, kerek számban 66.100 K-t engedélyezte azzal, hogy belőle 45.340 K 94 f-t, vagyis az összszükségletre engedélyezett 200.000 K és a helyreállítási munkákra előirányzott 154.659 K 06 f közötti különbözetet egyidejűleg utalványozta, míg a további — kerek számban 20.000 K — hitel az 1911. év folyamán a rendes kezelésében elérendő megtakarítások terhére lesz az év végén utalványozható (4187/1910—11. r. sz., 23.385/1911. III. 9. vkm. sz.).

Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy a bölcsészettudományi kar használatában volt régi országközi épület bérlete 1910. évi december hó 31-én lejárván, a Minister úr értesítette a Senatust, hogy a székesfőváros az átadás idejére nézve 3—4 heti esetleges halasztáshoz hozzájárult (2773/1910—11. r. sz., 150.143 ex 1910/1911. I. 3. vkm. sz.). Szóbanforgó épületekből a költözködést a bölcsészettudományi kar 1911. évi február hó 20-án tényleg megkezdvén — az épület 1911. évi február hó 28-án, a kiküldött bizottság közreműködése mellett, a főváros használatába visszabocsátatott (3774/1910—11. r. sz., 6238/1911. II. 13. vkm. sz.).

A Minister úr értesítette az Egyetem Tanácsát, hogy Korb és Giergl építészeknek 1. a III. sz.

belklinika tüdőbeteg-pavillonjához szükséges fekvő-lugasra, 2. a külső klinikai telepi kazánház szénraktárának kibővítését célzó toldaléképítkezésre és végül 3. a külső telepi belklinikákkal kapcsolatos bonczoló házra vonatkozó terveit kivitelre alkalmasnak találta, a vonatkozó költségvetések végösszegeit pedig, nevezetesen:

a fekvőlugasnál	11.448 K 26 f
a prosectura-barakknál	32.290 „ 38 „
a szénraktár kibővítésénél	12.235 „ 97 „
összesen	55.974 K 97 f-re

helyesbítette s ez összeget a klinikák 1911. évi rendes kezelésében eszközrendő megtakarítások terhére engedélyezte (4941/1910—11. r. sz., 137.694/1910—11. IV. 27. vkm. sz.), majd póttépítkezésekre kötött és jóváhagyott alkuegyezmény folytán a prosectura és fekvőlugas ú. n. gondnoki és tanári fölszerelési költségeire 4025 K 70 f-t engedélyezett (6212/1910—11. r. sz., 79.197/1910. VII. 31. vkm. sz.).

Az orvoskari intézetek fejlesztése tárgyában a Senatus fölterjesztésére a Minister úr értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy 1. az üllői-úti ú. n. dohánygyári telek megszerzése iránt a pénzügyminister úrral tárgyalásokba bocsátkozott, de mindaddig, míg e tárgyalások kielégítő eredménnyel be nem fejeződnek, nem tehet lépéseket az ezen telekre alapított építési szükséglet kielégítése iránt; 2. hogy a külső klinikai telepen egy szerényebb kivitellű prosectura-barakk létesítése iránt egyidejűleg külön intézkedni fog; 3. hogy az orr- és gégsészeti klinikának *szigorúan ideiglenes jellegű* fölszerelését engedélyezi s e célra a klinikai rendes javadalom terhére legfőljebb és semmi esetre

sem túlléphető 10.000 K-t engedélyez (4942/1910—11. r. sz., 45.020/1911. IV. 27. vkm. sz.).

A Minister úr értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy a külső klinikai telep körül futó utcák közül a Szigony-, Staffenberger- és Balassa-utcák az 1911. évben zajtalan (asfalt) burkolattal fognak elláttatni. Az üllőiúti trachitkőburkolat kicserélését csak a jövőre nézve tartja lehetőnek, ellenben a Ludoviceum-utca ideiglenes burkolatának fakoczkákkal avagy aszfalttal való kicserélését a maga részéről is mielőbb eszközölni óhajtja s ily irányban átiratot is intézett a fő- és székváros tanácsához (3365/1910—11. r. sz., 5565/1911. I. 12. vkm. sz.).

A Minister úr értesítette a Tanácsot, hogy az egyetemi központi épületben felszabadult helyiségeknek mikénti felhasználására vonatkozó 3003/1909—10. és 4036/1910—11. r. számú tanácsi fölterjesztéseket a gazdasági hivatalnak oly felhívással adta ki, hogy az azokban jelzett átalakításokkal és az új berendezéssel (ide nem számítva a tisztán tudományos felszerelést) felmerülő költségeknek szakszerű előirányzatát a jog- és államtudományi kar dékánjának meghallgatása mellett és az általan köteles takarékosági szempontok kellő figyelembe vételével haladéktalanul állítsa egybe s azt oly időben juttassa hozzá, hogy a szükséges munkálatok már a husvéti ünnepek után megkezdhetők legyenek (4242/1910—11. r. sz., 34.202/1911. III. 15. vkm. sz.).

A) Rector- és dékánválasztás.

Egyetemünk 1910—11. tanévre megválasztott kormányzója dr. RÁCZAI IMRE ny. n. tanár és megválasztott elnöke az előző folytán rectori működésétől való visszalépését az Egyetemi Tanács 1910. évi október 11-én tartott I. sz. ülésén bejelentvén, — a Tanács sajnálkozik, hogy V. FEJEZET. a lemondást tudomásul vette és felkérte a tud. karokat, hogy az orvos-

EGYETEMI KORMÁNYZAT.

Első alapon rector — kikötések:

a) *Ellátómányi kar:* dr. SZILÁGYI IMRE, dr. IMRE JÁNOS, dr. HÁRSZÓ FERENC és dr. LÁSZLOV JÓZSEF ny. n. tanár;

b) *gyógy- és állatorvományi kar:* dr. GYÖRNYI GYULA, dr. MARHA VILMOS, dr. SZERVIZSÓV MÁTYÁS és dr. KERTY KÁROLY ny. n. tanár;

c) *gyógytudományi kar:* dr. KERTY KÁROLY, dr. IMRE JÁNOS, dr. DÖRÖSI GYULA és dr. JANKÓVICS FERENC ny. n. tanár;

d) *lelkész tudományi kar:* dr. LÁSZLOV IMRE, dr. TÖRÖK ANTON, dr. IMRE GYULA és dr. IMRE IMRE ny. n. tanár úrakat.

A választók 1910. október 19-én szabályozott nőt tartották, melyen ellátómányi elnökséggel dr. GYÖRNYI ANTON orvostudományi ny. n. tanár

4) Rector- és dékánválasztás.

Egyetemünk 1910—11. tanévre megválasztott kormányzója: dr. RÉCZEY IMRE ny. r. tanár úr megrendült egészsége folytán rectori méltóságról való visszalépését az Egyetemi Tanács 1910. évi október 11-én tartott I. rk. ülésében bejelentvén, — a Tanács sajnálkozásának kifejezése mellett, a lemondást tudomásul vette s felkérte a tud. karokat, hogy az orvostudományi karból kijelölendő Rector Magnificus megválasztása céljából a rectori electorokat mielőbb válasszák meg.

Ennek alapján rectorválasztókul kiküldték:

a hittudományi kar: dr. SZÉKELY ISTVÁN, dr. DUDEK JÁNOS, dr. HANNUY FERENCZ és dr. LUKCSICS JÓZSEF ny. r. tanár;

a jog- és államtudományi kar: dr. CONCHA GYÖZÖ, dr. MARISKA VILMOS, dr. SZENTMIKLÓSY MÁRTON és dr. KMETY KÁROLY ny. r. tanár;

az orvostudományi kar: dr. KÉTTY KÁROLY, dr. BÓKAY JÁNOS, dr. DOLLINGER GYULA és dr. JENDRÁSSIK ERNŐ ny. r. tanár;

a bölcsészettudományi kar: dr. LENGYEL BÉLA, dr. TÖRÖK AURÉL, dr. ENTZ GÉZA és dr. FINÁCZY ERNŐ ny. r. tanár urakat.

A választók 1910 október 19-én szabályszerű ülést tartottak, melyen általános szavazattöbbséggel dr. GENERSICH ANTAL orvostudománykari ny. r. tanár

urat választották meg az 1910—11. tanév hátralevő részére az Egyetem Rector Magnificusául. Dr. GENERSTICH ANTAL a választást köszönettel elfogadta és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr megerősítő leirata mellett hivatalba lépett (1180/1910—11. r. sz., 117.721/1910. X. 24. vkm. sz., 1429/1910—11. r. sz.).

Az 1911—12. tanévi dékánok és rectori electorok megválasztását a tudománykarok szabályszerű módon és időben végezték.

Dékánok lettek:

a hittudományi karon: dr. ZUBRICZKY ALADÁR;

a jog- és államtudományi karon: dr. KEVEHÁZI KOVÁTS GYULA;

az orvostudományi karon: dr. TANGL FERENCZ;

a bölcsészettudományi karon: dr. BEKE MANÓ ny. r. tanár urak.

Rectorválasztókul kiküldte:

a hittudományi kar: dr. BREZNAY BÉLA, dr. KANYORSZKY GYÖRGY, dr. MIHÁLYFI ÁKOS és dr. ZUBRICZKY ALADÁR;

a jog- és államtudományi kar: dr. SÁGHY GYULA, dr. SZENTMIKLÓSI MÁRTON, dr. KIRÁLY JÁNOS és dr. KMETY KÁROLY;

az orvostudományi kar: dr. LENHOSSÉK MIHÁLY, dr. MORAVCSIK EMIL, dr. HOOR KÁROLY és dr. UDRÁNSZKY LÁSZLÓ;

a bölcsészettudományi kar: dr. HEGEDÜS ISTVÁN, dr. ENTZ GÉZA, dr. PETZ GEDEON és dr. KLUPATHY JENŐ ny. r. tanár urakat.

A választók 1911. évi június hó 8-án szabályszerű ülést tartottak, melyen általános szótöbbséggel dr. FRÖHLICH IZIDOR bölcsészettudománykari ny. r. tanár urat választották meg az 1911—12. tanév Rector Magnificusául.

Dr. FRÖHLICH IZIDOR a választást köszönettel elfogadta és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr által hivatalában megerősítettett. (5091., 5394., 5395., 5396., 5438., 5454., 5590/1910—11. r. sz., 6081/1910—11. r. sz., 79.658/1911. VII/13. vkm. sz.).

B) Rectori hivatal.

a) *Az egyetemi administratív tisztviselők* 1910. év december havában emlékiratot nyújtottak be a Rector Magnificushoz, melyben statusbeli jogviszonyaik rendezését, rangsorbeli sérelmeik orvoslását és új tisztii állások beállítását kérelmezték. Az emlékirat kérelmi részének lényege a következő volt:

1. hogy az 1911. évi államköltségvetési előírányzatban „irodai és kezelési személyzet” czímszó alatt felsorolt tisztviselői személyzet a „Rectori, dékáni hivatalok és quaestura” czímszó alá foglalva, előminősültség és szakma szerinti elrendezésben a „Gazdászati személyzet” elé helyeztessék s a felvett 3 irodasegéd-tisztii állás 3 tollnoki állássá átminősítettessék, valamint a tévesen a „Könyvtár” javára felvett írógépkezelőnői állás az indokolásnak megfelelően a jelzett tisztviselői személyzethez áttétessék;

2. hogy a „Gazdászati személyzet” részére felvett két X. fizetési osztályú gazdasági hivatali tisztii, egy X. fizetési osztályú műszaki segédei s egy X. fizetési osztályú gazdasági hivatali segédtisztii állás a rectori és dékáni hivataloknál, valamint a quaesturánál rendszerezítendő két fogalmazói, egy levéltárosi és egy számtisztii állás czéljaira írássék át, tekintettel arra, hogy a multban a jelzett hivatalok a gazdasági hivatalnak ugyanily módon három állást engedtek át;

3. hogy a jövőt illetőleg az alapfizetési osztályok, amiként a tanácsjegyzői állás a VII. alapfizetési osztályba helyeztetett, akként a quaestori állásra nézve a VIII., a fogalmazói és quaesturai ellenőri, valamint a rendszeresítendő levéltárosi állásra nézve a IX. s a jövőben rendszeresítendő segédfogalmazói állásokra nézve a X. fizetési osztályokban állapíttassanak meg, s minthogy a felsorolt ezen állások eddigelé még ezen alapfizetési osztályokat sem érték el, részükre addig is, míg ez költségvetésileg megtörténhetik, a jelenlegi s a jelzett alapfizetési osztályok közötti különbözet pótlék czímén kiutalványoztassék.

Az emlékiratot Rector Magnificus személyesen juttatta el a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úrhoz és a ministerium egyetemi ügyosztályának vezető tanácsosához; majd az 1910. évi deczember hó 10-én tartott II. r. tanácsülés napirendjére tűzte ki. Az Egyetemi Tanács a tisztviselői kar kérelmét a legmelegebb pártolásban részesítette annak hangsúlyozása mellett, hogy midőn a tisztviselői kar 4 állást kér mérséklettel, szerényen jár el, mert legalább 6 új állásra volna szükség s ha már ez most nem is adható meg, úgy legalább ezen 4 állás volna az 1911. évi költségvetésben engedélyezendő. A fölterjesztést tanácsi küldöttség útján juttatta a Minister úr elé s megállapította, hogy a legközelebbi rendes tanácsülésben az egyetemi adminisztratív tisztviselők emlékiratát újabb tárgyalás alá veszi, s a jövőben szervezendő tiszti állásokra nézve s a *status rendezés* iránt is oly időben tesz a Minister úrhoz javaslatokat, hogy azok az 1912. évi költségvetési előirányzat készítésekor rendelkezésre álljanak (2226/1910—11. r. sz.).

Ily előzmények után hívta egybe az Egyetemi Tanács kis tanácstermébe 1911. évi január hó 16-ára dr. BALOGH JENŐ kultusministeri államtitkár úr a *Rector Magnificus* elnöklete mellett, dr. TÓTH LAJOS minister tanácsos úrnak, a *tanácsstagoknak* és az *érdekelt tisztviselők vezetőinek* bevonásával azon informativ jellegű vegyes értekezletet, mely hivatva volt a kultusminister urat kiküldöttei útján az ügyről bővebb információval ellátni, s melyből az érdekelt tisztviselők vezetői megtudhatták azt, hogy a Minister úr minő határok között hajlandó a fölmerült kívánságokat az idő szerint teljesíteni.

Ezután a Senatus 1911. évi február hó 16-án tartott III. r. ülésében tárgyalás alá vette az átmenetileg beállított tiszti állások betöltésére, új állások szervezésére, a helyes alapfizetési osztályok megállapítására s a status rendezésére vonatkozó *rectori javaslatokat*, valamint dr. MAGYARY GÉZA, jog- és államtudománykari prodékán tanácsi *előadó javaslatait*.

A Senatus az 1911. évre szólólag:

1910. évi december hó 10-én tartott II. r. ülésében kelt határozatát fenntartotta;

tudomásul vette az 1911. évi január hó 16-án tartott informativ vegyes értekezletre és annak jegyzőkönyvére tett előadói ténybeli megállapításokat;

hozzájárult a felszólalások folyamán módosított mindazon rectori javaslatokhoz, amelyek a tisztviselői kinevezések, megfelelő illetménykülönbözetek és az adminisztratív tisztviselők alapfizetési osztályainak rendezésére vonatkoznak (2226/1910—11. r. sz. tanáchatározat.).

A jövőt illetőleg az Egyetemi Tanács elfogadta előadónak az adminisztratív tisztviselők fizetési alap-

osztályainak megállapítására és a tisztviselői állások szaporítására irányuló javaslatát;

magáévá tette azon javaslatot is, hogy az egyetemi administratív tisztviselők, épúgy mint a könyvtári tisztviselők — ötödéves korpótlékban részesítenek;

hozzájárult azon javaslathoz is, mely a succrescentia biztosítása és az administratív tisztviselőknek a helyi előléptetés rendszere mellett magasabb fizetési osztályokba való juttatása ügyére vonatkozik;

megállapította végül a Senatus, hogy az egyetem administratív hivatalainál napidíjasok csak a mulhatatlanul szükséges számban alkalmaztassanak; a fogalmazói szakban pedig napidíjasok helyett segéldíjas gyakornokok alkalmazandók, akiknek fokozatos előmenetelét a X. alapfizetési osztályba sorozandó segéd-fogalmazói állás képezné. Ezt követné a IX. alapfizetési osztályba helyezendő fogalmazói állás. A fogalmazók részére viszont fokozatosan a VIII. fizetési osztályú segédtitkári állások is szervezendők lennének. Mindezen állásoknál az előlépés ugyanazon módon és átlag ugyanannyi szolgálati idő multán történnék, mint a központi kinevezésben.

Kimondotta a Senatus azt is, hogy bizonyos szolgálati idő elteltével a VII. alapfizetési osztályba sorozott egyetemi tanácsjegyző, az Egyetemi Tanács előterjesztése és praesentálása alapján, a VII. alapfizetési osztályból a VI. fizetési osztályba, osztálytanácsosi, vagy a megfelelőbbnek látszó egyetemi tanácsosi címmel és jelleggel, szintén a helyi előléptetés rendszere mellett előléptetessék (2226/1910—11. r. sz. tanácshatározat).

a.

Ezen szerves tanácsjavaslatok végrehajtásában

4271/1910—11. sz. alatt kelt kimerítő és indokolt jelentésre a Minister úr értesítette a Senatust, hogy hajlandó:

1. illetékes helyeken javaslatot és előterjesztést tenni, hogy a tárcza 1912. évi költségvetésében személyi járandóságok részletezése sorrendileg odamódosíttassék, hogy a „Könyvtár“ után „Rectori hivatal, dékáni hivatalok, quaestura“ elnevezés alatt a jelenlegi „Irodai és kezelési személyzet“ elnevezésű csoport s utána „Gazdasági hivatal“ elnevezés alatt a jelenlegi „Gazdászati személyzet“ elnevezésű csoport következzék;

2. javaslatot és előterjesztést tenni, hogy ugyanazon költségvetésben a már meglevő két fogalmazói állás a X-ből a IX-ik fizetési osztályba átszerveztessék; két új fogalmazói (IX. fiz. o.), két új segédfogalmazói (X. fiz. o.) és egy új levéltárosi (IX. fiz. o.) állás szerveztessék; a quaestor állása a IX-ből a VIII., a quaesturai ellenőr állása pedig a X-ből a IX. fizetési osztályba átszerveztessék és ugyanoda egy szám-tiszti (XI. fiz. o.) állás rendszeresíttessék; a meglevő három irodasegéd-tiszti (XI. fiz. o.) állásból egy irodatiszti (X. fiz. o.), kettő pedig tollnoki (XI. fiz. o.) állássá átszerveztessék, illetőleg átminősíttessék s végül két új tollnoki (XI. fiz. o.) és egy új írógépkelölő (XI. fiz. o.) állás rendszeresíttessék.

3. Attól feltételezetten, hogy a fenti 2. pont alatt részletezett rendszeresítésekhez és átszervezésekhez a törvényhozás hozzájárul, hajlandó saját felelősségére és a ministertanács netáni más értelmű határozataig ideiglenesen intézkedni aziránt, hogy:

a) a bölcsészettudományi karhoz szolgálatra rendelt HORVÁTH JENŐ fizetéstelen fogalmazó részére a

jelenlegi össznapidíj-illetménye és a X. fiz. osztályú fogalmazói állás összjavadalmazása közötti különbözet,

b) az orvostudományi karhoz szolgálatra rendelt DUNAY JENŐ fizetéstelen fogalmazó részére ugyanazon különbözet,

c) a rectori hivatalba szolgálatra rendelt BELLER JÁNOS fizetéstelen fogalmazó részére ugyanazon különbözet,

d) a quaesturához kirendelt NAGY KÁLMÁN díjnok részére, amennyiben az az 1883. évi I. t.-cikk 17. §-ában körülírt elméleti képzettséggel bír, a jelenlegi össznapidíj-illetménye és a XI. fiz. osztályú számtiszti állás összjavadalmazása közötti különbözet,

e) a quaesturához kirendelt GAÁL ZSIGMOND díjnok részére, amennyiben az az 1883. évi I. t.-cikk 8. §-ának c) pontjában előírt minősítéssel bír, a jelenlegi össznapidíj-illetménye és a XI. fiz. oszt. tollnoki állás összjavadalmazása közötti különbözet,

f) a rectori hivatalba rendelt ILLETSKÓ JÓZSEF fizetéstelen irodasegédtsízt részére az e) pont alatti feltétel mellett ugyanott körülírt különbözet,

g) az orvostudományi karhoz rendelt FARKAS ILONA fizetéstelen írógépkezelő részére a jelenlegi össznapidíj-illetménye és a XI. fiz. osztályú írógépkezelői állás összjavadalmazása közötti különbözet működési pótlék címén a folyó évi január hó 1-től kezdődő hatállyal további intézkedésig kiutaltványoztassék.

Erről azonban nevezetteknek kezeihez csupán egyszerű értesítés adandó azzal a hozzáadással, hogy az utaltványozás a továbbiakra irányuló mindennemű igény teljes kizárásával bármikor visszavonható.

Egyben a Minister úr az utalványozandó különbözetek számszerinti bejelentésére kérte fel a Senatust azon megjegyzéssel, hogy az e) — g) pontok alatt felsorolt állásokra az 1911. évi állami költségvetés törvényerőre emelkedése után, egyéb akadályok fenn nem forgása esetén, a végleges kinevezések eszközölhetők lesznek. E leirat a Senatus 1911. évi május hó 6-án tartott IV. rk. ülésében bemutatván — a Tanács felhatalmazta a Rector Magnificust, hogy a még szükséges új állások szervezése és az illetménykülönbözetek kiutalványozása iránt az előző tanácshatározatok intencióinak megfelelően tegyen előterjesztést (4970/1910—11. r. sz., 42.128/1911. V. 1. vkm. sz.).

Az előterjesztés megtétetvén, a Minister úr HORVÁTH JENŐ bölcsészettudománykari fizetéstelen fogalmazó részére évi 1440 korona, — DUNAY JENŐ orvostudománykari fizetéstelen fogalmazó részére évi 1805 K, — BELLER JÁNOS rectori hivatali fizetéstelen fogalmazó részére évi 1622 K 50 f, — NAGY KÁLMÁN a questurához kirendelt napidíjas, GAÁL ZSIGMOND quaesturai napidíjas, ILLETSKÓ JÓZSEF rectori hivatali fizetéstelen irodasegédtsízt és FARKAS ILONA orvostudománykari fizetéstelen írógépkezelő részére pedig egyenként évi 740 K működési pótlékot engedélyezett (5137/1910—11. r. sz., 58.667/1911. V. 16. vkm. sz.).

Az 1911. évi állami költségvetés törvényerőre emelkedése után a Rector Magnificus a tudományegyetemen rendszeresített két egyetemi tollnoki állomásra ILLETSKÓ JÓZSEF rectori hivatali fizetéstelen egyetemi irodasegédtsízt és GAÁL ZSIGMOND quaesturai díjnokot, az orvostudományi kar dékáni hivatalához kapcsolt írógépkezelő állásra pedig FARKAS ILONA orvostudománykari fizetéstelen írógépkezelőt nevezte

ki (l. 4970/1910—11. r. sz., 42.128/1911. V. 1. vkm. sz.) és a kinevezési rendelvényeket megerősítés végett a Minister úrhoz fölterjesztette (6151/1910—11. r. sz.).

Itt kell még megemlítenünk, hogy az Egyetemi Tanács az egyetem 1912. évi személyi kiadásainak költségöbbllete megállapítása rendén szintén foglalkozott az egyetemi administratív tisztviselők status-rendezési ügyével és az administratív tisztviselők létszámának szaporítási kérdésével s a hozott határozatnak megfelelően összeállított költségvetési tervezetet az 1912. évi állami költségvetési előirányzatba leendő beállítás végett a Minister úrhoz felterjesztette.

Ezen költségvetési előirányzat szerint az 1912. évre szólólag kérelmezte a Senatus:

1. az egyetemi fogalmazói személyzet élén álló és két évtizedet meghaladó egyetemi szolgálattal bíró egyetemi tanácsjegyző állásának a VII. fizetési osztályból a VI. fizetési osztályba sorozását;

2. két új fogalmazói állomás szervezését a IX. fizetési osztályba és a meglevő két fogalmazói állomásnak a IX. fizetési osztályba helyezését;

3. két X. fizetési osztályú segédfogalmazói állomás;

4. egy IX. fizetési osztályú levéltárosi állomás szervezését;

5. a quaestor állásának a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztályba, és

6. a quaesturai ellenőri állásnak a X. fizetési osztályból a IX. fizetési osztályba helyezését;

7. egy X. fizetési osztályú anyakönyvitizti,

8. egy XI. fizetési osztályú számtizti,

9. egy X. fizetési osztályú irodatiszti,

10. három XI. fizetési osztályú írógépkezelői állomás szervezését, és végül

11. három XI. fizetési osztályú irodasegéd-tisztai állásnak ugyanolyan fizetési osztályú tollnoki állomássá átszervezését (4795/1910—11. r. sz.).

Az 1911. évi állami költségvetésben egy írógép-kezelőnői állomás rendszeresítettén és két irodasegéd-tisztai állomás tollnoki állomássá átszerveztetvén, mint főntebb jelentettük (6151/1910—11. sz. a.) ezen állásokra a Rector Magnificus a kinevezéseket foganatosította, — még teljesítetlen kérelmeink megvalósítása pedig a jövőre maradt.

A rectori hivatalhoz kirendelt THANHOFFER IRMA napidíjas gépírónőnek, 1910. évi augusztus hó 31-én 6252/1909—10. sz. a. kelt kinevezési rendelvényvel fizetéstelen egyetemi írógépkezelőnővé történt kinevezését a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette és őt ezen állásában megerősítette (1423/1910—11. r. sz., 98.168/1910. X. 14. vkm. sz.).

A Rector Magnificus FARKAS ILONA, szolgálattételre az orvostudományi kar dékáni hivatalához kirendelt napidíjas gépírónőt fizetéstelen egyetemi írógépkezelőnővé kinevezte (1523/1910—11. r. sz.) s a kinevezést a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vevén, őt ezen állásában megerősítette (2956/1910—11. r. sz., 125.002/1910. XII. 26. vkm. sz.).

A Minister úr értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy a törvényerőre emelkedett 1911. évi állami költségvetésben az anatómiai intézetnél szervezett rajzolónői állásra EITEL IDA napidíjas rajzolónő a XI. fizetési osztálynak megfelelő illetményekkel kinevezhető (6217/1910—11. r. sz., 86.752/1911. VII. 29. vkm. sz.).

A Rector Magnificus SZAMOVOLSZKY MIKLÓS jog- és államtudománykari díjnokot a quaesturához, NAGY KÁLMÁN quaesturai díjnokot pedig a jog- és állam-

tudományi karhoz rendelte ki további szolgálattétel végett (1595/1910—11. r. sz.), majd DUNAY JENŐ fizetéstelen egyetemi fogalmazót a rectori hivataltól az orvostudományi kar dékáni hivatalához, SZAMOVOLSZKY MIKLÓS quaesturai díjnokot pedig a rectori hivatalhoz helyezte át (3524/1910—11. r. sz.)

A jog- és államtudományi kar dékáni hivatalához kirendelt NAGY KÁLMÁN díjnok a quaesturához áthelyeztetvén (5137/1910—11. r. sz.), a megüresedett jog- és államtudománykari díjnoki állomásra a szabályszerű napidíj-illetménnyel KARSAI ISTVÁN alkalmaztatott (5768/1910—11. r. sz.).

DUNAY KÁROLY hittudománykari díjnok részére a Minister úr 1910. évi július hó 1-től 2 K 60 f napidíjat utalványozott (33/1910—11. r. sz., 87.987/1910. VIII. 18. vkm. sz.). Ugyanezen napidíjak DUNAY KÁROLY lemondásával az újonnan alkalmazott MOLNÁR ANDOR hittudománykari díjnok részére folyósítottak (6242/1910—11. r. sz., 59.775/1911. VII. 27. vkm. sz.).

KARSAY ERZSÉBET bölcsészettudománykari napidíjas gépirónő napidíját 1911. évi január 1-től kezdve 3 K 30 f-ről 3 K 80 f-re emelte föl a Minister úr (2716/1910—11. r. sz., 134.620/1910. XII. 28. vkm. sz.).

A rectori hivatalban 1911 január 25-től kezdve díjnokul alkalmazott FERENCZ DOMONKOS részére további intézkedésig 3 K 10 f. napidíj engedélyeztetett (4042/1910—11. r. sz., 16.036/1911. II. 28. vkm. sz.).

A Minister úr a Senatus felterjesztésére felhatalmazta a gazdasági hivatal igazgatóságát, hogy a quaesturai kisegítő díjnoktartási átalány pótlására az 1910. évre még 339 koronát fordíthasson s hogy a quaesturai díjnokok közül az újonnan alkalmazottak részére folyó évi május hó 1-től 3 K 10 f-t, azon naptól

kezdre pedig, melyen az értesítés részükre kiadatik, 3 K 50 f napidíjat kifizethessen és elszámolhasson. Egyúttal felhívta a kebelbeli quaesturát, hogy a kisegítő napidíjastartási javadalom fedezeti kereteihez ezentúl anyagi felelősség terhe mellett a legszigorúbban alkalmazkodják. A quaestura azon kérését azonban, hogy az 1911. évi január hó 1-től egy új díjnoki állás beállítása engedélyeztessék, minthogy az 1911. évi költségvetési előirányzat a quaesturai díjnokok létszámát nem emelte, fedezet hiányában nem találta teljesíthetőnek (5116/1910—1911. r. sz., 143.230 ex 1910/1911. V. 11. vkm. sz.).

b) A magyarországi orvosok továbbképzése ügyében megalakított központi bizottságnak 1910. évi november hó 30-án a Kultusministeriumban megtartott első rendes ülésére a Minister úr a nevezett bizottság tagjaiul az orvosi kar részéről kijelölt dr. DOLLINGER GYULA, dr. GRÓSZ EMIL és dr. báró KORÁNYI SÁNDOR ny. r. tanárokat, valamint a bizottság kiegészítéseül általa egyidejűleg szintén felkért dr. LIEBERMANN LEÓ ny. r. tanárt és dr. SCHOLTZ KORNÉL egyetemi magántanárt hívta meg (1999/1910—11. r. sz., 93.822/1910. XI. 15. vkm. sz.).

A gyógyszerészmesteri elővizsgálatokon és szigorlatokon az 1910—11. tanévben működött vizsgálóbizottság tagjainak és kormányképviselőinek megbízatását a Minister úr az 1911—12. tanévre is kiterjesztette (6219/1910—11. r. sz., 82.718/1911. VII. 31. vkm. sz.).

A Minister úr, a Magyarországi Gyógyszerész-Egyesület kérelmére, a gyógyszerészképzés reformálását határozván el, e tárgyban 1911. évi február hó 7-én a Kultusministeriumban értekezletet tartott. Az értekezleten az Egyetem részéről résztvettek: dr. LENGYEL BÉLA egyetemi ny. r. tanár, mint a bölcsészeti kar, s dr. BÓKAY ÁRPÁD, mint az orvostudományi kar kikül-

dötte és dr. MATOLCSY MIKLÓS egyetemi magántanár, az egyetemi gyógyszerár vezetője (2920/1910—11. r. sz., 111.425. ex 1910/1911. I. 9. vkm. sz.).

c) Dr. WALDEYER VILMOST, a berlini egyetem hírneves tanárát, azon alkalomból, hogy orvostudorrá avatásának 50 éves évfordulóját ünnepelte, egyetemünk orvostudományi kara tiszteletbeli orvostudorrá választotta. A legfelsőbb királyi elhatározás a tanév végeig még nem érkezett le (5410/1910—11. r. sz.).

Dr. KEMÉNY (HÖRTLE) KÁLMÁNT, a jog- és államtudományi kar jogtudorrá avatásának 50. évfordulója alkalmából jubiláris jogtudori oklevéllel tüntette ki s a jubiláns jogtudort az Egyetemi Tanács nevében a Rector Magnificus meglehangú levélben üdvözölte (5549/1910—11. r. sz.).

d) A lefolyt tanévben egyetemi helyiségek használatára a következő engedélyek adattak ki:

1. A Sándor-utcai régi országházépület nagytermére:

a „Magyar Úrinők Egyesülete” irodalmi szakosztályának felolvasóülés céljaira (212/1910—11. r. sz.);

az „Erzsébet Népakadémiának” népszerű előadások tartására (1356/1910—11. r. sz.);

a „Munkás Testedző-Egyesületnek” verseny céljaira (1430/1910—11. r. sz.);

a „Népszerű Főiskolai Tanfolyamnak” előadások tartására (1521/1910—11. r. sz.);

a „Petőfi-Társaságnak” matinée céljaira (1802/1910—1911. r. sz.);

dr. CSERÉP JÓZSEF magántanár részére közérdekű tudományos felolvasás céljaira (1922/1910—11. r. sz.);

a „Magyar Egyesületnek” közgyűlés céljaira (2178/1910—11. r. sz.);

a „*Magyar Athletikai Clubnak*“ birkózó-verseny céljaira (2073/1910—11. r. sz.);

a „*Petőfi-Társaságnak*“ a Petőfi-Ház javára rendezendő matinéera (2782 és 2897/1910—11. r. sz.);

az „*Országos Orvosszövetségnek*“ congressus céljaira (2888/1910—11. r. sz.);

dr. LÁZÁR BÉLÁNAK felolvasás céljaira (3041/1910—1911. r. sz.);

a „*Törekvés Sport-Egyletnek*“ országos birkózó-verseny céljaira (3216 és 3325/1910—11. r. sz.).

2. *A régi műegyetemi épület kerti tantermére:*

a „*Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak*“ népszerű előadások tartására (6234/1909—10. r. sz.);

a „*Budapesti Tanári Körnek*“ előadások céljaira (2114/1910—11. r. sz.);

az „*Országos Közegészségügyi Egyesületnek*“ előadások céljaira (2926. és 4072/1910—11. r. sz.);

az „*Erzsébet-Népakadémiának*“ előadások céljaira (4013/1910—11. r. sz.);

a „*Magyar Társadalomtudományi Egyesületnek*“ közgyűlés tartására (4793/1910—11. r. sz.);

a „*Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetségnek*“ nyilvános diákgyűlés céljára (4912/1910—11. r. sz.).

3. *A központi egyetemi kupola termére:*

a „*Népszerű Főiskolai Tanfolyamnak*“ népszerű tudományos előadások céljaira (1521. és 3523/1910—11. r. sz.);

a „*Budapesti Gyorsíró Társaskörnek*“ országos gyorsírási verseny céljára (4176/1910—11. r. sz.);

a „*Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetségnek*“ dr. Sadler M. E. manchesteri tanár előadásai céljára (4850/1910—11. r. sz.);

az „*Egyetemi Körnek*“ felolvasó ülés céljára (5139/1910—11. r. sz.).

4. *Az élettani intézet nagytermére:*

a „Magyar Túrlista-Egyesületnek“ a honismeret és a túristaság köréből előadások tartására (1941. és 3915/1910—11. r. sz.).

5. *A szerb-utczai központ I. számú jogi tantermére:*

a „Magyar Társadalomtudományi Egyesületnek“ sorozatos előadások céljaira (1770/1910—11. r. sz.).

6. *A növénytani intézet helyiségeire:*

Dr. Mágocsy-Dietz Sándor egyet. ny. r. tanár, növénytani intézeti igazgató által a tanítóképző intézeti tanárok szünidei cursusán tartott előadások céljára (5807/1910—11. r. sz.).

7. *A stomatológiai klinika helyiségeire:*

a „Stomatologusok Országos Egyesületének“ nagygyűlése céljaira (1139/1910—11. r. sz.).

A „Kereskedelmi Iskolai Tanáképző-Intézetnek“ megengedettett, hogy tanárai a bölcsészettudományi kar helyiségeiben tarthassák előadásait (5382/1910—1911. r. sz.).

e) E helyen közöljük az egyetemi közigazgatási kormányzat körébe tartozó fontosabb intézkedéseket és egyes, jövőre kiható elvi rendelkezéseket.

A leczkepez-rendszer visszaállítása érdekében az egyetemi ny. r. és ny. rk. tanárok az egyetem aulájában 1911. évi május hó 10-én együttes gyűlést tartottak. A tanári együttes gyűlés előkészítő-bizottságot küldött ki; a bizottság pedig első, alakuló ülését 1911. évi május hó 19-én tartotta meg (4915/1910—11. r. sz.).

Egy konkrét ügyből kifolyólag az Egyetemi Tanács 1910. okt. 29-én tartott I. rendes üléséből előterjesztést tett a Minister úrhoz az egyetemi autonómia megvédése érdekében, gondoskodást kérve az iránt, hogy jövőre mindennemű idegen hatóságok tartózkod-

janak az egyetemi tudományos intézetek rendeltetés-szerű ágendáiba való közvetetlen beavatkozástól, vagy éppen oly rendelkezésektől, melyek az intézeti vezetés felelősségének administratív kerületeit messze meghaladó területét tangálják (1374/1910—11. r. sz.). A Minister úr leiratában kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, miszerint jövőben az egyetemi intézetek szakszerű működésükben idegen hatóságok rendelkezéseitől megkíméltesse (5552/1910—11. r. sz.; 129.459 ex 1910/1911 VI. 8. vkm. sz.).

Egy konkrét esetből kifolyólag értesítette a Minister úr az Egyetemi Tanácsot, hogy a pénzügy-ministeri szolgálati szabályok 189. §-a értelmében a más állomáshelyre kinevezett tisztviselő (tanár) bútor-kárpótlás iránti igénye csak akkor vehető tekintetbe, *ha az érdekelt tisztviselő (tanár) családja tényleg az új állomáshelyre költözködik.* (5530/1910—11. r. sz.; 49.784/1911. VI. 2. vkm. sz.).

Egy felmerült konkrét esetből kifolyólag a Minister úr figyelmeztette az Egyetemi Tanácsot, hogy *a magántanári képzés megszerzéséhez szükséges három évből hiányzó időtől való eltekintésre a ministerium illetékes* (6019/1910—11. r. sz., 70.630/1911. VII. 8. vkm. sz.).

A minister úr értesített, hogy a francia lektorok évi tiszteletdíját nem emelheti fel, de kijelenti, hogy semmi akadályja sincs annak, hogy egy francia lektor 1600 korona tiszteletdíjjal alkalmaztassék (864/1910—11. r. sz., 72.896/1910. IX. 21. vkm. sz.).

A Minister úr a Senatus felterjesztésére elrendelte, hogy ezután az összes adjunktusi, tanársegédi és gyakornoki választások a tanártestületek júniusi ülésében eszközöltessenek és augusztus 31-iki végter-minussal szeptember hó 1-ére szóljanak. Évközbeni

üresedések is csak augusztus 31-iki lejárattal tölthetők be. Egyben kivételesen és átmeneti intézkedésképen megengedte a Minister úr, hogy a még érvényben levő alkalmazások, melyek 1911 augusztus 31-ike előtt járnak le, a végterminust követő legközelebbi augusztus 31-ig terjedjenek (4561/1910—11. r. sz., 28.425/1911. III. 30. vkm. sz.).

A Minister úr egy felmerült konkrét esetben két klinikai gyakornok abbeli kérését, *hogy szolgálati idejük tényleges szolgálatbalépésük időpontjától kezdve állapíttassék meg*, — a hasonló esetekben többször hozott elvi jelentőségű döntés, illetve az 1893. IV. t.-cz. rendelkezéseire való tekintettel — nem teljesítette (6213/1910—11. r. sz., 26.987/1911. VII. 25. vkm. sz.).

A Minister úr egy előfordult esetből kifolyólag értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy az alaki képzettség hiányától való felmentés iránt legfelsőbb helyre előterjesztés tételét írógépkezelőnőre nézve szükségesnek nem tartja. Az írógépkezelőnői állomás ugyanis kétségen kívül olyannak tekintendő, amely iránt az 1883. évi minősítési törvény nem intézkedett — ezért támaszkodva e törvény 32. §-ban adott felhatalmazásra — az érdekelt által felmutatható iskolai képzettséget és gyakorlati készséget, a jelen esetre, figyelemmel még 10 évet meghaladó, hűséges szolgálatára, szorgalmára és megbízhatóságára, az írógépkezelőnői állásra való kinevezéshez elegendőnek ítélte (1523/1910—11. r. sz., 98.165/1910. X. 17. vkm. sz.).

A m. kir. közigazgatási bíróság, egy felmerült konkrét esetben, a fizetéstelen kisegítő könyvtártiszt minőségben eltöltött szolgálati időnek a könyvtártiszt évtödös korpótlék megállapítása szempontjából szükséges szolgálati időbe való beszámítás iránti igényt

azon alapon utasította el, hogy az egyetemi könyvtári szabályzat 8. §-ának rendelkezése szerint az év-ötödös korpótlék csak a rendes minőségben alkalmazott tisztviselőt illeti meg, ami kizárja azt, hogy ezalatt a fizetéstelen minőségben történt alkalmazás is értessék (2827/1910—11. r. sz., 7138/1910. XI. 22. közigazgatási bírósági sz.).

A Minister úr értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy dr. CZEKE MARIANNE egyetemi könyvtártiszt abbeli kérelmét, hogy az egyetemi könyvtártisztek rangsorában őt a 3-ik hely, dr. HÓMANN BÁLINTOT pedig a 4-ik hely illesse meg, teljesíthetőnek találta azon alapon, mert CZEKE alkalmaztatása 1906. évi október hó 6-án történt kinevezésével végleges minőségben történt, így bár a fizetéstelen minőség ranghelyet nem biztosít, mégis az a megoldás látszik méltányosabbnak, amely számol azzal a körülménnyel, hogy CZEKE MARIANNE dr. a jelen esetben alaposan hihette, hogy már 1906-ban rangsorolási jogot nyert (5635/1910—11. r. sz., 26.630. ex. 1910/11. VI. 8. vkm. sz.). Ezen rendelet hatályon kívül helyezése ellen dr. HÓMANN BÁLINT előterjesztéssel élt (6064/1910—11. r. sz.).

A Rector Magnificus a rectori hivatal napídiyas tisztviselőihez a következő körlevelet intézte:

„Minden napídiyas alkalmazottnak joga van állásáról, egy havi felmondási idő betartása mellett, önként lemondani és a szolgálat alól való felmentését kérni.

Ezen jog gyakorlásából azonban nem következik az, hogy a lemondás által a rectori hivatal hátrányosabb helyzetbe jusson. A tényleges eltávozást ugyanis a felmentésnek kell megelőznie, e nélkül a szolgálat elhagyása nincs megengedve. A felmentés megadása pedig összefügg a hátralékos szolgálati ügyek elintézésé-

sével s azon körülménnyel, hogy az eltávozott helyébe más megfelelő alkalmas egyén állítandó be, akinek beoktatása sok időt vesz igénybe. Nem válhatik meg tehát senki alkalmaztatásától máról holnapra, hanem amint igénybe veszi a hatóság részéről történt elbocsátás esetén az egy havi felmondási időt, épúgy köteles lemondás esetén ezen egy havi időt kitölteni és felmentését bevárni. Ezen rendelkezés betartását szigorúan megkövetelem, mert ellenesetben kénytelen lennék *megfelelő módon* eljárni.

Kivételes esetben a szolgálat alóli felmentés — a felmondási határidő megrövidítésével — külön folyamodványban kérelmezendő, amelyet az egyetem Rectora, a közszolgálat érdekeinek szem előtt tartásával, fog elbírálni.

Ezzel kapcsolatban elrendelem, hogy a napdíjas tisztviselők kifelé szóló pályázati kérvényeik benyújtásánál a szolgálati utat szigorúan tartsák be s a bírósági, valamint közigazgatási ügyekben részükre kibocsátott idézések közvetlen átvételétől is tartózkodjanak. Azok átvételére az egyetemi szolgálat tartama alatt a rectori hivatal van jogosítva, ahol egyúttal gondoskodás fog történni az érdekelt akadálytalan eltávoztatásáról is“ (2711/1910—11. r. sz.).

A ministertanács 1911. évi január hó 7-én hozott határozatával felhatalmazta a vall. és közokt. Minister urat, hogy az 1911. évi áll. költségvetési előirányzatba a létszámviszonyok rendezése céljából az 1909. évi áll. költségvetéssel szemben fölvetett magasabb (tishti és altishti) állásokat az 1911. évi áll. költségvetés törvényerőre emelkedésének bevárása nélkül, a létszám változtatlan fenntartása mellett, vagyis úgy tölthesse be, hogy a betöltendő magasabb állásokkal szemben az

alkalmazottak illető kathegóriájánál az alacsonyabb állások számát megfelelőleg apassza. Ehhez képest hajlandó a Minister úr hozzájárulni ahhoz, hogy egyetemünk orvosi karán — figyelemmel az 1911. évi előirányzatot kísérő indokolásban kifejtettekre — 1. egy II. oszt. adjunctus (IX. fiz. oszt.) I. oszt. adjunctussá (VIII. fiz. oszt.), két I. oszt. tanársegéd (X. fiz. oszt.) II. oszt. adjunktussá (IX. fiz. oszt.) s végül két II. oszt. tanársegéd (XI. fiz. oszt.) I. oszt. tanársegéddé (X. fiz. oszt.) léptetessék elő, illetőleg választassék meg (3283/1910—11. r. sz., 12.392/1911. I. 25. vkm. sz.).

A Minister úr elrendelte, hogy jövőben az I. és II. sz. női klinikán a nőbetegek felvétele a javítások és tisztogatások eszközlésére szánt nyári szünidő alatt csak felváltva egy-egy hónapig (július és augusztus hóban) szüneteljen, ne pedig az egész szünidőben; míg ellenben a járó-betegeknek való rendelés, valamint a szülészeti poliklinikának ellátása mindkét klinikán az egész szünidőben állandóan végeztessék s ha a poliklinikai rendelés kapcsán szülőnőknek a klinikára való felvétele szükségessé válik, azok az épen működésben levő klinikára szállíttassanak (5357/1910—11. r. sz.; 60.875/1911. V. 22. vkm. sz.).

A Minister úr a Senatus fölterjesztésére elrendelte, hogy a bölcsészettudománykari gyakorlati physikai intézet *II. számú physikai intézet* elnevezéssel láttassék el (4771/1910—11. r. sz.; 36.081/1911. IV. 12. vkm. sz.).

A bölcsészettudományi kar jelentése alapján fölterjesztés intéztetett a Minister úrhoz, hogy az állami üvegtechnikai intézet helyszüke miatt sem az I., sem a II. számú chemiai intézetben el nem helyezhető (4736/1910—11. r. sz.; 140.955/1910—11. IV. 7. vkm. sz.; 5044/1910—11. r. sz.).

A Minister úr közölte, hogy a régi műegyetemi épületesoport kerti nagy pavillonja, az ú. n. gólyavár, helyiségeit továbbra is, úgy, mint eddig, nem csupán a bölcsészettudományi kar, hanem az orvostudományi kar is használhatja az eddigi módozatok mellett. Az orvostudományi karnak, nevezetesen a közegészség-tani intézetnek a nevezett helyiségekre mindaddig szüksége van, míg az orvostanhallgatók magas létszáma miatt az orvoskari épületek túltömöttsége nem fog megszűnni (5553/1910—11. r. sz.; 62.900/1911. VI. 8. vkm. sz.).

Itt említjük meg, hogy a Rector Magnificus — egy éjszakai véres botrány esetéből kifolyólag — átiratban fordult a székesfővárosi államrendőrség főkapitányságához, sürgős intézkedést kérve aziránt, hogy az egyetem közelében levő prostitutionális telepek, rossz hírű kávéházak, melyek az egyetemi oktatásra és közérkölcsiségre veszélyesek, mielőbb betiltassanak (3910/1910—11. r. sz.).

A Minister úr értesítette az Egyetemi Tanácsot, hogy az I. sz. sebészeti klinika igazgatójának abbeli kérelmét, miszerint a klinika régi, hasznavehetetlen műszerei és eszközei közül 135 db a „*Magyar sebész-társaság*” részére átengedtéssék, teljesíthetőnek találta (3988/1910—11. r. sz., 150.789/1910. II. 23. vkm. sz.).

A külföldről beszerezhető cikkek tárgyában a következő kultusministeri körrendelet intézkedik:

„Hivatali elődömnök mult évi február hó 4-én 126. eln. sz. a. kelt rendeletére való hivatkozással azoknak a cikkeknek jegyzékét, amelyek a hatóságok beszerzéseiről szóló kimutatások szerint rendszeres szükségletet képeznek, de hazánkban ezidőszert elő nem állíttatnak, idezárva azzal az értesítéssel küldöm

meg a tek. Tanácsnak, hogy a jegyzékben felsorolt cikkeknek külföldről leendő beszerezhetésére *az engedélyt az 1911. év tartamára* már most megadom. Figyelmeztetem azonban a tek. Tanácsot egyúttal arra is, hogy a jegyzékben fel nem sorolt cikkeknek külföldről leendő beszerzéséhez az 1907. évi III. t.-cz. 13. §-a értelmében az engedély a jövőben is *minden egyes esetben külön* eszközlendő ki.“

A jegyzék a következő:

Actafűzőgép, ampèreméter (iskolai czélokra belföldön is készül), anilinfestékek, arabmézga (gummi arabicum), darabos (oldott hazánkban is készül), ár, asbestlemez, asbestzsinór, bársony (plüss készül az országban), czérnagomb, czipőgomb, czipészvarrógép, csontgomb, ébresztőóra, fénymásoló, milliméterpapiros, forgópisztoly (automata-pisztoly készül belföldön), grafit-olvasztótégely, gummi-ágybetét, habkő, hajnyírógép, hegedűhúr, horgolótű, hőmérő, írógép (írógépszalag készül az országban), írógéppárna, ívlámpaszén, kalorigépméter, kókusz-lábszönyeg, légsúlymérő, lithographiai kő, másolóvászon, mérőpálcza (összehajtható), mérőszalag vászomból, microscop (iskolai czélokra belföldön is készül), ólompir (minium), óra (zsebórát és villamos üzemű órát gyártanak az országban), óraüveg, palatábla, palavessző, parafa (parafa és parafakő-cikkek hazánkban is készülnek), hólyagpapiros, planiméter, platinacsésze, polyméter, raffiaháncs, staniol-papiros, számológép (iskolai czélokra belföldön is készül), szíjgyártótű, szivacs, üveggyöngy, üvegtoll, varrógéptű, voltméter (iskolai czélokra hazánkban is készül) (3552/1910—11. r. sz., 5088/1910. elm. 1911 febr. 1. vkm. sz.).

A Minister úr az egyetemi gyógyszerár, vegyszer,

kötszer stb. költségeinek gyorsabb elszámolhatása érdekében elrendelte, hogy jövőben az ezekről szóló számlák érvényesítés nélkül, az egyetemi gyógyszerésznek az anyagok hiánytalan átvételét, valamint az egységárak helyességét megállapító tanusítása után, a gazdasági hivatal által azonnal kifizetessenek (6330/1910—11. r. sz., 76.667/1911. VIII. 13. vkm. sz.).

A Minister úr az egyetemi templom orgonistáját tisztétől fölmentette s tiszteletdíját beszüntette. Ezzel kapcsolatban az egyetemi templomban végzett orgonálásért járó tiszteletdíj fejében évi 200 korona, az énekléshez szükséges felszerelés költségeire pedig ugyancsak évi 200 korona további intézkedésig a „Szent Imre“ collegium énekkara részére folyósítottatott (4110/1910—11. r. sz., 145.704/1910—11. II. 22. vkm. sz.).

A múlt tanévben jelentették (1909—10. tanévi évtört. 238. lap), hogy néhai Beöthy Ákos könyvtárát az örökösök az egyetemnek ajánlották fel. Az Egyetemi Tanács a felajánlott könyvtárt az egyetem számára azon kikötéssel, hogy ezen könyvtár külön helyiségben, mint „Beöthy Ákos könyvtár“ helyeztessék el, elfogadta, és a könyvtárt tartalmára való tekintettel, a jog- és államtudományi karhoz kapcsolta. Egyben a nagylelkű adományért gróf Csáky Sarolta úrnő Örméltóságának a maga részéről hálás köszönetét, a Minister úr részéről pedig köszönetét és elismerését tolmácsolta (1541/1910—11. r. sz., 115.231/1910. XI. 9. vkm. sz.).

f) Elvi jelentőségű és fontosabb határozatok a tanulmányi kormányzat köréből:

Rector Magnificus Dr. LÁNCZY GYULA egyet. ny. r. tanár elhunytára való tekintettel, a II. félévi rendes beíratkozások határidejét kivételesen két nappal (1911.

évi január hó 20-ikáig bezárólag) meghosza bította (2882/1910—11. r. sz.).

A műegyetemi Rector úr megkeresésére a hatályban levő Tft. szab. 3. §-a és a „beíratkozási hirdetmény“ szövege, az Egyetemi Tanács 1911. évi június hó 30-án tartott V. r. ülésében hozott egyhangú határozat rendelkezése értelmében, a következő szövegrésszel egészítettet ki:

„A hatályban levő tanulmányi rendtartás 3. §-a szerint más egyetemi és főiskolai collegiumok a lecke könyvbe (leckeigazolvány) és származási ívbe (anyakönyv ilap) felvehetők nem lévén, mindazon tudományegyetemi hallgatóknak, akik a m. kir. József-műegyetem egyes előadásaira beíratkozni kívánnak, a tudományegyetemi quaesturában beszerzendő és a műegyetemi collegiumok bejegyzésére rendelt „igazolványukkal“, nemkülönben a József-műegyetemen beszerzendő és kitöltött nyilvántartási lappal a műegyetemi beíratkozáskor mindenekelőtt a műegyetem egyetemes osztályának dékánjánál kell jelentkezniök s a félév végén ezen igazolványukat épúgy kötelesek hitelesítés céljából ugyanott benyújtani. A Tft. szab. 3. és 95. §-ainak idevonatkozó egyéb rendelkezései érintetlenül maradnak (4790/1910—11. r. sz. E. T. határozat).“

Görögpótló érettségivel bíró rendkívüli nőhallgatók egyetemi hallgatóságuk második évében már mint rendes hallgatók nyelvészeti, szorosan vett bölcsészeti és történelmi előadásokat nem látogathatnak, ennél fogva a rk. hallgatói minőségben eltöltött tanévben leckeigazolványukba felvett eme collegiumokból leendő colloquiumuk csak az esetben lehet rendes hallgatóságuk alapja, ha a görög nyelvből és irodalomból a rk.

hallgatói minőségben eltöltött tanév végéig kiegészítő osztályvizsgát tesznek (39/1910—11. r. sz., 87.989/1910. VIII. 29. vkm. sz.).

Újabban pedig kimondotta a Minister úr, hogy amennyiben nevezett rk. nőhallgatók bölcsészet- nyelv-, és történettudományi szakcsoportokba tartozó tárgyakra íratkoznának be, ezen tanulmányuk csak abban az esetben szolgálhat rendes hallgatókul leendő felvételükhöz alapul, ha rk. hallgatói minőségben eltöltött tanév végéig a görög nyelv és irodalom-ból sikeres kiegészítővizsgálatot tesznek (6379/1910—1911. r. sz., 99.868/1911. VIII. 23. vkm. sz.).

A Minister úr az Egyetemi Tanácsnak 1910. évi július hó 1-én tartott VI. rendes ülésében a nőhallgatók jogi collegiumokra való beíratkozása kérdésében hozott azon határozatát, illetőleg megállapítását, hogy a tanulmányi, fegyelmi és tandíjszabályzat 3. §-ának azon része, mely kimondja, hogy a „beiktatott hallgátónak jogában áll bármely más karbeli előadásokat is hallgatni“, a nőhallgatókra nem vonatkozik, — jóváhagyó tudomásul vette (4150/1910—11. r. sz., 79.185/1911. III. 9. vkm. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. évi december hó 10-én tartott II. r. ülésében vette tárgyalás alá a 6385/1909—10. számú határozattal megbízott dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyző által összeállított és a Minister úr 80.140/1910. VIII. 8. vkm. számú rendeletével megküldött „rendkívüli és külföldi félévek beszámítására“ vonatkozó szabályzat-tervezeteket. A Senatus a Kari vélemények meghallgatása után beható tárgyalással a szabályzat-tervezetet megalkotta és jóváhagyás végett fölterjesztette a Minister úrhoz (1394/1910—11. r. sz.).

Egy felmerült konkrét esettel kapcsolatban ki-
mondotta a Minister úr, hogy az orvoskari és böl-
csészetkari tanulmányoknak teljesen heterogén ter-
mészetére való tekintettel *bölcsészeti félévek orvoskari*
félévek gyanánt be nem számíthatók (4470/1910—11. r.
sz., 28.247/1911. III. 25. vkm. sz.).

Egy felmerült konkrét esettel kapcsolatban ki-
mondotta a Minister úr, hogy a keleti kereskedelmi
akadémián hallgatott félévek — amennyiben e félévek
alatt jogi tárgyak is hallgattattak — a végbizonyítvány
szempontjából a jogi tanulmányi időbe beszámíthatók
(4756/1910—11. r. sz., 42.888/1911. IV. 7. vkm. sz.).

A Minister úr megengedte, hogy a jászóvári pre-
montrei kanonokrend azon tanárjelölt növendékei, akik
a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karának
rendes hallgatói, egyetemi tanulmányaik első és második
évében a szabályszerű heti 20 óra helyett heti 15 óra
hallgatására köteleztessenek (2113/1910—11. r. sz.,
123.462/1910. XI. 14. vkm. sz.).

A Minister úr értesítette az Egyetemi Tanácsot,
hogy a jog- és államtudományi karnak 1910. évi
november 23-án tartott III. úgyszintén az 1910. évi
december 14-én tartott IV. rendes ülésében hozott
ama határozatait, melyek a kormányhatóságilag jóvá-
hagyott alapvizsgálati szabályzat egyes rendelkezései
alól adandó dispensatiókra vonatkoznak, tudomásul
veszi ugyan, de a Tanács útján felhívja a jog- és állam-
tudományi Kart, tegye megfontolás tárgyává, hogy
„a fennálló szabályok rendelkezései alól való fölmen-
tést mily határ között vélné megszabandónak és ez a
felmentés mely esetekben volna a ministeriumnak
fenntartva?” (2933, 2934 és 5533/1910—11. r. sz.,
14.860/1911. VI. 6. vkm. sz.).

A Minister úr több felmerült konkrét eset elbírálásából kifolyólag kijelenti, hogy egyetemünk bölcsészeti s a kolozsvári tudományegyetem bölcsészet-, nyelv- és történelemtudományi, továbbá mennyiség-tan-természettudományi karainál Ő Felsége 1892. évi november hó 27-én kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott és az 55.129/1892. vkm. sz. rendelettel kiadott doktori szigorlatokról szóló szabályzat 4.§-ában foglaltakra nézve továbbra is az eddigi gyakorlatot kívánja fenntartani. Nevezetesen a 4. §. az eredeti szövegnek megfelelően ezentúl is olykép marad érvényben, hogy „az illetékes Karban végzett rendkívüli vagy más egyetemi Karokon töltött félévek beszámíthatása iránt, az illetékes Kar véleményes jelentése alapján, tekintettel a folyamodók szigorlati tárgyaira, esetről esetre a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister határoz“, *azaz a bölcsészeti doktorátusra a 4. §. alapján bölcsészeti végbizonyítvány nélkül is becsáthatók ministeri engedély alapján azok, akiknek rendkívüli bölcsészeti, vagy idegen Karon rendes hallgatói minőségben eltöltött tanulmányait a Kar a doktorátus elnyerésére elfogadhatónak ítéli* (2886/1910—11. r. sz., 3881/1911. I. 9. vkm. sz.).

Egy konkrét esetből kifolyólag kimondotta a Minister úr, hogy a hallgatók indexének időelőtti félévvégi láttamozása iránti engedély megadása a ministerium hatáskörébe tartozik (6019/1910—11. r. sz.; 70.630/1911. VII. 18. vkm. sz.).

A Minister úr elrendelte, hogy az 1911—12. tanévtől kezdve orvosi szigorlatok csakis a jelenleg érvényben levő 1901. évi új szigorlati szabályzat alapján tehetők le (2274/1910—11. r. sz.; 128.788/1910. XI. 29. vkm. sz.).

A Minister úr az új orvosdoktori szigorlat tárgyaira,

valamint a harmadik szigorlat műtéti részére vonatkozólag hivatalbeli elődének 1905. évi 18.382 számú rendeletével az orvosi karon életbeléptetett programot, az orvoskari tanártestület által javasolt változtatásokkal és módosításokkal jóváhagyta (6069/1910—1911. r. sz.; 76.285/1911. VII. 5. vkm. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. decz. 10-én tartott II. r. üléséből kelt egyhangú határozatával megbízta Rector Magnificust, hogy amennyiben az anyakönyv kiigazítási és kiegészítési eljárást szabályozó 1847/1907—1908. sz. szabályrendelet 4. §-ának végrehajtása (félévvégi eredeti tanári és dékáni aláírások annak idején történt kinyerését igazoló „másodlati igazolványi pótlapok“ aláírása) nehézségekbe ütköznék, az illető kari dékánnal egyetértésben az adott konkrét esetben belátása szerint járjon el (2020/1910—11. r. sz.).

Egy konkrét esetből kifolyólag a Minister úr kimondotta, hogy ösztöndíj-meghosszabítás iránti kérények az I. félévben csakis szeptember hó végéig, a decemberben abszoláló hallgatóké pedig legkésőbb január hó végéig nyújtandók be a kari dékánnál, hogy így az ösztöndíj-pályázatok kihirdetésénél az ösztöndíj meghosszabítás iránti kérelmek már ismertesek legyenek (4492/1910—11. r. sz.; 26.992/1911. III. 21. vkm. sz.).

Egy más eset kapcsán kijelenti a Minister úr, hogy tanulmányi ösztöndíj külföldi főiskolán csak két féléven át élvezhető (959/1910—11. r. sz.; 103.692/1910. IX. 23. vkm. sz.).

A Minister úr kimondotta, hogy a szabályszerű tanfolyam befejezése utáni időre állami ösztöndíjak külföldön tanulás céljából meg nem hosszabbíthatók (3889/1910—11. r. sz.; 2340/1911. II. 15. vkm. sz.).

A Minister úr egy esetben megengedte, hogy egy hallgató az 1909/10. tanév I. és II. felére, mint külföldi tanulmányi idejére meghagyott ösztöndíját kivételiesen az 1910—11. tanév II. felében a newyorki egyetemen eltöltött féléve alatt is élvezhesse (5390/1910—11. r. sz.; 55.485/1911. V. 19. vkm. sz.).

Egy konkrét esetben a Minister úr kimondotta, hogy a katonai évre meghagyott ösztöndíj csak az egyéves önkéntesi tényleges szolgálat megkezdéséről bemutatott hiteles okmány alapján fog folyósíttatni (6256/1910—11. r. sz.; 83.101/1911. VII. 24. vkm. sz.).

A Minister úr az orvosi és bölcsészettudományi karok véleménye kapcsán intézett Tanácsi fölterjesztésre, a néhai THAN KÁROLY elhunytával megüresedett I. sz. vegytani tanszék kettéválasztása folytán keletkezett két tanszékre nyilván. rendes tanárrá kinevezett dr. WINKLER LAJOS és nyilván. rendkívüli tanárrá kinevezett dr. BUCHBÖCK GUSZTÁV munkakörét, illetve tanítási feladatát a következőkben állapította meg:

Dr. WINKLER LAJOS ny. r. tanár tanszékének feladata ellátni az orvostanhallgatóknak az elemző chemiában való gyakorlati kiképzését, valamint a bölcsészettanhallgatók számára az elemző chemiából bevezető gyakorlatokat tartani, kapcsolatban megfelelő elemző chemiai előadásokkal.

Dr. BUCHBÖCK GUSZTÁV ny. rk. tanár tanszéke a bölcsészettanhallgatók chemiai kiképzésével tartozik foglalkozni. Így nevezetesen e tanszék tanárának lesz kötelessége: a) az általános kísérleti chemiából a bölcsészettanhallgatók, valamint az orvostanhallgatók részére a kötelező heti 5 órás főcollegiumot megtartani; b) a bölcsészettanhallgatók részére az elméleti, illetve a physikai chemiából a szükségletet

kielégítő terjedelemben és mértékben előadásokat tartani és c) vezetni az ezekkel kapcsolatos gyakorlatokat.

Dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár eddigi tanszékének pedig továbbra is a gyógyszerésznövendékek elméleti és gyakorlati kiképzését kell ellátnia.

Mindhárom tanszék egymástól teljesen független és így önállóan látja el kijelölt munkakörét, illetve feladatát.

A nevezett tanároknak a szigorlatokon vizsgálók gyanánt való működését illetőleg az eddigi gyakorlat tartandó fenn s ehhez képest az orvosi szigorlatokon dr. WINKLER és dr. BUCHBÖCK tanárok felváltva fognak működni, mint vizsgálók.

Emellett intézkedett a Minister úr, hogy dr. WINKLER tanár tanszéke az I., dr. BUCHBÖCKÉ a III. és dr. LENGYELÉ, úgy, mint eddig, a II. számmal láttassék el. Intézkedett továbbá a rendelkezésre álló intézeti helyiségeknek az egyes tanszékek között való megosztásáról is, az I. sz. chemiai intézet számára rendszeresítve levő segédszemélyzetet pedig az újonnan létesült I. és III. sz. chemiai tanszékek, illetve intézetek között osztotta meg.

Végül az I. sz. chemiai intézet felszerelésének az I. és III. sz. tanszékek között leendő megosztását egy új leltár készítésével kapcsolatban — jelentéstétel kötelezettsége mellett — dr. WINKLER és dr. BUCHBÖCK tanárookra bízta a Minister úr (6156/1910—11. r. sz., 136.245 ex 1910/1911. VII. 25. vkm. sz.).

C) A tanács tárgyalásán átment fontosabb ügyek.

1. Iktatókönyv.

Az Egyetem Rectorának és Senatusának az 1910/11. tanévben vezetett iktatókönyve 6410 számot

tüntet föl. A jelen évtörténet is „egy” ügyszám, melyet a tanácsjegyzőnek az úgynevezett nagy szünidőben kell megszerkeszteni.

A fenti számból 6260 darabot a Rector elnöki hatáskörben intézett el; az Egyetemi Tanács elé pedig 150 ügydarab utaltatott.

2. Tanszéki ügyek.

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi szeptember hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a keresztény archaeológiának egyetemünk bölcsészeti karán üresedésben levő nyilvános rendes tanszéke a *mathematica* harmadik tanszékévé átalakíttassék. Ehhez képest a Minister úr felhívta a Senatust, hogy a mathematicai harmadik tanszék betöltésére nézve tegyen előterjesztést, illetőleg a pályázati tervezetet mutassa be (1284/1910—11. r. sz., 100.349. 1910. X. 5. vkm. sz.). Az Egyetemi Tanács 1911. évi június 30-án tartott V. r. ülésében foglalkozott e tanszék betöltésére vonatkozó bölcsészettudománykari javaslattal s a hozott határozat végrehajtásában érdemleges fölterjesztés intéztetett a Ministerhez (5624/1910—11. r. sz.).

A Minister úr 150.595. ex 1910/11. I. 3. vkm. szám alatt Egyetemünk Tanácsához intézett, terjedelmesen megokolt leiratában azt az eszmét vetette föl, hogy czélszerű volna egyetemünkön egy oly tanszék felállítása, mely a *balkáni népek történetét* volna hivatva előadni. Az Egyetemi Tanács 1911. évi június hó 30-án tartott V. r. ülésében foglalkozott e kérdéssel s a jog- és államtudományi, valamint a bölcsészeti karok jelentéseinek meghallgatása után hozott egyhangú

határozat végrehajtásában a Minister úrhoz fölterjesztést intézett.

A Senatus örömmel üdvözli a Minister úr elhatározását, mellyel egy régi mulasztást óhajt pótolni; — véleménye szerint azonban a Minister úr „szándéka teljes megoldást csak úgy nyerhet, ha nem egy, hanem két tanszék állíttatik fel, melyek közül az egyik a görög-szláv, a másik az izlam-török népek történetével foglalkozik; sőt ezeknek kiegészítése gyanánt hasznos volna egy, a sémi nyelvek elemeit tárgyaló rendkívüli tanszék felállítása is“. Ámde helyesebbnek tartja az Egyetemi Tanács — úgymond a fölterjesztés, — ha a felállítandó tanszék, illetve tanszékek „Kelet-európa története“ címet nyernék. Végül figyelmébe ajánlja a Senatus a Minister úrnak a jog- és államtudományi kar jelentésében kifejezett *közjogi aggodalmakat* s felkéri a Minister urat arra, „hogy ezen tanszékek szervezésekor méltóztassék a bölcsészettudományi kart az iránti véleményadásra szólítani fel, vajjon lehetséges-e a tanszék, illetve tanszékek genetikus kapcsolása a magyar történelmi tanszékekkel? S ha a bölcsészettudományi kar ezt lehetségesnek látja, úgy ezen tanszékeket a magyar történelmi tanszékekkel genetikus kapcsolatban kegyeskedjék felállítani“ (2822/1910—11. r. sz. 150.595 ex 1910/1911. I. 3. vkm. szám).

A dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár nyugalombavonulásával megüresedett *német irodalomtörténeti tanszék* betöltésének ügyével az Egyetemi Tanács 1911. évi február hó 18-án tartott III. rendes ülésében foglalkozott s a bölcsészettudományi kar javaslatának egyhangú elfogadásával intézett felterjesztést a Minister úrhoz (2878/1910—11. r. sz.). E tanszék a fölterjesztés értelmében tényleg be is töltetett. (Lásd: Tanári kinevezések.)

A dr. KATONA LAJOS ny. r. tanár halálával megüresedett *magyar irodalomtörténeti tanszék* betöltésének ügyével az Egyetemi Tanács 1910. évi deczember hó 10-én tartott II. rendes ülésében foglalkozott s a bölcsészettudományi kar javaslatának egyhangú elfogadásával intézett érdemleges fölterjesztést a Minister úrhoz (2120/1910—11. r. sz.). E tanszék a fölterjesztés értelmében tényleg be is töltetett. (Lásd: Tanári ki-nevezések.)

Ő császári és apostoli kir. Felsége Bécsben, 1911 január hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a magyar közigazgatási jognak a jog- és államtudományi karon fennálló nyilvános rendes tanszéke a *magyar közjog második párhuzamos* nyilvános rendes tanszékévé átszerveztessék azzal a hozzáadással, hogy — amíg a magyar pénzügyi jog tanszékének a jövőben várható megüresedése után ez a tanszék az egyetemi tanítás érdekeinek megfelelőleg magyar közigazgatási és pénzügyi jogi tanszékké átszervezhető lesz és ezáltal a közigazgatási jog számára is egy második párhuzamos tanszék létesülhet — a magyar közjog második párhuzamos tanszékére kinevezendő tanár köteles legyen a magyar közigazgatási jogot is előadni (3284/1910—11. r. sz., 2492/1911. I. 25. vkm. sz.). Ezen legelső királyi resolutio alapján szervezett *II. magyar közjogi tanszék* betöltési kérdésével az Egyetemi Tanács f. tanévi IV. rendes ülésében foglalkozott, amikor is a jog- és államtudományi kar javaslatának elfogadásával a *magyar közjog II. tanszékének* pályázat mellőzésével meghívás útján leendő betöltése iránt tett előterjesztést azzal, hogy a kinevezendő tanár még ideiglenesen se terheltesse a közigazgatási jog előadásával, hanem annak

tanítása, tiszteletdíj mellett mindaddig, míg a köz-
igazgatási és pénzügyi jog tanszéke szervezést nyer,
magántanárra bízassék (4458/1910—11.). A Minister
úr a tanácsi előterjesztést nem tette magáévá és
értesítette a Senatust, hogy a *magyar közjog és magyar
közigazgatási jog II. tanszékének* betöltése végett a pályázati
hirdetmény haladéknélküli közzététele iránt intézkedett,
egyben pedig felkérte a jog- és államtudományi kart,
hogy a beérkező folyamodványok alapján hármas
kijelölő javaslatát 1911. évi november hó 15-ig terjessze
a Tanács elé oly czélból, hogy a Senatus érdemleges
javaslatát a *magyar közjog és magyar közigazgatási jog II.
tanszékére* 1911 december hó 15-ig megtehesse (5894/
1910—11. r. sz., 50.843/1911. VI. 30. vkm. sz.). A *ma-
gyar közjog és magyar közigazgatási jog második tanszéké-
nek* pályázati hirdetménye a „Budapesti Közlöny“ 1911.
évi július hó 11-iki számában közzé is tétetett.

Azon alkalomból, hogy dr. BALOGH JENŐ ny. r.
tanár m. kir. vallás- és közoktatásügyi államtitkárrá
történt kinevezésével tanári állásától megvált, a Mi-
nister úr felhívta Senatust, hogy a Wlassics Gyula
volt egyetemi ny. r. tanár eltávozása óta üresedésben
levő *harmadik büntetőjogi és büntetőperjogi tanszék* betölt-
hetése czéljából a szükséges intézkedéseket mielőbb
tegye meg (3395/1910—11. r. sz., 13.808/1911. I.
30. vkm. sz.).

A dr. CZOBOR BÉLA elhunytával még az 1904. év
folyamán megüresedett *keresztény műarchaeologiai tanszék*
újbol való (I. III. math. tanszék 252. lap) betöltése
tárgyában a Minister úr az Egyetemi Tanácsot vélemény-
adásra hívta fel. A Tanács a leiratot a bölcsészet-
tudományi karnak adta ki véleményes jelentéstétel
végett, melynek beérkezte után a tanszék ügye a

Tanácsban tárgyalatni fog (4064/1910—11. r. sz., 29.935/1911. II. 25. vkm. sz.).

A román nyelv és irodalom tanszékének, melyet eddig nyilv. rk. tanár látott el, nyilvános rendes tanszékké átalakítását, illetve dr. SIEGESCU JÓZSEF ny. rk. tanárnak ny. rendes tanárrá kinevezését szorgalmazó bölcsészettudománykari előterjesztést az Egyetemi Tanács 1911. évi április. 8-án tartott IV. r. ülésében magáévá tévén, ily értelemben tett felterjesztést a Minister úrhoz (4467/1910 -11. r. sz.). A kinevezés a fölterjesztés értelmében meg is történt. (L. tanári kinevezések.)

A dr. SCHLESINGER LAJOS eltávozásával megüresedett II. matematikai tanszék betöltésének kérdésével az Egyetemi Tanács 1911. évi június 30-án tartott V. rendes ülésében foglalkozott s a hozott határozat végrehajtásában érdemleges fölterjesztés intéztetett a Minister úrhoz (5151/1910—11. r. sz.).

Dr. LÁNCZY GYULA halálával megüresedett közép-kori egyetemes történelmi tanszék betöltése tárgyában a bölcsészettudományi kar 1911. évi május 4-én tartott VI. r. ülésében úgy határozott, hogy a tanszékre pályázatot hirdet. A pályázat kiírása iránt fölterjesztés intéztetett a Minister úrhoz (5212/1910—11. r. sz.).

Egy előfordult tanszékszervezési kérdésnél az Egyetemi Tanács a jog- és államtudományi kar határozatát, mely szerint a „kar teljes bizalommal fordul a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úrhoz azon kéréssel, hogy meghallgatása mellőzésével történt tanszékszervezési esetek ne szolgáljanak hátrányos praecedensül és jövőben méltóztassék a nagymélt. Minister úrnak kezdeményező javaslatainkat kegyesen bevárni; ha pedig a kezdeményezés más tényezőktől eredne,

az intézkedés előtt tiszteletteljes véleményünket meghallgatni“ magáévá tette s ily értelemben tett fölterjesztést a Minister úrhoz (4458/1910—11. r. sz.).

A *tanártestületi ülési jog nélküli fizetési rendkívüli tanári állások szervezése ügyében* — melyről az 1908/09. tanév történetében részletesen beszámoltunk — a Minister úr értesítette Egyetemünk Tanácsát, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910 decz. 7-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy *a budapesti tudományegyetem orvostudományi karán oly rendkívüli tanári állások szerveztessenek, melyekkel tanártestületi ülési jog nem jár.* Egyben felhívta a Minister úr az Egyetemi Tanácsot, hogy ezen legfelsőbb elhatározásról az orvostudományi kar oly megjegyzéssel értesíttessék, miszerint *ily állások szervezésénél és betöltésénél azon általános szempontok lesznek irányadók, amelyek az orvostudományi egyetemi oktatás ügyének és továbbfejlesztésének érdekében állanak* (2910/1910—11. r. sz., 141.385 ex 1910/1911. I. 12. vkm. sz.). Az Egyetemi Tanács 1911. évi június hó 30-án tartott V. r. ülésében a jog- és államtudományi kar javaslata alapján foglalkozott e leirattal s a hozott határozat végrehajtásában a jog- és államtudománykari javaslatot, valamint a tárgyalás során elhangzott orvostudománykari dékáni indítványt azon jelentés kíséretében terjesztette fel a Minister úrhoz, hogy *a Senatus a vitatott kérdésben mindaddig nem foglal állást, amíg az orvostudományi kar a szóban forgó rk. tanári állások jogviszonyaira vonatkozó szabályzatot meg nem alkotja* (5503/1910—11. r. sz.).

3. Tanulmányi és kormányzati ügyek.

Az Egyetemi Tanács — kiindulva azon tapasztalati tényből, hogy az Alma Mater kötelékében állott

tanerőknek közjogi méltóság, vagy más állami tisztség betöltésére történt meghívásáról rendszerint csupán a Budapesti Közlöny útján vehet tudomást — 1911. évi április hó 8-án tartott IV. rendes üléséből fölterjesztést intézett a Minister úrhoz aziránt, hogy *jövőben minden olyan esetben, amidőn egyetemünk kötelékében álló férfiak, nevezetesen egyetemi tanárok közjogi méltóságra, vagy az államkormányzat hatáskörébe vágó más állami tisztségre szőlíttatnak el, erről az Egyetemi Tanácsot hivatalosan értesíteni méltóztassék* (4194/1910—11. r. sz.).

Az 1908—09. tanévi évtörténetben jelentettük, hogy az Egyetemi Tanács a tud.-egyetemi tanári cím és jelleg adományozása mellett más tárcza kebelében rendszeresített állásra kinevezett kebelbeli ny. r. tanár jogviszonyainak rendezési kérdésével is foglalkozott. A véleményre felkért tud. karok az elvi kérdés ügyében mindannyian még nem nyilatkoztak; időközben a Minister úr azonban kimondotta, hogy a *szóbanforgó nyug. ny. r. tanárnak joga van előadásokat tartani, neve az almanachban megfelelő helyen vezetendő, de a kari üléseken részt nem vehet*. Egyben megállapította, hogy 58.497/1904. vkm. számú (2078/1904—05. r. sz.) rendelete erre vonatkozólag érvényben marad s annak 4. pontjában foglaltak nemcsak a ny. rk., hanem a ny. r. tanári cím és jellegre is kiterjesztendő, *nem tevén különbséget az, hogy vajjon egyetemi magántanárnak adományoztatott-e a cím és jelleg, avagy volt egyetemi tanár számára tartatott-e fenn* (1699/1910—11. r. sz., 85.107. ex 1909/10. X. 27. vkm. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1911. évi május hó 6-án tartott IV. r. ülésében ismételten (l. 1909/10. tanévi történet 269. lap) foglalkozott a magántanári képviselők fogadalma ügyével és e tárgyban kelt előző

5821/1908—09. és 2784/1909—10. sz. végzéseit fenn tartotta (1411/1910—11. r. sz.).

A magántanári képesítőszabályzat 29. §-ának mikénti értelmezése tárgyában a Minister úr a következő leiratot intézte a Tanácshoz:

„Az 1910. évi július hó 1-én 5534/1909—1910. szám alatti fölterjesztésben érintett magántanári szabályzati ügyet újból megfontolás tárgyává tevén, a következőkről értesítem a tekintetes Tanácsot:

A magántanári szabályzat 29. §-ának szoros értelmezése szerint olyan magántanárok, akik képesítésüktől számított négy félév alatt leczkéiket meg nem kezdték, vagy azok megkezdése után egyfolytában négy félév alatt legalább egy félévig előadást nem tartanak, tanítási jogosítványukat elvesztik. Az eddig követett gyakorlat szerint, azonban az egyes karok megokolt kérelem alapján, egyetemi magántanároknak egy vagy több félévre is felmentést adtak. Ezen gyakorlat továbbra is fenntartandó, azonban elvi szempontból különbség teendő a következő esetek között:

1. Ha valamely egyetemi magántanár négy féléven át nem hirdet előadást, avagy

2. előadást hirdet ugyan, de előadásait nem tartja meg, azért, mert hallgatóság nem jelentkezett, vagy más okból, avagy

3. ha az egyetemi magántanár a hirdetett és meg is kezdett előadásokat magánkörülmény, hivatalos kiküldetés, vagy bármely más oknál fogva megszakítani, vagy abbahagyni akarja.

Az 1. alatti esetben a magántanári szabályzat 29. §-a szorosan alkalmazandó, azaz a *venia legendi* megszűnése kimondandó és a 29. §, illetve 30. § idevonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

A 2. alatti esetben szabad mérlegelés alapján dönti el a kar, vajjon az illető magántanár hibájául rovandó-e fel előadásai hirdetésének sikertelensége, avagy indokolt kérelmére fölmentést ad-e neki egy vagy legfeljebb két félévre.

A 3. alatti esetben, a már megkezdett előadások megszakítása, vagy abbahagyása nyilvánvalóan megváltoztathatja a tantervet és a beíratkozott hallgatóság félévi óraszám-beszámítását is érintheti. Ily esetekben a kar nem adhat fölmentést, hanem az illető magántanár a ministeriumtól köteles szabadságolást kérni. Ily szabadságolási kérvényekre a kar is tehet véleményező fölterjesztést, amelyben különösen, ha a megkezdett előadások teljes abbahagyásáról van szó, az előbb érintett órabeszámítás ügyében is javaslatot tesz.

A Minister részéről szabadságolt magántanárnak azon féléve, amelyekre szabadságot nyert, nem számítható be a magántanári szabályzat 29. §-ában említett négy félévbe“ (1700/1910—11. r. sz., 72.914/1911. X/27. vkm. sz.).

Egyetemünk Tanácsa 1911. évi június hó 30-án tartott V. r. ülésében — a jog- és államtudományi kar javaslata s a társkaroktól bekívánt véleményes jelentések alapján — a 45.520/1892. vkm. sz. rendelettel kiadott „egyetemi magántanári képezőszabályzat“ 5. §-át egyhangú határozattal a következőképen módosította:

„Képezésért a jelölt az illető kar tanártestületéhez köteles folyamodni és a folyamodvány benyújtásakor a nyomtatási költségek fedezésére 100 koronát tartozik a kari dékánál befizetni.“

A határozat jóváhagyása iránt fölterjesztés intéztetett a Minister úrhoz (2813/1910—11. r. sz.).

A magántanári képesítésszabályzatnak az egyetemi magántanári elnevezést megállapító és a magántanári cselekményekhez való bocsátást szabályozó szakaszai módosítása tárgyában az orvostudományi kar tanártestülete még az 1909. év folyamán javaslatot nyújtott be, melyet a többi tudománykar véleményének meghallgatása után az Egyetemi Tanács 1911. évi április hó 8-án tartott IV. rendes ülésében vett tárgyalás alá s azirányban tett fölterjesztést a Minister úrhoz, hogy a jövőben foganatosítandó habilitatiók esetében mind a négy karon az „egyetemi magántanár“ elnevezés helyett az „egyetemi docens“ elnevezés léptettessék életbe (2840/1910—11. r. sz.).

Az 1908—09. tanév történetében jelentettük, (274 l.) hogy az Egyetemi Tanács 1908. évi nov. 28-án tartott I. folytatólagos üléséből hozott egyhangú határozat értelmében 2649/1908—09 r. szám alatt felterjesztés intéztetett a Minister úrhoz a magántanári képesítésszabályzat 11. §-ának az 58.896/1905. XI. 24. vkm. sz. leiratban foglalt értelmezése ellen.

E tanácshatározat elintézésésképp a Minister úr most az idézett rendelet kiegészítése czéljából a következőket rendelte el:

„Ha két egybehangzó pártoló bírálattal szemben is kételyek merülnek fel, az illetékes kar tanártestülete érdemleges döntés előtt, vagy bővebb indoklásra szólítja fel a bírálókat, vagy pedig arról határoz, nem látja-e szükségesnek egy harmadik bíráló kiküldését. Mindkét esetben a kar csak a két bíráló újabb és bővebben megokolt indítványának, illetve a harmadik bíráló véleményének meghallgatása után dönt afölött, vajjon folyamadót a magántanári képesítés további cselekményeihez bocsátja-e, vagy visszauta-

sítja.” (4843/1910—11. r. sz., 9145/1911. IV. 22. vkm. sz.).

Egyetemünknek a külföldi egyetemek jubiláris ünnepélyein való képviseltetése tárgyában az Egyetemi Tanács 1910. évi október hó 29-én tartott I. rendes ülésében egyhangúlag elhatározta, hogy minden egyes esetben, amidőn külföldi egyetemek jubiláris ünnepélyeikre egyetemünket jövőben meghívják, a Tanács illetékes úton és módon előzetes biztosítékot fog kérni az iránt, hogy kiküldöttjei sorakoztatása és fogadtatása körül a magyar külön államiságot megillető szempontok kellőképen és minden félremagyarázást kizáró módon ki-domboríttatni fognak. (1540/1910—11. r. sz.).

Az egyetemi költségvetési előirányzat egybeállítása tárgyában az Egyetemi Tanács 1910. évi december hó 10-én tartott II. r. ülésében a jövőre vonatkozólag elhatározta, hogy a személyi és dologi szükségletek biztosítása céljából az egyetem költségvetését a megfelelő elő-munkálatok foganatbavételével oly időben készíti el, hogy az a következő évi állami költségvetési elő-irányzat egybeállítása előtt a vallás- és közoktatásügyi Minister úr elé legyen terjeszthető (2226/1910—11. r. sz.). E tanácshatározat végrehajtásában az egyetemi intézetek, klinikák, seminariumok igazgatói, a tudomány-karok dékánjai, az egyetemi tanárok és a hivatal-főnökök körlevélben hívtak föl, hogy a gazdasági hivatal útján megküldött s az összes új (eddig költségvetésileg még meg nem állapított) személyi és dologi szükségletek összegyűjtésére szolgáló űrlapo-kat kitöltve szolgáltatassák be (2691/1910—11. r. sz.). Ily előzmények után az Egyetemi Tanács 1911. évi április hó 29-én tartott III. rk. ülésében foglal-kozott az Egyetem 1912. évi személyi költségötöbble-

tének ügyével s beható eszmecsere után az egybeállított költségvetési előirányzatot a Minister úrhoz föl is terjesztette. (4795/1910—11. r. sz.).

Egyetemi helyiségeknek idegen előadások céljára történő átengedése ügyében az 1906/07. tanév folyamán alkotott 5986/1906—07. számú s 88.455/1907. VIII. 8. vkm. sz. leirattal jóváhagyott szabályrendeletet az Egyetemi Tanács 1911. évi február hó 18-án tartott III. r. ülésében hozott egyhangú határozattal a következőleg módosította:

„A tudományegyetem helyiségei az egyetem keretén kívül állók számára, amennyiben ezt az Egyetem, illetőleg az egyetemi intézet tanulmányi rendje és fegyelme megengedhetővé teszi, kivételesen és csupán tudományos előadások és összejövetelek céljaira és amennyiben az átengedés nem a költségek elengedése mellett történt, a gazdasági hivatal által esetről esetre megállapítandó költségek előzetes lefizetése után, bármikor visszavonhatólag, átengedhetők ugyan, de csak a következő módon:

a) Intézetekre nézve az illető intézeti igazgató saját felelősségére adja meg az engedélyt, mit saját dékánja útján hozzájárulás végett a Rectornak bejelent.

b) Egyéb tantermekre és helyiségekre nézve pedig az illetékes dékán adja meg az engedélyt, amit hozzájárulás végett a Rector Magnificusnak bejelent“ (1322/1910—11. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács e határozatát a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette, oly megjegyzéssel, hogy a befolyó teremhasználati díjak, mint eddig is, az állampénztárba lesznek szállítandók (5532/1910—11. r. sz., 48.302/1911. VI. 6. vkm. sz.).

Az Egyetemi Tanács, a vallás- és közoktatásügyi

m. kir. Minister úr konkrét ügyben kelt leirata folytán, f. tanévi V. r. ülésében újból foglalkozott a tanulmányi félévek időtartamának arányosítása céljából a hazai tanulmányi időnek a külföldi egyetemek tanulmányi idejével a lehetőséghez képest való összeegyeztetésével. A küszöbön álló új véderőtörvény megalkotásáig azonban ezen ügy tárgyalását elhalasztotta és a fölterjesztést ily értelemben tette meg (3840/1910—11. r. sz., 18.400/1911. II. 11. vkm. sz.).

Itt kell megemlítenünk azon nagyhorderejű reformmozgalmat is, mely a nm. vallás- és közoktatásügyi Minister úr iniciatívájára indult meg s melynek célja a jogi oktatás évtizedek óta mutatkozó bajainak sanálása volt.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr ugyanis a jogi oktatás leginkább érezhető fogyatkozásainak megbeszélése és a legsürgősebb reform módzatainak meghatározása céljából 1910. évi december havában tanácskozmányt hívott egybe. A tanácskozmány 1910. évi december 2—5. napjain tartotta üléseit, amelyeken Egyetemünk, valamint a kolozsvári Ferencz József tudományegyetem és a vidéki jogakadémiaiák is képviselve voltak s amelyeken a m. kir. igazságügyi és belügyminister urak kiküldöttei, úgyszintén a bírói és ügyvédi karnak több képviselője is résztvett. A tanácskozmány megtartása után pedig a cultusministeriumban az igazságügyi és a belügyministeriumok képviselőinek, egyetemünk jog- és államtudományi karának, továbbá az ügyvédi és bírói kar több tagjának résztvételével több napon keresztül szűkebbkörű értekezletek tartattak.

Úgy a tanácskozmányon, mint a szűkebbkörű értekezleteken az a nézet alakult ki, hogy mielőtt a jogi

oktatás széleskörű reformjának előkészületei befejezést nyernek, legalább annak leglényegesebb, legérezhetőbb s legsürgősebben orvoslandó fogyatkozásaira nézve valósuljon meg szűkebb körben a reformtörekvés.

Ennek folyományaként a Minister úr — intézkedvén aziránt, hogy a végleges és teljes reform munkálatai ezentúl is folytattassanak — a *jogi oktatás részleges reformja* tárgyában Egyetemünk Tanácsát s a Tanács útján a jog- és államtudományi kart véleményadásra hívta fel. Álláspontját, illetve javaslatait három „Indítvány”-ban foglalta össze, melyeket szintén megküldött Egyetemünk Tanácsának.

Az I. indítvány szerint:

a VI. félév végén, esetleg a VII. félév elején beillesztendő a 3. (jogi) alapvizsgálat, amelynek tárgyai volnának:

a) a magyar magánjog,

b) a büntetőjog,

c) a büntetőperjog,

d) a polgári törvénykezésből az igazságügyi szervezetre és a bírói hatáskörre vonatkozó fejezetek.

Ezenfelül intézkedéseket kellene tenni egyes tárgyaknak (pl. büntetőperjog, közigazgatási jog, nemzetközi magánjog és perjog) behatóbb tanításáról.

A II. indítvány szerint:

a II. alapvizsgálat tárgyai közé a *magyar magánjog* (esetleg a magyar magánjog *elemei*) is beiktatandó.

A III. indítvány szerint:

a jog- és államtudományi államvizsgálatnak első vizsgálata, a *jogtudományi* vizsga, már a 6-ik félév végén letehető, — azonban e vizsgára való bocsátás előfeltétele az 5. és 6. félév folyamán főleg a tételes tárgyakból tanúsított szorgalom, mely nélkül a vizs-

gára való bocsatás meg is tagadható, illetve egy további tanulmányi félévre kitolható (ugyanaz áll a vizsga ismétlésére nézve is); a jog- és államtudományi államvizsgálatnak *államtudományi vizsgálata* pedig a tanidő szabályszerű befejezte és a jogtudományi vizsga sikeres kiállítása után tehető le (3282/1910—11. r. sz., 505/eln. 1911. I. 28. vkm. sz.).

Pótlólag még egy IV. indítvány is küldetett le, mely a jogtudományi államvizsga és az államtudományi államvizsga tárgyait állapítja meg (3755/1910—11. r. sz., 18.629/1911. II. 9. vkm. sz.).

Az 1911. évi január hó 2—6. napjain pedig a tanácskozmány tagjai újból értekezletet tartottak, amelyről szóló jegyzőkönyvek vaskos nyomtatott füzetben a Tanácsnak szintén megküldettek (4472/1910—1911. r. sz.).

Mindezek alapján az Egyetemi Tanács — a jog- és államtudományi kar véleményének meghallgatása után — 1911. évi június hó 30-án tartott V. rendes ülésében foglalkozott a jogi oktatás reformjának kérdésével s a hozott határozat végrehajtásában a jogi oktatás részleges reformjára vonatkozó jog- és államtudománykari tanártestületi előterjesztést az összes különvélemények kapcsán *észrevétel nélkül* terjesztette föl a Minister úrhoz (5621/1910—11. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács a 28.418/1893. vkm. szám alatt kibocsátott „Sub auspiciis Regis“ felavatási szabályzat némely szakaszait az 1911. évi június hó 30-án tartott V. r. ülésében hozott egyhangú határozat szerint az utóbbi tervezettel vélte kiegészítendőnek:

„A szabályrendelet 2. pontjában e szavak helyébe: „legfeljebb csakis kettő“, tétessék — „legfeljebb három“; a 3. pontban ezen szavak után: „és a . . .

szükséges összes szigorlatokat is mind kitüntetéssel tette le“ — tétessék még: s akiknek tudori értekezése is jelesnek minősítettett“;

a 4. pont pedig ekként szövegeztessék: „A karok indítványukat jogvesztés terhe alatt minden tanév első felében oly időpontig kötelesek betérjeszteni, hogy az Egyetemi Tanács még a tanév első felében megtehesse javaslatát“.

E határozat jóváhagyásának legfelsőbb helyen való kieszközlése iránt fölterjesztés intéztetett a Minister úrhoz (1324/1910—11. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács a Minister úr felszólítására — a tudománykarok véleményének meghallgatása után — 1911. évi június hó 30-án tartott V. rendes ülésében foglalkozott „a főiskolákat látogató bosnyák ifjaknak magyar főiskolákra leendő terelése és magyar főiskolákra leendő fölvételük megkönnyítése“ tárgyában, 1910. évi augusztus hó 13-án 50.046. sz. alatt a minisiterelnök úrhoz intézett kereskedelemügyi minisiteri átirattal s *egyhangú határozattal* a következő javaslatot terjesztette a Minister úr elé:

1. Az Egyetemi Tanács véleménye szerint a serajevói seriát-bírói iskola növendékei minden kiegészítő-vizsgálat megkövetelése nélkül fölvehetők a magyar egyetemek jogi karaira és a jogakadémiákra rendes hallgatókul.

2. Az Egyetemi Tanács véleménye szerint ugyanaz a tekintet, mely a bosnyák illetőségűeket a kiegészítő érettségi vizsga alól felmentendőknek javalta, áll a Boszniában lakó magyar állampolgárok gyermekeire nézve is; következésképen a Boszniában érettségít tett ifjak minden kiegészítővizsgálat nélkül fölvehetők rendes hallgatókul a magyar főiskolákra.

3. Hogy az ily irányú ministeri rendelet az annektált tartományokban is minél ismertebb legyen az ifjúság és a szülők előtt, felkérendőnek tartja a Senátus az annektált tartományok kormányát, hogy az idevonatkozó m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministeri rendeletet Bosznia és Hercegovina összes középiskolaiban évenként köztudomásra hozza; valamint üdvösnek tartja azt is, ha a magyar kormány ezen ministeri intézkedést a bosnyák ujságokban az iskolai évek elején és végén hirdetés vagy közlemény alakjában publikálja. (3676/1910—1911. r. sz., 150.657 ex 1910/11. II. 6. vkm. sz.) Az Egyetemi Tanács e javaslatára a Minister úr 1911. évi szeptember hó 1-től kezdődő hatállyal megengedte, hogy „a bosnyák gymnasiumok vagy reáliskolák érettségi bizonyítványával felvételre jelentkező ifjak a magyar főiskolák bármelyikére, illetve azok bármely karára, — a serajevói seriátbírói iskola végbizonyítványával felvételt kérő ifjak pedig a tudományegyetemek jog- és államtudományi karára, illetve a jogakadémiákra, minden felvételi vizsga nélkül rendes hallgatókul akadálytalanul felvétessenek.” (6218/1910—11. r. sz., 90.544/1911. VII. 31. vkm. sz.)

A lefolyt tanév folyamán előfordult, hogy egy nőtisztviselő egyetemünk jog- és államtudományi karán az államszámviteltanra rendkívüli hallgatóul való felvételéért folyamodott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úrhoz. Az Egyetemi Tanács 1911. évi október hó 29-én tartott I. r. ülésében a kérelmet tárgyalás alá vevén, úgy határozott, hogy azt „a jog- és államtudományi kar véleményének csatolása mellett felterjeszti a Minister úrhoz, de a maga részéről folyamodó kérelmének teljesítését nem javasolja.” A felterjesztésben megállapított, hogy a Tft.

szab. 3. §-ának ama része, amely kimondja, hogy „a beiktatott hallgatónak jogában áll bármely más karbeli előadásokat is hallgatni“, *a nőhallgatókra nem vonatkozik* s a nőhallgatók az orvostudományi és bölcsészettudományi karokon kívül más tudománykarokon előadásokat nem hallgathatnak. (1457/1910—11. r. sz.) *A Minister úr a Senatus felterjesztése értelmében döntött s folyamodót kérelmével elutasította.* (2252/1910—11. r. sz., 128.208 ex 1910/11. XI. 24. vkm. sz.)

A Minister úr 7284/1911. II. 1. vkm. sz. leiratával véleményadásra szólította föl Egyetemünk Tanácsát a nagyvárad kir. jogakadémia igazgatója által felvetett azon elvi kérdésben, lehet-e s ha igen, milyen feltételek alatt az államszámviteltani előadásokra nőket is bocsátani? (3501/1910—11. r. sz., 7284/1911. II. 1. vkm. sz.) Az Egyetemi Tanács, a jog- és államtudományi kar véleményének meghallgatása után, 1911. évi június hó 30-án tartott V. r. ülésében tárgyalta e kérdést — s utalással a fentebb említett esetben hozott, ministerileg is jóváhagyott előző határozatra, mellyel egy nőtisztviselőnek az államszámviteltanra való beíratkozás iránti kérelme elutasítottatott — egyhanglúag kimondotta, hogy „*nőknek a főiskolákon államszámviteltani előadások hallgatására bocsátását nem javasolja.*“

A föltérjesztés ily értelemben tétetett meg (5605/1910—11. r. sz.).

D) Részvét.

A Rector Magnificus a lefolyt tanévben a következő részvétiratokat küldte:

dr. MAYER ZSIGMOND egyetemi tanár halála alkalmából a prágai német egyetem tanácsának (80/1910—1911. r. sz.),

dr. RAYMAN BOHUSLAV egyetemi tanár halála alkalmából a prágai cseh egyetem tanácsának (560/1910—11. r. sz.),

dr. BERMATI SÁNDOR lovag, egyetemi tanár halála alkalmából a ferrarai egyetem tanácsának (656/1910—1911. r. sz.),

gróf ZICHY JÁNOS minister úrnak édesanyja elhunyt alkalmából (670/1910—11. r. sz.),

dr. HANEL JEROMIR prágai cseh egyetemi tanár halála alkalmából a prágai cseh egyetem tanácsának (1431/1910—11. r. sz.),

dr. DAUBLEBSKY RÓBERT vezérőrnagy elhunyt alkalmából a bécsi katonai földrajzi intézetnek (1664/1910—11. r. sz.),

dr. WETZEL GYULA a m. kir. Szabadalmi Tanács elnökének elhunyt alkalmából a Szabadalmi Hivatalnak (1846/1910—11. r. sz.),

dr. CSERHÁTI JENŐ műegyetemi tanár elhunyt alkalmából a kir. József-műegyetem Tanácsának 1931/1910—11. r. sz.),

ZELENKA PÁL ág. hitv. ev. püspök elhunytakor özv. Zelenka Pálnénak (2316/1910—11. r. sz.),

dr. DUNKER berlini keresk. főiskolai rektor, titkos tanácsos halála alkalmából a berlini kereskedelmi főiskola prorektorának (2435/1910—11. r. sz.),

dr. hilibi HALLER KÁROLY kolozsvári nyug. egyet. ny. r. tanár elhunyt alkalmából a kolozsvári egyetem tanácsának (3553/1910—11. r. sz.),

HÉJAS PÁL nyug. főgymn. tanár halála alkalmából a csurgói ref. főgymnasiumnak (3728/1910—11. r. sz.),

dr. MÉRAY KÁROLY dijoni egyetemi tanár halála alkalmából a dijoni egyetem tanácsának (3959/1910—11. r. sz.),

SZABÓ ELEK nyug. címz. egyetemi nyomdai igazgatónak halála alkalmából az özvegynek (4245/1910—11. r. sz.),

ERÖSS LAJOS tiszántúli ref. püspök elhunytakor a debreczeni református főiskolának (4320/910—11. r. sz.),
dr. BAKODY TIVADAR nyug. ny. rk. tanár halála alkalmából dr. Bakody Aurél klinikai gyakornoknak (4346/1910—11. r. sz.),

özv. dr. REINER ZSIGMONDNÉ elhunytakor dr. Reiner János cz. ny. rk. tanárnak (4917/1910—11. r. sz.),

dr. BÖHM KÁROLY kolozsvári egyet. ny. r. tanár elhunytával a kolozsvári egyetem tanácsának (5156/1910—11. r. sz.),

dr. KERSCHNER LAJOS innsbrucki egyetemi tanár elhunytakor az innsbrucki egyetem tanácsának (5207/1910—11. r. sz.),

báró BÁNFFY DEZSŐ halála alkalmából az „Erdélyi Református Egyházkerületnek“ (5228/1910—11. r. sz.),

FÁBRY EMIL ISTVÁN kir. tanácsos, jászóvári premonstrei-rendi kanonok elhunytakor dr. Takáts Menyhért jászóvári prépostnak (5619/1910—11. r. sz.),

VAJDA ÖDÖN zirczi apát elhunytakor a „magyarországi ciszterci rend“-nek (5969/1910—11. r. sz.),

E) Fegyelmi ügyek.

Megnyugvással registrálhatjuk, hogy a lefolyt 1910—11. tanévben a Senatus szintén csak elvétve foglalkozott hallgatók ellen indított fegyelmi ügyekkel és hogy az elmúlt tanévekben elég sűrűn ismétlődő legsúlyosabb esetek: a tanári aláírások hamisításának esetei, alig fordultak elő, úgy hogy a legtöbb fegyelmi eset dorgálással nyert befejezést.

Egy esetben az Egyetemi Tanács egy jogszigorló

felavatását, alakszerű fegyelmi eljárás nélkül, azon megállapított tény alapján, hogy doktori felavató dissertatio gyanánt egy, már más által benyújtott és elfogadott értekezést mutatott be, egy évre felfüggesztette, mely időnek elteltével is a doktorrá avatáshoz csak új dissertatio beadása és elfogadása után fog bocsáttatni (3497/1910—11. r. sz.).

Egy felmerült konkrét esetben a Senatus fegyelmi ügyben hozott határozata ellen közvetlen a Minister úrnál benyújtott felebbezést, arra való tekintettel, hogy a határozathozatal joga kizárólag az Egyetemi Tanács autonom hatáskörébe tartozik, illetékes intézkedés végett a Minister úrtól visszaszármaztatni kérte (5679/1910—11. r. sz.).

F') Segélyezések.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr a lefolyt tanévben a következő segélyeket folyósította:

dr. K. KOVÁCS GYULA egyetemi ny. r. tanár részére a berlini Frigyes Vilmos egyetem 100 éves fennállásának emlékére 1910. évi október havában megtartott ünnepélyre történt kiküldetés költségei fedezésére 900 K-t engedélyezett a Minister úr (85/1910—11. r. sz., 91.976/1910. VIII. 25. vkm. sz.);

dr. ALEXANDER BÉLA magántanárnak, az egyetemi központi Röntgen-intézet vezetőjének 1910. évre szólólag 2000 K jutalomdíjat (3242/1910—11. r. sz., 5542/1911. I. 12. vkm. sz.); a „Német Röntgen Társaság“ 1911. évi április 23-án Berlinben tartott congressusán való részvételre pedig 500 K úti segélyt (4503/1910—11. r. sz., 25.657/1911. III. 24. vkm. sz.);

és dr. SCHLESINGER LAJOS, egyetemünkhöz kinevezett kolozsvári egyetemi ny. r. tanár részére költöz-

ködési költség czímén 816 koronát engedélyezett a Minister úr (4694/1910—11. r. sz., 36.082/1911. IV. 3. vkm. sz.).

Dr. CSAPODI ISTVÁN nyilv. rk. tanári czímmel felruházott magántanár részére 2400 K rendkívüli segély 4789/1910—11. r. sz.);

dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanárnak a Londonban tartott „emberfajok első egyetemes congressusán“ való részvétel czéljára 700 K úti segély (4998/1910—11. r. sz., 124.589/1911. IV. 24. vkm. sz.) folyosíttatott.

Dr. HANUY FERENCZ ny. r. tanár, hittudománykari dékánnak a skóciai Szt. Andrew egyetem jubileumi ünnepségén való részvétellel czéljára 2000 K úti segély (5531/1910—11. r. sz., 63.498/1911. VI. 2. vkm. sz.);

dr. ÓNODI ADOLF ny. rk. tanárnak, a Birminghamban 1911-ik év júliusában a „British Medical Association“ nagygyűlésén és az 1911. év augusztusában Berlinben tartott orr- és gégegyógyászati congressuson való részvétel költségeire 1200 K úti segély (5582/1910—11. r. sz., 23.518 ex 1910/11. vkm. sz.) engedélyeztetett.

Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF ny. rk. tanárnak, a Párisban 1911. évi július 31-től augusztus 4-ig tartott „II. Congrès français de Stomatologie“ és az „Association Stomatologique Internationale“ gyűlésein való részvételre 800 K-t utalványozott a Minister úr (6075/1910—11. r. sz., 16.636/1911. VII. 13. vkm. sz.).

Dr. REX SÁNDOR tanársegédnek, az orvostanhallgatók részére tartott kémiai kísérleteknek különórakban megismételt demonstrálásánál való közreműködéseért 300 K tiszteletdíjat utalványozott a Minister úr (5266/1910—11. r. sz., 46.770/1911. V. 17. vkm. sz.).

Dr. SCHWALM AMADÉ egyetemi földrajzi intézeti tanársegédnek, a Jenában, 1910 októberben tartott „Ferienkurs in Stereophotogrammetrie“-n való részvételére 500 K útiátalány engedélyeztetett (1111/1910—11. r. sz., 107.476/1910. IX. 30. vkm. sz.).

ERDÉLYI GYULA rectori hivatali fogalmazó részére betegségély czímén 300 K rendkívüli segílyt engedélyezett a Minister úr (4661/1910—11. r. sz., 46.231/1911. IV. 10. vkm. sz.).

LÁSZLÓ ALBERT rectori hivatali fizetéstelen irodasegédtsz részére a Minister úr a francia, angol és németnyelvű fordításoknál való segédkezésért 400 K jutalomdíjat engedélyezett (4014/1910—11. r. sz., 12.082/1911. II. 20. vkm. sz.).

DUNAY JENŐ fizetéstelen egyetemi fogalmazónak 200 K (789/1910—11. r. sz., 94.843/1910. IX. 26. vkm. sz.);

RÓNYAI SIMON REZSŐ jogkari fizetéstelen irodatisztnak pedig 400 K jutalomdíjat engedélyezett a Minister úr (3312/1910—11. r. sz., 112.226/1911. I. 23. vkm. sz.).

A jog- és államtudományi karhoz kirendelt dr. NYAKAS JÁNOS egyetemi fogalmazónak az alap- és államvizsgálati bizottságok körül teljesített munkálatai jutalmául 800 K jutalomdíjat engedélyezett a Minister úr (6236/1910—11. r. sz., 81.849/1911. VII. 20. vkm. sz.).

Néhai HAJNIK IMRE volt egyetemi ny. r. tanár árvájának 1908. évi június hó 1-től kezdődőleg évi 590 K nevelési járulékot utalványozott (61/1910—11. r. sz., 8107/1910. VIII. 23. vkm. sz.);

a „*Magyar Orvosi Archivum*“ kiadási költségeire pedig az 1910. évre 3000 K-t engedélyezett a Minister úr (2287/1910—11. r. sz., 12.522/1910. XI. 19. vkm. sz.).

G) Altisztek és szolgák.

Rendszeresített állás van jelenleg 148, és pedig:

a) altiszti állás	68,
b) szolgai „	80.

Tényleg be van töltve:

a) altiszttel	65,
b) szolgálával	64,
c) üres	19.

Kinevezés volt a folyó tanévben:

a) az altiszti létszámban . .	11,
b) a szolgai „ . .	4.

Az Egyetemi Tanács még 1909—10. tanévi V. r. ülésében kelt egyhangú határozatával megbízta dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyzőt *az egyetemi altisztek és szolgák összes szolgálati jogviszonyait felölelő szabályzattervezet elkészítésével*. A megbízásnak tanácsjegyzőnk megfelelően, Rector Magnificus a tervezetet, a főntebb jelzett tanácsülésen kiküldött tanácsi bizottság által történt letárgyalás után az Egyetemi Tanács elé utalta. A Senatus 1911. évi június hó 30-án tartott V. r. üléséből a tervezetet és a kiküldött tanácsi bizottság jegyzőkönyvét a tud. karoknak véleményes jelentésselre kiadta (5377/1910—11. r. sz.).

A Minister úr a Senatus felterjesztése alapján kimondotta, hogy a gazdasági hivatali igazgató kezeihez kiutaltványozott 1000 koronás segélyezési javadalom felhasználásának olyan értelmű megszorításához, hogy az csakis az egyet. gazdasági üzemben alkalmazott személyzet számára legyen igénybevehető, nem járul hozzá (2142/1910—11. r. sz., 82.200/1910. XI. 15. vkm. sz.).

Ugyanily értelemben döntött a Minister úr a Senatusnak e tárgyban kelt újabb felterjesztésére is (2581. és 6020/1910—11. r. sz. 7764/1911. VII. 8. vkm. sz.).

A Minister úr felhatalmazta az Egyetemi Tanácsot, hogy az 1913. évre egybeállítandó költségvetési tervezetben az *egyetemi alkalmazottak*, altisztek és szolgák segélyezési átalányának megfelelő felemelése iránt javaslatot tegyen (6020/1910—11. r. sz., 7764/1911. VII. 8. vkm. sz.).

Az egyetemi gépészek jutalmazására nézve a Minister úr a következőkép intézkedett: A gazdasági hivatal a gépészek jutalmazására vonatkozó előterjesztését, a Ministerhez való felterjesztés előtt, az érdekelt intézeti és klinikai épületek igazgató-tanáraival közölni és azok hozzájárulását is kikérni tartozik. (4050/1910—11. r. sz., 148.900 ex 1910/11. II. 28. vkm. sz.).

Rector Magnificus körrendeletben figyelmeztette az egyet. altiszteket és szolgákat a hivatalos egyenruhaviselés kötelezettségére (2240/1910—11. r. sz.).

A Minister úr, midőn az arra igényjogosult egyetemi és klinikai napibéres szolgák részére ruhailletményeket engedélyezett, egyben felhívta a Senatust, hogy *a ruhailletményeknek megfelelő szolgálati öltönyök beszerzésére való felhasználását kellőkép ellenőrizze* (2384/1910—11. r. sz., 113.724/1910. XII. 2. vkm. sz.).

A Minister úr — a Ministertanácsnak 1908. évi április 28-án hozott határozatához képest — általánosságban megengedte, hogy az egy évnél rövidebb szolgálattal bíró kisegítő (napibéres) szolgák részére, amennyiben azt a szolgálati érdekek kívánatossá teszik, a legszükségesebb egyenruha-darabok a rendelkezésre álló javadalom terhére a gazd. hivatal által beszereztesenek és természetben kiszolgáltassanak, úgy azonban,

hogy azoknak beszerzési árai a hivatkozott minister-tanácsi határozat értelmében esedékes első ruhailletményből levonandók (3753/1910—11. r. sz., 128.449/1911. II. 8. vkm. sz.).

A Minister úr a Senatus oly irányú javaslatát, hogy egy szegődvényes szolga illetményeiből bírság címén levont 100 K az altisztek és szolgák segélyezésére létesítendő tartalékalap javára fordíttassék s hogy ebben kimondassék miszerint az altisztektől és szolgálktól jogerős fegyelmi ítélet alapján ezentúl befolyó büntetéspénzek ugyanezen tartalékalap javára kiadassanak, — elfogadta s egyben felhívta egyetemenk Tanácsát, hogy ily irányú intézkedéséről tegyen jelentést (4713/1910—11. r. sz., 12.081/1911. IV. 2. vkm. sz.). A Tanács a felhívásra jelentette, hogy a kérdéses bírságpénznek az idézett leirat értelmében történendő felhasználása csak úgy foganatosítható, ha a gazdasági hivatal által már a bpesti IX. ker. állampénztárba beszállított bírságpénz a rectori hivatal pénztárába beutaltatik. Egyben a büntetéspénzeknek a *kinevezett* altisztektől és szolgálktól való levonhatása érdekében fölkérte a Minister urat, méltóztassék utasítani a bpesti IX. ker. állampénztárt, hogy jövőben a letiltási rendelvénnyel levont, vagy közigazgatási végrehajtás útján behajtott büntetéspénzeket és bírságpénzeket a rectori beutaló rendeletnek megfelelően a rectori hivatal pénztárába szolgáltatassa be (4713/1910—11. r. sz.).

A „Hivatalos Közlöny“ 1911. évi 6. számában közzétett (szám nélküli) rendelet — hivatkozva ugyan csak a „Hivatalos Közlöny“ 1910. évi 21. számában közzétett 4616/1910. M. E. számú rendeletre, mellyel a napidíjasok és a napibéres szolgák a betegsegélyezési biztosítási kötelezettség alól fölmentettek, figyelmez-

tette az egyetemi hatóságokat, hogy ha díjnokok és napibéresszolgák még bejelentve volnának, haladéktalanul kijelentendők; a díjnokok és segédszolgák fogalma alá nem eső egyéb alkalmazottak betegség esetén való biztosítási kötelezettsége azonban továbbra is fennáll (4173/1910—11. r. sz.).

A Minister úr elrendelte, hogy az altiszti és szolgai állásoknak nyilvános pályázat alapján való betöltésénél a kinevezés jóváhagyását kérő fölterjesztéshez ezentúl a pályázaton résztvevőkről azok személyi és szolgálati adatait magában foglaló kimutatás csatoltassék (5672/1910—11. r. sz., 48.679/1911. VI. 3. vkm. sz.).

BALOGH JÓZSEF, az I. számú női klinikához kirendelt egyetemi gépész részére minősített ipari munkák teljesítéseért a Minister úr évi 200 K pótlékot engedélyezett (5003/1910—11. r. sz., 36.723/1911. V. 1. vkm. sz.).

A Minister úr megengedte, hogy SZABÓ JÓZSEF élettani intézeti szolga, rendes szolgai teendőin felül végzett munkálatainak jutalmazása fejében, az általa évek óta bírt természetbeni lakását a szabályszerű lakáspénz élvezete mellett is megtarthassa (1717/1910—11. r. sz., 92.173/1910. X. 24. vkm. sz.).

Fel kell még említenünk azon sajnálatos körülményt is, hogy a lefolyt tanévben egy szolga fegyelmi ítélettel sújtatott (5672/1910—11. r. sz.); egy ideiglenes minőségű egyetemi szolga pedig, súlyos szolgálati vétség miatt, a kinevezés visszavonásával, a szolgálatból elbocsáttatott (4746/1910—11. r. sz.).

Az altisztek és szolgák létszámából a lefolyt tanévben a következők haltak el: GAÁL GYULA 1910 október 17-én és NAGY FERENCZ 1911 márczius 12-én.